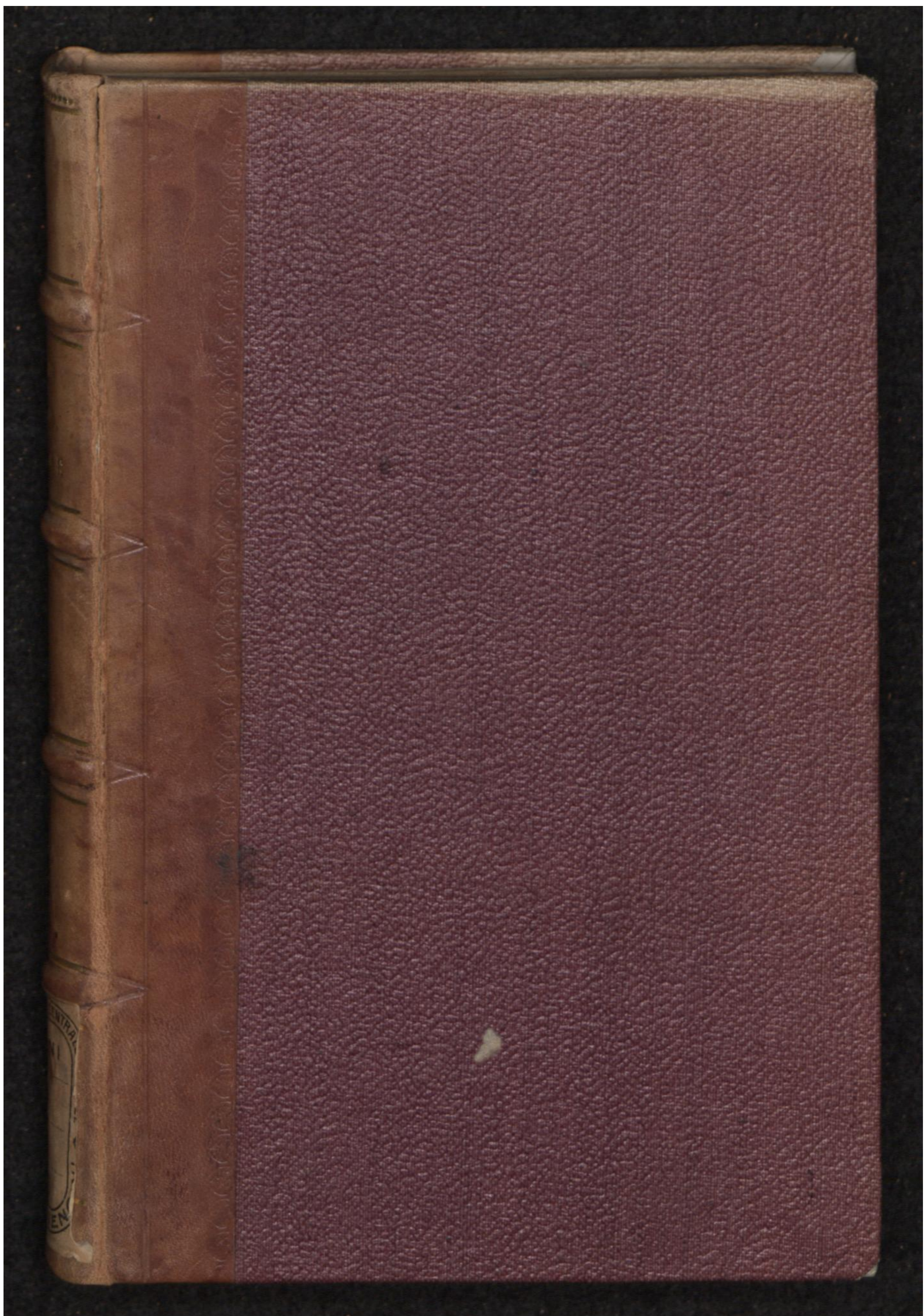
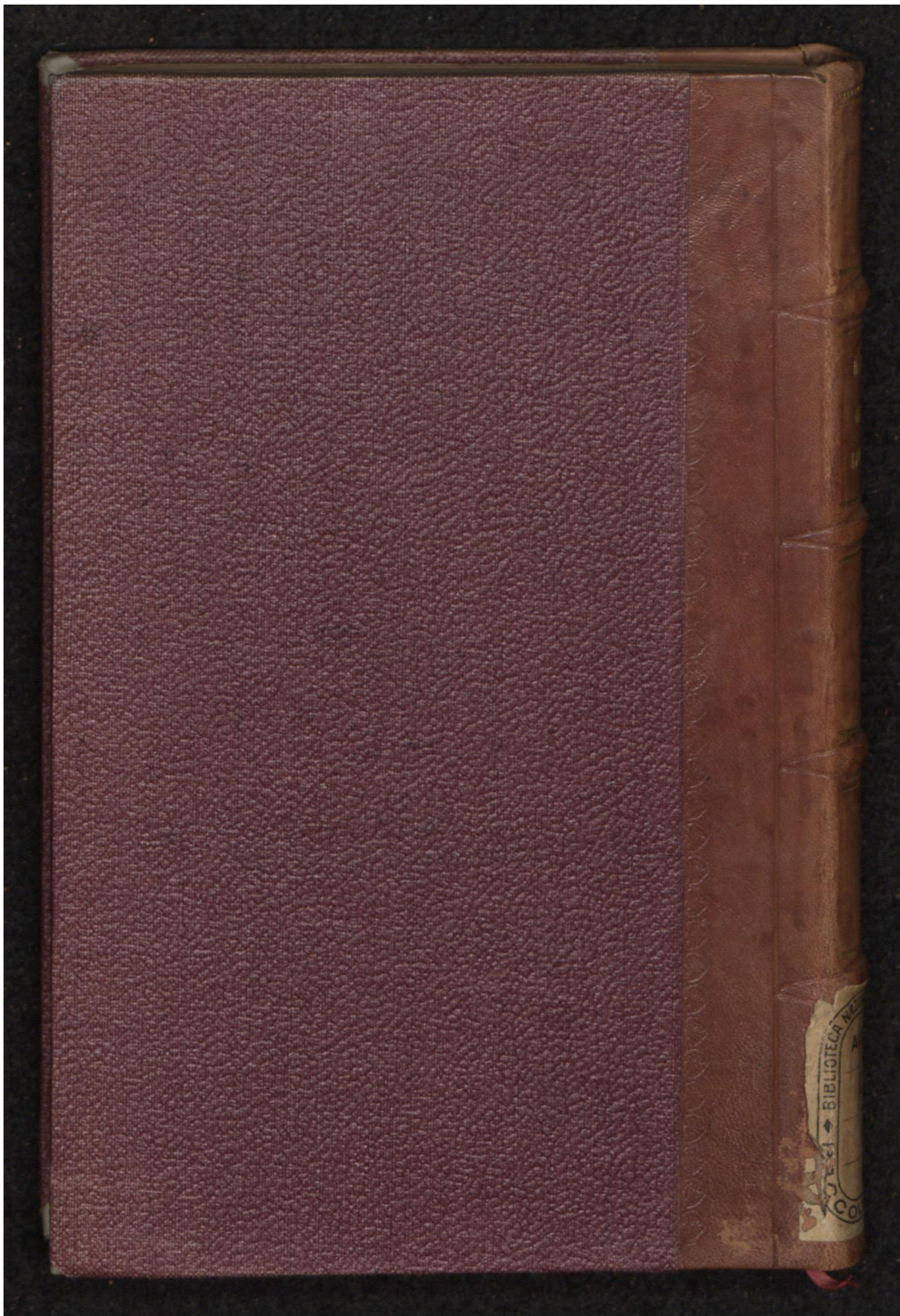

OVIDIUS
HEROID.
EPISTOLÆ
ALDINI
II
4
36

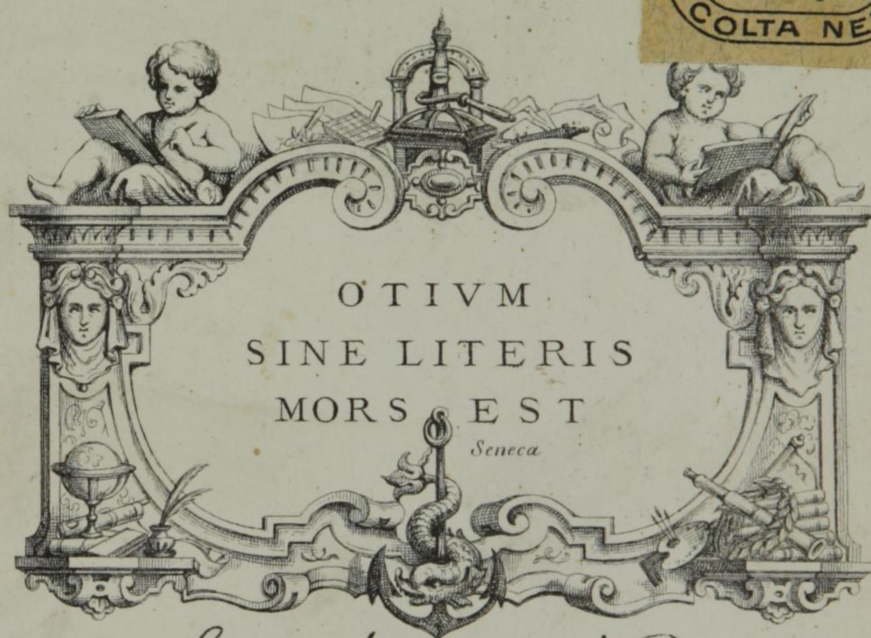

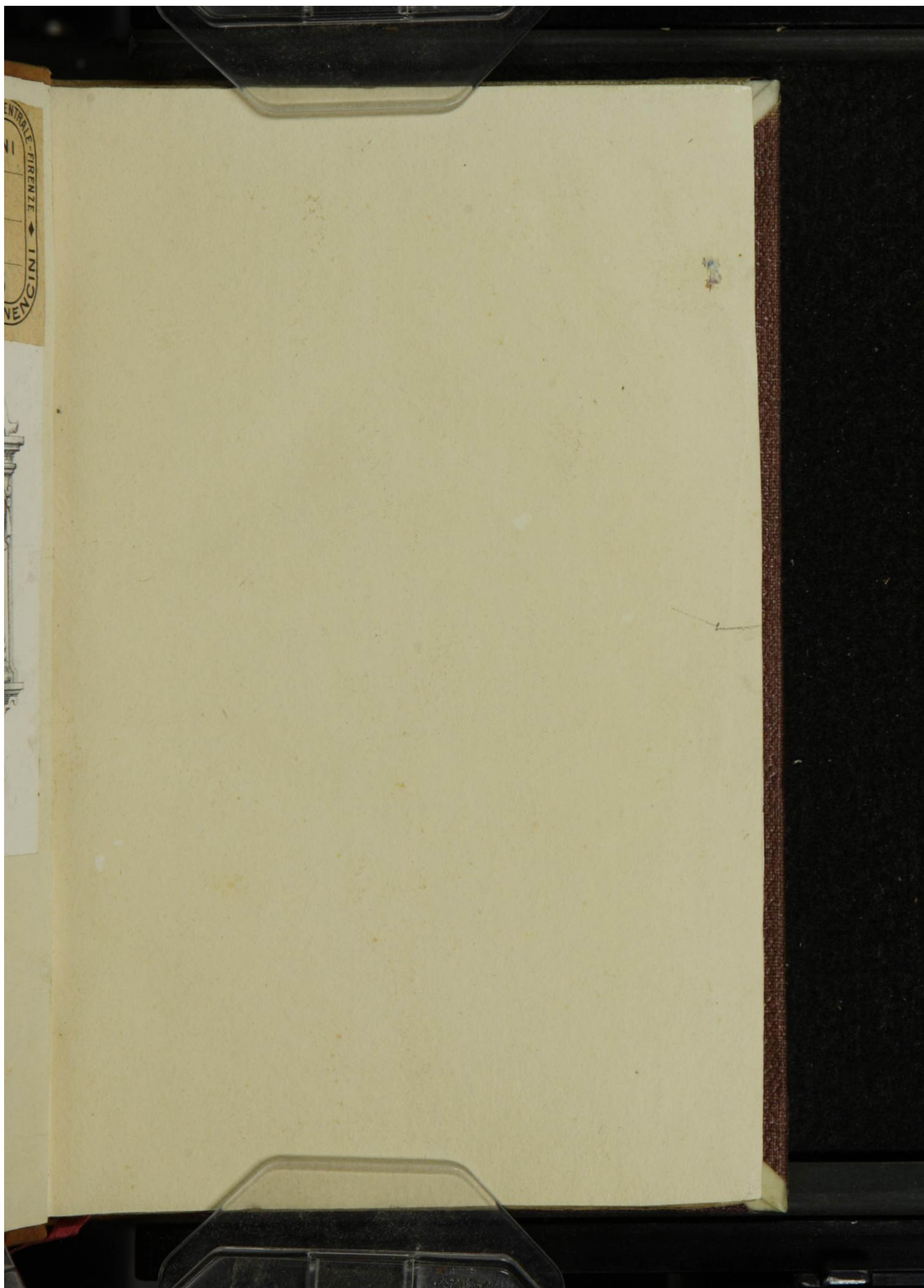

Ex Libris Joannis Nencini
1874

HE
F

Et Auli
Mo
I

Nunc
scho

E
VEN

HEROIDVM EPISTOLAE

P. Ouidii Nasonis.

Et Auli Sabini Responsiones, cum Guidonis Morilloni argumentis, & scholiis.
Item Ioannis Baptistæ Egnatii obseruationes.

Nunc ab Iacobo Rossetto auctæ scholijs, indiceq; scholiorum, ac delectu versuum prudenter, & argutè dictorum.

EX BIBLIOTHECA ALDINA.
VENETIIS, MDLXXXVIII.

146 *Arte egeo nulla, detur modò copia nandi,*
Idem nauigium, nauita, vector ero.
155 *Nũc male res iunctæ, calor & reuerentia pugnãt.*
Quid sequar in dubio est, hæc decet, ille iuuat.
144 *Vt procul aspexi lumen, meus ignis in illo est,*
Illa meum, dixi, littora lumen habent.
108 *Dux Pari Priamide damno formose tuorum,*
Tam sis hostis iners, quàm malus hospes eras.
114 *modò facta crepuscula terris,*
Vltima pars lucis, primaq; noctis erat.
117 *Quid fiet sonti, cum rea laudis agar?*
47 *Tot tamen amissis, te compensauimus vnum,*
Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.
49 *Et si quis quærat, quare pugnare recuses,*
Pugna nocet, citharæ, noxq;, Venusq; iuuant.
72 *Exerces pretiosa odia, & constantia magno,*
Si dum me fugias, est tibi vile mori.
53 *Thesides, Theseusq; duas rapuere sorores,*
Ponice de nostra bina trophæa dom[illegible].

Plura autem sunt in Leandri Epistola ad Heronem, quæ inter cæteras lepore, suauitatisq; condimentis est iucunda: quippe tota ad illecebras, delectationemque confecta.

IOANNIS BAPTISTAE EGNATII VENETI, IN HEROIDAS OVIDII, Sappho, & Ibin, Obseruationes.

EX PENELOPE.

IVE quis Antilochum. Ex Politiani Miscellaneis hoc expendito.

Hic lacer admissos. Quis non videt, admissos equos, legendum? cum vox ea admissos, celerem Ouidio, Valerio, & reliquis significet, magno eorum errore, qui amissos legunt. Ouid. certè ipse in Fastis, Et celer admissis labitur annus equis. Et item, Hanc quondam Cytherea diem properantius ire Iussit, & admissos præcipitauit equos. Et in Phyllide, Et sacer admissas exigit Hebrus aquas. Quin & Valerius de Fuluio: Admisso, inquit, equo, Theanum contendit. Quæ vox inde videtur esse ducta, quòd adiunctis equis, celerius iter conficimus.

Rettulit & ferro Rhœsumq; Dolonaq; cæsos. Mirum est, cùm adeò pateant Heroides Ouidianæ, hactenus syllabam claudicantem in hoc versu nō animuersam, cùm Dolon vbique primam corripiat. Vt,

Ausum eadem, quæ nos Phrygia de gente Dolona,

Quare addenda fuit dictio, q;. Home. ή.

ἦν δέ τις ἐν τρώεσσι δόλων εὐμήδεος υἱὸς.

Quid tibi Pisandrum, Pobylumq;, Medontaq; dirũ. Et hìc etiam addenda copula fuit cùm Medon, & ipse corripiat primam.

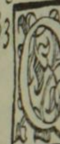
62 Quid arenæ ſemina mandas?
Non profecturis littora bobus aras.
100 Quis enim bene celat amorem?
Enitet indicio prodita flamma ſuo.
118 Quis enim celauerit ignem,
Lumine qui ſemper proditur ipſe ſuo?
67 Male quæritur herbis,
Moribus & forma conciliandus amor.
133 Credulitas damno ſolet eſſe puellis,
Verbaq́; dicuntur veſtra carere fide.
Nulla reparabilis arte
61 Læſa pudicitia eſt, deperit illa ſemel.
134 Acceptiſſima ſemper
Munera ſunt, auctor quæ pretioſa facit.
54 Quod caret alterna requie durabile non eſt.
100 Eſt aliqua, ingrato meritum exprobrare, voluptas.
138 Vtilis interdum eſt ipſis iniuria paſſis.
52 Ars fit, vbi à teneris crimen condiſcitur annis.
140 Sed nimiũ properas, et adhuc tua meſſis in berba eſt
136 Tarda ſolet magnis rebus ineſſe fidem.
36 Res eſt ſolliciti plena timoris amor.
128 Lis eſt cum forma magna pudicitiæ.
63 Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
135 Eſt virtus placitis abſtinuiſſe bonis.
74 Non bene cæleſtes impia dextra colit.
137 An neſcis longas regibus eſſe manus.
65 Credula res amor eſt.
56 Quid deceat non videt vllus amans.
133 Matronaq́; rara pudica eſt.
130 Certamen præmia magna mouent.

QVAE

QVAE LEPIDE ET CONCINNE DICTA.

41 DEmophoon ventis et verba et vela dediſti:
41 Vela queror reditu, verba carere fide.
Per Venerē, nimiumq; mihi facientia tela,
Altera tela arcus, altera tela faces.
49 Propter me mota eſt, propter me deſinat ira,
Simq; ego triſtitiæ cauſa moduſq; tuæ.
72 Perdita ne perdam timeo, noceamve nocenti,
Neu bibat æquoreas naufragus hoſtis aquas.
83 Cœpiſti melius, quàm deſinis: vltima primis
Cedunt: diſſimiles hic vir, & ille puer.
85 Quaq; redundabat fœcundo vulnere ſerpens
Fertilis, & damnis ditior ipſa ſuis.
116 Per mare, per terras, cognataq; flumina curris,
Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.
116 Inachi quò properas? eadem ſequeriſq; fugiſq;,
Tu tibi dux comiti, tu comes ipſa duci.
126 Sæpe mero volui flammam compeſcere, at illa
Creuit, & ebrietas ignis in igne fuit.
135 Non tu plus cernis, ſed plus temerarius audes,
Nec tibi plus cordis, ſed minus oris ineſt.
135 Ad poſſeſſa venis, præreptaq; gaudia ſerus,
Spes tua lenta fuit, quod petis, alter habet.
137 De facie metuit, vitæ confidit, & illum
Securum probitas, forma timere facit.

Plato in Cratylo Heroas ait ſemideos eſſe, & omnes Heroas, vel ex amore Deorum erga mulieres humanas, vel amore virorum erga Deas eſſe genitos. Ex quo iam nos videmus translatum poſtea fuiſſe hoc nomen ad viros inclytos & illuſtres, & fœminas ſimiliter appellatas Heroidas.

QVAE HONESTE SCITEQVE DICTA SVNT IN HEROIDVM EPISTOLIS.

pag.

83 Vàm male inæquales veniunt ad aratra iuuenci,
Tam premitur magno cõiuge nupta minor.
Non honor eſt, ſed onus, ſpecies læſura ferentes:
Siqua voles aptè nubere, nube pari.
138 Dum nouus eſt, cœpto potius pugnemus amori:
Flamma recens parua ſparſa reſedit aqua.
Certus in hoſpitibus non eſt amor, errat, vt ipſi,
Cumq́; nihil ſperes firmius eſſe, fugit.
42 Fallere credentem non eſt operoſa puellam
Gloria: ſimplicitas digna fauore fuit.
54 Sint procul à nobis iuuenes, vt fœmina compti,
Fine coli modico forma virilis amat.
58 Leniter, ex meritò quidquid patiare, ferendum eſt:
Quæ venit indignè, pœna dolenda venit.
163 Non boue mactato cœleſtia numina gaudent,
Sed, quæ præſtanda eſt & ſine teſte, fide.
43 Exitus acta probat: careat ſucceſſibus opto,
Quiſquis ab euentu facta notanda putat.
139 Fallitur augurio ſpes bona ſæpe ſuo.
Omnibus inuenies, quæ pòſt iactantur in alto,
Nauibus à portu lene fuiſſe fretum.
136 Quid bibulum curuo proſcindere littus aratro,
Spemq́; ſequi coner, quam locus ipſe negat?

EX PHYLLIDE.

Toruusq́; Procrustes. Non Procustes, vt ἀπό τοῦ προκρούειν, id est, impellendo veniat.

Cressa relicta. Alij omnes, puella, Nos ex manuscriptis codicibus, Cressa relicta, emendauimus: in quo verbo & grauius πάθος *esse videtur, & acrior Phyllidos accusatio.*

EX BRISEIDE.

Bis sex assueti. Omnes alij codices, bis septem: Nos ex Homerica Rhapsodia, bis sex, in qua Phœnix sic Achillem alloquitur:

αἴθωνα δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους
πηγοὺς, ἀθλεφόρους, οἱ ἀέθλια ποσσὶν ἄροντο.

Inter Achæidas longè pulcherrima matres.

Mirum videri potest, versum hunc, cùm tamen hactenus claudicarit, non esse etiam ab his, qui doctissimos sese putant, animaduersum, cùm hactenus aut corruptè legerint, aut corruptius emendarint. Nos Achæiadas, non refragante Græcorum veterum forma & vsu, quadrante etiã syllaba, emendamus. nec nescio ab Achæa ἀχαιὶς *deduci. Quod vel ipsa Hom: Rhapsodia probet.*

ὦ πέπονες κακ' ἐλέγχε' ἀχαιΐδες οὐκ ἔτ' ἀχαιοί.

Qui tamen versus admonere negligentissimum quenque poterat, carmen Ouidianum non ita legi posse. Quare syllaba non repugnante, Achæiades leges, vt apud Theocritum emendatis codicibus in Helenæ Epithalamio,

ἦ δε ἀχαιιάδων γαῖαν πατεῖ, οὐδ' ἐμὶ ἄλλα.

Callimachus in Delon.

ἀλλ' ὅτ' ἀχαιιάδες μὲν ἀκηρύνσαντο πολῆες.

Sed

Sed de hac nominum forma in Sapphus epistola plura, cùm de lapsu eorum, qui non minus docti, quàm diligentes videri volunt, agetur.

EX PHAEDRA.

Eleleides actæ. Omnes ad hanc diem Eleides, in quo nescias vtrum magis accuses negligentiam hominum, an inscitiam, an potius vtrunque: quis enim non videat versum, si Eleides leges, subsultare? Iam Bacchi nomen Eleleus, non Eleus erat, quod Ouidij auctoritas Metamorphoseos sexto probet, Nyctileus, Eleleusq; parens.

Quod nomen Apollinis etiam esse Macrobius prodidit, dictumq; illud, ἀπὸ τοῦ ἐλίττεσθαι περὶ τὴν γῆν quod æterno, scilicet meatu circa terram volui videatur: iam Euripides.

ἥλιος θοαῖς ἵπποισιν ἐλίσσων σθένος   πολλοῦ πυρός.

Nec verè minus Empedocles de illo.

οὕνεκ' ἐλισθεὶς μέγαν οὐρανὸν ἀμφιπολάει.

Siue igitur à volutione huiuscemodi, siue ab Elele bacchantium voce (nam etiam à sonis Bacchum dixere & Bromium & Iacchum) siue & ipse qui & Apollo sit, à rotatione illa perpetua dictus Eleleus est, vnde Eleleides quoque factæ sunt, vt aliter versus legi nequaquam possit.

EX OENONE.

Depressa est humili cana pruina casa. Sunt qui defensa legunt, qua ratione dixit Verg. defendere teneras myrtos à frigore, & defendere frigus tectis, vt Gellius etiam ex Quadrigarij Annalibus obseruauit.

Ad fontem Xanthi versa recurret aqua. Iam illud prouerbium Græcis vsurpatum frequens innuit, dubio procul,

cœpit. versus autem notiores sunt, quàm vt à me sint huic loco inserendi, odiosa enim omnis ostentatio, præsertim vbi magnitudo rei non excuset.

Excipit hospitio iuuenes Aeeta relictos. Et in hoc versu addidere quidam Pater, vt bissyllabam Aeta facerent, cum tamen trisyllabum sit, vt paulò pòst in eundem hunc sensum: Dixerat Aeetes: Adde quòd malè etiam scripserint, dum Oetam scribunt: sic enim montis est nomen.

Vt vidi, vt perij. Alij, Et vidi, & perij: mihi ex Theocriti & Vergilij imitatione hoc probabilius est visum, magisq́; poeticum.

Hæc animum & quota pars etiam mouere puellæ. Pudendo errore addiderant, & legerant omnes possent mouere, qui non videbant saltem obstare syllabæ quantitatem, si mouere perpetuum facerent modum. quare nos ex perpetuo perfectum fecimus, sensu & syllaba quadrante.

Aut nos Scylla rapax. Quid est quòd Scyllæ meminerit, quæ adeunda illis ex Ponto redeuntibus nequaquam erat? An errore muliebri, & animi mœrore quid dicat, nescit? An Ouidius id innuit. Argonautas mari iactatos, quod Græci etiam poetæ quidam cecinere, ad Africæ littus appulisse, vt vel inuiti Scyllæ Charybdisq́; vortices subierint.

At subito nostras vt Hymen cantatus ad aures. Quid alij senserint in hoc verbo quod ad syllabæ moramentum attinet, haudquaquam nos fugit, nihi tamen probabilior eorum est visa ratio, qua syllabam hanc corripiendam esse crediderunt. vnde & ex vetustis codici-

bus,

bus, vt, addidimus, & paulò post in altero versu, &, particulam substituimus, cum impressi ad hanc diem codices, Turba ruunt Hymen clamant, habuerint. Nec verò illis Catullianum carmen fauerit, vbi intercalari numero videtur quandoque producere, cùm diuersam ille secutus sit rationem, & licentior aliquanto in syllabarum spatijs habeatur.

Turba ruunt, & Hymen clamant, Hymenæe frequentant. Adeone quosdam esse vel grammaticæ rationis expertes, vt non aduerterint Hymenæa legi nequaquam posse: vnde enim ille accusandi casus in a deducatur? Aut quis quarto casu Hymenæa dixit, cum αῖος rectus exeat? sed nobilissimi saltem poetæ testimonio admoneri poterant, qui in libris de Ponto sic scribens ad Maximi cecinit, Ille ego qui cecini vestros Hymenæon ad ignes, Verum in Ibi de hoc, hisque similibus alia. nam ne scribamus iustum nunc opus, admonere tantum lectorem volumus. Alioqui & Hypermnestra, Vulgus Hymen, Hymenæe vocant. Et Catullus, Hymen ò Hymenæe Hymen.

EX LAODAMEIA.

Linguaq; mandantis. Sic emenda, cùm hactenus mandatis legeretur.

Dux pari. Ineptum, & perridiculum est, quod opici quidam, & male initiati literis Dispari ex Homerica Rhapsodia supponendum contendere.

Quem non violauimus ignem. Non faces ab Ouidio pro igne intelligi subsequens versus segnissimum quenque admonere poterat, sed eum ignem, quem cum aqua

à noua

A 6

ſeo, quid illud verbum induit, ſibi hic velit. Nam interpretes ganniunt.

Diffundimus iram. Et hinc facilè apparet, diffuſiones dierum eſſe legendas apud Iuriſconſultos & Gellium, non diffiſſiones: quod quibuſdam placuit, vt improbè faciant, qui immutare veteres lectiones audeant.

Quà duo porrectus longè freta diſtinet Iſthmos,

Vecta peregrinis Hippodameia rotis. Duo ſunt aduertenda, & quòd malè codices omnes habent, detinet, cùm diſtinet dubio procul legendum ſit quod quiuis vel mediocriter doctus aduertat: & quid ſit illud, quod externas rotas in Hippodameia hic dicat Ouidius. Nos rem eruditis etiam non paucis ignotam breui explicabimus, ex Pindaro in primis, & Apollonio, qui cum interpretibus ſuis prodidere Hippodameiam inter currendum alieno curru, id eſt, procorum, qui cum ea curſu certabant, eſſe vectam, vnde & hoc in loco peregrinas rotas Pelopis currum intellexit, quo donatus ille à Neptuno eſt in amoris olim compenſationem.

EX DEIANEIRA.

Se tibi pax terræ. Alij codices pars terræ habebant. Nos ex manuſcriptis codicibus pax reſtituimus.

Theutrantia turba. Non Theſtitia, aut Theſpica legendum eſſe, facit cum illud à Politiano inuentum, tum etiam quod Stephanus Theutrantem Theſpij patrem facit, à quo Theutrantia turba iure Theſpiades appellatæ.

Vna recens crimen refertur adultera, Nos, ſyllaba refragante, quandoque refertur, nunc verò diligentius examinata re, defertur legendum cenſemus, quod pro-

priè

priè id verbi significatum sit, vnde & delatores: sed & codex vnus manuscriptus, defertur, habuit.

Inter Ionicas. Alij Mœonias inter, reclamante codicum fide, ex quorum auctoritate lectionem ita restituendam admonere lectorem voluimus.

Scilicet immanes elisis faucibus hydros,
Infantem & caudis inuoluisse manum.

Multis erroribus versiculi hi duo fœdati antea erant, qui tamen ita restituendi (vti arbitror) fuerant. sit tamen hoc integrum lecturis.

Quodq; inter læuumq; latus dextrumque lacertum. Habitum compressi ab Hercule Antæi his verbis expressit Ouidius, vt malè emendasse videri possint, qui læuumq; latus læuumq; lacertim legerint.

EX ARIADNE.

Semisepulta. Codices omnes semisopita præ se ferunt, reclamante tamen syllaba: nam sopire semper primam producit, vt apud hunc ipsum ifrà Medea. Quæ me non possum, potui sopire draconem. Et Hypermnestra: Dum petis amplexus, sopitaque brachia iactas. Tametsi sopor corripiat, quare semisepulta libentius eodem sensu legerim.

Nec facta luisses. Emendauimus cum hactenus omnes codices nullo sensu tulisses haberent.

EX MEDEA.

At tibi Colchorum. Alij, Vt, legunt: sed quo sensu, ipsi viderint.

Cur vnquam Colchi. Quis non videat hoc totum ex principio Medeæ Ennianæ deductum? ancilla enim Medeæ apud Euripidem, & ex nostris Ennium, sic ferme

procul, quod illi ἄνω ποταμῶν. Ex Euripidis iambico in Medea, ſic enim chorus.

ἄνω ποτά μῶν χωροῦσι παγαί.

Vnde etiam Horatius, Quis neget arduis Pronos relabi poſſe riuos montibus, & Tyberim reuerti? Cicero quoq; in Epiſtolis ad Atticum, principio tantum Græci verſus vſus, adagij huius meminit.

Pulydamanta roga. Et imitatione Homerica & hic, & alibi, ne ſyllaba ſubſultet, legimus Pulydamanta, quemadmodum & Pulypus, licet alij Polydamanta & Polypum, vt ſit ωmega, ſcribere malint.

Ipſe repertor opis vaccas pauiſſe Pheræas, Fertur. Callimachus diuerſam ab alijs cauſam ſeruitij canit, cùm ſcilicet Admeto Apollinem ſeruiſſe prodat, quòd adoleſcentis amore captus eſſet, atque ad emerendum eius amorem gregem ab eo paſtum.

EX HYPSIPHYLE.

Non hæc Aeſonides, ſed filia Phaſis Aete. Dubitaui ſæpe antea, quæ maxime probabils eſſet huius carminis lectio. An hæc ipſa, quam ipſi reliquimus, an quam alij ſubſtituere, Phaſias Aetæ, legentes, cum hic, tum in Medea, vt Aetam biſſyllabum fecerint. Ego vt contractionem illam malè etiam ab his ſcriptam non hactenus legere memini, ſic malim triſſyllabũ ſeruare, vt diphthongus illa corripiatur, ſequenti vocale, quod & Græcis & Latinis noſtris eſt peculiare, in duabus ſcilicet dictionibus: cùm vna enim terminatur diphthongo, & ſubſequens à vocali incipiat, corripitur diphthongus, natura præcedens alioqui longa: vt, Inſulæ Ionio: ne Græ-

ca citem: & Ilio alto, & Pelio Ossam. Sed & in eadem dictione Vergilius, cùm dixit, Sudibusve præustis, diphthongum corripuit, quin & ipse Ouidius in Metamorphoseos septimo. Quos vbi viderunt præacutæ cuspidis hastas. Tametsi sunt, qui legant peracutæ. Verùm hoc Ausonij nullus inuertere possit, cùm ille in Protreptico ad nepotem scribens, hoc versu ita ludat, Te præeunte nepos modulata poemata Flacci. Adde quòd vix legas, nisi memoria me deficit, Aetam bissyllabum, nam ille Ouidij versiculus ita legitur in vetustis codicibus, Dissimilemq; animum subijt Aeeta relictus. Et paulò pòst Ouidius, Cùm rapido fallax Aeetias igni Imponit purum laticẽ. Et Medea, Non erat Aeetes: ad quem despecta veniret. Et iterum,

Non senis Aeetæ regia Lemnos erat.

EX DIDONE.

Pœnas violate Sichæi. Sunt qui Sichæo malint.

Mille procis placui, qui me coiere frequentes.

Videndum an desit, in, præpositio, vel quid simile, vt in me coiere, legas.

Sceptraq; sacra tene. Alij, sceptra sacrata, nobis vetus lectio displicere non potest, & alioqui codices omnes manuscripti ita habent.

Nec steterunt. Ea forma, qua Verg. Steteruntque comæ. & Terentius, emerunt.

Certius ibis. Sunt qui serius malint.

EX HERMIONE.

Si te iam tangit Oreste, Alij pia tangit, alij nunc.

Induit illa patrem. Accuratiùs obseruandum censeo,

à noua nupta tangi moris erat. Plutarchus in Problematibus, & alij: nam & quinq; faces adhibebantur, quemadmodum panis cum aqua in eisdem nuptijs. Dionysius Alicarnasseus.

EX HYPERMNESTRA.

Quid Iò freta longa pererras? An hic, vt in Ibi, primam huius dictionis corripuit? an verò vox est exclamantis.

EX PARIDE.

Sed Nymphis etiam, curaq; amorq; fui. Quid est, quòd Nymphis curam se fuisse dicit? An quòd alias præter Oenonem amarit?

EX HELENA.

Militia est operis altera digna tua. Sic enim libentius legerim.

EX HERONE.

Leandre. Tu vide, ne vbi producitur prima syllaba, Græcorum de mora Leandre sit scribendum.

EX ACONTIO.

Et Thetidis quales vir reor esse pedes, ἀργυρόπεζαν Thetin ex Homeri Rhapsodia innuit.

Maceror interdum. Grammatici quidam, dum macerari verbum prima correpta pronunciari posse contendunt, versiculum hunc ingeniosissimi vatis contaminauerunt, non aduertentes inuersum esse verborum ordinem, & sic restituendum, vt nos emendauimus.

Si generosa probaris. Sunt qui probatis malint, ac si dicat, tu, tuiq; omnes probatis stemmata in coniuge.

DE

DE CYDIPPE.

Tunc mea difficili. Sic legendum, non difficilis, quando melius dicatur, Nauem deductam difficili æquore.

His tamen aduerso. Vide ne legendum sit bis, vt significet Cydippe non semel ventum aduersum fuisse.

Miror & innumeris structam de cornibus aram. Non ego hoc loco plura, quàm quæ Politianus de ara Delij Apollinis ex cornibus facta frequentibus, addam. Ad illum diligentem lectorem relegamus.

Et de qua pariens arbore nixa dea est. Oliuæ, palmæq; arborem cui Latona pariens innixa est, innuit ipse in 6. Metam. Illic incumbens cum Palladis arbore palmæ. Sed Plutarchus fontium facit hæc nomina, obiectaq; Latonæ draconis specie præcipitasse sese de saxo territam. Græcis hæc auctoribus cantatissima sunt: Satis nobis est digito fontem quærere volentibus ostendisse, nihil enim ineptius, aut friuolum magis censeo, quàm vbi in puerilibus ostentare ingenium aut eruditionem velis.

In læuum versor, cùm vocat ille, latus. Iam quis non videat legendum læuum, non dextrum? siquidem decumbentes, dum auersantur eos, qui inuisunt, in læuum reclinent latus, necesse est.

Mirabar quare tibi nomē Acontius esset. Si Euripidis illa in Polynicis nomine interpretatio iure irrisa explosaq; est à doctis, nescio an hæc probari Ouidiana satis debeat, quū in eius nomine laudat Cydippe, quasi iā inde à puero sortiri nomē hoc potuerit, quòd in illā iaculaturus esset amoris facē: ἀκόντιον.n. Græcis iaculū. Sed hæc quandoq; poetis vsurpata, in earum præsertim personarū seruando decoro, quas minus prudētes peritasq; introducūt,

Teq; tenente deos. Omnes hactenus Deo, nullo (nisi fallimur) sensu.

EX SAPPHVS EPISTOLA EGNATIVS LECTORI.

Contulimus olim in hanc epistolam aliquanto plus industriæ, ac curæ: tum quod cæteris corruptior hæc erat, tum quòd tametsi cum reliquis ab Ouidio scripta videtur, illam tamen doctissimus quisque ita semper admiratus est, vt secernendam ab aliis censuerit, ac si inter illos minores Patricios allecta, communem sortem non ferat, eminereq; statim inter cæteras debeat. Quare & Calderinus, & ante illum Merula, veluti in Olympico stadio celebres athletæ, non citra pulueris (quod aiunt) tactum desudarunt, &, vt coronam reportarent, contenderunt, ac si Pythia illa ac Nemea, vel si qua alia in terra Græcia celebrabantur olim, non veram cumulatamq; victoribus gloriam afferrēt. Et sanè vt illa quidē sacra omnia erant, & Olympicus agon, vel Iouis maiestate, vel Herculis, qui primus instituit, auctoritate, vel etiam loci magnitudine, ac claritate, cætera terræ Græciæ præstabat, ita hæc epistola, tametsi cum reliquis scripta sit, & auctoris ipsius maiore quodam studio, & personæ, quam sustinet, grauitate, & euentu maximè memorabili digna semper est visa, quæ & principem sibi locum vendicaret: & maiorem diligentiam exposceret. In qua si à viro in primis erudito, ac de studiis nostris optimè merito dissentire in paucis videbor, ignoscet ille cum cæteris, cum in non paucioribus illum & sequar, & laudem. Vtinam quàm eius literas, ac studium æmulatione multorum digna iudicio, tam possem & cætera his æmulanda proponere.

Sappho

Sappho Phaoni. Non ingratam tibi lectòr, futuram fabellam existimo, non animaduersam ab vtroque commentatore, quam primo adolescentiæ nostræ tyrocinio ex Græcis scriptoribus in racemationum nostrarum capite vulgauimus. Tu si vacat, inde eam petas.

Nunquid vbi. Alij, ecquid vt, emendarunt. Sed ipsi viderint, mihi vetus lectio non immutanda est visa, vbi præsertim auribus illa obsequatur magis, & consensu etiam probetur eruditiorum.

Elegeia flebile carmen. Et hæc lectio mihi semper visa probabilior, quàm eligi verbum, aut eligi quoque, quod substituere quidam, id quod inconcinuum absurdumq; videtur, nec ingenio poetæ congruens, qua autem ratione fiat, vt syllaba ea longa sit, & auctorum vsu probatur, & à ratione non abhorret.

Nec mihi Pyrino subeunt Mnaisve puellæ,
Nec me Lesbiadum cætera turba iuuat.

Neque accusare quempiam est animus, nec tantum mihi assumo, vt si quid alij diuersum à me senserint, id ego statim ad inuidiam meam traham. Sua cuique placent, ego mea vt non multum admiror, sic vbi melius nihil habeo, non facilè contemnere, aut damnare soleo. Illud tamen in bonam partem dictum à me accipiant velim, quod immutarint lectionem, totamque inuerterint, non mutaturos fuisse, si rem consideratiùs expendissent. Qui enim, quæso, Pyrrhiades à Pyrrha, aut à Methymna Methymniades deduci possunt? Aut vnde hæc tam insolens, tamq; absurda deductio? dicimus quidem Lesbiadem, Pelasgiadem, Acheiadem, Heliconiadem, & cætera id genus, sed vt ratione non careant, non tamen Pyrrhia-

 dem,

dem, Metymniadem, non magis quàm Mithyleniadem, Romaidem, aut Chyrrhiadem, quod nec vsus, nec ratio patiatur. Vnde enim patronymicum hoc muliebre formatur, aut quomodo? Si enim Pyrrhæus, ut Methymnæus est nomen possessiuũ, vt sunt, nullo pacto poteris inde hoc patronymicum deducere: aut enim Pyrrhæas faciet, aut per dissolutionem Pyrrhaias: vtrum autem dixeris, & duriter & insolenter id deduxeris: quod si Pyrrhæades legeris, syllaba claudicet necesse est. Nos igitur à veteri stabimus lectione, examinent illi rem totam, vt ingenio excellunt, & eruditione præstant, facile (vt opinor) recantabunt.

Quas hic sine crimine amaui. Non displiceret ea lectio, quam astruxere, quas non sine crimine amaui. Sed interim ampliari iudicium postulo.

ITEM EX SAPPHO.

Nec me despicias, si sum tibi corpore parua, Mensuramq; breuis nominis ipsa fero. Diuersa longè est lectio quæ nunc circunfertur, scilicet,

Sum breuis, at nomen quod terras impleat omneis.

Est mihi, mensuram nominis ipsa fero.

Sed vos erronem tellure. Alij, Ouos erronem. vetus lectio, Nec vos erronem tellure admittite nostrum,

Nisiades matres, Sicelidesq; nurus. Alij,

Nisiades matres, Nisiadesq; nurus: vt sit geminatione iucundius carmen.

Tu quoq; quæ immites celebras. Alij sic emendarunt, Tu quoque quæ montes: sed viderint illi, ne montanum ac subagreste quid oboleat hæc emendatio.

Non Arabum noster rore capillus olet.
Alij, Non Arabum noster dona capillus olet.

Non vt ames oro, verum vt amare sinas.
Sic corriges, quemadmodum id quod sequitur.

Admonuit quamuis. Alij, Admoneat.
Per tibi qui nunquam longe discedat Amorem. Alij omnes, discedit. Nos ex affectu optantis fœminæ illum modum substituimus, ac si dicat, qui vt nunquam discedat, & abeat à me, opto.

Postquam se dolor imminuit, mea pectora planxi. Alij, Nec pectora plangi. vbiq; tamen Ouid. priore verborum forma hanc sententiam contexuit, vt Canace, Exieram thalamo, tunc demum pectora planxi. & Medea, Protinus abscissa planxi mea pectora veste. Adde quod vix dicatur nec puduit plangi pectora, sed plangere vt exululare.

Frondibus & nullæ dulce queruntur aues. Vbi olim mille nullo sensu, emendabis nullæ, aliter & syllaba nutet, & sensus non quadret.

Grata prius lacrymas cum bibit herba meas. Omnes hactenus, combibit, legere, mihi cùm bibit, non displicet: vt hic planè sit sensus, incubuisse se in locum frequentius vbi ante iacuerant, cum interim herba, locusq; ante illi gratus exciperet suas lacrymas, quæ fluerent ad Phaonis memoriam. Si quis tamen & combibit, probat, non admodum repugnem.

Sola virum non vlta prius. Emendabis Pie. Prius enim cassa vox semper visa est, ac nihili.

Est nitidus, vitreoq; magis perlucidus amne Fôs sacer. Alij aliter, Est nitidus, vitroq; magis perlucidus amnis.

Vna nemus. Quid enim sibi velit vetus lectio non video, vnda nemus, quando & Domitius iam ante id agnouit, & sensus vna exposcit.

Ante oculos visa est Nais adesse meos. Non possum non admirari tantam lectionis varietatem in codicibus deprehendi, vetus enim lectio sic ferme habet.

Formosus puer est visus adesse mihi: nunc alij diuerse legunt: *Constitit ante oculos Naias vna meos*. Vbi miror, quid sibi velit hoc nomen, quod quidam legunt per ypsilon: Manu scriptus codex noster sic habuit, vt emendauimus. Quam igitur malint, eam sequantur. Illud testari possum veteri si lectioni steteris, dissentire à sese Ouid. qui statim non ad Cupidinem, sed ad Nympham, id est, hanc Naiada conuersam Sappho faciat, cum inquit: *Ibimus ò Nymphe*: quo in versu grauis insederat error, vt Nymphas alloqui videretur, cum Naiadem Nympham, quæ oculis obiecta illi fuerat, alloquatur, & sic Nymphe vocandi casus erit, Græcorum more vnitatis numero.

Nec mora iussus amans tenuit lectissima Pyrrhæ.
Pectora Deucalion igne leuatus erat. Admonuimus iam aliàs varietatem lectionum incredibilem deprehendi in hac epistola. Nam quidam adeo diuersi abeunt, vt nec verba, nec sensus cum veteri lectione conueniant. Mihi non tantum animi fuit, vt tantam immutationem admitterem, integrum relicturus alijs, quid magis illi probaturi sint: alij igitur fortasse non male.

Nec mora versus amor fugit, lentissima mersi
Pectora Deucalion igne leuatus erat.

Ibimus ò Nymphe. Vocandi casus est vnitatis numero,

mero, & Græco more enunciatus.

Grata lyram poſuit tibi Phœbe Poetica Sappho. Domitius: & alij poetica Sappho (ignoſcant illi) tam perperam legunt, quàm malè interpretantur: nemo enim neſcire poteſt, qui vel Græcis elementis imbutus ſit, non dici ſubſtantiue vnquam ſic Poeticum: dicimus enim Poeticam artem, vt Horatij ars Poetica, ſed Poetriam muliebri genere vt poetam, quod Græcis in primis peculiare eſt. Nomina nanque hac forma apud illos multa, vt ψάλτρια, μαθητρια, ποιήτρια.

Lesbides æquoreæ, nupturaq́;, nuptaq́; proles.

Sic omnino melius vt illud etiam quod ſequitur, amatæ potius quàm amare.

Me miſeram dixi quem modo pene meus. Male vetus lectio, quæ, nos vero quem, alij quam.

Ecquid ego hæc precibus? Alia lectio, Ecquid ago precibus.

Puppiq́; tuæ votiua paramus. Quis non videat etiam recl amante codicum fide, legendum paramus, non parantur ex amantis affectu? ſignificare enim voluit nuncupata à ſe ipſa vota pro Phaonis reditu.

Non tamen inuenies cur ego digna fuga.
Hic verſus per parentheſim omnino legendus eſt.

Hæc ſunt Bertuti optime, quæ à nobis ſummo ſtudio, ac diligentia in hanc epiſtolam iampridem elucubrata, breuiſſime, vti vides, complexi ſumus. Tu (vt ſpero) non parum voluptatis iam ex hac lectione capies, cæteri etiam emolumentum, quando epiſtola omniũ elegantiſſima, iam nunc legetur, vt intelligi poſſit. Quin etiam, & Domitio ipſi viro plane erudito, & in hoc commen-

tandi genere facile principi non paruam opẽ attulimus, quippe qui labores hominis partim neglectos, partim etiam fœdatos, ita restituimus, vt ipse cum suo Nasone percipi tandem queat. Nam præter alia sanata vlcera Græca omnia quæ desiderabantur testimonia subtexenda in eius commentarijs curaui. Bene vale, nec quæ alij nuper emendarunt, contemne: multa enim in illis bonæ frugis inuenies, vt industriæ illorum non parua habenda sit gratia.

EX IBI.

PVgnabunt iaculis dum Thraces, Iaziges arcu. In cuius versus interpretatione, lapsum Domitiũ miror, qui Iapides, & legat, & interpretetur, ac si nesciat inter Scythas id genus hominum Ponti acolas ab omnibus, & geographis, & poetis adnumerari, quorum testimonia breuitati institutæ studens omitto. Iapides certe nusquam lectum arcu, & sagittandi peritia celebres.

Quiq; ab equo præceps in Aleis decidit aruis. De Bellerophonte intelligi nulli dubium: quod vero Aleis aruis, non alienis erat legendum, admoneri vel Homerica lectione potuere, qui in ξ ita cecinit:

Ἤτοι ὀκκοπεδίον τὸ ἀλήιον ἴοσ ἀλᾶτο
ὀνθυμὸν κατέδων πάτον αὐθρώπων ἀλεείνων.

Hæc carmina Ci. in 3. Tus. ita interpretatus est: Qui miser in campis mœrens errabat Aleis: Ipse suũ cor edens hominũ vestigia vitans. Qui versus quod ad Aleos cãpos attinebat corrupte antè habuit alienis. Dicti autem Alei cãpi, ἀπὸ τῆς ἄλης, *id est, errore: traditũ .n. est ipsum Bellerophontem elatum rerum magnitudine, quas gesserat,*

ad cœlũ volandi cupidũ, Pegasi equi aligeri opera vsum, id quod moleste Iupiter ferens, asilum immisit Pegaso: quare inde excussus in Lyciæ campum decidit, cui de continuo errore primus Alei nomen dedit. Quem equum mox Aurora à Ioue munus accepit continui eius cursus solatium: sunt qui aspirent dictionem, ἀπὸ τῶν ἅλων πηγνυμένων. Dictus autem Bellerophontes seu Bellerophon: qui ante Hipponoos, ab interfecto Bellero Corinth.

Vel tua ne pœnæ genus hoc cognouerit vnus. De Metio Suffetio Albanorum dictatore ab equis, Tulli regis iussu, distracto intelligendum. Virgil.

Nec procul inde citæ Metium in diuersa quadrigæ
Distulerant, at tu dictis albane maneres.

Cui nihil Hercæi profuit ara Iouis. Ἑρκεῖον δῖα Græci appellauere Iouem, qui penatibus præesset, atque intra proprios lares coleretur, quando τὰ ἕρκη domus ipsius circuitum appellant, vnde & hic Hercæus Iupiter, & apud Vergilium. Aræ Hercææ.

Aut vt Amyntiadem. Pausaniam Philippi Macedonum regis Amynthæ filij interfectorem notat, vnde Amyntiadem illum Poeta nuncupat.

Notaque vt Aeacidæ. Laodamiam fortè Alexander Pyrrhi filij virginem intelligit, quæ à Milone Aetolo, vt Iustinus lib. 27. est auctor, interfecta per summum est scelus.

Cantharides. Vermiculus hic ficis, & fraxino, ac albæ rosæ innascens, ac peucæ, præsentaneum venenum habitum, vt tamen remedia secũ habeat alas, quæ in quacunque parte venenum sit, auxiliantur: memoriæ proditum, Cossinio equiti Romano, & Neronis principis amicitia

claro,

claro, dum Lichene correptus esset, à medico datis interijsse. hæ Vticensi Catoni obiectæ in Cyprij regis auctione, quas sestertijs 60. addixisset, non tanti gemmas venditurus, quanti nunc venenum.

Pheræi. Iason hic à Pheris Thessalicis, quas tyrannide oppresserat, dictus Pheræus, de quo Cicero & Plin. 7. qui deploratus à medicis vomicæ morbo, cum mortem in acie quæreret, vulnerato ab hoste pectore, salutem inuenit: ita illi hostilis gladius salutem attulit, quem medici sanare nulla ratione potuerant. hunc Thebe vxor, adiuuantibus conscijs, tandem interemit.

Aquas occultas. An fortè Alpheum fluuium præterlabentem intelligit, qui subter mare in Siciliam lapsus Arethusæ fonti sese immiscet?

Vtq; vel Eurydamas. Hic Medus ex Homeri interpretis testimonio fuit, qui circa Thrasylli fratris tumulum à Simone Larisseo tractus est.

Vnum qui toto corpore vulnus habet. Sic, & ipse in Metamorphosi de Marsya, Nec quicquã nisi uulnus erat

Vtq; Dryantidæ. Lycurgum innuit, vt puto, Dryantis filium, quem μονοκρήπιδα Græco epitheto appellatum inuenio, quòd in altero tantum pede calceum haberet. Hunc Homerus à Ioue lumine orbatum cecinit, quare, quòd altero pede læsus esset, cultum pedis disparem Naso ingeniose dixit.

Tisamenię; patri, Calliroesq; viro. Quis dubitet Calligones male à Calderino legi? fabulamq; absurdè confingi? Tu igitur Alcmonem Amphiarai filium matricidã intellige, qui cum ad Phegeum AlphesibϾ patrem venisset, vt furore ac insania purgaretur, in quam ob ma-

tris

tris Eriphiles necem inciderat, Alphesibœam dato prius illi monili in vxorem purgatus accepit, inde profectus, Callirhoen Acheloi filiã adamauit. Cumq; illa non aliter in nuptias concessura foret, quàm monile accepisset, rediÿt ad Alphesibœam Alcmæon, monileq; repetens à Temeno, et Anxione fratribus Alphesibœæ est interfectus, quos soror tamen in vltionem mariti necauit: hoc ipsum Ouidius secundo de remedio amoris sic cecinit.

Amphilochi frater ne Phægida semper amaret,
Callirohe fecit parte recepta tori. Hanc rem & in Metamor. 9. perstrinxit, Filia neue magis capiti sit fœda parentis, Quam tua vel Pterela, vel tua Nise fuit.

Cymethonem Pterelæ Taphiorum regis filiã, quæ Cephali Amphitruonem in expeditionem secuti capta amore est, nemo non nosse potest, de qua eadẽ quæ de Niso et Scylla fabulata est Græcia. Illa enim & patrem, & patriam hosti prodidit, abscisso patris fatali capillo. Plautus in Amphitruone. Pterelam ab eo interfectum, solus omnium, quos legerim, prodidit.

Vt quos dux Pœnus: Acerranorum Senatores ab Annibale per fraudem captos, & in puteum demersos notat Valer. 9. & Appianus Libyco.

Frater vt Antæi. Busirim eodem patre natum, quo Antæus innuit, vt Probus noster auctor est in Georgicis. qualis autem fuerit Busiris, notius est, quàm vt pluribus explicare debeam. Vt Scinis, & Sciron, & cum Poliphemone natus. Hic & Procrustes cognomento dictus est, Filius & Cereris Pluton ex Iasio genitum & Cerere, Hesi odus cecinit in sua Theogonia, cuius nomine diuitias & opes Græci appellant. nam πλῦτος, *diuitiæ. Cæcus ab*

Aristo-

Ariſtophane in fabula Pluto dictus, quòd rarò ad bonos viros adeat.

Solaq; Limone. Hippomenis filiam, de quà ſuprà, Limonem appellauit, quòd fame, quæ λιμός à Græcis dicitur, cum equo à patre intra domum incluſa perierit, qui poſteà locus Athenis ab ipſa puella, & equo nomen habuit. De hac Aelianus 14. omnimodæ hiſtoriæ ſic ſcribit. Hippomenes vnus ex his, qui à Codro originem ducebant, cùm calumniæ impatiens eſſet, quòd filia Limone adulterium commiſiſſet, illum quidem cum filia curriui alligatum dilaniandum curauit, filiam verò cum equo domi incluſit, quoad fame periјt. Vnde Græcis prouerbialis locutio, Hippomene magis impius. Diogenianus, Lyrneſius heros. Quid ſi Cygneius legatur, & Tenes, vnde Tenedos inſula dicta, arce à patre incluſus intelligatur? De Tene autē & Securi Tenedia plura aliàs. Vt ſatus Hippomoo. Diximus Bellerophontem ante Hipponoum appellatum, vt melius & hic Hipponoo, qualiſcunque hic ſit.

Quiq; Lycurgidem letauit, & arbore natum. Idmonaq; audacem, te quoque rumpat aper. Treis hic intellexit Ouid. ab apris occiſos, & primum quidem Ancæum Lycurgi, & Antinoes filium, de quo ſic Apollo,

Τριτός νέμεν ἕσπετ᾽ ἰοῦτυν.
Ἀγκαίος τὸν μενρα πατὴρ λυκόοργος ἔπεμψε,

Hic vero ab Apro Calydonio in ſummo inguine percuſſus cecidit. Ouid. 8. Quaq; eſt via proxima leto, Summa ferus geminos direxit ab inguine dentes, concidit Ancæus. Alter vero eſt Adonis Cynaræ ex Myrrha filia genitus, quem fabulantur intra corticem matris, iam in

arborem

arborem Myrrham mutatæ educatum, & suo tempore inde emissum. Nam Idmon Asteriæ, & Apollinis proles apud Mariandinos ab apro necabatur, clarus præcipuè vaticinio. Hunc tamen Balbus morbo perijsse prodidit in quinto. Quid est autem, quòd audacem Idmona Vates ingeniosissimus appellat? an quòd cùm sciret in expeditione illa se moriturum, certæ morti pro laude sese exposuit; quod summæ audaciæ censetur opus? quod & Apollonius & Balbus noster ita in primo canit.

Lacrymæ cecidere canenti,

Quòd sibi iam clausos inuenit in ignibus Argos,

Inclususq; necem cauea patiaris, vt ille

Non profecturæ conditor historiæ. Non iustum opus hoc scribimus, sed studiosis tantum, & industrijs prodesse contendimus, atque ideo quanto breuius fieri potest, rem ipsam perstringimus. Domitius hoc in loco nescio quid de Cherilo malo illo rerum Alexandri scriptore confingit nullo satis auctore certo, cùm de Calisthene philosopho & comite Alexandri sentiendum sit. Hic Aristotelis ex sorore nepos, dum ferre regis insolentiam non posset, qui sibi Ammonem patrem assereret, in odium eius incidens, tanquam coniurationis Macedonicæ concitator, inedia mori coactus est caueæ cum cane inclusus, & ad ludibrium diu gestatus. Illi verò excellens ingenij vis, aut historiæ à se conditæ de Alexandri rebus monimenta parum profuere, Iustino, Seneca, Curtio, & alijs.

Vtq; repertori nocuit pugnacis iambi,

Sic sit in exitium lingua proterua tuum.

Non ego is sum, qui Domitij ingenium non probem,

dignumq́; viri propositum non maximè admirer, qui, cũ ea ætate esset (quartum enim & trigesimum vitæ annũ agens abijt) tot tantaq́; edidit, quod, quantaq́; in hoc genere ad hanc diem nemo, in quibus si ille lapsus est interdum, vt facilè omnes labimur, non tamen non dignissimus omnium laude & commendatione sit, in his præcipuè quæ primus aut inuenit, aut explicauit. Fuit ille, quod negare non possumus, aliquanto audacior, quod cõparatam sibi auctoritatem, & gratiam multorum fauore conciliatam retinere quauis ratione & arte contendit, ut multa etiam præcipitare coactus sit, quæ si diutius vixisset, forsitan emẽdasset, vt hoc ipsum, de quo agimus, in quo loco partim breuior est, quàm tanta res exposcebat: partim etiam quædam, quæ sustineri non possunt, inculcat: Nam, de Archilocho intelligi certum est, qui ex Paro insula iambici carminis auctor apud Græcos celebris extitit, qui tanta carminis acerbitate in Lycambem socerum inuectus est, eiusq́; filias, vt ad laquei mortem vtrosq; compulerit, sed quod ab his interfectus sit, quod Domitius addit, nõ inuenias: quin contrà à Calonda quodam, cui corax cognomentum fuit in acie fortiter pugnãs occiditur, quem Pythium oraculum postea arguit, quod & Plin. lib. 7. prodidit, nec prius expiari à cæde potuit, quàm excusata cæde, eaq́; in necessitatem reiecta, illi ad Tænarũ parentasset, vnde prouerbium Græcis ἀρχίλοχον πατεῖς, in maledicos. Sed ad hunc locum minus hæc faciunt, cùm Ouid. non eius cædem, sed id potius sensisse videatur, quod Lacædemonij libros Archilochi è ciuitate sua asportari iusserint, quòd eorum parum pudicam ac verecundam lectionem arbitrabantur plus mo-

ribus obesse, quàm ingenijs prodesse posse. Quod igitur ille domum sibi inuisam maledictis incessiuerat, adeò vt nec sibi ipsi parceret, bene ab Ouidio dictus linguam habuisse in suum exitium proteruam.

Vtq; lyræ vates fertur perijsse seueræ,
Causa sit exitij dextera læsa tui.

Quid si Philoxenum Cythereum Dithyrãborum poetam intelligas? quod enim de Aristophane nescio quo Domitius comminiscitur, perridiculum est. Nam & Dithyramborum poetæ seueritas lyræ congruit: & quæ sequuntur, ab historia non sunt aliena. Cum enim apud Dionysium hic ageret, nec eius poemata laudare posset vt inepta, & inconcinna, in latomias coniectus est, vnde precibus amicorum extractus, cùm Dionysium recitantem audisset, surrexit & Dionysio causam percunctanti: Satius, inquit, est in lapicidinis agere, quàm recitantem tyrannum audire. Cic. in epistola ad Attic. lib. 4. reliquum est, σπάρταν ἔλαχες ταύτην κόσμει. non mehercule possũ, & Philoxeno ignosco, qui reduci in carcerem maluit, quàm talia. hic tandem cum Tarentum aufugisset, reuocatus ab eodẽ Dionysio per literas, nihil aliud respondit, quàm a, literã: vnde in adagiũ, Philoxeni libellus de his, qui rem aliquã facere nolint, vsurpant & Græci: In latomias, idest, lapicidinas conijci, cum aliquem in malã rem abigendum significare volunt. sit aũt hæc æstimatio: non iudicium. Nam non satis liquet an incorrupta sit lectio. Quid enim sibi uelit, quod læsam dicat dexterã exitij causam cõiectare nõ liquidò possum. Illud omittere nõ est visum, quod uariæ historiæ quarto Aelianus prodidit, Aeschylũ Tragicũ ab Atheniẽsib. impietatis crimine fuisse

damnatum, quem cum lapidibus obruere Athenienſes paratiiam eſſent, Ariſteæ minori natu fratri exerẽti brachiũ, cui manus abſciſſa fuerat Salaminia pugna, in qua præ cæteris inſignẽ glorã retulerat, facilè ciuitas fratrem donauit, memor uirtutis Ariſteæ in nauali prælio nauatæ.

Et tibi coniugij nox prima nouiſſima vitæ
Eupolis hoc perijt, & noua nupta modo.

Domitius Eupolim veteris comœdiæ ſcriptorem falsò putat, ego ex tertio Epigrãmaton animaduerti aliũ fuiſſe hoc nomine adoloſcentem Niciæ filiũ, qui Glycerio Eu duci filia vxore ducta tecti lapſu cum noua nupta obrutus eſt prima nocte. Græci verſus hi ſunt ex. 3. lib. duo.

Εὐπολίν ὡς ἀγατὴν τε γλυκήριον, ὧν ὑμέναιον
Ἔσβεσεν ἐν πρώτηνυκτὶ πεσὼν θαλαμος.

Vtq; cothurnatum periſſe Lycophrona narrant. Quare cothurnatum Lycophrona appellauit Ouid. à Domitio prætermiſſum eſſe miror: neque enim quod Alexandram opus compoſuerit iambico carmine, quod opus adhuc extat, cothurnatus eſt dictus, ſed quòd & tragœdias compluréis, quarum maxime celebres Marathonios, Oedipus, & Nauplios.

Quodq; ſuæ paſſa eſt pellex inuita ſororis. Sic legendum hoc carmen ſenſu huiuſmodi, vt lingua ſic illi abſcindatur, quemadmodũ Philomelæ contigit, quæ inuita pellex ſororis fuerit.

Et puer Harpagidæ. Sic & legendum, & de Harpagi filio, quem Aſtyages Medorum rex patri epulandum appoſuit, intelligendum ex Iuſtino, & Herod.

Vtq; duobus idem dictis modò nomen habenti,
Præfocent animæ noxia mella viam.

Hunc

unc Hyginus Glaucũ filiũ Minois ſcribit,qui in vaſis
ielle ſuffocatus, Aeſculapij ope reuixit. ſed et Claudia.

Cretaq́; (ſi verè narratur fabula) vidit
Minoum rupto puerum prodire ſepulcro.
Quem ſenior vates auium clangore repertum,
Gramine reſtituit: miræ nam munere ſortis,
Dulcia mella necem, vitam dedit horridus anguis.

Nec tibi ſi quid amas felicius Hæmone cadat. Vidit
oc in loco certè Domitius meliora, nec tamen ſequi po
uit. Nam quis hic fuerit Hæmon, diligentius expli-
andum omnino fuerat. Hic verò Hæmon Creontis fi-
us minor natu fuit, Menœcei, qui ſe pro patria deuo-
t, frater, cui Antigone Oedipi filia deſponſata fue-
it, illa verò patrẽ in exilium ſecuta, Hæmon à Sphin-
dilaniatus eſt, Euripidi & eius interpretibus.

Teligenus hæreat illud. Oſſe enim marinæ turturis
elegonus Vlyſſem patrem interemit: commentarius
riſtophanis & Dyctis.

Vtq́; loquax. Anticulum Polit. in Miſcellaneis ex
omerica Rhapſodia ſignificari voluit, in quo tamen
olitiani error apparet: neq; enim necauit illum Vlyſ-
, ſed eatenus compreſſit illi labia, quatenus Helena
fuit. Error autem ex verbi Græci ſimilitudine facile
tus. nam quòd πνίξειν & πιέζειν literis parum
tant, impoſuit Politiano. Comicus vt liquidis pe-
t dũ nabat in vndis. Non neſcio de Terentio hic eſſe
oſdã ſuſpicatos, ſed quid ſi Eupolim intelligas, quẽ con
t ex Ariſtophanis cõmentario ab his, in quos Baptas
erbiſſimã comœdiã ſcripſerat, mari immerſum, ſuffo
tumq́;, qui Comicus per excellentiã appellari potuit.

Vtque cothurnatum vatem tutela Dianæ
Dilaniet vigilum te quoque turba canum.

Quod Domitius de Euripide scripsit, bene certè inte
pretatus est, illud addidisset vellem, quòd Aribeus M
cedon, & Crateuas Thessalus, poetæ dum inuident gl
riæ, canes à Lysimacho, Archelai seruo, immitend
curarunt, qui securum illum inuaderent, & laniare
non desunt tamen, qui illum à fœminis discerptum pr
diderint, dum intempestiuè ad Craterum, Archel
amasium, proficiscitur: sed eum alij, dum Nicodici v
rem solicitat, interfectum scribunt. Vixit autem an
75. cuius ossa Pellam Archelai iussu deportata sun
sed & Gellius lib. 15. non pauca.

Diripiantque tuos insanis vnguibus artus
Strimoniæ matres, Orpheon esse ratæ.

Vt illi malè, Hymenea, in epistolis quarto emendara
casu, quod in Heroidib. adnotauimus: ita hic aduersa
tione error inoleuit, neque .n. video qui quartus hic c
sus enuntiari non possit. quod, qui prima grammatic
Græcæ rudimēta perceperint, intelligere facile pote
quare ex manuscripto codice, Orphea te esse ratæ, le

Obstructusque famem patiaris l.t. Pausaniam L
dæmonij Cleombroti filium innuit, de quo non plura
cā, cū Græcis & Lat. monumētis oīa vulgatissima s

Nunc quoque pellit Iò.

Corripuit hoc in loco, vt superius in Hypermnestra,
Quæ tibi caussa fugæ, quid Iò freta longa pererr

Cliniadæque modo. Alcibiadis, Cliniæ filij, casum
Plutarcho in eius vita accipe, qui miserabili incen
semiustus flammis ferroque oppetijt.

P. OVI-

. OVIDII NASONIS, EPISTOLARVM Heroidum Liber.

N PRIMAM EPISTOLAM ARGVMENTVM.

Græcis ad Troiam cum maximo bellorum apparatu Helenæ raptum proficiſcentibus, Vlyſſes, Laertis & ticliæ filius, Penelopes nouæ vxoris detentus amo- inſaniam ſimulans, comitatum negat. verum tan- n fraude viri a Palamede detecta, cum cæteris in ianam expeditionem ire coactus eſt. vbi quantum raude, & virtute valeret, oſtendit, tandem pluribus actis certaminibus, poſt decennium Troia euerſa, n in patriam rediturus cũ reliquis Græcorum prin- ibus naues conſcenderet, ob læſæ Mineruæ indigna nem, vaſtiſſimis procellis omnes agitati ſunt: inter os Vlyſſes acerbæ tempeſtatis impulſu in longiſſi- m, vt pote decennem peregrinationem agitatus eſt. n igitur Penelope, Icarii & Polycaſtes filia, hacte- s caſta, huiuſce tam longæ moræ cauſſam ignoraret, illum hanc epiſtolam ſcripſit: in qua illum multis ionibus in patriam reducere nititur, ſic inquiens.

Quisquis ad hæc vertit peregrinã littora puppim
Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quamque tibi reddat (si te modò viderit vsquam)
Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos Pylon antiqui Neleia Nestoris arua
Misimus: incerta est fama remissa Pylo.
Misimus & Sparten, Sparte quoque nescia veri,
Quas habitas terras, aut vbi lentus abes.
Vtilius starent etiam nunc mœnia Phœbi:
Irascor votis heu leuis ipsa meis.
Scirem vbi pugnares, & tantùm bella timerem,
Et mea cum multis iuncta querela foret.
Quid timeam ignoro: timeo tamen omnia demens
Et patet in curas area lata meas.
Quæcunq; æquor habet, quæcunq; pericula tellus
Tam longæ caussas suspicor esse moræ.
Hæc ego dum stultè meditor, quæ vestra libido est,
Esse peregrino captus amore potes.
Forsitan & narras, quàm sit tibi rustica coniux,
Quæ tantùm lanas non sinit esse rudes.
Fallar, & hoc crimen tenueis vanescat in auras,
Ne ve reuertendi liber abesse velis.
Me pater Icarius viduo discedere lecto
Cogit, & immensas increpat vsque moras.
Increpet vsque licet: tua sim, tua dicar, oportet:
Penelope coniux semper Vlyssis ero.
Ille tamen pietate mea, precibusque pudicis
Frangitur, & vires temperat ipse suas.
†Dulichij, †Samijq;, & quos tulit alta †Zacynthos
Turba ruunt in me luxuriosa Proci.

Miseriarum societas solatii loco est.

Se à pellice timere insinuat. vulgaris mulierum suspicio.

A constantia se commendat.

insulæ mari Ionio. siue Malioco, & Icario.

Ab immodestia procorũ suadet.

nque tua regnant nullis prohibentibus aula,
 Viscera nostra tuæ dilacerantur opes.
Quid tibi Pisandrũ, Polybumq́;, Medontaq́; dirũ,
 Eurimachiq́ue auidas, Antinoiq́ue manus,
Atque alios referam? quos omnes turpiter absens
 Ipse tuo partis sanguine rebus alis.
rus egens, pecorisq́ue Melanthius auctor edendi, Irus Ithacensis mendicus, nunc pro quouis paupere. Melanthius, aut pastor, aut Lanius.
 Vltimus accedunt in tua damna pudor.
res sumus imbelles numero, sine viribus, vxor,
 Laertesq́ue senex, Telemachusq́ue puer.
le per insidias pœnè est mihi nuper ademptus, Pathos ab ætate & sexu.
 Dum parat inuitis omnibus ire Pylon.
ij precor hoc iubeant, vt, euntibus ordine fatis, Solebant sanguine propinquiores oculos claudere.
 Ille meos oculos comprimat, ille tuos.
oc faciunt custosq́ue boum, longæuaq́ue nutrix,
 Tertius immundæ cura fidelis haræ.
ed neque Laertes, vt qui sit inutilis annis,
 Hostibus in medijs regna tenere potest.
elemacho veniet, viuat modò, fortior ætas:
 Nunc erat auxilijs illa tuenda patris.
ec mihi sunt vires inimicos pellere tectis:
 Tunc citius venias portus, & aura tuis. Metaphora a nautis.
st tibi, sitq́ue precor, natus, qui mollibus annis Mouet pietatẽ à persona filii, aui, & sua.
 In patrias arteis erudiendus erat.
espice Laerten, vt iam sua lumina condas:
 Extremum fati sustinet ille diem.
rtè ego, quæ fueram, te discedente, puella,
 Protinus vt redeas, facta videbor anus. Vt, quamuis.

IN II. EPIST. ARGVM.

Demophoon, Theſei & Phædræ filius, a bello Troiano in patriã rediens, maris tempeſtatibus in Thraciam delatus a Phyllide, Lycurgi & Cruſtumenæ filia, quæ tunc Thraciæ imperabat, hoſpitio & lecto benigne ſuſceptus eſt: & cum aliquandiu ſecum fuiſſet, audita morte Mneſthei, qui poſt eiectum ex vrbe Athenarum patrem Theſea, imperium occupauerat, regni cupidine captus Phyllidi fide data, ſe intra menſem rediturum, fingens ſe ad res ſuas componendas ire, reſarcitis nauibus Athenas petiit: neq; de reditu curauit. Quatuor itaq; exactis menſibus, Phyllis epiſtolam hanc ſcripſit, in qua ſuadet, vt beneficiorum memor, ſeruatis ſponſionibus, in fide perſiſtat. Quod ſi negligat, violatum pudorem crudeli morte compenſare minatur.

PHYLLIS DEMOPHOONTI.

Poſſeſsiuum a Rhodope monte Thraciæ. Synecdoche.

Hoſpita Demophoõ tua te Rhodopeia Phyllis
Vltra promiſſum tempus abeſſe queror.
Cornua cùm Lunæ pleno ſemel orbe coiſſent,
Littoribus noſtris anchora pacta tua eſt.
Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit,
Nec vehit Actæas Sythonis vnda rates.
Tẽpora ſi numeres, bene quæ numeramus amãtes,
Non venit ante ſuam noſtra querela diem.
Spes quoque lenta fuit: tardè, quæ credita lædunt,
Credimus: inuita nunc & amante nocent.
Sæpe fui mendax pro te, mihi ſæpe putaui
Alba procelloſos vela referre Notos.
Theſea deuoui, quia te dimittere nollet,
Nec tenuit curſus forſitan ille tuos.

Interdum

ıterdum timui, ne dum vada tendis ad Hebri,
Mersa foret cana naufraga puppis aqua.

Hebrus fluuius Thracię rapidissimus.

epe Deos supplex, vt tu scelerate valeres,
Sum prece turicremis deuenerata focis.
epe videns ventos cœlo, pelagoq; fauentes,
Ipsa mihi dixi, si valet, ipse venit.
eniq; fidus amor, quicquid properantibus obstat,
Finxit, & ad causas ingeniosa fui.
t tu abes lentus, nec te iurata reducunt
Numina, nec nostro motus amore redis.
emophoon ventis & verba & vela dedisti,
Vela queror reditu, verba carere fide.
ic mihi, quid feci, nisi non sapienter amaui?
Crimine te potui demeruisse meo.

Ironice simplicitatem crimen vocat.

num in me scelus est, quòd te scelerate recepi:
Sed scelus hoc meriti pondus, & instar habet.
ura, fides, vbi nunc, commissaq; dextera dextræ,
Quiq; erat in falso plurimus ore Deus?
romissus socios vbi nunc Hymeneus in annos?
Qui mihi coniugij sponsor, & obses erat?
er mare, quod totum ventis agitatur, & vndis,
Per quod sæpe ieras, per quod iturus eras:
erq; tuum mihi iurasti (nisi fictus & ille est)
Concita qui ventis æquora mulcet, auum:
er Venerem, nimiumq; mihi facientia tela,
Altera tela arcus, altera tela faces:
unonemq;, toris quæ præsidet alma maritis,
Et per tediferæ mystica sacra deæ.
i de tot læsis sua numina quisque deorum
Vindicet, in pœnas non satis vnus eris.

Cupido amoris Deus. Hymeneus Liberi, siue Bacchi & Veneris filius nuptiarũ Deus. Demophoontis iusiuranda commemorat. Neptunum intelligit. Periphrasis de Cupidine Ceres tedifera.

Ab

In se culpam reiicit.

Ah laceras etiam puppes furiosa refeci,
Vt, qua desererer, firma carina foret.
Remigiumque dedi, quo me fugiturus abires.
Heu patior telis vulnera facta meis.
Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis,
Credidimus generi, nominibusque tuis.
Credidimus lachrymis: an & hæ simulare docẽtur?
Hæ quoque habent artes; quaq; iubentur, eunt.
Dijs quoq; credidimus: quid iam tot pignora nobis?
Parte satis potui qualibet inde capi.

Per colorẽ Rhetoricum beneficia obiectat.

Nec moueor, quod te iuui portuque, locoque:
Debuit hæc meriti summa fuisse mei.

Quam honestissimis verbis rẽ veneream exprimit.

Turpiter hospitium lecto cumulasse iugali
Pœnitet, & lateri conseruisse latus.
Quæ fuit ante illam, mallem suprema fuisset
Nox mihi, dum potui Phyllis honesta mori:
Speraui melius, quia te meruisse putaui:

Sententia credulitatem excusat.

Quæcunque ex merito spes venit, æqua venit.
Fallere credentem non est operosa puellam
Gloria, simplicitas digna fauore fuit.
Sum decepta tuis, & amans, & fœmina verbis:

Imprecatio loco vltionis.

Dij faciant, laudis summa sit ista tuæ.
Inter & Aegidas media statuaris in vrbe,

Thesei gesta.

Magnificus titulis stet pater antè suis.

Latrones in Attica.

Cùm fuerit †Scyron lectus, toruusque †Procustes,
Et †Schynis, & tauri, mistaq; forma viri:

Minotaurus.

Et domitæ bello Thebæ, fusique bimembres,

Creontes Thebarum Rex.

Et pulsata nigri regia cæca Dei:

Centauri à Theseo superati.

Hoc tua post illos titulo signetur imago,
Hic est, cuius amans hospita capta dolo est:

De tanta rerum turba, factisque parentis,
Sedit in ingenio Cressa puella tuo.
Quod solum excusat, solum miraris in illo,
Hæredem patriæ perfide fraudis agis.
Illa (nec inuideo) fruitur meliore marito,
Inque capistratis tigribus alta sedet.
At mea despecti fugiunt connubia Thraces,
Quòd feror externum præposuisse meis.
Atq; aliquis, doctas iã nunc eat, inquit, Athenas:
Armiferam Thracen, qui regat, alter erit.
EXITVS acta probat, careat successibus opto,
Quisquis ab euentu facta notanda putat.
At si nostra tuo spumescant æquora remo,
Iam mihi, iam dicar consuluisse meis.
Sed neque consului, nec te mea regia tangit,
Fessaque Bistonia membra lauabis aqua.
Illa meis oculis species abeuntis inhæret,
Cùm premeret portus classis itura meos.
Ausus es amplecti, colloque infusus amantis
Oscula per longas iungere pressa moras;
Cũq; tuis lachrymis lachrymas cõfundere nostras,
Quodque foret velis aura secunda, queri.
Et mihi discendens supremas dicere voces:
Phylli, fac expectes Demophoonta tuum.
Expectem, qui me nunquam visurus abisti?
Expectem pelago vela negata meo?
Et tamen expecto: redeas modò serus amanti,
Vt tua sit solo tempore lapsa fides.
Quid precor infelix? iam te tenet altera coniux
Forsitan, &, nobis qui malè fauit, amor.

Ariadne à Theseo in Naxo insula derelicta Baccho nupsit.

Tigres Bacchi currum agunt, quia sunt animalia sitibunda.

Cic. initio orat. pro Rabir.

Periphrasis.

De reditu desperat.
Bistonis, lacus Thraciæ.

Simulatas blanditias arguit.

Vtq; tibi excidimus, nullam (puto) Phyllida nosti.
Hei mihi, si quæ sim Phyllis, & vnde rogas,

Beneficia in Demophoontem.

Quæ tibi Demophoon longis erroribus acto
Threicios portus, hospitiumq; dedi.
Cuius opes auxere meæ, cui diues egenti

Regni amplitudo.

Munera multa dedi, multa datura fui.
Quæ tibi subieci latissima regna Lycurgi,
Nomine fœmineo vix satis apta regi.

Hæmus, mons inter Thraciam & Thessaliam.

Quà patet umbrosum Rhodope glacialis ad Hæmũ,
Et sacer admissas exigit Hebrus aquas.
Cui mea virginitas auibus libata sinistris,

Zona cingebantur virgines, quã nisi à marito prima nocte soluebatur: hinc soluere Zonam, virginitatem amittere.

Castaq; fallaci zona recincta manu.
Pronuba Tisiphone thalamis vlulauit in illis,
Et cecinit mœstum deuia carmen auis.
Affuit Alecto breuibus torquata colubris,
Suntq; sepulcrali lumina mota face.

Amoris vis.

Mœsta tamen scopulos, fruticosaq; littora calco,
Quaque patent oculis littora lata meis.
Siue die laxatur humus, seu frigida lucent
Sidera, prospicio quis freta ventus agat.
Et quæcunq; procul venientia lintea vidi,
Protinus illa meos auguror esse deos.

Auget commiserationem.

In freta procurro, vix me retinentibus vndis:
Mobile quà primas porrigit æquor aquas.
Quò magis accedunt, minus, & minus vtilis asto,
Linquor, & ancillis excipienda cado.
Est sinus adductos modicè falcatus in arcus,
Vltima præerupta cornua mole rigent.
Hinc mihi suppositas immittere corpus in vndas
Mens fuit: &, quoniam fallere pergis, erit.

Ad

Ad tua me fluctus proiectam littora portent,
Occurramq; oculis intumulata tuis.
Duritia ferrum vt superes, adamantaq;, teq;,
Non tibi sic, dices, Phylli sequendus eram.
Sæpe venenorum sitis est mihi, sæpe cruenta
Traiectam gladio morte perire iuuat.
Colla quoq;, infidis quæ se nectenda lacertis
Præbuerant, laqueis implicuisse iuuat.
Stat nece matura tenerum pensare pudorem,
In necis electu parua futura mora est.
Inscribere meo causa inuidiosa sepulcro,
Aut hoc aut simili carmine notus eris:
Phyllida Demophoon leto dedit hospes amantem,
Ille necis causam præbuit, ipsa manum.

Variis mortis generibus mortem sibi minatur.

Phyllidis epitaphium.

IN III. EPIST. ARGVM.

Postquam Græci Phrygiã appulerunt, vrbes Troiæ finitimas & præcipue quæ Lesbo insulæ erãt opposi-tæ, hostili more cœperunt depopulari. Inter quos Achilles, Pelei & Thetidis filius, vtrãq; Ciliciam, & Thebanam, atq; Lyrnesiam inuasit. Expugnato itaq; Chynesio oppido, duas insignes secum virgines abduxit, Astimonem Chrysis sacerdotis Smynthei Apollinis filiam, & Hippodameiam, Briseis natam, quæ deinde a paternis nominibus fuerunt cognominatæ, Chrysen aũt Agamemnoni Græcorum principi, concessit, & Briseida sibi reseruauit. Sed cum iam deorum iussu cogeretur Agamemnon, Chrysen patri restituere, Briseida Achilli surripuit. Quamobrẽ indignatus Achilles, diu a bello abstinuit, nec vllius suasione, vel precibus ad arma aduersus Troianos sunenda animari potuit: nec postea Briseida accipere curauit, quamuis illi Agamemnon cum maximis muneribus vltro misisset. Quare Briseis ad eum hanc

epist.

epist.mittit, in qua conqueritur de eius nimia ira; rogatque, vt sumat arma aduersus Troianos, dummodo iam prius ab Agam. vltro oblatam recipiat.

BRISEIS ACHILLI.

A fortuna commiseratio.

Qvam legis, à rapta Briseide littera venit,
Vix benè Barbarica Græca notata manu.
Quascunque aspicies, lachrymæ fecere lituras:
Sed tamen hæ lachrymæ pondera vocis habent.

Non licebat seruis de dominis conqueri.

Si mihi pauca queri de te dominoque, viroque,
Fas est; de domino pauca, viroque querar.
Non ego poscenti quòd sum citò tradita regi,
Culpa tua est, quamuis hæc quoq; culpa tua est.

Agamemnonis ministri.

Nam simul Eurybates me, Talthybiusq; vocarũt,
Eurybati data sum, Talthybioque comes.
Alter in alterius iactanteis lumina vultum,
Quærebant taciti, noster vbi esset amor.
Differri potui, pœnæ mora grata fuisset:
Hei mihi, discedens oscula nulla dedi.
At lachrymas sine fine dedi, rupique capillos:
Infelix iterum sum mihi visa rapi.
Sæpe ego decepto volui custode reuerti:
Sed, me qui timidam prenderet, hostis erat.
Si progressa forem; caperer ne nocte timebam,
Quamlibet ad Priami munus itura nurum.
Sed data sum, quia danda fui. tot noctibus absum:
Nec repetor. cessas, iraque lenta tua est.

Patroclus ad Briseida.

Ipse Menetiades tunc, cùm tradebar, in aurem,
Quid fles? hic paruo tempore, dixit, eris.

Stomachosa ironia.

Non repetisse parũ est, pugnas, ne reddar, Achille:
I nunc, & cupidi nomen amantis habe.

Venerunt

enerunt ad te Telamone, & Amyntore nati;
Ille gradu propior ſanguinis, ille comes;
ierteque ſatus, per quos comitata redirem:
Auxerunt blandas grandia dona preces.

Aiax Telamonis filius, Phenix vero Amyntoris, & Vlyſſes Agamemnonis legati.

iginti fuluos operoſo ex ære lebetes,
Et tripodas ſeptem pondere, & arte pares.
ddita ſunt illis auri bis quinque talenta,
Biſſeni aſſueti vincere ſemper equi;

Agamemnonis dona ab Achille ſpreta.

uodq́; ſuperuacuum eſt, forma præſtante puellæ
Lesbides, euerſa corpora capta domo.

Patronymicum à loco.

amq́; tot his (ſed non opus eſt tibi coniuge) coniux
Ex Agamemnoniis vna puella tribus.
tibi ab Atrida precio redimenda fuiſſem,
Quæ dare debueras, accipere illa negas.

A maiori argumentum, Agamemnon, Atrei filius.

ua merui culpa fieri tibi vilis, Achille?
Quò leuis à nobis tam citò fugit amor?
n miſeros triſtis fortuna tenaciter vrget?
Nec venit incœptis mollior aura meis?
iruta Marte tuo Lyrneſſia mœnia vidi,
Et fueram patriæ pars ego magna meæ.

Lyrneſſus Ciliciæ oppidum, vnde rapta fuit Briſeis.

idi conſortes pariter generiſque, neciſque
Treis cecidiſſe, tribus quæ mihi mater erat:

Minetes Briſeidos maritus.

idi (quantus erat) fuſum tellure cruenta,
Pectora iactantem ſanguinolenta virum:
ot tamen amiſſis, te compenſauimus vnum:
Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.
u mihi iuratus per numina matris aquoſæ,
Vtile dicebas ipſe fuiſſe capi.

Iuratus actiue.

cilicet vt, quamuis veniam dotata, repellar,
Et mecum fugias quæ tibi dantur opes.

Ironia.

Quinetiam

† Eos
† linea vela

Quinetiam fama est, cùm crastina fulserit † hora,
Te dare nubiferis † lintea plena Notis.
Quod scelus vt pauidas miseræ mihi cõtigit aures
Sanguinis atque animi pectus inane fuit.

A profectione dissuadet. Ab imprecatione pathos.

Ibis, & ò miseram cui me violente relinques?
Quis mihi desertæ mite leuamen erit?
Deuorer antè precor subito telluris hiatu,
Aut rutilo missi fulminis igne cremer:

Phthia Achillis patria, in Thessalia.

Quàm sine me Phthijs canescant æquora remis,
Et videam puppes ire relicta tuas.
Si mihi iam reditusq; placent, patrijq; penates,
Non ego sum classi sarcina magna tuæ.

A facili suadet. Ab extenuatione fortunę pathos.

Victorem captiua sequar, non nupta, maritum:
Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus.

Achaiadas Gręcas, ab Achaia regione Gręcię.

Inter Achaiadas longe pulcherrima matres
In thalamos coniux ibit, eatq; tuos.

Iupiter ex Aegi. Asopi filia, Aeacum Pelei patrem genuit. Chiron in nuptiis Thetidis filię. Nereus vocatus est.

Digna nurus socero, Iouis Aeginæq; nepote,
Cuiq; senex Nereus prosocer esse velit.
Nos humiles famulæq; tuæ data pensa trahemus
Et minuent plenas stamina nostra colos.
Exagitet ne me tantùm tua deprecor vxor,
Quæ mihi nescio quo non erit æqua modo.
Nè ve meos coràm scindi patiare capillos,
Et leuiter dicas, hæc quoque nostra fuit.

Commiserationem auget:

Vel patiare licet, dum ne contempta relinquar,
Hic mihi væ miseræ concutit ossa metus.

Achillis inexorabilitatem arguit.

Quid tamẽ expectas? Agamemnona pœnitet iræ,
Et iacet ante tuos Græcia mœsta pedes.
Vince animos, iramq; tuam, qui cætera vincis:
Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?

Arma

rma cape Aeacide, sed me tamen ante recepta,
Et preme turbatos, Marte fauente, viros.
ropter me mota est, propter me desinat ira.
Simq; ego tristitiæ causa modusq; tuæ.
ec tibi turpe puta precibus succumbere nostris,
Coniugis Oenides versus in arma prece est.
s audita mihi, nota est tibi: fratribus orba
Deuouit nati spemq; caputq; parens.
llo erat ille ferox, positis secessit ab armis:
Et patriæ rigida mente negauit opem.
la virum flexit coniux, felicior illa,
At mea pro nullo pondere verba cadunt.
ec tamen indignor, nec me pro coniuge gessi,
Sæpius in domini serua vocata torum.
e quædam (memini) dominam captiua vocabat,
Seruitio (dixi) nominis addis onus.
r tamen ossa viri subito male tecta sepulcro,
Semper iudicijs ossa verenda meis:
rq; trium forteis animas (mea numina) fratrũ,
Qui bene pro patria, cum patriaq; iacent.
rq; tuum, nostrumq; caput, quod iunximus vnà,
Perq; tuos enses, cognita tela meis:
ulla Mycenæum sociasse cubilia mecum
Iuro: fallentem deseruisse velis.
tibi nunc dicam, fortissime tu quoque iura,
Nulla tibi sine me gaudia facta: neges?
t Danai mærere putant: tibi plectra mouentur,
Te tenet in tepido mollis amica sinu.
si quis quærat, quare pugnare recuses?
Pugna nocet: citharæ, noxq;, Venusq; iuuant.

Argumentatur ab exemplo Meleagri Oenei & Altheæ filii: quẽ sola coniux Cleopatra flexit in arma aduersus aprum Calydoniũ patriam suam vastantem.

Impudicitię suspicionem adiuratione delet.

Mycenęus Agamemnon a Mycenis vrbe Græcię.

Illum contumeliis ad arma aduocat.

Pro quauis lyra figurate. vt Virg. Sabellicus ſuſ. eſt ſynecdoche quibuſdam.

Tutius eſt iacuiſſe toro, tenuiſſe puellam,
Threiciam digitis increpuiſſe lyram:
Quàm manibus clypeos, & acutæ cuſpidis haſtam,
Et galeam preſſa ſuſtinuiſſe coma.
Sed tibi pro tutis inſignia facta placebant,
Partaq; bellando gloria dulcis erat.
An tãtum, dum me caperes, fera bella probabas,
Cumq; mea patria laus tua victa iacet?
Dij melius, validoq; precor vibrata lacerto
Tranſeat Hectoreum Pelias haſta latus.

Ad Græcos apoſtrophat.

Mittite me Danai, dominum legata rogabo,
Miſtaq; mandatis oſcula multa feram.
Plus ego quàm Phœnix, plus quàm facũdus Vlyſſes,
Plus ego quàm Teucri (credite) frater agam.
Eſt aliquid ſolitis collum tetigiſſe lacertis,
Præſenteiſq; oculos admonuiſſe ſinu.

Ad Achillem redit.

Sis licet immitis, matriſq; ferocior vndis,
Vt taceam, lacrymis comminuere meis.
Nunc quoq; (ſic omneis Peleus pater impleat annos,
Sic eat auſpicijs Pyrrhus ad arma tuis)

Pyrrhus Achillis filius ex Deidamia.

Reſpice ſollicitam Briſeida fortis Achille,
Nec miſeram lenta ferreus vre mora.

Per cõmiſeratiõnẽ obſecratio. Sic Aeneas Vergilianus in 2. Nullum memorabile nomen Fœminea in pœna eſt, nec habet victoria laudem.

Aut ſi verſus amor tuus eſt in tædia noſtri,
Quam ſine te cogis viuere, coge mori.
Vtq; facis, coges: abijt corpuſq;, colorq;,
Suſtinet hoc animæ, ſpes tamen vna tui.
Qua ſi deſtituar, repetam fratreſq;, virumq;,
Nec tibi magnificum fœmina iuſſa mori.
Cur autem iubeas? ſtricto pete corpora ferro,
Eſt mihi, qui foſſo pectore ſanguis eat.

Me

Me petat ille tuus, qui (si dea passa fuisset)
Ensis in Atridæ pectus iturus erat.
At potius serues nostram, tua munera, vitam:
Quod dederas hosti victor, amica rogo.
Perdere quos melius possis, Neptunia præbent
Pergama: materiam cædis ab hoste pete.
Me modò, siue paras impellere remige classem,
Siue manes, domini more venire iube.

Pallas Agamēnonem ab Achille liberauit.
A maiori arguit

Votorū summa.

IN V. EPIST. ARGVM.

Theseus Aegei filius, interempto Minotauro, Ariadnem, Minois & Pasiphaes filiam, quā ob opem sibi præstitam, vxorem accepturū promiserat, simul cum Phædra eius sorore naui imposita, secum abduxit. Verum Bacchi admonitione in Naxo siue, vt alii volunt, in Chio insula Ariadne relicta, Phædram duxit: quæ deinde absente Theseo in Hippolyti priuigni, quem ex Hippolyte Amazone acceperat, amore exarsit. Qui cum cœlibem ducens vitam sese venādo exerceret, nec posset vti illius colloquio: hac epistola amorem suum indicauit. In qua illum callidis suasionibus ad sui amorē flectere conatur. Et cū turpe sit priuignum a nouerca de stupro interpellari, principium ex insinuatione sumpsit, in hunc modum:

PHAEDRA HIPPOLYTO.

Qva, nisi tu dederis, caritura est ipsa, salutem
Mittit Amazonio Cressa puella viro.
Perlege quodcunq; est, quid epistola lecta nocebit?
Te quoq; in hac aliquid, quod iuuet, esse potest.
His arcana notis terra, pelagoq; feruntur,
Inspicit acceptas hostis ab hoste notas.

A fortiori suadet.
Obiectioni occurrit.

Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæsit
Lingua: ter in primo destitit ore sonus.
Quà licet, & sequitur, pudor est miscendus amori:
Dicere quæ puduit, scribere iussit amor.
In Cupidinem culpam reiicit.
Quicquid amor iussit, non est contemnere tutum:
Regnat, & in dominos ius habet ille Deos.
Ille mihi primo dubitanti scribere, dixit,
Dare manus vide Adr.card.
Scribe, dabit victas ferreus ille manus.
Adsit, & vt nostras auido fouet igne medullas,
Figat sic animos in mea vota tuos.
Non ego nequitia socialia fœdera rumpam,
Se purgando ad rem descendit.
Fama (velim quæras) crimine nostra vacat.
Venit amor grauius, quò serius vrimur intus:
Vrimur, & cæcum pectora vulnus habent.
Apta similitudo.
Scilicet, vt teneros lædunt iuga prima iuuencos,
Frænaq; vix patitur de grege captus equus:
Sic male, vixq; subit primos rude pectus amores,
Sarcinaq; hæc animo non sedet apta meo.
Ars fit, vbi à teneris crimen condiscitur annis:
Quæ venit exacto tempore, peius amat.
Tu noua seruatæ carpes libamina famæ,
In se matrimonialem pudicitiam cõmẽdat.
Et pariter nostrum fiet vterque nocens.
Est aliquid, plenis pomaria carpere ramis,
Thesei autoritatem minuit.
Et tenui primam deligere vngue rosam.
Sic tamen ille prior (quo me sine crimine gessi)
Ab eodẽ studio atque volũtate Hippolytũ sibi conciliat.
Candor ab insolita labe notandus erat.
At bene successit, digno quòd adurimur igne,
Studiorũ enim cõformitas multum ad amorẽ facit.
Peius adultero turpis adulter obest.
Si mihi concedat Iuno, fratremq; virumq;,
Hippolytum videor præpositura Ioui.

m quoque (vix credes) ignotas mittor in artes:
Est mihi per sæuas impetus ire feras.
am mihi prima Dea est, arcu præsignis adunco
Delia; iudicium subsequar ipsa tuum.
n nemus ire libet, pressisq; in retia ceruis,
Hortari celeres per iuga summa canes.
Aut tremulum excusso iaculum vibrare lacerto,
Aut in graminea ponere corpus humo.
æpe iuuat versare leueis in puluere currus,
Torquentem frænis ora fugacis equi.

Diana venationis Dea, a Delo insula, in qua nata est, Delia dicta.

Nunc feror, vt Bacchi furijs Eleides actæ,
Quæq; sub Idæo tympana colle mouent.
Aut quas semideæ Driades, Fauniq; bicornes
Numine contactas attonuere suo.
Nanque mihi referunt (cum se furor ille remisit)
Omnia: me tacitam conscius vrit amor.
orsitan hunc fato generis reddamus amorem,
Et Venus ex tota gente tributa petit:
uppiter Europam (prima est ea gentis origo)
Dilexit, tauro dissimulante Deum.
asiphae mater decepto subdita tauro,
Enixa est vtero crimen, onusq; suo.
erfidus Aegides ducentia fila secutus,
Curua meæ fugit tecta sororis ope.
n ego nunc, ne fortè parum Minoia credar,
In socias leges vltima gentis eo.
Hoc quoque fatale est: placuit domus vna duabus
Me tua forma capit, capta parente soror.
Thesides, Theseusq; duas rapuere sorores,
Ponite de nostra bina trophæa domo,

Bacchus Eleus, ab Elea vrbe, in qua plurimum colebatur: hinc Eleides bacchantes.
Orgia Cybeles sub Ida monte Phrigiæ ministris tympana pulsantibus discurrendo celebrabantur.
Culpam reiicit in fatum: ob Veneris, & Martis adulteriũ a Sole indicatum: nefandos amores in omnem Solis progeniem immisit Venus.
Iupiter in taurũ ex Europa Agenoris filia, Minoen genuit.

Eleusis in Attica, in qua Cereri sacra celebrabantur. Gnosia Cretæ oppidũ. Ad habitum & formam trãsit.

Tempore quo nobis inita est Cerealis Eleusis,
Gnossia me, vellem, detinuisset humus.
Tunc mihi præcipue (nec nõ tamen ante placebas)
Acer in extremis ossibus hæsit amor.
Candida vestis erat, præcincti flore capilli,
Flaua verecundus tinxerat ora rubor.
Quemq́; vocant aliæ vultum rigidumq́;, trucemq́;
Pro rigido (Phædra iudice) fortis erat.
Sint procul à nobis iuuenes vt fœmina compti,
Fine coli modico forma virilis amat.

Cic. 1. off. dignitatem virilem dicit.

Te tuus iste rigor, positiq́; sine arte capilli,
Et leuis egregio puluis in ore decet.

Hippo. exercitia probat.

Siue ferocis equi luctantia colla recuruas,
Exiguo flexos miror in orbe pedes.
Seu lentum valido torques hastile lacerto,
Ora ferox in se versa lacertus habet,

Virg. 2. Geor. & bona bello cornus.

Siue tenes lato venabula cornea ferro,
Deniq; nostra iuuat lumina, quicquid agis.
Tu modo duritiem syluis depone iugosis,
Non sum materia digna perire tua.
Quid iuuat incinctæ studia exercere Dianæ,
Et Veneri numeros eripuisse suos?

Sententia.

Quod caret alterna requie, durabile non est.
Hæc reparat vires, fessaq́; membra leuat.

Exemplo propositũ firmat. Aurora Cephalum Aeoli filiũ Tithono marito suo spreto adamauit.

Arcus & arma tuæ tibi sint imitanda Dianæ,
Si nunquam cesses tendere, mollis erit.
Clarus erat Cephalus syluis, multæq́; per herbas
Conciderant illo percutiente feræ.
Nec tamen Auroræ male se præbebat amãdum:
Ibat ad hunc sapiens à sene diua viro.

Sæpe ſub ilicibus Venerem, Cinaraq; creatum.
Suſtinuit poſitos quælibet herba duos.
Arſit & Oenides in Mænalia Atalanta,
Illa feræ ſpolium pignus amoris habet.
Nos quoq; iam primum turba numeremur in iſta:
Si Venerem tollas, ruſtica ſylua tua eſt.
Ipſa comes veniam, nec me ſalebroſa mouebunt
Saxa, nec obliquo dente timendus aper.
Aequora bina ſuis oppugnant fluctibus Iſthmon,
Et tenuis tellus audit vtrunq; mare.
Hic tecum Træzena colam, Pitheia regna,
Iam nunc & patria carior illa mea eſt.
Tempore abeſt, aberitq; diu Neptunius heros,
Illum Pirythoi detinet ora ſui.
Præpoſuit Theſeus (niſi nos manifeſta negamus)
Pirythoum Phædræ, Pirythoumq; tibi.
Nec ſola hæc ad nos iniuria venit ab illo,
In magnis læſi rebus vterq; ſumus.
Oſſa mei fratris claua perfracta trinodi
Sparſit humi, ſoror eſt præda relicta feris.
Prima ſecurigeras inter virtute puellas
Te peperit, nati digna fauore parens.
Si quæras vbi ſit, Theſeus latus enſe peregit,
Nec mater tanto pignore tuta fuit.
At nec nupta quidem, tedaq; accepta iugali:
Cur? niſi ne caperes regna paterna nothus?
Addidit & fratres ex me tibi, quos tamen omneis
Non ego tollendi cauſa, ſed ille fuit.
O vtinam nocitura tibi pulcherrime rerum,
In medio nixu viſcera rupta forent.

Venus Adonem Cinare filium dilexit.
Oenei filius Atalantam Arcadiam Schenei filiam dilexit, cui apri Calidonii caput in fidẽ amoris dedit.
Iſthmos inſula inter Ionium, & Aegeum mare.
Træzen vrbs iuxta Iſthmon vbi Pitheus Theſei maternus auus regnauit:
Theſeus Neptuni nepos.
Pirythous, & Theſeus numerãtur inter quatuor amicorum paria.
Minotaurum intelligit.
Ariadne.
Amazones ſecuri vtebantur.
In Theſei odiũ Hippo. vertere nititur graues iniurias narrando. Demophoõ, & Antigonus Theſei, & Phædræ filii.

Ironia.
I nunc, & meriti lectum reuerere parentis,
Quem fugit, & factis abdicat ille suis.

Ad obiectum responsio.
Callide suadet.
Nec, quia priuigno videar coitura nouerca,
Terruerint animos nomina vana tuos.
Ista vetus pietas, æuo moritura futuro,
Rustica Saturno regna tenente fuit.
Saturnus perijt: perierunt & sua iura:
Sub Ioue nunc mundus: iussa sequare Iouis.
Iuppiter esse pium statuit, quodcunq; iuuaret,
Et fas omne facit fratre marita soror.
Illa coit firma generis iunctura catena,
Imposuit nodos cui Venus ipsa suos.
Nec labor est celare (licet) pete munus ab illa,
Cognato poterit nomine culpa tegi.

A facili.
Viderit amplexus aliquis, laudabimur ambo:
Dicar priuigno fida nouerca meo.
Non tibi per tenebras duri reseranda mariti
Ianua, nec custos decipiendus erit.
Vt tenuit domus vna duos, domus vna tenebit,
Oscula aperta dabas, oscula aperta dabis.
Tutus eris mecum, laudemq; merebere culpa,
Tu licet in lecto conspiciare meo.
Tolle moras tantùm, properataq; fœdra iunge:
Qui mihi nunc sæuit, sic tibi parcat amor.

Commiseratio a genere.
Non ego dedignor supplex, humilisq; precari:
Heu, vbi nunc fastus, altaq; verba iacent?
Et pugnare diu, nec me summittere culpæ,
Certa fui, certi si quid haberet amor.

Virg. in v. tenebat certus iter. & in ecl. x. certũ est in syluis.
Victa precor, genibusq; tuis regalia tendo
Brachia: quid deceat non videt vllus amans.

Depuduit,

Depuduit, profugusq́; pudor sua signa reliquit,
Da veniam fassæ duraq́; corda doma.
Quòd mihi sit genitor, qui possidet æquora Minos, Ioue intelligit.
Quòd veniant proaui fulmina torta manu: Sol.
Quòd sit auus, radijs frontem vallatus acutis,
Purpureo tepidum qui mouet axe diem.
Nobilitas sub amore iacet, miserere priorum,
Et mihi si non vis parcere, parce meis.
Est mihi dotalis tellus Iouis Insula Cretæ, Ab vtili suasio.
Seruiat Hippolyto regia tota meo.
Flecte feros animos, potuit corrumpere taurum
Mater: eris tauro sæuior ipse truci?
Per Venerem parcas oro, quæ plurima mecũ est, A maiori.
Sic nunquam, quæ te spernere possit, ames.
Sic tibi secretis agilis dea saltibus adsit. Adiurationem cum precationibus ornat. Diana.
Syluaq́; perdendas præbeat alta feras.
Sic faueant Satyri, montanaq́; numina Panes,
Et cadat aduersa cuspide fossus aper.
Sic tibi dent nymphæ, quamuis odisse puellas
Diceris, arentem quæ leuet vnda sitim. (cãtis, Auget commiserationem.
Addimus his precibus lacrymas quoq;, verba pre
Perlegis, & lacrymas finge videre meas.

INV. EPIST. ARGVM.

Cum Hecuba Cyssei filia, & Priami vxor grauida esset, ardentem faciem totam Troiam comburenté se parere somniauit. Territus itaq; Priamus oraculũ consuluit, a quo cum accepisset, oriturum filium, qui patriæ esset exitio, quam primũ partus ederetur, iussit interfici. Hecuba vero cũ puerum, qui postea Paris dictus est, peperisset, materna pietate mota, pastoribus regiis clam alendũ mandauit, is aũt cũ iam ado-

lesceret, Oenonem nympham adamauit, atq; ,vt aliquibus placet, in vxoré duxit. Sed cũ Iuno Pallas, & Venus de pulchritudine cõtenderent, propter aureum pomum in quo scriptum erat, Detur pulchriori, a Ioue ad Paridis arbitrium remissæ sunt, cui cum Iuno regnum, Pallas sapientiã, Venus voluptaté, & mulierum pulcherrimã promisisset, pro Venere sẽtẽtiã tulit. Qui deinde a patre cognitus, & in gratiam susceptus, Spartam nauigans Helenam Menelai vxoré rapuit: eamq; Troiam abduxit. Quod cum Oenone resciuisset, hac epistola de eius perfidia conquerendo, Helenam Græcis reddi, & se recipi suadet.

OENONE PARIDI.

Multi hæc duo carmina ascriptitia dicunt.

Nympha suo Paridi, quãuis suus esse recusat,
Mittit ab Idæis verba legenda iugis.
Perlegis? An cõiux prohibet noua? perlege non est
Ista Mycenæa littera scripta manu.

Pegasis Nympha a Pegaso fonte.

Pegasis Oenone Phrygijs celeberrima syluis
Læsa queror de te (si sinis ipse) meo.
Quis Deus opposuit nostris sua numina votis?
Ne tua permaneam, quod mihi crimen obest?

Sententia dupli ci iustam querimoniæ causam ostendit.

Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum est:
Quæ venit indigne, pœna dolenda venit.

In Paridem beneficia.

Nondum tantus eras, cum te contenta marito
Edita de magno flumine Nympha fui.

Xanthus.

Qui nunc Priamides (adsit reuerentia vero)
Seruus eras, seruo nubere Nympha tuli.
Sæpe greges inter requieuimus arbore tecti,
Mistaq; cum folijs præbuit herba torum.
Sæpe super stramen, fœnoq; iacentibus alto,
Depressa est humili cana pruina casa.
Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos,

Et

Et tegeret catulos qua fera rupe suos?
Retia sæpe comes maculis distincta tetendi,
Sæpe citos egi per iuga summa canes.
Incisæ seruant à te mea nomina fagi,
Et legor Oenone falce notata tua.
Et quantum trunci, tantum mea nomina crescunt, Virg. Ecl. x. tenerisque meo in cidere amores Arboribus: crescent illæ, crescetis amores.
Crescite, & in titulos surgite rite meos.
Populus est (memini) fluuiali consita ripa,
Est in qua nostri litera scripta memor.
Populę viue precor, quæ consita margine ripæ, Ad arborem apostrophat.
Hoc in rugoso cortice carmen habes:
Quum Paris Oenone poterit spirare relicta,
Ad fontem Xanthi versa recurret aqua. Apostrophe ad Xanthum.
Xanthe retro propera, versæq; recurrite lymphæ,
Sustinet Oenonem deseruisse Paris.
Illa dies fatum miseræ mihi duxit, ab illa Pathos ab origine malorum. Iudiciũ Paridis.
Pessima mutati cœpit amoris hyems,
Qua Venus, & Iuno, sumptisq; decentior armis
Venit in arbitrium nuda Minerua tuum.
Attoniti micuere sinus, gelidusq; cucurrit,
Vt mihi narrasti, dura per ossa tremor.
Consului (neque enim modice terrebar) anusq;,
Longæuosq; senes, constitit esse nefas.
Cæsa abies, sectæq; trabes, & classe parata, Subita narratio apparatus ad Helenam rapiendam.
Cærula ceratas accipit vnda rates.
Flesti discedens: hoc saltem parce negare,
Præterito magis est iste pudendus amor.
Et flesti, & nostros vidisti flentis ocellos:
Miscuimus lacrymas mœstus vterq; suas.
Non sic appositis vincitur vitibus vlmus,

A præterito amore commiseratio.

Vt tua sunt collo brachia nexa meo.
Ah quoties, cùm te vento quererere teneri,
Riserunt comites, ille secundus erat.
Oscula dimissæ quoties repetita dedisti?
Quàm vix sustinuit dicere lingua, Vale.

Paridis discessus.

Aura leuis rigido pendentia lintea malo
Suscitat, & remis eruta canet aqua.
Prosequor infelix oculis abeuntia vela.
Quà licet, & lacrymis humet arena meis.

Nereides nymphæ marinæ.

Vtq; celer venias virides Nereidas oro,
Scilicet vt venias in mea damna celer.
Votis ergo meis alij rediture redisti.
Hei mihi pro dira pellice blanda fui.
Aspicit immensum moles natiua profundum,
Mons fuit, æquoreis illa resistit aquis.

†aliàs prospexi.

Hinc ego vela tuæ † cognoui prima carinæ,
Et mihi per fluctus impetus ire fuit.

Purpurata Helena.
Climenam, & Ethram cum Helena rapuit Paris.

Dum moror, in summa fulsit mihi purpura prora,
Pertimui: cultus non erat ille tuus.
Fit propior, terrasq; cita ratis attigit aura,
Fœmineas vidi corde tremente genas.
Non satis id fuerat (quid enim furiosa morabar?
Hærebat gremio turpis amica tuo.
Tunc fleui, rupiq; sinus, & pectora planxi,
Et secui madidas vngue rigente genas.
Impleuiq; sacram querulis vlulatibus Idam.
Illuc has lacrymas in mea saxa tuli.
Sic Helene doleat, desertaq; coniuge ploret:
Quæ prior & nobis intulit, ipsa ferat.

In Helenam precatur.

Nunc tecum veniunt, quæ te per aperta sequũtur

Aequora:

Aequora: legitimos distituuntq; viros.
At cum pauper eras, armentaq; pastor agebas,
Nulla, nisi Oenone, pauperis vxor erat.
Non ego miror opes, nec me tua regia tangit,
Nec de tot Priami dicar vt vna nurus:
Nõ tamẽ vt Priamus nymphæ socer esse recuset, Ab honesto. Obiectioni responsio.
Aut Hecubæ fuerim dissimulanda nurus.
Dignaq; sum, & cupio fieri matrona potentis,
Sunt mihi, quas possunt scepta decere, manus.
Nec me (faginea quòd tecum fronde iacebam)
Despice: purpureo sum magis apta toro.
Deniq; tutus amor meus est, tibi nulla parantur A tuto suasio.
Bella, nec vltrices aduehit vnda rates.
Tyndaris infestis fugitiua reposcitur armis, Helena Tyndari filia putatiua
Hac venit in thalamos dote superba tuos. Honesta petitio
Quæ si sit Danais reddenda, vel Hectora fratrem,
Vel cum Deiphobo Polydamanta roga.
Quid grauis Antenor, Priamus quid suadeat, ipse
Consule: queis ætas longa magistra fuit. Menelaus.
Turpe rudimentum est patriæ præponere raptam. Lacæna Helena a Laconia regione: vbi nata est.
Causa pudenda tua est: iusta vir arma mouet.
Nec tibi, si cupias, fidam promitte Lacænam,
Quæ sit in amplexus tam citò versa tuos.
Vt minor Atrides temerati fœdera lecti
Clamat, & externo læsus amore dolet: Menelaum intelligit qui Agamemnone erat inferior.
Tu quoque clamabis: nulla reparabilis arte
Læsa pudicitia est, deperit illa semel. Vt deperit.
Ardet amore tui? sic & Menelaon amauit:
Nunc iacet in viduo credulus ille toro.
Fœlix Andromache certo bene nupta marito, Andromache Hectoris cõiux.

Vxor

Vxor ad exemplum fratris habenda fui.
Tu leuior folijs, tunc cum sine pondere succi

† aliàs cadũt

Mobilibus ventis arida facta † volant.

In Paride leuitatem arguit.

Et minus est in te, quàm in summa pondus arista,
Quæ leuis assiduis solibus vsta riget.
Hæc tua (nam recolo) quondam germana canebat

Cassandrę euersionis Troianę vaticinium.

Sic mihi diffusis vaticinata comis:
Quid facis Oenone? quid arenæ semina mandas,

Prouerbium.

Non profecturis littora bobus aras.

Helenam metaphorice intelligit.

Graia iuuenca venit, quæ te patriamq; domumq;
Perdet: Iò prohibe, Graia iuuenca venit.
Dum licet, obscœnam ponto demergite puppim:
Heu quantum Phrygũ sanguinis illa vehit.
Dixerat in cursu famulæ rapuere furentem,
At mihi flauentes diriguere comæ:
Ah nimium miseræ vates mihi vera fuisti,
Possidet en saltus illa iuuenca meos.

Theseus Helenam adhuc iuuenis rapuit.

Sit facie quamuis insignis, adultera certe est,
Deseruit socios hospite capta Deos.
Illam de patria Theseus (nisi nomine fallor)
Nescio quis Theseus abstulit arte sua.
A iuuene, & cupido, credatur reddita virgo?

Omnia vincit amor.

Vnde hæc compererim tam bene quæris? amo.

Virg. Hoc prętexit nomine culpam.

Vim licet appelles, & culpam nomine veles,
Quæ toties rapta est, præbuit ipsa rapi.

Toties, inuidiose, cum bis tantũ rapta fuerit.

At manet Oenone fallenti casta marito,
Et poteras falli legibus ipse tuis.

Amicitia se commendat.

Me Satyri celeres (syluis ego tecta latebam)
Quæsierant rapido, turba proterua, pede.
Cornigerumq; caput pinu præcinctus acuta

Faunus

Faunus in immensis, quà tumet Ida, iugis.
Me fide conspicuus Troiæ munitor amauit, Phœbus.
Ille meæ spolium virginitatis habet.
Id quoque luctando: rupi tamen vngue capillos,
Oraq; sunt digitis aspera facta meis.
Nec precium stupri gemmas, aurumq; poposci:
Turpiter ingenuum munera corpus emunt. Prçcelebris sententia.
Ipse ratus dignam, medicas mihi tradidit arteis, A dono Apollinis se commendat.
Admisitq; meas ad sua dona manus.
Quæcunq; herba potens ad opem, radixq; medēdi,
Vtilis in toto nascitur orbe, mea est.
Me miseram, quòd amor nō est medicabilis herbis,
Destituor prudens artis ab arte mea. Apollo amore Alcestę captus Admeti regis Thessalię pauit armenta. Pherę ciuitas Thessalię.
Ipse repertor opis vaccas pauisse Pheræas
Fertur, & à nostro saucius igne fuit.
Quod neq; graminibus tellus fœcunda creatis,
Nec Deus, auxilium tu mihi ferre potes.
Et potes, & merui, dignæ miserere puellæ:
Non ego cum Danais arma cruenta fero.
Sed tua sum, tecumq; fui puerilibus annis,
Et tua quod superest temporis, esse precor.

IN VI. EPIST. ARGVM.

Monitus oraculo Pelias Neptuni filius, tunc illi propinquã fore mortem, cũ patri sacrificanti aliquis pede nudo sibi superueniret: cui annua sacra peragēti Iason Aesonis filius eiusq; nepos, dimisso in limo Anauri fluuii calciamento, ad sacra properãs, altero pede exuto occurrit. Pelias igitur oraculi memor, Iasoni suasit, vt Colchon iret, aureũ vellus quæsiturus, sperans illic eum periturum, cum audisset opus esse humanis viribus insuperabile. Iason autē veluti magnanimus, expeditionē libenter assumens, ac multis

Græciæ nobilibus conuocatis, Argo nauem ex Pegaso Thessaliæ sinu soluens, in Lemnon insulam delatus est: vbi cum mulieres viros omnes cõmuni consilio vna nocte interemissent, Hypsiphyle Thoantis filia, quem sub falsa mortis simulatione saluauerat, tunc imperium occupabat, quæ Iasonem & hospitio, & lecto liberalissime excepit. Verum iam duobus annis peractis, orantibus sociis, & exigente tempore vt prædictam expeditionẽ perficeret, Hypsiphylem prægnantem relinquens, Colchon nauigauit. Vbi arte Medeæ dracone sopito, taurisq; superatis, aureum illud vellus adeptus, illam secũ adduxit. Quare Hypsiphyle Medeam sibi prælatam dolens, hac epistola Iasoni de prospero reditu congratulando, in contemptum eius crudelitatem atque incantationes execrans, vertere nititur. Postremo in Iasonem, & Medeam imprecatur.

HYPSIPHYLE IASONI.

Littora Thessaliæ reduci tetigisse carina
Diceris, auratæ vellere diues ouis.
Gratulor incolumi (quantum sinis) hoc tamen ipso
Debueram scripto certior esse tuo.
Nam, ne pacta tibi præter mea regna redires,
Cum cuperes, ventos non habuisse potes.
Quamlibet aduerso signetur epistola vento:
Hypsiphyle missa digna salute fui.
Cur mihi fama prior, quàm nuncia littera venit?
Isse sacros Martis sub iuga panda boues:
Seminibus iactis segetes adolesse virorum,
Inq; necem dextra non eguisse tua:
Peruigilem spolium pecudis seruasse draconem:
Rapta tamen forti vellera fulua manu?

Hæc

Hæc ego si possem timidè credentibus ista,
Ipse mihi scripsit, dicere, quanta forem?
Quid querar officium lenti cessasse mariti?
Obsequium, maneo si tua, grande tuli.
Barbara narratur venisse venefica tecum, Medea.
In mihi promissa parte † futura tori. † aliàs recepta.
Credula res amor est: vtinam temeraria dicar
Criminibus falsis insimulasse virum.
Nuper ab Hæmoniis hospes mihi Thessalus oris
Venerat, & tactum vix bene limen erat: A quo hęc accepit.
Aesonides (dixi) quid agit meus? ille pudore
Hæsit in opposita lumina fixus humo. Synecdoche.
Protinus exilui, tunicisq; à pectore ruptis,
Viuit, an (exclamo) me quoq; fata trahunt?
Viuit, ait: timidumq; mihi iurare coegi: Boues æripides igniuomi a Iasone domiti.
Vix mihi, teste Deo, credita vita tua est.
Vtq; animus rediit, tua facta requirere cœpi: Draconis dentibus seminatis gigantes nati mutuis vulneribus ceciderunt.
Narrat, & æripedes Martis arasse boues:
Vipereos dentes in humum pro semine iactos,
Et subito natos arma tulisse viros.
Terrigenas populos ciuili marte peremptos
Implesse ætatis fata diurna suæ.
Deuictum serpentem, iterum si viuat Iason
Quærimus: alternant spesq;, timorq; fidem,
Singula dum narrat, cursu, studioq; loquendi, Iasonis periterium arguit.
Detegit ingenio vulnera facta tuo.
Heus vbi pacta fides? vbi connubialia iura?
Faxq; sub arsuros dignior ire rogo?
Non ego sum furtim tibi cognita, pronuba Iuno Synecdoche.
Adfuit, & sertis tempora vinctus Hymen.

Minyę Argonautę, qui ex Thessalia venerant. Tritonide pinu, argo nauē intelligit arte Palladis ex pinu confectam. Synęresis.

At mihi nec Iuno, nec Hymen, sed tristis Erinnys
Prætulit infaustas sanguinolenta faces.
Quid mihi cum Minyis? quid cum Tritonide pinu?
Quid tibi cum patria nauita Typhi mea?
Non erat hic aries villo spectabilis aureo,
Non senis Aeetæ regia Lemnos erat.
Certa fui primo (sed me mea fata trahebant)
Hospita fœminea pellere castra manu.
Lemniadesq; viros nimium quoq; vincere norūt,
Milite tam forti vita tuenda fuit.
Vrbe virum vidi, tectoq; , animoq; recepi,

Beneficia amplificat.

Hic tibi, bisq; æstas, bisq; , cucurrit hyems.
Tertia messis erat, cùm tu dare vela coactus,
Implesti lacrymis talia verba tuis.

Iasonis verba.

Abstrahor Hypsiphyle (si dēt modo fata recursū)
Vir tuus hinc abeo vir tibi semper ero.
Quod tamen è nobis grauida celatur in aluo,
Viuat, & eiusdem simus vterque parens.
Hactenus, & lacrymis in falsa cadentibus ora,
Cætera te memini non potuisse loqui.

†aliàs Argo

Vluimus ex socijs sacram conscendis in † Argon,
Illa volat, ventus concaua vela tenet.

Iasonis profectio ad Colchos

Cærula propulsæ subducitur vnda carinæ
Terra tibi, nobis aspiciuntur aquæ.
In latus omne patens turris circunspicit vndas,
Huc feror, & lacrymis, osq;, sinusq; madent.
Per lacrymas specto, cupidæq; fauentia menti
Longius assueto lumina nostra vident.

Persoluēda pentasyllabum.

Adde preces castas, immistaq; vota timori,
Nunc quoque te saluo persoluenda mihi.

Vota ego persoluam? votis Medea fructur?
Cor dolet, atque ira mistus abundat amor.
Dona feram templis? viuum quòd Iasona perdam? — Cum indignatione ironia.
Hostia pro damnis concidet icta meis?
Non equidem secura fui, semperq; verebar,
Ne pater Argolica sumeret vrbe nurum. — Argos vrbs in Thessalia.
Argolicas timui, nocuit mihi barbara pellex,
Non expectato vulnus ab hoste tuli.
Nec facie, meritisq; placet, sed carmine mouit — Medeam veneficio, & magica arte accusat.
Diraq; cantata pabula falce metit.
Illa reluctantem cursu deducere lunam
Nititur, & tenebris abdere Solis equos.
Illa refrænat aquas, obliquaq; flumina sistit:
Illa loco syluas, viuaq; saxa mouet.
Per tumulos errat sparsis discincta capillis.
Certaq; de tepidis colligit ossa rogis.
Deuouet absenteis, simulacraq; cerea fingit,
Et miserum tenueis in iecur vrget acus.
Et quæ nescierim melius, † malè quæritur herbis, — † alij mage
Moribus, & forma conciliandus amor.
Hanc potes amplecti, thalamoq; relictus in vno
Iam pauidus somno nocte silente frui?
Scilicet, vt tauros, ita te iuga ferre coegit, — Rem a facto arguit.
Quaq; feros angues, te quoq; mulcet ope.
Adde, quòd ascribi factis, procerumq;, tuisq;
Se facit, & titulo coniugis vxor obest.
Atque aliquis Peliæ de partibus acta venenis
Imputat, & populum, qui sibi credat, habet.
Non hæc Aesonides, sed filia Phasis Aetæ — Phasis Colchorum fluuius.
Aurea Phryxeæ terga reuulsit ouis. — Phryxus Athamãtis filius au.

aurei velleris arietem Helle sorore submersa Marti immolauit, & vellus in téplo suspendit.
Tanais Scythię fluuius ad Septentrionem.
A genere se cómendat.
Thoas Bacchi ex Ariadne filius.
Bacchus Ariadnem cum nouẽ gemmis suę coronę in astra mutauit.
Thoas, & Fumeus gemelli.
Amplificatio ex nomine.
Absyrtus Medeę frater.
A fortiori argumentum.
Colchis pro Cholchidis.
Medeam in contéptũ adducit.

Non probat Alcymede mater tua, consule matr
Non pater, à gelido cui venit axe nurus.
Illa sibi à Tanais, Scythicæq; paludibus vndæ
Quærat, & à patria Phasidis vsque virum.
Mobilis Aesonide, vernaq; incertior aura,
Cur tua polliciti pondere verba carent?
Vir meus hinc ieras: cur non meus inde redisti?
Sim reduci coniux, sicut euntis eram:
Si te nobilitas, generosaq; nomina tangunt,
En ego Minoo nata Thoante feror.
Bacchus auus, Bacchi coniux redimita corona,
Præradiat stellis signa minora suis.
Dos mihi Lemnos erit, terra ingeniosa colenti,
Me quoque iam taleis inter habere potes.
Nunc etiam peperi, gratare ambobus Iason,
Dulce mihi grauidæ fecerat auctor onus.
Fœlix in numero quoq; sum, prolemq; gemellam,
Pignora Lucina bina fauente dedi.
Si quæras, cui sint similes, cognosceris illis,
Fallere non norunt, cætera patris habent.
Legatos quos pœnè dedi pro matre ferendos,
Sed tenuit cœptas sæua nouerca vias.
Medeam timui, plus est Medea nouerca:
Medeæ faciunt ad scelus omne manus.
Spargere quæ fratris potuit lacerata per agros
Corpora, pignoribus parceret illa meis?
Hanc tamen ò demens, Colchisq; ablate venenis,
Diceris Hypsiphyles præposuisse toro.
Turpiter illa virum cognouit adultera virgo:
Me tibi, teq; mihi teda pudica dedit.

Prodidit

Prodidit illa patrem, rapui de cæde Thoanta:
Deseruit Colchon, me mea Lemnos habet.
Quid referam? scelerata piam si vincit, & ipso
Crimine dotata est, emeruitq; virum.
Lemniadum facinus culpo, non miror Iason:
Quælibet iratis ipse dat arma dolor. Interrogatio cũ stomacho.
Dic agè, si ventis (vt oportuit) actus iniquis
Intrasses portus tuq;, comesq; meos:
Obuiaq; exissem fœtu comitata gemello:
Hiscere † non ne tibi terra roganda foret? †aliàs, nẽpe
Quo vultu natos, quo me scelerate videres?
Perfide quo precio, qua nece dignus eras?
Ipse quidem per me tutus, sospesq; fuisses:
Non quia tu dignus, sed quia mitis ego.
Pellicis ipsa meos implessem sanguine vultus,
Quosq; veneficijs abstulit illa suis.
Medeæ Medea forem, quòd si quis ab alto, Concludit per imprecationẽ:
Iustus adest precibus Iuppiter ipse meis:
Quod gemit Hypsiphyle, lecti quoq; † succuba nostri †aliàs, subnuba.
Mæreat, & leges sentiat ipsa suas.
Vtq; ego destituor coniux, materq; duorum,
A totidem natis orba sit, atque viro.
Nec malè parta diu teneat, priusq; relinquat,
Exulet, & toto quærat in orbe fugam.
Quàm fratri germana fuit, miseroq; parenti
Filia, tam natis, tam sit acerba viro:
Cum mare, cum terras consumpserit, aera tentet:
Erret inops, expes, cæde cruenta sua.
Hæc ego coniugio fraudata Thoantias oro,
Viuite deuoto nuptaq;, virq; toro.

IN VII. EPIST. ARGVM.

Troia a Græcis euersa, Aeneas, Anchisæ & Veneris filius, raptis ab incendio secum penatibus, viginti nauibus mare conscendit. Qui tempestate vexatus magna parte maris pererrata, in Libyam quidē delatus est. Vbi tunc Dido, vt Virgilius finxit, Beli filia, & Sichæi Herculis sacerdotis vxor, ex Tyro vrbe profecta, fratris Pygmalionis, qui incautum maritū ob eius diuitias interemerat, & sæuitiam, & auaritiam fugiens, vrbem nouam Carthaginem cōdebat, a qua Aeneas cum sociis liberalissime susceptus, & amatus, cum ea concubuit. Verum cum Mercurii monitu in Italiam sibi ab oraculo promissam, nauigare cogeretur: Dido præsentiens, veluti quæ ardentissimo amoris flagrabat incendio, illum a nauigādi, aut saltem differendi proposito reuocare tentans, post multas tandem frustra effusas preces, ad eum moribūda scripsit, quē nouerat mortis causam præbuisse.

DIDO AENEAE.

De morte deliberasse comparatione indicat. Meāder fluuius Ioniæ tortuosus ex Auoctene monte oriens.

Sic, vbi fata vocant, vdis abiectus in herbis
Ad vada Mæandri concinit albus olor,
Nec quia te nostra sperem prece posse moueri,
Alloquor: aduerso mouimus ista Deo.
Sed meriti famam, corpusq; animumq; pudicum,
Cum male perdiderim, perdere verba leue est.
Certus es ire tamen, miseramq; relinquere Dido,
Atque ijdem venti vela, fidemq; ferunt.

A perfidia. Ab vtili dissuasio.

Certus es Aenea cum fœdere soluere naues,
Quæq; vbi sunt nescis, Itala regna sequi,
Nec noua Carthago, nec te crescentia tangunt
Mœnia, nec sceptro tradita summa tuo.

acta fugis, † fugienda petis, quærenda per orbem
Altera, quæsita est altera terra tibi.
t terram inuenias, quis eam tibi tradet habendã?
Quis sua non notis arua tenenda dabit?
lter habendus amor tibi restat, & altera Dido
Quamq; iterum fallas altera danda fides.
uando erit, vt condas instar Carthaginis vrbem,
Et videas populos altus ab arce tuos?
mnia si veniant, nec te tua vota morentur,
Vnde tibi, quæ te sic amet, vxor erit?
ror vt inducto ceratæ sulphure tedæ,
Vt pia fumosis addita tura rogis.
Aeneasq; oculis semper vigilantibus hæret,
Aeneamq; animo noxq; diesq; refert.
Ille quidē malè gratus, & ad mea munera surdus.
Et quo (si non sim stulta) carere velim.
Non tamen Aeneam, quamuis malè cogitet, odi,
Sed queror infidum, questaq; peius amo.
Parce Venus nurui: durumq; amplectere fratrem
Frater Amor, castris militet ille tuis:
Aut ego quæ cœpi (neq; enim dedignor amare)
Materiam curæ præbeat ille meæ.
Fallor, & ipsa mihi falsò iactatur imago,
Matris ab ingenio dissidet ille suæ.
Te lapis, & montes, innataq; rupibus altis
Robora, te sæuæ progenuere feræ.
Aut mare, quale vides agitari nunc quoq; ventis,
Quò tamen aduersis fluctibus ire paras. (sit.
Quò fugis? obstat hyems, hyemis mihi gratia pro-
Aspice, vt euersas concitet Eurus aquas.

† *aliàs, facienda.*

Similitudine vim amoris auget.

Non sine pietate ad Venerem apostrophat.

Inconstantia amantium.
In Aenea nimis duritiē arguit.
Ab imminentibus auocare laborat.

Quod tibi malueram, ſine me debere procellis,
Iuſtior eſt animo ventus, & vnda tuo.
Non ego ſum tanti (quamuis merearis inique)
Vt pereas, dum me per freta longa fugis.
Exerces pretioſa odia, & conſtantia magno,
Si dum me fugias, eſt tibi vile mori.
Iam venti ponent, ſtrataq́; æqualiter vnda,

Triton Neptuni filius, & tubicen.

Cæruleis Triton per mare curret equis.
Tu quoque cum ventis vtinam mutabilis eſſes,

Ab experientia diſſuadet.

Et, niſi duritia robora vincis, eris.

Expertę paſsiue.

Quid ſi neſcires, inſana, quid æquora poſſent?
Expertæ toties tam male credis aquæ?
Vt pelago ſuadente etiam retinacula ſoluas,
Multa tamen latus triſtia pontus habet.
Nec violaſſe fidem tentantibus æquora prodeſt,
Perfidiæ pœnas exigit ille locus.

a Cythera inſula contra Cretã ex maris ſpuma nata fingitur.

Præcipuè cum læſus amor, quia mater amorum
Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.

Aeneam ſibi conciliat.

Perdita ne perdam timeo, noceamve nocenti,
Neu bibat æquoreas naufragus hoſtis aquas.

Artificioſe, conſcientię recordationem in magnis periculis Virg. in v. Argolicovè mari deprenſus.

Viue precor, ſic te melius quàm funere perdam,
Tu potius leti cauſa ferere mei.
Finge age te rapido (nullum ſit in omine pondus)
Turbine deprendi, quid tibi mentis erit?
Protinus occurrent falſæ periuria linguæ,
Et Phrygia Dido fraude coacta mori.
Coniugis ante oculos deceptæ ſtabit imago
Triſtis, & effuſis ſanguinolenta comis,
Quicquid ideſt, totum merui, concedite, dices,
Quæq́; cadent, in te fulmina miſſa putes.

Da breue sæuitiæ spacium, pelagoq́;, tuæq́;
Grande moræ precium, tuta futura via est.
Nec mihi tu parcas, puero parcatur Iulo,
Te satis est titulum mortis habere meæ.
Quid puer Ascanius? quid dij meruere penates?
Ignibus ereptos obruet vnda Deos.
Sed neq; fers tecum, nec, quæ mihi perfide iactas Ab impietate.
Presserunt humeros, sacra, paterq́; tuos.
Omnia mentiris, neque enim tua fallere lingua
Incipit à nobis, primaq́; plector ego.
Si quæras, vbi sit formosi mater Iuli,
Occidit à duro sola relicta viro.
Hæc mihi narrabas, at me mouere merentem: Creusa.
Illa minor culpa pœna futura mea est,
Nec mihi mēs dubia est, quin te tua numina dānēt:
Per mare, per terras, septima iactat hyems. In Aeneam pro merita.
Fluctibus eiectum tuta statione recepi,
Vixq́; bene audito nomine regna dedi.
His tamen officijs vtinam contenta fuissem:
Et mihi concubitus fama sepulta foret.
Illa dies nocuit, qua nos decliue sub antrum
Cæruleus subitis compulit imber aquis.
Audieram voces, Nymphas vlulasse putaui,
Eumenides fatis signa dedere meis. Eumenides infernales furiæ per antiphrasim quod beneuolæ non sint, sed alii proprio nomine ab εὖ, idest, bene: & μανίας quod furorem significat, quasi bene furentes dictas volunt.
Exige læse pudor pœnas violate Sichæo, Ad pudorem apostrophat.
Ad quem (me miseram) plena pudoris eo.
Est mihi marmorea sacratus in æde Sichæus,
Oppositæ frondes velleraq́; alba tegunt.
Hinc ego me sensi noto quater ore citari,
Ipse sono tenui dixit, Elisa veni. Elisa Dido dicta est priori nomine.

Ab auctoritate Aeneæ suum crimen purgat. Magna lues cõmissa. Virg. 4. georg.

Nulla mora est, venio quondam tibi debita coniux:
Sum tamen admissi tarda pudore mei.
Da veniam culpæ, decepit idoneus auctor,
Inuidiam noxæ detrahit ille meæ.
Diua parens, seniorq; pater, pia sarcina nati,
Spem mihi mansuri rite dedere viri.
Si fuit errandum, causas habet error honestas:
Adde fidem, nulla parte pigendus erit.

A fatis excusatio. Infœlicitates suas exponit.

Durat in extremum, vitæq; nouissima nostræ
Prosequitur fati, qui fuit antè, tenor.
Occidit in terras coniux mactatus ad aras,
Et sceleris tanti præmia frater habet.
Exul agor, cineresq; viri, patriamq; relinquo
Et feror in duras hoste sequente vias:
Applicor ignotis, fratriq; elapsa, fretoq;,
Quod tibi donaui perfide, littus emo.
Vrbem constitui, lateq; patentia fixi
Mœnia, finitimis inuidiosa locis.
Bella tument, bellis peregrina & fœmina tentor.
Vixq; rudes portas vrbis, & arma paro,
Mille procis placui, qui in me coiere, querentes
Nescio quem thalamis præposuisse suis.

Getulia pars Africæ.

Quid dubitas vinctam Getulo tradere Hiarbæ?
Præbuerim sceleri brachia nostra tuo.

Infelicitatum amplificatio.

Est etiam frater, cuius manus impia poscit
Respergi nostro sparsa cruore viri.

Catholica sententia.

Pone deos, & quæ tangendo sacra profanas,
Non bene cœlestes impia dextra colit.
Si tu cultor eras elapsis igne futurus,
Pœnitet elapsos ignibus esse deos.

Forsitan

Forſitan & grauidam Dido ſcelerate relinquis, Tangit quod Aeneam flectere debeat.
Parſq; tui latitat corpore clauſa meo.
Accedet fatis matris miſerabilis infans,
Et nondum nati funeris auctor eris.
Cumq; parente ſua frater morietur Iuli,
Pœnaq; connexos auferet vna duos.
Sed iubet ire Deus: vellem vetuiſſet adire, Per ironiam Aeneæ diſceſſum Mercurio imputat.
Punica nec Teucris preſſa fuiſſet humus.
Hoc duce nempe Deo, ventis agitaris iniquis,
Et teris in rapido tempora longa freto.
Pergama vix tanto tibi erant repetenda labore,
Hectore ſi viuo, quanta fuere, forent.
Non patrium Simoenta petis, ſed Tybridis vndas: Tybris Italiæ fluuius ex Apennino monte defluens.
Nempe vt peruenias quò cupis, hoſpes eris.
Vtque latet, refugitq; tuas obſtruſa carinas,
Vix tibi continget terra petita ſeni. Incōmodis commoda ſubiicit.
Hos populos potius in dotem, ambage remiſſa,
Accipe, & aduectas Pygmalionis opes.
Ilion in Tyriam transfer fœlicius vrbem,
Inq; loco regis, ſceptraq; ſacra tene.
Si tibi mens auida eſt belli, ſi quærit Iulus Sacra ſceptra: quoniam ſub Iouis tutela erant reges.
Vnde ſuo partus marte triumphus eat:
Quem ſuperet, ne quid deſit, præbebimus hoſtem:
Hic pacis leges, hic locus arma capit. Adiurationes.
Tu modò per patrem, fraternaq; tela ſagittas,
Perq; fugæ comites, Dardana ſacra, deos:
Sic ſuperent quoſcunque tua de gente reportas:
Mars ferus, & damni ſit modus ille tui:
Aſcaniuſq; ſuos fœliciter impleat annos,
Et ſenis Anchiſæ molliter oſſa cubent.

Parce

Parce precor domui, quæ se tibi tradit habendam,
Quod crimen dicis præter amasse meum?
Non ego sum Phthia, magnisq; oriunda Mycenis,
Nec steterant in te, virq; paterq; meus.
Si pudet vxoris, non nupta, sed hospita dicar,
Dum tua sit Dido, quidlibet esse feret.
Nota mihi freta sunt Afrum tangentia littus:
Temporibus certis dantq;, negant viam.
Cum dabit aura viam, præbebis carbasa ventis,
Nunc leuis eiectam continet alga ratem.
Tempus vt obseruem, manda mihi, certius ibis:
Nec te, si cupias, ipsa manere sinam.
Et socij requiem poscunt, laniataq; classis
Postulat exiguas semirefecta moras.
Pro meritis, & siqua tibi debebimus vltra,
Pro spe coniugij tempora parua peto.
Dum freta mitescunt, & amor dum tẽperat vsum,
Fortiter ediscam tristia posse pati.
Sin minus, est animus nobis effundere vitam,
In me crudelis non potes esse diu.
Aspicias vtinam, quæ sit scribentis imago,
Scribimus, & gremio Troicus ensis adest:
Perq; genas lacrymæ strictum labuntur in ensem,
Qui iam pro lacrymis sanguine tinctus erit.
Quàm bene conueniunt fato tua munera nostro,
Instruis impensa nostra sepulcra breui.
Nec mea nunc primum feriuntur pectora telo,
Ille locus sæui vulnus amoris habet.
Anna soror, soror Anna meæ malè conscia culpæ,
Iam dabis in cineres vltima dona meos.

Nec

Phthia vrbs Thessaliæ, a qua Achilles Phthius dicitur

A tempore dissuadet.

Dum, vide laur. val. lib. 2. c. 48.

Differendi alia ratio.

A beneficiis deprecatio.

Hypallage.

Virg. 2. Aen. Tẽperet à lacrymis.

Per commiserationem apostrophe.

Nec consumpta rogis inscribar Elisa Sichæi:
Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit:
Præbuit Aeneas & causam mortis, & ensem, Didonis epitaphium.
Ipsa sua Dido concidit vsa manu.

IN VIII. EPIST. ARGVM.

Hermione, Menelai, & Helenæ filia, a Tyndaro auo materno, cui domum commendarat Menelaus, dum iret ad Troiam, Oresti, Agamemnonis & Clytemnestræ filio, desponsata est, quam etiam Menelaus, huiusce rei inscius, Pyrrho, Achillis filio, ante Troiam promisit: qui tandem reuersus, Hermionē rapuit. sed cum Pyrrhi connubium maximo odio haberet, & Orestem adamaret, clam per nuntium monuit facilè posse a Pyrrhi vinculis liberari: quod quidem est assecuta. Nam Orestes post Aegisthi matrisque cædem furore purgatus, Pyrrho in templo Apollinis interfecto, eam recepit.

HERMIONE ORESTI.

Alloquor Hermione nuper fratrēq;, virūq;
Nunc fratrē, nomē coniugis alter habet.
Pyrrhus Achilleides, animosus imagine patris,
Inclusam contra iusq;, piumq; tenet.
Quod potui, renui, ne non inuita tenerer,
Cætera fœmineæ non valuere manus.
Quid facis Aeacide? non sum sine vindice, dixi,
Hæc tibi sub domino est Pyrrhe puella suo. Verba Hermiones ad Pyrrhū.
Surdior ille freto clamantem nomen Orestis
Traxit inornatis in sua tecta comis.
Quid grauius capta Lacedæmone serua tulissem,
Si raperet Graias barbara turba nurus?

Regio pro persona. *Parcius Andromachen vexauit Achaia victrix,*
Cum Danaus Phrygias vreret ignis opes.
A minori. *At tu, cura mei si te pia tangit, Oreste,*
Iniice non timidas in tua iura manus.
An si quis rapiat stabulis armenta reclusis,
Arma feras? rapta coniuge, lentus eris?
A menelai exẽplo suadet. *Si socer exemplo nuptæ repetitor ademptæ,*
Cui pia militiæ causa puella fuit:
† *aliàs, sedisset* *Si socer ignauus vacua † stetisset in aula,*
Nupta foret Paridi mater, vt antè fuit:
A facili. *Non tu mille rates, sinuosaq; vela parabis,*
Nec numerum Danai militis: ipse veni.
Sic quoq; erã repetenda tamẽ: nec turpe marito est
Aspera pro charo bella tulisse toro.
Ab agnatione. Pelops Atrei pater. *Quid? quod auus nobis idem Pelopeius Atreus,*
Et si non esses vir mihi, frater eras.
Vir precor vxori, frater succurre sorori:
Instant officio nomina bina tuo.
Tyndarus auus maternus Hermiones. *Me tibi Tyndareus vita grauis auctor & annis*
Tradidit: arbitrium neptis habebat auus.
At pater Aeacidæ promiserat inscius acti,
Plus quoq;, qui prior est ordine, possit auus.
Quum tibi nubebam, nulli mea teda nocebat:
Cupido. *Si iungar Pyrrho, tu mihi læsus eris.*
Et pater ignoscet nostro Menelaus amori:
Succubuit telis præpetis ipse Dei.
Paridi Pyrrhũ comparat. *Quem sibi permisit, genero concedet amorem,*
In generis nobilitate Orestem Pyrrho præponit. *Proderit exemplo mater amata suo.*
Tu mihi, quod matri pater, es: quas gesserat olim
Dardanius parteis aduena, Pyrrhus agit.
Ille

e licet patrijs sine fine superbiat actis,
Et tu quæ referas facta parentis habes.
ntalides omneis, ipsumq; regebat Achillem,
Hic pars militiæ, dux erat ille ducum.

Tantalid. Agamemnon a Tantalo proauo. Iupiter Tantalum Tantalus Pelopẽ, Pelops, Phylistenẽ, Phylistenes Agamẽnonem Orestis patrem genuit.

u quoq; habes proauũ Pelopẽ, Pelopisq; parẽtẽ,
Si melius numeres, à Ioue quintus eris.
ec virtute cares, arma inuidiosa tulisti.
Sed tu quid feceres? induit illa patrem.
ateria vellem fortis meliore fuisses,
Non lecta est operi, sed data causa tuo.
anc tamen implesti, iuguloq; Aegysthus aperto,
Tecta cruentauit, quæ pater ante tuus.
crepat Aeacides, laudemq; in crimina vertit,
Et tamen aspectus sustinet ille meos.
umpor, & ora mihi pariter cũ mente tumescunt,
Pectoraq; inclusis ignibus vsta dolent.
ermione coram quisquam ne obiecit Oresti?
Nec mihi sunt vires, nec ferus ensis adest.
ere licet. certè flendo diffundimus iram,
Perq; sinus lacrymæ fluminis instar eunt.
as semper solas habeo, semperq; profundo,
Hument incultæ fonte perenne genæ.

Perenne pro perenni.

oc generis fatum, quod nostros errat in annos:
Tantalides matres apta rapina sumus.

In fatum culpã vertit.

on ego fluminei referam mendacia cygni,
Nec querar in plumis delituisse Iouem.

Rhetorica occupatio. Iupiter in cygnũ Ledã cõpressit.

uà duo porrectus longè freta diuidit Isthmos,
Vecta peregrinis Hippodameia rotis.

Pelops curuli certamine Hippodamię confugio potius est.

stori Amiclæo, & Amiclæo Polluci,
Reddita Mopsopia Tyndaris vrbe soror,

Versus licentiosus.

Tyndaris

Rapta a Theseo Helena a fratribus Castore, & Polluce recuperata est: postea a Paride rapitur Amicle vrbs Laconiæ. Mopsopia Atticæ vrbs a Mopsopo rege.

Tyndaris Idæo trans æquora ab hospite rapta,
Argolicas pro se vertit in arma manus.
Vix equidē memini, memini tamen; omnia luctu,
Omnia solliciti plena timoris erant.
Flebat auus, flebatq; soror; fratresq; gemelli,
Orabat superos Leda, suumq; Iouem.
Ipsa ego non longos etiam tunc scissa capillos
Clamabam: Sine me, me sine mater abis?
Nam coniux aberat: ne non Pelopeia credar,
Ecce Neoptolemo præda parata fui.

Neoptolemus, Pyrrhus quasi nouus pugnator.

Pelides vtinam vitasset Apollinis arcus:
Damnaret nati facta proterua parens.

Directa in pedē Achillis sagitta a Paride in Apollinis templo interimitur.

Nec quondā placuit, nec nunc placuisset Achilli
Abducta viduum coniuge flere virum.
Quæ mea cœlesteis iniuria fecit iniquos
Quod ve mihi miseræ sydus obesse querar?
Parua mea sine matre fui, pater arma gerebat,
Et duo cùm viuant, orba duobus eram.

Ad matrē apostrophat.

Non tibi blanditias primis mea mater in annis
Incerto dictas ore puella tuli.
Non ego captiui breuibus tua colla lacertis,
Non sedi gremio sarcina grata tuo.
Non cultus tibi cura mei, nec pacta marito
Intraui thalamos matre parante nouos.
Obuia prodieram reduci tibi (vera fatebor)
Nec facies nobis nota parentis erat.
Te tamē esse Helenā, quòd eras pulcherrima, sensi
Ipsa requirebas, quæ tua nata foret.

In hoc tantum felix, quod Orestem maritum nacta sit.

Pars hæc vna mihi coniux bene cessit Orestes:
Hic quoque (ni pro se pugnet) ademptus erit.

Pyrrhus

yrrhus habet captam reduce, & victore parēte,
Munus & hoc nobis diruta Troia dedit.
m tamen altus equis Titan radiantibus instat,
Perfruor infelix liberiore malo.
ox vbi me thalamis vlulantē, & acerba gemētē
Condidit, in mœsto procubuiq; toro,
o somno, lacrymis oculi funguntur obortis,
Quaq; licet fugio, sicut ab hoste, viro.
pe malis stupeo, rerumq; oblita, lociq;,
Ignara tetigi Scyria membra manu.
tq; nefas sensi, male corpora tacta relinquo,
Et mihi pollutas credor habere manus.
pe Neoptolemi pro nomine nomen Orestis
Exit, & errorem vocis, vt omen, amo.
er genus infelix oro, generisq; parentem,
Qui freta, qui terras, & sua regna quatit.
er patris ossa tui, patrui mihi, quæ tibi debent,
Quòd se sub tumulo fortiter vlta iacent.
ut ego præmoriar, primoq; extinguar in æuo,
Aut ego Tantalidæ Tantalis vxor ero.

In Scyro Lycomedis insula furtiuo concubitu natus est Pyrhus.

Iureiurando intentum colligit.

IN IX. EPIST. ARGVM.

Herculem Iupiter ex Alcumena, sub forma Am-ytrionis mariti oppressa, tribus noctibus in vnam ctis genuit: quem Eurystheus Rex Mycenarum, nonis astutia, vt sic ille periret, ad arduos labo- incitauit, sed cum robore corporeo, atque inge- valeret, semper victor euasit. inter quos Ache-m, Aetoliæ fluuium, in varias sese vertentem fi-ras, ob Deianiræ coniugium, in taurum tandem bellauit: & profecto, quãuis reliqua mõstra virili- superauerit, amori muliebri succubuit nã cũ Euri- Rex Oechaliæ, Iolē filiã ei promisſã denegasset,

vrbe capta,& Eurito occiso,Iolē obtinuit,cuius amore ita cæcatus est,vt,ea iubente,leonis spolium & clauā deposuerit; & quod turpius est,inter Iolæ pedissequas cultu fœmineo indutus nere non erubuerit, denique quidquid prius sub Omphale Lydiæ regina,ex qua genuerat Lamum,tolerauerat,ea sub Iole perpessus est. Cum igitur Deianeira, Onei regis Calydoniæ filia,eius vxor, illum tam illecebri amore captum rescisset,ex volūtate aduersariorum factū vituperans, ad eū scripsit,ponit autem illi ante oculos egregia illa sua priora facinora, vt comparatione infamiam apertiorem faciat. Sed cum inter scribendum accepisset nuncium de Herculis calamitate ob vestem Nessi Centauri sanguine intoxicatam, a se missam,in qua vim reuocandi ab alienis amoribus inesse credebat: (id enim Nessus illi in traiectu Eueni fluuii suaserat, cum ab Hercule sagitta, Lernæo veneno infecta, confossus esset) grauissimo dolore compressa, facinus suum purgando,vt non vltro,sed vt illum in sui amore retineret,fecisse videatur,de suspendio deliberat.

DEIANEIRA HERCVLI.

Alii hęc duo carmina nō legunt.

Mittor ad Alciden è coniuge conscia mentis
Littera, si coniux Deianeira sua est.
Gratulor Oechaliam titulis accedere nostris:
Victorem victæ succubuisse queror.
Fama Pelasgiadas subito peruenit in vrbes
Decolor, & factis inficienda tuis.
Quem nunquàm Iuno, seriesq; immensa laborum
Fregerit, huic Iolen imposuisse iugum.
Hoc velit Eurystheus, velit hoc germana tonantis,
Lætaq; sit vitæ labe nouerca tuæ.

Taxat Herculē, quod nō respondeat spei.

At non ille venis, cui nox (si creditur) vna
Non tanti, vt tantus conciperere, fuit.

Plus

lus tibi quàm Iuno nocuit Venus: illa premendo
Sustulit, hæc humili sub pede colla tenet.
spice vindicibus pacatum viribus orbem,
Quà latam Nereus cærulus ambit humum.
tibi † pars terræ, tibi se tota æquora debent:
Implesti meritis Solis vtranque domum.
uod te laturum est cælum, prius ipse tulisti:
Hercule supposito sidera fulsit Atlas.
uid nisi notitia est misero quæsita pudori,
Si cumulas stupri facta priora nota?
ne ferunt geminos pressisse tenaciter angues,
Cum tener in cunis iam Ioue dignus eras?
æpisti, melius quàm desinis: vltima primis
Cedunt: dissimiles hic vir, & ille puer.
uem non mille feræ, quem nō Stheneleius hostis,
Non potuit Iuno vincere, vicit amor.
t bene nupta feror, quia nominor Herculis uxor,
Sitq; socer, rapidis qui tonat altus equis.
uàm malè in quales veniunt ad aratra iuuenci,
Tam premitur magno coniuge nupta minor.
on honor est, sed onus, species læsura ferentes
Siqua voles apte nubere, nube pari.
ir mihi semper abest, & coniuge notior hospes,
Monstraq;, terribiles persequiturq; feras.
sa domo vidua votis operata pudicis
Torqueor, infesto ne vir ab hoste cadat.
ter serpentes, aprosq;, auidosq; leones
Iactor, hæsuros cerno per ossa canes.
te pecudum fibræ, simulacraq; inania somni,
Omniaq; arcana nocte petita mouent.

†aliàs, pax.
Orientē & occidentē intelligit. Fesso Atlāti Hercules præstitit vicem.

Angues immissi a Iunone.

Attēde Amoris potentiam.

Species pro dignitate.
Generalis sententia.

Operata. vide seruiū in 3. Aen. operata iuuentus.
Ab arte aruspicina pathos.

Aucupor infelix incertæ murmura famæ,
Speq́; timor dubia, ſpeſq́; timore cadit.
Mater abeſt, queriturq́; Deo placuiſſe potenti,
Nec pater Amphytrion, nec puer Hyllus adeſt.
Arbiter Euriſtheus iræ Iunonis inquæ,
Sentitur nobis, iraq́; longa Deæ eſt.
Hæc mihi ferre parũ eſt, peregrinos addis amores,
Et mater de te quælibet eſſe poteſt.
Non ego Parthenijs temeratam vallibus Augen,
Nec referam partus Ormeni nympha tuos.
Nec tibi crimen erunt Teuthrantia turba ſorores,
Quarum de populo nulla relicta tibi eſt.
Vna recens crimen defertur adultera nobis,
Vnde ego ſum Lydo facta nouerca Lamo.
Mæander toties qui terris errat in üſdem,
Qui lapſas in ſe ſæpe retorquet aquas,
Vidit in Herculeo ſuſpenſa monilia collo,
Illo, cui cælum ſarcina parua fuit.
Non puduit forteis auro cohibere lacertos?
Et ſolidis gemmas appoſuiſſe toris?
Nempe ſub his animam peſtis Nemeæa lacertis
Edidit, vnde humerus tegmina læuus habet.
Auſus es hirſutos mitra redimire capillos?
Aptior Herculeæ populus alba comæ.
Nec te Mæonia laſciuæ more puellæ
Incingi zona dedecuiſſe pudet?
Non tibi ſuccurrit crudi Diomedis imago,
Efferus humana qui dape pauit equos?
Si te vidiſſet cultu Buſiris in iſto,
Huic victor victo nempe pudendus eras.

Quoniã illos in exiliũ miſerat.
Euryſtheus arbiter, diſpenſator Herculis.
Adulteria p rhetoricam occupationem detegit.
Parthenius mõs Arcadiæ virginibus illic veneratus. Parthenice, enim virgo dicitur.
Auges Aloei regis Arcadię filia ex Hercule Telephum genuit, ſicut Aſtidamia Ormeni filia Teſippum. Hercules quinquaginta Theſpides Erythei Athenienſis filias vna nocte ſtuprauit, ex quibus quinquaginta filios genuit, qui Theſpiades ſunt cognominati.
Teuthrãtus Atticæ oppidum.
Vna recens.
Omphalẽ Mæonię ſiue Lydiæ reginã intelligit
Diomedes rex Thracię carnibus aduenarum ſuos equos alebat: quem Hercules tandem ipſis equis deuorãdum obiecit.

Detrahat

Detrahat Antæus duro redimicula collo,
Ne pigeat molli succubuisse viro.
Mæonias inter calathum tenuisse puellas
Diceris, & dominæ pertimuisse minas.
Non pudet Alcidæ victricem mille laborum,
Rasilibus calathis imposuisse manum?
Crassaq; rubusta deducis pollice fila,
Aequaq; formosæ pensa rependis heræ.
Ah quoties, digitis dum torques stamina duris,
Prævalidæ fusos comminuere manus.
Diceris infelix scuticæ tremefactus habenis,
Ante pedes dominæ pertimuisse minas.
Exuuijs positis, meritarum semina laudum,
Factaq; narrabas dissimulanda tibi.
Scilicet immanes elisis faucibus hydros,
Infantem & nuda dilacerasse manu.
Vt Tegeæus aper cupressifero Erymantho
Incubat, & vasto pondere lædit humum.
Non tibi Threicius affixa penatibus ora,
Non hominum pingues cæde tacentur equæ:
Prodigiumq; triplex armenti diues Iberi
Geryonis, quamuis in tribus vnus erat:
Inq; canes totidem trunco digestus ab vno
Cerberus, implicitis angue minante comis.
Quæq; redundabat fœcundo vulnere serpens
Fertilis, & damnis ditior ipsa suis.
Quodq; inter læuumq; latus, dextrumq; lacertũ,
Prægraue compressa fauce pependit onus.
Et male confisum pedibus, formaq; bimembri,
Pulsum Thessalicis agmen equestre iugis.

Busiris rex Aegypti qui oras Nilo adiacentes cruenta forensiũ hospitũ cæde infestebat.
Antæus terræ filius altius sublevatus mactatur.
Ionia Græciæ regio Mæandro finitima.
Scutica flagellũ ex corio quo verberabantur serui. σκύτος enim corium vel pellis.

Tegeæus Arcadicus a Tegæo Arcadiæ oppido.
Erymanthus mons Arcadiæ in quo aprum agrorum vastatorem Hercules domuit.
Geryon tricorpor in Hispania regnabat.
Cerberus triceps.
Hydra.
Antæus.

Centauri.

Sidō vrbs Phœniciæ: vbi optima inficiebatur purpura.
Omphale Iardani filia.
Ironia.

Hæc tu Sidonio potes insignitus amictu
Dicere? num cultu lingua retenta silet?
Se quoque nympha tuis ornauit Iardanis armis,
Et tulit è rapto nota trophæa viro.
I nunc, tolle animos, & fortia facta recense,
Quod tu non esses iure, vir illa fuit.
Qua tantò minor es, quantò te maxime rerum,
Quàm quos vicisti, vincere maius erat.
Illi procedit rerum mensura tuarum,
Cede bonis, hæres laudis amica tuæ est.
O pudor, hirsuti costis exuta leonis
Aspera texerunt vellera molle latus.

Caute arguit.

Falleris, & nescis: non sunt spolia ista leonis,
Sed tua, tuq; feræ victor es, illa tui.
Fœmina tela tulit Lernæis atra venenis,
Ferre grauem lana vix satis apta colum.

Claua a Vulcano ad domandas feras Herculi tradita.

Instruxitq; manum claua domitrice ferarum,
Vidit & in speculo coniugis arma sui.
Hæc tamen audieram, licuit non credere famæ,
En venit ad sensus mollis ab aure dolor.

Iolē intelligit.

Ante meos oculos adducitur aduena pellex,
Nec mihi quæ patior, dissimulare licet.

Per vrbem. Tyrinthū vbi Deianeira degebat.
Coniecturam firmat.

Non sinis auerti, mediam captiua per vrbem
Inuitis oculis aspicienda venit.
Non venit incultis captarum more capillis,
Fortunam vultus fassa tegendo suos.
Ingreditur latè multo spectabilis auro,
Qualiter in Phrygia tu quoque cultus eras.
Dat vultum populo sublimis: vt Hercule victo,
Oechaliam viuo stare parente putes.

rsitan expulsa Aetolide Deianira,
Nomine deposito pellicis, vxor erit.
rytidos Ioles, atque insani Alcidæ
Turpia famosus corpora iunget Hymen.

Patronymicum a patria Aetolia regio Græciæ, dicta ab Aetolo Endymionis filio.

ens fugit admonitu, frigusq; perambulat artus,
Et iacet in gremio languida facta manus.
e quoque cũ multis (sed me sine crimine amasti)
Ne pigeat, pugnæ bis tibi causa fui.
rnua flens legit rapidis Achelous in vndis,
Truncaq; limosa tempora mersit aqua,
miuir occubuit vi, Lerniferoq; veneno
Nessus, & infecit sanguis equinus aquas.

Achelous fluuius Oceani, & terræ filius. Nessus Centaurus.

d quid ego hæc refero? scribenti nuncia venit
Fama, virum tunicæ labe perire meæ.
ei mihi quid feci? quò me furor egit amantem?
Impia quid dubitas Deianeira mori?
n tuus in media coniux lacerabitur Oeta?
Tu sceleris tanti causa superstes eris?
quid adhuc habeo facti, cur Herculis vxor
Credar? coniugij mors mea pignus erit.
u quoque cognosces in me Meleagre sororem,
Impia quid dubitas Deianeira mori?
eu deuota domus, solio sedet acrior alto,
Oenea desertum nuda senecta premit.
culat ignotis Tydeus germanus in oris,
Alter fatali viuus in igne fuit.
egit ferrum sua per præcordia mater:
Impia quid dubitas Deianeira mori?
precor hoc vnum per iura sacerrima lecti,
Ne videar thalamis insidiata tuis.

Oeta mõs inter Thessaliam, & Macedoniã rogo sepulchroq; Herculis insignis: a quo Hercules Oetus nominatur. Meleagrus duos auunculos interfecit, quare mater illum in fatali stipite extinxit, se quoq. tandem occidit. Tydeus fratrem Menalippum venãdo imprudẽs occidit, & ob id patriam fugit.

Neſſus (vt eſt auidum percuſſus arundine pectus)
Hic, dixit, vires ſanguis amoris habet.
Illita Neſſæo miſi tibi texta veneno:
Impia quid dubitas Deianeira mori?
Iamq́; vale, ſeniorq́; pater, germanaq́; Gorge,
Et patria, & patriæ frater adempte meæ.
Et tu lux oculis hodierna nouiſſima noſtris,
Virq́; (ſed ò poſſis) & puer Hylle vale.

Ad interitum iam itura ſuos ſalutat.

IN X. EPIST. ARGVM.

Minos, Iouis & Europæ filius, Cretenſis rex ob Androgeum filium, ab Athenienſibus doloſe occiſum, illos tandem poſt acria bella coegit, vt ſibi pœnas penderent, quotannis pueros ſeptem, & totidem virgines mittere, vt Minotauro (quem arte Dedali Paſiphae ex tauro genuerat, dum eius maritus Minos cum Athenienſibus bellum gereret) deuorandi traderentur. Cum vero ſors Theſeo contigiſſet, ab Ariadne edoctus eſt, quonam pacto, interfecto Minotauro, ex labyrintheis ambagibus egrederetur, Errabunda reges tenui veſtigia filo, vt ait Catullus. Theſeus autē è Creta cum Ariadne & Phædra diſcedens, in Naxon inſulam delatus eſt, vbi a Baccho monitus, vt Ariadnen relinqueret, qui Dei timore perculſus, dum altiſſimo ſomno preſſam animaduerteret, puellam dimiſit. Quamprimum igitur expergefacta eſt, hanc epiſtolam ſcripſit, in qua de crudelitate, & duritia Theſei, ac beneficiorum ingratitudine conqueritur, cū poſt multas lamentationes, & querelas rogando, vt nauem ad eam flectat.

ARIADNE THESEO.

Multi hęc duo carmina non habent.

Illa relicta feris etiam nunc improbe Theſeu
Viuit, & hæc æqua mente tuliſſe velis.

Mitius

Mitius inueni, quàm te, genus omne ferarum,
Credita non vlli, quàm tibi, peius eram.
Quæ legis ex illo Theseu tibi littore mitto,
Vnde tuam sine me vela tulere ratem.
In quo me, somnusq; meus malè prodidit, & tu,
(Pro facinus) somnis insidiate meis.
Tempus erat vitrea quo primum terra pruina — A tempore πάθος.
Spargitur, & tectæ fronde queruntur aues:
Incertum vigilans, à somno languida, moui — Hęc Areost. in Olimpia.
Thesea prensuras semisopita manus.
Nutus erat, referoq; manus, illerumq; retento,
Perque torum moueo brachia, nullus erat.
Excussere metus somnum: conterrita surgo,
Membraq; sunt viduo præcipitata toro.
Protinus adductis sonuerunt pectora palmis,
Vtq; erat è somno turbida, rapta coma est.
Luna fuit, specto, si quid, nisi littora, cernam,
Quod videant oculi, nil nisi littus habent.
Nunc huc, nunc illuc, & vtroq; sine ordine curro,
Alta puellares tardat arena pedes.
Interea toto clamanti littore Theseu,
Reddebant nomen concaua saxa tuum.
Et quoties ego te, toties locus ipse vocabat,
Ille locus miseræ ferre volebat opem.
Mons fuit, apparent frutices in vertice rari,
Nunc scopulus raucis pendet adesus aquis. — Videtur Dryonem montē significare: in quē a Baccho delata Ariadne nunquam deinceps comparuit.
Ascendo, vires animus dabat, atque, ita latè
Aequora prospectu metior alta meo.
Inde ego (nam ventis quoque sum crudelibus vsa)
Vidi præcipiti carbasa tensa Noto:

Aut

Aut vidi, aut certè cum me vidisse putarem,
Frigidior glacie, semianimisq; fui.

Apta conduplicatio.

Nec languere diu patitur dolor, excitor illo,
Excitor, & summa Thesea voce voco.

Hæc Aræostus in Olimpia.

Quò fugis, exclamo, scelerate reuertere Theseu,
Flecte ratem, numerum non habet illa suum.
Hoc ego, quod voci deerat, plangore replebam,
Verbera cum verbis mista fuere meis.
Si non audires, vt saltem cernere posses,
Iactatæ late signa dedere manus.

Relictorum a sociis nautarũ morem exprimit.

Candidaq; imposui longæ velamina virgæ,
Scilicet oblitos admonitura mei.
Iamq; oculis ereptus eras, tunc denique fleui,
Torpuerant molles antè dolore genæ.
Quid potius facerent, quàm me mea lumina flerẽt,
Postquàm desierant vela videre tua?
Aut ego diffusis erraui sola capillis,
Qualis ab Ogygio concita baccha Deo:

Ogyges Thebarum rex: hinc Ogygius Bacchus: idest Thebanus.

Aut mare prospiciens in saxo frigida sedi,
Quamq; lapis sedes, tam lapis ipsa fui.
Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos,
Sed non acceptos exhibiturus erat.
Et tua, quæ possum, pro te vestigia tango,
Strataq;, quæ membris intepuere tuis.

Ad lectum apostrophe.

Incumbo, lacrymisq; toro manante profusis,
Pressimus (exclamo) te duo, redde duos.
Venimus huc ambo, cur non discedimus ambo?
Perfide pars nostri lectule maior vbi est?
Quid faciam? quo sola ferar? vacat insula cultu,
Non hominum video, non ego facta boum.

Omne

Omne latus terræ cingit mare, nauita nuſquam eſt,
Nulla per ambiguas puppis itura vias.
Finge dari comiteſq; mihi, ventoſq;, ratemq; ,
Quid ſequar? acceſſus terra paterna negat.

Cõmiſerationẽ auget.
Vt, quamuis.

Vt rate felici pacata per æquora labar,
Temperet & ventos Aeolus, exul ero.
Non ego te Cretæ centum digeſta per vrbes
Aſpiciam, puero cognita terra Ioui.

Creta inſula in medio ponto, in qua Iupiter nutritus eſt.

Nam pater, & tellus iuſto regnata parente,
Prodita ſunt facto nomina chara meo.
Cum tibi, ne victus tecto morerere recuruo,
Quæ regerent paſſus, pro duce fila dedi.

Periphraſis Labyrinthi. ſic ſupra in Phœdra curua tecta.

Cum mihi dicebas, per ego ipſa pericula iuro,
Te fore, dum noſtrum viuet vterq;, meam.
Viuimus, non ſum Theſeu tua, ſi modò viuit
Fœmina periuri fraude ſepulta viri.
Me quoq; qua fratrem, mactaſſes improbe claua:
Eſſet, quam dederas, morte ſepulta fides.

Minoraurus Ariadnes frater.

Nunc ego non tantùm, quæ ſum paſſura, recordor,
Sed quæcunque poteſt vlla relicta pati.
Occurrunt animo pereúndi mille figuræ,
Morſq; minus pœnæ quàm mora mortis habet,
Iamiam venturos aut hac, aut ſuſpicor illac,
Qui lanient auido viſcera dente, lupos.
Forſitan & fuluos tellus alit iſta leones,
Quis ſcit an hæc ſæuas inſula tigres habet?
Et freta dicuntur magnas expellere phocas,
Quis vetat & gladios per latus ire meum?

quãuis nec leones, nec tigres habeat inſula Naxo, apte tamen vt fœmina dubitat.

Tantùm ne religer dura captiua catena,
Neve trabam ſerua grandia penſa manu.

Spiritus

Cui pater est Minos, cui mater filia Phœbi,
Quodq; magis memini, quæ tibi pacta fui.
Si mare, si terras, porrectaq; littora vidi,
Multa mihi terræ, multa minantur aquæ.
Cœlum restabat, timeo simulacra Deorum,
Destituor rapidis præda, cibusq; feris,
Siue colunt, habitantq; viri, diffidimus illis,
Externos didici læsa timere viros.

Exoptatio ad cõmiseratione maxime apta.

Viueret Androgeos vtinam, nec fata tulisses
Impia funeribus Cecropi terra tuis.

A Cecrope primo Athenarum rege Cecropidæ vocantur Athenienses.

Nec tua mactasset nodoso stipite Theseus,
Ardua parte virum, dextera parte bouem.

Minotaurus.

Nec tibi quæ reditus monstrarent, fila dedissem,
Fila per adductas sæpe recepta manus.
Non equidem miror, si stat victoria tecum,
Strataq; Cretæam bellua strauit humum.
Non poterant figi præcordia ferrea cornu:
Vt te non tegeres, pectore tutus eras.
Illuc tu silices, illuc adamanta tulisti,
Illic qui silices Thesea vincat, habes.

Ad somnos & ventos apostrophat.

Crudeles somni quid me tenuistis inertem?
At semel æterna nocte premenda fui.
Vos quoque crudeles venti, nimiumq; parati,
Flaminaq; in lacrymas officiosa meas.
Dextera crudelis, quæ me, fratremq; necauit,
Et data poscenti nomen inane fides.
In me iurarunt somnus, ventusq;, fidesq;:
Prodita sum causis vna puella tribus.

Officium funebre sibi defuturũ conqueritur.

Ergo ego nec lacrymas matris moritura videbo:
Nec mea, qui digitis lumina condat, erit.

Spiritus

piritus infelix peregrinas ibit in auras,
Nec positos artus vnget amica manus.
ssa super stabunt volucres inhumata marinæ:
Hæc sunt officijs digna sepulcra meis.
bis Cecropios portus: patriaq; receptus,
Cùm steteris turbæ celsus honore tuæ,
t benè narraris letum taurique, virique,
Sectaque per dubias saxea tecta vias:
le quoque narrato solam tellure relictam;
Non ego sum titulis surripienda tuis.
Nec pater est Aegeus, nec tu Pitheidos Aethræ — Ex Aethra Pithei filia natus est Theseus.
Filius, auctores saxa, fretumque tui.
ij facerent, vt me summa de puppe videres:
Mouisset vultus mœsta figura tuos.
Nunc quoq; non oculis, sed qua potes, aspice mēte
Hærentem scopulo, quem vaga pulsat aqua.
Ispice demissos lugentis more capillos,
Et tunicas lacrymis, sicut ab imbre, graueis.
orpus, vt impulsæ segetes Aquilonibus, horret;
Litteraque articulo pressa tremente labat.
Non te per meritum, quoniam malè cessit, adoro:
Debita sit facto gratia nulla meo.
d ne pœna quidem, si non ego caussa salutis:
Non tamen est, cur tu sis mihi caussa necis.
as tibi plangendo lugubria pectora, lassas
Infelix tendo trans freta longa manus.
os tibi, qui superant, ostendo mœsta capillos, — Solita deprecatione epistolam claudit.
Per lacrymas oro, quas tua facta mouent.
ecte ratem Theseu, versoq; relabere, vento:
Si prius occidero, tu tamen ossa feres.

IN

IN XI. EPIST. ARGVM.

Machareus & Canace, Aeoli regis ventorum filii, cũ turpiter se amarent, & consanguinitatis prætextu culpam tegentes concũberent, Canace filium peperit: quem dum clam è regia per nutricẽ emitteret, vt aleretur, infelix infans suo vagitu se auo prodidit, qui, filiorũ incẽsus scelere, innocuũ infantẽ iussit canibus exponi: & per satellitem Canace gladiũ misit, quo illa pro meritis vteretur: ex quo se interfecisse creditur. Sed priùs, q̃ moreretur, Machareo, qui iam in templũ Apollinis Delphici aufugerat, hac epistola casum suum narrauit, illum precando, vt expositi infantis ossa legat, & vna cum suis vrna componat.

CANACE MACHAREO.

Aliqui hæc duo carmina non legunt.
Libellus pro epistola.

AEolis Aeolidæ, quã non habet ipsa salutem
Mittit, & armata verba notata manu.
Si qua tamen cæcis errabunt scripta lituris,
Oblitus à dominæ cæde libellus erit.
Dextra tenet calamũ, strictum tenet altera ferrũ,
Et iacet in gremio charta notata meo.
Hæc est Aeolidos fratri scribentis imago,
Sic videor duro posse placere patri.

Patris crudelitatem exponit.

Ipse necis cuperem nostræ spectator adesset,
Auctorisq; oculis exigeretur opus.
Vt ferus est, multoq; suis truculentior Euris,
Spectasset siccis vulnera nostra genis.

Acerba irrisio.

Scilicet est aliquid cum sæuis viuere ventis,
Ingenio populi conuenit ille sui.

Scython mons Thraciæ iuxta Septentrionem: perpetuis damnatus niuibus.

Ille Noto, Zephyroq; , & Scythonio Aquiloni
Imperat, & pennis Eure proterue tuis.

Imperat,

Imperat, heu ventis, tumidæ non imperat iræ,
Possidet & vitijs regna minora suis.
Quid iuuat admotam per auorum nomina cælo,
Inter cognatos posse referre Iouem?
Num minus infestum funebria munera ferrum Iupiter auus Canaces.
Fœminea teneo non mea tela manu?
O vtinam Machareu, quæ nos † coniunxit in vnũ, †commisit.
Venisset leto serior hora meo.
ur vnquam plus me frater, quàm frater amasti?
Et tibi, non debet quod soror esse, fui?
Ipsa quoque incalui, qualemq; audire solebam, Pathos a facti pœnitentia.
Nescio quem sensi corde tepente Deum.
ugerat ore color, macies obduxerat artus, Cupidinem significat.
Sumebant minimos ora coacta cibos.
Nec somni faciles, & nox erat annua nobis,
Et gemitum nullo læsa dolore dabam. Signa amantiũ.
Nec cur hoc facerẽ, poterã mihi reddere causam,
Nec noram quid amans esset, at illud eram.
Prima malum nutrix animo præsensit anili:
Prima mihi nutrix, Aeoli, dixit, amas.
rubui, gremioq; pudor deiecit ocellos,
Hæc satis in tacita signa fatentis erant.
amq; tumescebant vitiati pondera ventris,
Aegraq; furtiuum membra grauabat onus,
Quas mihi non herbas, quæ nõ medicamina nutrix
Attulit? audaci supposuitq; manu?
t penitus nostris (hoc te celauimus vnum)
Visceribus crescens excuteretur onus.
Ah nimium viuax admotis restitit infans
Artibus, & tectus tutus ab hoste fuit.

Iam

Iam nouies erat orta soror pulcherrima Phœbi,
Denaq; luciferos Luna vehebat equos.
Nescia quæ faceret subitos mihi causa dolores,
Et rudis ad partus, & noua miles eram.
Nec tenui vocem: quid (ait) tua crimina prodis?
Oraq; clamantis conscia pressit anus.
Quid faciam infelix, gemitus dolor edere cogit,
Sed timor, & nutrix, & pudor ipse vetant.
Syncopa. *Continuo gemitus, elapsaq; verba reprendo,*
Et cogor lacrimas combibere ipsa meas.
Lucina, Dea partus. *Mors erat ante oculos, & opem Lucina negabat,*
Et graue (si morerer) mors quoq; crimen erat.
Quum super incumbens scissa tunicaq;, comaq;
Pressa refouisti pectora nostra tuis.
Et mihi viue soror, soror ò charissima, dixti,
Viue, nec vnius corpore perde duos.
Spes bona det vires, fratri nam nupta futura es:
Illius, de quo mater es, vxor eris.
Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba reuixi,
Et positum est vteri crimen, onusq; mei.
Quid tibi grataris? media sedet Aeolus aula:
Crimina sunt oculis surripienda patris.
Frondibus infantem, ramisq; albentis oliuæ,
Et leuibus vittis, sedula celat anus.
Facinus cognitum a patre. *Fictaq; sacra facit, dicitq; precantia verba,*
Dat populus sacris, dat pater ipse viam.
Iam prope limen erat, patrias vagitus ad aures
Venit, & indicio proditur ille suo.
Eripit infantem, mentitaq; sacra reuelat
Aeolus, insana regia voce sonat.

t mare fit tremulum, tenui cum stringitur aura,
Comparatio.
Vt quatitur tepido fraxina virga Noto:
Sic pocula phagina. Virg. ecl. 3
ic mea vibrari pallentia membra videres,
Quassus ab imposito corpore lectus erat.
rruit, & nostrum vulgat clamore pudorem,
Et vix à misero continet ore manus.
psa nihil præter lacrymas, pudibunda profudi
Torpuerat gelido lingua retenta metu.
amq; dari paruum canibusq́;, auibusq; nepotem
Iusserat, in solis destituiq́; locis.
agitus dedit ille miser, sensisse putares,
Quaq́; suum poterat voce rogabat auum.
Quid mihi tunc animi credis, germane, fuisse?
†Tu potes ex animo colligere ipse tuo.
† aliàs, Nã
ùm mea me coram syluas inimicus in altas
Viscera montanis ferret edenda lupis.
xierat thalamo, tunc demum pectora planxi,
Contigit inq; meas vnguibus ire genas.
nterea patrius vultu mœrente satelles
Venit, & indignos edidit ore sonos:
Aeolus hunc ensem mittit tibi: tradidit ensem,
Satelles ad Canacen.
Et iubet ex merito scire, quid iste velit.
cimus, & vtemur violento fortiter ense,
Canace respondet.
Pectoribus condam dona paterna meis.
Iis mea muneribus genitor connubia donas?
Ad patrem.
Hac tua dote pater filia diues erit?
olle procul decepte faces Hymenææ maritas,
Et fuge turbato tecta nefanda pede.
Ad Hymenæ.
erte faces in me (quas fertis) Erinnyes atræ,
Vt meus ex isto luceat igne rogus.

G Nubite

Ad Erinnyes infernales furias.

Nubite felices, Parca meliore, ſorores,
Admiſſi memores, ſed tamen eſte mei.

Parca meliore, id eſt, fortunatiori vitæ fato.

Quid puer admiſit tam paucis editus horis?
Quo læſit facto vix bene natus auum?
Si potuit meruiſſe necem, meruiſſe putetur:
Ah miſer admiſſo plectitur ille meo.

Nate, ſine doloris amplificatione ad natū apoſtrophat.

Nate dolor matris rapidarum præda ferarum,
Hei mihi natali dilacerate tuo.
Nate parum fauſti miſerabile pignus amoris,
Hæc tibi prima dies, hæc tibi ſumma fuit.
Non mihi te licuit lacrymis perfundere iuſtis,
In tua nec tonſas ferre ſepulcra comas.
Non ſuperincubui, non oſcula frigida carpſi:
Diripiunt auidæ viſcera noſtra feræ.
Ipſa quoq; infantis cū vulnere perſequar vmbras,
Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
Tu tamen ò fruſtra miſeræ ſperate ſorori,
Sparſa precor nati collige membra tui.
Et refer ad matrem, ſocioq; impone ſepulcro,
Vrnaq; nos habeat quamlibet arcta duos.
Viue memor noſtri, lacrymaſq; in funere funde,
Neve reformida corpus amantis amans.
Tu (rogo) proiectæ nimium mandata ſororis
Perfer, mandatis perfruar ipſa patris.

IN XII. EPIST. ARGVM.

Cū florida iuuētute & formoſitate valeret Iaſon, q̄ primum Colchon attigit, a Medea Aeetæ Colchorum regis & Ecates filia, receptus eſt, & amatus: habitaq; coniugii ſponſione illum edocuit, quonā pacto in optatam deueniret prædā. Aureo igitur vel-

lere

re rapto, clam cum Medea fugam arripuit: Quos insequeretur Aeeta, illa Absyrti fratris, quē secū ucebat, membra disparsit, vt ita patrem, ossa filii le- ntem, remoraretur, & sic incolumes in Thessaliā ndem deuenerunt, vbi Aesonem, Iasonis patrem, nis iam decrepitum, in robustiorem ætatem redu t. Medea præterea in Peliæ morte suas filias arma t, fingens enim ei iuuentutē restituere velle, quē- modū Aesoni fecerat, filiabus persuasit, oēm san- uinē frigidū atq; veterem cultris exhaurirent, vt ouū atq; floridū posset infundere. Quod cū fecissent tellæ, statim expirauit Pelias. Iason vero siue cri- inis enormitate, seu ex alia caussa Medeā repudia t, & Creusam, Creontis regis Corinthiorū filiam, vxorem assumpsit. Furibunda igitur Medea ad Ia- nem scripsit, ingratitudinem in eo expostulando, æsentemq; vltionem, nisi recipiatur, minitando.

MEDEA IASONI.

Exul, inops, contempta nouo Medea marito
Dicit, & an regni tempora nulla vocant?

Aliqui hęc duo carmina adulterina dicunt.

t tibi Colchorum memini regina vacaui,
Ars mea, cum peteres, vt tibi ferret opem:
unc quæ dispensant mortalia fata sorores,
Debuerant fusos euoluisse suos.

Parcę fatales Cloto, Lachesis & Atropos.

unc potui Medea mori bene: quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore, pœna fuit.
ei mihi cur vnquam iuuenilibus acta lacertis,
Phryxeam petiit Pelias arbor ouem?
ur vnquam Colchi Magnetida vidimus Argon?
Turbaq; Phasiacam Graia bibistis aquam?

Argō nauim intelligit in Pelio Thessalię mōte natam, & in Magnetida regione Thessalię proxima fabricatam.

ur mihi plus æquo flaui placuere capilli?
Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ?

G 2 Aut

Aut saltem (in nostras quoniã noua puppis arenas
Venerat, audaces attuleratq; viros)
Isset anhelatos non † præmeditatus in ignes
Immemor Aesonides, oraq; adunca boum.
Semina iecisset, totidem sumpsisset & hostes,
Vt caderet cultu cultor ab ipse suo.
Quantum perfidiæ tecum scelerate perisset,
Dempta forent capiti quàm mala multa meo.
Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas,
Hac fruar, hæc de te gaudia sola feram.
Iussus inexpertam Colchos aduertere puppim,
Intrasti patriæ regna beata meæ.
Hoc illic Medea fui noua nupta quod hic est,
Quàm pater est illi, tam mihi diues erat.
Hic Ephyrē bimarem, Scythiã tenet ille niuosam,
Omne tenet ponti, quà plaga læua iacet.
Excipit hospitio iuuenes pater Aeta Pelasgos,
Et premitis pictos corpora Graia toros.
Tunc ego te vidi, tunc cœpi scire, quis esses
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
Vt vidi, vt perij, nec notis ignibus arsi,
Ardet vt ad magnos pinea teda deos.
Et formosus eras, & me mea fata trahebant,
Abstulerant oculi lumina nostra tui.
Perfide sensisti: quis enim bene celat amorem?
Enitet indicio prodita flamma suo.
Dixerat interea tibi rex, vt dura ferorum
Insolito premeres vomere colla boum.
Martis erant tauri plus quàm per cornua sæui,
Quorum terribilis spiritus ignis erat.

† alias, præmedicatus

Officia sua commendando Creusam Creontis filiã secũ cõfert. Ephyrem, idest, Corinthum ab Ephyre Oceani filia inter Ioniũ & Aegæum mare sita.

Primum vt, tempus, reliquum quo modo significat. sic Virg. in ecl. 7.

Rex Aeetes.

Pericula commemorat.

Aere

Aere pedes solidi, prætentaq; naribus æra,
Nigra per afflatus hæc quoque facta suos.
emina præterea populos genitura iuberis
Spargere deuota lata per arua manu.
Qui peterent natis secum tua corpora telis:
Illa erat agricolæ messis iniqua suo. Draco peruigil.
umina custodis succumbere nescia somno,
Vltimus est, aliqua decipere arte, labor.
ixerat Aeetes, mœsti consurgitis omnes,
Mensaq; purpureos deserit alta toros.
Quàm tibi tunc longè regnum dotale Creusæ,
Et socer, & magni nata Creontis erat?
ristis abis, oculis abeuntem prosequor vdis,
Et dixit tenui murmure lingua, Vale.
t positum tetigi thalamo male saucia lectum, Male. Laur. val. lib. 2. c. 52. Agere noct. Hor. lib. 3. od. 7. diem Virg. 5. Hunc ego.
Acta est per lacrymas nox mihi, quanta fuit.
Ante oculos, tauriq; meos, segetesq; nefandæ,
Ante meos oculos peruigil anguis erat. (rem
inc amor, hinc timor est: ipsum timor auget amo-
Mane erat, & thalamo chara recepta soror, Chalciope soror, Synecdoche.
isiectamq; comas, auersaq; in ora iacentem,
Inuenit, & lacrymis omnia plena meis.
rat opem Minyis, petit altera, et altera habebit:
Aesonio iuueni, quod rogat illa, damus.
st nemus, & piceis, & frondibus ilicis atrum,
Vix illuc radijs Solis adire licet.
unt in eo (fuerant certè) delubra Dianæ, Téplum Dianę.
Aurea barbarica stat dea facta manu.
Nescio an exciderint mecum loca: venimus illuc, Verba Iasonis ad Medeam.
Ausus es infido sic prior ore loqui:

Verba Iasonis ad Medeam.

Ius tibi & arbitrium nostræ fortuna salutis
Tradidit, inq; tua est vitaq;, morsq; manu.
Perdere posse sat est, si quem iuuat ista potestas,
Sed tibi seruatus gloria maior ero.

Sol Medeę auus.

Diana triplici vultu depingebatur.

Per mala nostra precor, quorum potes esse leuamẽ,
Per genus, & numen cuncta videntis aui:
Per tripliceis vultus, arcanaq; sacra, Dianæ.
Et si fortè aliquos gens habet ista deos:
O virgo miserere mei, miserere meorum,
Effice me meritis tempus in omne tuum.
Quòd si forte virum non dedignare Pelasgum,
(Sed mihi tam facileis vnde meosq; deos?)
Spiritus antè meus tenueis vanescat in auras,
Quàm thalamo, nisi tu, nupta sit vlla meo.

Firmat sponsionẽ iureiurando.

Conscia sit Iuno sacris præfecta maritis,
Et Dea, marmore a cuius in æde sumus.
Hæc animũ, & quota pars, possent mouere puellæ
Simplicis, & dextræ dextera iuncta meæ.
Vidi etiam lacrymas, an & est pars fraudis in illis?
Sic citò sum verbis capta puella tuis.
Iungis, & æripedes in adusto corpore tauros,
Et solidam iusso vomere findis humum.

Auget pericula, vt sua beneficia maiora appareant.

Arua venenatis pro semine dentibus imples,
Nascitur & gladios scutaq; miles habens,
Ipsa ego quæ dederam medicamina, pallida sedi,
Cum vidi subitos arma tenere viros.
Donec terrigenæ (facinus miserabile) fratres
Inse constrictas conseruere manus.

Creusam in odium vertere nititur officia officiis cõparando.

Peruigil ecce draco squamis crepitantibus horrens
Sibilat, & torto pectore verrit humum.

Dotis opes vbi erant? vbi erat tua regia coniux,
Quiq; maris gemini distinet Isthmos aquas?
Illa ego, quæ tibi sum nunc deniq; barbara facta,
Nunc tibi sum pauper, nunc tibi visa nocens.
Flammea subduxi medicato lumina somno,
Et tibi quæ raperes, vellera tuta dedi.
Proditus est genitor, regnum, patriamq; reliqui,
Munus in exilio † quodlibet esse tuli.

† aliàs, quod licet.

Virginitas facta est peregrini præda latronis,
Optima cum chara matre relicta soror.
At te non fugiens sine me germane reliqui,

Fratrem Absyrtum interfecisse dolet.

Deficit hoc vno littera nostra loco. (tra,
Quod facere ausa mea est, non audet scribere, dex-
Sic ego, sic tecum dilaceranda fui.
Nec tamen extimui (quid enim post illa timerem?)
Credere me pelago fœmina iamq; nocens.
Numen vbi est? vbi dij? meritas subeamus in alto,
Tu fraudis pœnas, credulitatis ego.
Compressos vtinam Symplegades elisissent,

Symplegades duo scopuli in Bosphoro Thracio.

Nostraq; adhærerent ossibus ossa tuis.
Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos:
Debuit ingratis Scylla nocere viris.
Quæq; vomit totidem fluctus, totidemq; resorbet,

Scylla, & Charibdis pericula in mari Siculo, siue Trinacrio.

Nos quoq; Trinacriæ supposuisset aquæ.
Hospes ad Aemonias, victorq; reuerteris vrbes:
Ponitur ad patrios aurea lana deos.
Quid referam Peliæ natas pietate nocentes?
Cæsaq; virginea membra paterna manu?
Et culpent alij, tibi me laudare necesse est,
Pro quo sum toties esse coacta nocens.

Ausus es (ò iusto desunt sua verba dolori)
Ausus es Aesonia dicere cede domo.
Iussa domo cessi natis comitata duobus,
Et, qui me sequitur semper, amore tui.
At subito nostras vt Hymen cantatus ad aures
Venit, & accenso lampades igne micant:
Tibiaq; effudit socialia carmina vobis,
At mihi funesta flebiliora tuba:
Pertimui, nec adhuc tantum scelus esse putabam,
Sed tamen in toto pectore frigus erat. (tant,
Turba ruūt, & Hymen clamāt, Hymenæa frequē-
Quò propior vox est, hoc mihi peius erat.
Diuersi flebant serui, lacrymasq; tegebant,
Quis vellet tanti nuncius esse mali?
Me quoq;, quicquid erat, potius nescire iuuabat,
Sed tanquam scirem, mens mea tristis erat.
Cùm minor è pueris iussus, studioq; videndi
Constitit ad geminæ limina prima foris:
Hinc mihi, mater abi, pompam pater (inquit) Iason
Ducit, & adiunctos aureus vrget equos.
Protinus abscissa planxi mea pectora veste,
Tuta nec à digitis ora fuere meis.
Ire animus mediæ suadebat in agmina turbæ,
Sertaq; compositis demere rapta comis.
Vix me continui, quin sic laniata capillos
Clamarem, Meus est, inijceremq; manus.
Læse pater gaude, Colchi gaudete relicti,
Inferias vmbræ fratris habete mei.
Deseror amissis regno, patriaq;, domoq;,
Coniuge, qui nobis omnia solus erat:

Hymē pro nuptiis quib. pest. Quinq. lāpades siue faces in nuptiis accendebantur. Tuba funeribus adhibebatur. Hymenæa, scilicet festa.

Pompa. Laur. val.4.cap. 39. Synecdoche.

Pathos a gaudio. Inferias idest sacra quę alicuius occisione fiebāt

Serpentes

Serpentes igitur domui, taurosq́; furentes,
   Vnum non potui perdomuiſſe virum.
Quæq́; feros repuli doctis medicatibus ignes,

Dea Proſerpina q̄ magicis præé. Hecate Perſes filia crudeliſsima quæ aconitũ inuenit: quo patrẽ interemit. Eſt ét Hecate triũ poteſtatũ Dea vel ꝗ centũ hoſtiis placetur, vel ꝗ centũ annos errare faciat inſepultos. Ipſa aũt Lucina Diana, & Proſerpina.

   Non valeo flammas effugere ipſa meas.
Ipſi me cantus, artes, herbæq́; relinquunt:
   Nil dea, nil Hecates ſacra potentis agunt.
Non mihi grata dies, noctes vigilantur amaræ:
   Nec tener in miſero pectore ſomnus adeſt.
Quæ me non poſſum, potui ſopire draconem:
   Vtilior cuiuis, quam mihi, cura mea eſt.
Quos ego ſeruaui pellex amplectitur artus:
   Et noſtri fructus illa laboris habet.
Forſitan, & ſtultæ dum te iactare maritæ
   Quæris, & iniuſtis auribus apta loqui:
In faciem, moreſq́; meos noua crimina fingis:
   Rideat, & vitijs læta ſit illa meis.

Amara conceſſio.

Rideat, & Tyrio iaceat ſublimis in oſtro,
   Flebit, & ardores vincet aduſta meos,
Dum ferrum, flammæq́; aderunt, ſuccuſq́; veneni,

Medea Creuſã cum patre, & domo exuſſit.

   Hoſtis Medeæ nullus inultus erit.
Quòd ſi forte preces præcordia ferrea tangunt,
   Nunc animis audi verba minora meis.
Nam tibi ſum ſupplex, quod tu mihi ſæpe fuiſti,
   Nec moror ante tuos procubuiſſe pedes,
Si tibi ſum vilis, communeis reſpice natos:

A natorum incommoditate querela.

   Sæuiet in partus dira nouerca meos.
Et nimium ſimiles tibi ſunt, & imagine tangor,
   Et quoties video, lumina noſtra madent.
Per ſuperos oro, per auitæ numina flammæ:
   Per meritum, & natos pignora noſtra † tuos.

† aliàs, duos

Redde torum, pro quo tot res insana reliqui,
Adde fidem dictis, auxiliumq; refer.
A facili. Non ego te imploro contra taurosq;, virosq;,
Vtq; tua serpens victa quiescat ope:
Te peto, quem merui, quem nobis ipse dedisti,
Cum quo sum pariter facta, parente parens.
Beneficia pro dote obiicit. Dos vbi sit, quæris? campo numerauimus illo,
Qui tibi laturo vellus arandus erat.
Aureus ille aries, villo spectabilis aureo,
Synæresys. Dos mea, quam, dicam si tibi, redde, neges.
Dos mea, tu sospes, dos est mea Graia iuuentus:
I nunc, Sysiphias improbe confer opes.
Sysiphus Creontis pater. Quod viuis, quòd habes nuptã, socerumq; potentẽ,
Hoc ipsum, ingratus quòd potes esse, meum est.
Elipsis indignationi apta. Actutum confestim. Quos equidem actutum: sed quid prædicere pœnã
Attinet? ingentes parturit ira minas.
Quò feret ira, sequar, facti fortasse pigebit,
Et piget infido consuluisse viro.
Cupido. Viderit ista Deus, qui nunc mea pectora versat:
Nescio quid certè mens mea maius agit.

IN XIII. EPIST. ARGVM.

Protesilaus Iphicli filius, ad Troiã quadraginta nauibus, vt ait Homerus, nauigãs, cum cæteris Græcis Aulide portu Bœotiæ ob tẽpestatẽ clausus est. Quod dum intellexisset Laodameia, Acasti ex Laudothea filia, atq; eius vxor syncere maritum amans, multis somniis solicitata, hanc epistolam ad eũ scripsit: qua suadet, vt oraculi memor, a belli periculis abstineat. Datum enim Græcis fuerat responsum: eum qui primus ex classe in terrã Troianorum descendisset, periturum. At Protesilaus magnanimus primus in terram descendit, & ab Hectore occisus est.

LAO-

LAODAMEIA PROTESILAO.

Mittit, et optat amãs, quò mittitur, ire, salutẽ,
Hæmonis Hæmonio Laodameia viro.
Aulide te fama est vento retinente morari, Aulide pro Aulidi, Seruio teste.
Ah, me cùm fugeres, hic vbi ventus erat?
Tunc freta debuerant vestris obsistere remis,
Illud erat sæuis vtile tempus aquis.
Oscula plura viro, mandataq; plura dedissem,
Et sunt, quæ volui dicere † plura tibi. † multa.
Raptus es hinc præceps: & qui tua vela vocaret,
Quem cuperent nautæ, non ego, ventus erat.
Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti,
Soluor ab amplexu Protesilae tuo.
Linguaq; mandatis verba imperfecta reliquit,
Vix illud potui dicere triste, Vale.
Incubuit Boreas, arreptaq; vela tetendit,
Iamq; meus longè Protesilaus erat.
Dum potui spectare virum, spectare iuuabat,
Sumq; tuos oculos vsque secuta meis.
Vt te non poteram, poteram tua vela videre,
Vela diu vultus detinuere meos.
At postquam nec te, nec vela fugacia vidi,
Et, quod spectarem, nil nisi pontus erat:
Lux quoq; tecum abijt, tenebris exanguis obortis
Succiduo dicor procubuisse genu.
Vix socer Iphiclus, vix me grandæuus Acastus,
Vix mater gelida mœsta refecit aqua.
Officium fecere pium, sed inutile nobis:
Indignor miseræ non licuisse mori.

Vtq;

Vtq; animus rediit, pariter rediere dolores,
Pectora legitimus casta momordit amor.

A cultus negligentia pathos. Bacchus cornibus effigiatur ob elationẽ quã feruor vini inducit. Phylace vrbs Thessaliæ, cui Protesilaus imperabat.

Nec mihi pectendos cura est præbere capillos,
Nec libet aurata corpora veste tegi.
Vt quas pampinea tetigisse bicorniger hasta
Creditur, huc illuc quà furor egit, eo.
Conueniunt matres Phylaceides, & mihi clamãt,
Indue regales Laodameia sinus.
Scilicet ipsa feram saturatas murice vestes?
Bella sub Iliacis mœnibus ille geret?
Ipsa comas pectam? galea caput ille prematur?
Ipsa nouas vestes, dura vir arma ferat?
Quo possum, squalore tuos imitata labores
Dicar, & hæc belli tempora tristis agam.

Ad paridẽ apostrophat.

Dux Pari Priamide damno formose tuorum,
Tam sis hostis iners, quàm malus hospes eras.

Tænarus Laconiæ promontorium vnde Helena fuit.

Aut te Tænariæ faciem culpasse maritæ,
Aut illi vellem displicuisse tuam.
Tu, qui pro rapta nimium Menelae laboras,
Hei mihi, quàm multis flebilis vltor eris.

Protesilaus pede in limine offenso omen dederat.

Dii, precor, à nobis omen remouete sinistrum,
Et sua det reduci vir meus arma Ioui.
Sed timeo, & quoties subiit miserabile bellum,
More niuis lacrymæ sole madentis eunt.

Tenedos insula cõtra Troiam.

Ilion, & Tenedos, Simoisq;, & Xanthus, & Ide,
Nomina sunt ipso penè timenda sono.
Nec rapere ausurus (nisi se defendere posset)
Hospes erat, vires nouerat ille suas.
Venerat (vt fama est) multo spectabilis auro,
Quiq; suo Phrygias corpore ferret opes.

Classe,

Classe, virisq; potens, per quæ fera bella geruntur,
Et sequitur regni pars quota quenque sui.
His ego te victam consors Ledæa gemellis Ad Helenam.
Suspicor, hæc Danais posse nocere puto.
Hectora, nescio quem timeo, Paris Hectora dixit
Ferrea sanguinea bella mouere manu.
Hectora, quisquis is est (si sum tibi chara) caueto:
Signatum hoc memori pectore nomen habet.
Hunc vbi vitaris, alios vitare memento,
Et multos illic Hectoras esse puta.
Et facito, vt dicas, quoties pugnare parabis,
Parcere me iussit Laodameia sibi.
Si cadere Argolico fas est sub milite Troiam,
Te quoque non vllum vulnus habente cadat.
Pugnet, & aduersos tendat Menelaus in hostes
Vt rapiat Paridi, quam Paris antè sibi.
Irruat, & causa quem vincit, vincat & armis, A iusto arguit.
Hostibus è medijs nupta petenda viro est.
Causa tua est dispar, tu tantùm viuere pugna,
Inq; pios dominæ posse redire sinus.
Parcite Dardanidæ de tot (precor) hostibus vni, Apostrophe pathos augetur.
Ne meus ex illo corpore sanguis erat.
Non est, quem deceat nudo concurrere ferro,
Sæuaq; in oppositos pectora ferre viros.
Fortius ille potest multò, qui pugnat amore.
Bella gerant alij, Protesilaus amet.
Nunc, fateor, volui reuocare, animusq; ferebat,
Substitit auspicij lingua timore mali.
Cùm foribus velles ad Troiam exire paternis,
Pes tuus offenso limine signa dedit.

Pedum offensiones mala ferebāt p̄sagia: vnde Tibullus: O quoties ingressus iter mihi tristia dixit, Offensum ī porta signa dedisse pedem. Monet, vt sibi prospiciat, ne presagia mortis effectum sortiantur.

Vt vidi, ingemui, tacitoq; in pectore dixi,
Signa reuersuri sint precor ista viri.
Hæc tibi nunc refero, ne sis animosus in armis,
Fac meus in ventos hic timor omnis eat.
Sors quoque nescio quem fato designat iniquo,
Qui primus Danaum Troada tanget humum.
Infelix quæ prima virum lugebit ademptum,
Dÿ faciant, ne tu strenuus esse velis.
Inter mille rates tua sit millesima puppis,
Iamq; fatigatas vltima verset aquas.
Hoc quoque præmoneo, de naue nouissimus exi,
Non est, quò properes, terra paterna tibi.
Cùm venies, remoq; moue, veloq; carinam,
Inq; tuo celerem littore siste gradum.
Siue latet Phœbus, seu turris altior extat,
Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis.
Nocte tamē, quàm luce magis, nox grata puellis;
Quarum suppositus colla lacertus habet,
Aucupor in lecto mendaces cœlibe somnos,
Dum careo veris, gaudia falsa iuuant.

Futurum Protesilai interitum præsagit.

Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
Cur venit à verbis multa querela tuis?
Excutior somno, simulacraq; noctis adoro,
Nulla caret fumo Thessalis ara meo,
Tura damus, lacrymasq; super: quæ sparsa relucēt,
Vt solet à fuso surgere flamma mero.
Quando ego te reducem cupidis amplexa lacertis,
Languida lætitia soluar ab ipsa mea?
Quando erit, vt lecto mecum bene iunctus in vno
Militiæ referas splendida facta tuæ?

Quæ mihi dum referes (quamuis audire iuuabit)
Multa tamen rapies oscula, multa dabis.
Semper in his aptè narrantis verba resistunt,
Promptior est dulci lingua † referre mora.
Sed cum Troia subit, subeunt ventiq;, fretumque; † aliàs, retenta.
Spes bona sollicito victa timore cadit.
Hoc quoque, quòd venti prohibent exire carinas,
Me mouet, inuitis ire paratis aquis.
Quis velit in patriam vento prohibente reuerti? A maiori argumentum.
A patria pelago vela vetante datis. A deorũ voluntate nauigationem dissuadet.
Ipse suam non præbet iter Neptunus ad vrbem,
Quò ruitis? vestras quisque redite domos.
Quò ruitis Danai? ventos audite vetantes,
Non subiti casus, numinis ista mora est.
Quid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello? A causa dissuasio.
Dum licet, Inachiæ vertite vela rates.
Sed quid ego hæc reuoco? reuocantis omen abesto, Ab inacho vetustissimo Argiuorũ rege Græci Inachii dicti sunt.
Blandaq; compositas aura secundet aquas.
Troadas inuideo, quæ sic lacrymosa suorum
Funera conspicient, nec procul hostis erit. Inuideo cum accusatiuo.
Ipsa suis manibus forti noua nupta marito
Imponet galeam, barbaraq; arma dabit.
Arma dabit, dũq; arma dabit, simul oscula sumet,
Hoc genus officij dulce duobus erit.
Producetq; virum, dabit & mandata reuerti:
Et dicet, referas arma, fac, ista Ioui.
Ille ferens dominæ mandata recentia secum,
Pugnabit cautè, respicietq; domum.
Exuet & reduci galeam, clypeumq; resoluet,
Excipietq; suo corpora laxa sinu.

Nos somus incertæ, nos anxius omnia cogit,
Quæ possunt fieri, facta putare, timor.
Dum tamen arma geris diuerso miles in orbe,
Quæ referat vultus, est mihi cera, tuos.
Illi blanditias, illi tibi debita verba
Dicimus, amplexus accipit illa meos.
Crede mihi, plus est, quàm quod videatur, imago,
Adde sonum ceræ, Protesilaus erit.
Hanc specto, teneoq; sinu pro coniuge vero,
Et tanquàm possit verba referre, queror.
Per reditus corpusq; tuum, mea numina, iuro,
Perq; pares animi, coniugijq; faces,
Perq; (quod vt videam canis albere capillis)
Quod tecum possis ipse referre, caput:
Me tibi venturam comitem quocunque vocaris,
Siue, quod heu timeo, siue superstes eris.
Vltima mandato claudatur epistola paruo,
Sit tibi cura mei, sit tibi cura tui.

Asiam significat quæ ab Europa diuersa est, bellum a Græcis gerebatur, qui Europei erant.

Iureiurando epistolã terminat.

Suppressit mortuus.

IN XIIII. EPIST. ARGVMEN.

Danaus Beli prisci filius ex pluribus coniugibus quinquaginta filias suscepit, quas dũ Aegyptus eius frater, cui totidem erãt filii postulasset in nurus: Danaus oraculi responso comperto, se manibus generi moriturum, volens periculum euitare, cõscensis nauibus Argos venit. Indignatus aũt Aegyptus, eo q sprętus esset, filios cum exercitu ad illum oppugnandum misit, hac lege, vt non nisi interẽpto Danao ad se redirent, aut filiarum connubia inissent. Ille auté obsidione coactus filias se daturũ spopondit. Sed puellæ accepto a patre gladio, vt iussum erat, prima nocte cum vino, lætitiaq; calentes iuuenes in profundissimũ soporem descendisset, vnaquæq; suum iugulauit; sola

Hyper-

Hypermnestra excepta, quæ Lino quem Eusebius Lynceum appellat, marito suo miserta pepercit, suasitq; vt ad patrem Aegyptum detecto facinore, quã primum fugeret. Sed cum pater Danaus ab omnibus perfectum facinus intellexisset, præter quam ab Hypermnestra, eam crudelissimè vinctam in carcere seruandam tradidit. Quare Linum patruelem eũdemque maritum, quem seruauerat, hac epistola rogat, vt vel opem ferat, captiuitateque liberet: vel si mori contingat, vt sepulturæ honore non careat. A Lino tandem, Danao trucidato, fuit liberata.

HYPERMNESTRA LINO.

Mittit Hypermnestra de tot modò fratrib. vni,
Cætera nuptarum crimine turba iacet.
Clausa domo teneor, grauibusq; coercita vinclis,
Est mihi supplicij causa, fuisse piam.
Quod manus extimuit iugulo demittere, ferrum,
Sum rea: laudarer, si scelus ausa forem.
Esse ream præstat, quàm sic placuisse parenti.
Non piget immuneis cædis habere manus. A facti constantia Linum sibi conciliat.
Me pater igne licet (quem non violauimus) vrat,
Quæq; aderant sacris, tendat in ora faces:
Aut illo iugulet (quem non bene tradidit) ense,
Vt qua non cecidit vir nece, nupta cadam.
Non tamen, vt dicant morientia, pœnitet, ora,
Efficiet: non est, quam piget esse piam.
Pœniteat sceleris Danaum, sæuasq; sorores:
Hic solet euentus facta nefanda sequi.
Cor pauet admonitu temeratæ sanguine noctis,
Et subitus dextræ † præpedit ossa tremor. † aliàs, præscidit.
Quam tu cæde putes fungi potuisse mariti,
Scribere de facta non sibi cæde timet.

Crepusculum.

Sed tamẽ experiar: modò facta crepuscula terris,
Vltima pars lucis, primaq; noctis erat.

Inachides Proneptes Inachi. Danaus arcẽ a Pelasgo Iouis, & Niobes filio prius inhabitatam incoluit.

Ducimur Inachides sub magni tecta Pelasgi,
Et socer armatas accipit ipse nurus:
Vndiq; collucent præcinctæ lampades auro,
Dantur in inuitos impia tura focos: (tes,
Vulgus Hymen Hymenæe vocãt, fugit ille vocan-
Ipsa Iouis coniux cessit ab vrbe sua.

Iunonem Argis natam scribit Strabo.

Ecce mero dubij comitum clamore frequentes,
Flore nouo madidas impediente comas,
In thalamos læti, thalamos sua busta, feruntur,
Strataq; corporibus funere digna premunt.

Hoc Argos, vel hi Argi, vrbs in Achaia non longè à Mycenis.

Iamq; cibo, vinoq; graues, somnoq; iacebant,
Securumq; quies alta per Argos erat.
Circum me gemitus morientum audire videbar,
Et tamen audieram, quodq; verebar, erat.
Sanguis abit, mentemq; calor, corpusq; reliquit,
Inq; nouo iacui frigida facta toro.
Vtq; leui Zephyro graciles vibrantur aristæ,
Frigida populeas, vt quatit aura comas:
Aut sic, aut etiam tremui magis: ipse iacebas;
Quæq; tibi dederam, vina soporis erant.
Excussere metum violenti iussa parentis,
Erigor, & capio tela tremente manu.
Non ego falsa loquor, ter acutum sustulit ensem,
Ter malè sublato decidit ense manus.
At rursus monitis, iussuq; coacta parentis,
Admoui iugulo tela paterna tuo.
Sed timor, & pietas crudelibus obstitit ausis,
Castaq; mandatum dextra refugit opus.

Purpureos

Purpureos laniata ſinus, laniata capillos,
Exiguo dixi talia verba ſono:
Sæuus, Hypermneſtra pater eſt tibi, iuſſa parentis
Effice, germanis ſit comes iſte ſuis.

Diſputat in vtrāque partē quid agendum ſit.

Fœmina ſum, & virgo natura mitis & annis,
Non faciunt molles ad fera tela manus.
Quin age, dumq́; licet forteis imitare ſorores,
Credibile eſt cæſos omnibus eſſe viros.

More muliebri mentem variat.

Si manus hæc aliquam poſſet committere cædem,
Morte foret dominæ ſanguinolenta ſuæ.
Quid meruere necem patruelia regna tenendo?
Quæ tamen externis danda forent generis?

Contra patrem argumentatur.

Finge viros meruiſſe mori: quid fecimus ipſæ?
Quo mihi commiſſo non licet eſſe piam?
Quid mihi cum ferro? quid bellica tela puellæ?
Aptior eſt digitis lana, coluſq́; meis. (tur,
Hæc ego: dūq́; queror, lacrymæ ſua verba ſequun-
Deq́; meis oculis in tua membra cadunt.
Dum petis amplexus, ſopitaq́; brachia iactas,
Pœnè manus telo ſaucia facta tua eſt.
Iamq́; patrē, famuloſq́; patris, lucemq́; timebam:
Expulerant ſomnos hæc mea verba tuos:
Surge age Belide de tot modò fratribus vnus,
Nox tibi, ni properes, iſta perennis erit.

Patronymicum à Belo auo.

Territus exurgis, fugit omnis inertia ſomni,
Aſpicis in timida fortia tela manu.

Antitheſis.

Quærenti cauſam, Dum nox ſinit, effuge, dixi,
Dum nox atria ſinit, tu fugis, ipſa moror.
Mane erat, & Danaus generos ex cæde iacentes
Dinumerat: ſummæ criminis vnus abes.

Fert malè cognatæ iacturam mortis in vno.
Et queritur factum sanguinis esse parum.
Abstrahor à patriis manibus, raptamq; capillis,
(Hæc meruit pietas præmia) carcer habet.
Scilicet ex illo Iunonia permanet ira,
Quo bos ex homine est, ex boue facta dea.

Homine pro fœmina.

Ah satis est pœnæ teneram mugisse puellam,
Nec modò formosam posse placere Ioui.

A iunonis ira facimus excusat. Io Inachi fluuii filia à Ioue compressa subito Iunonis interuētu in vaccā versa tādē furiis acta ad Aegyptū deuenit, vbi in pristinam formam redacta: Isis dea vocata est.

Astitit in ripa liquidi noua vacca parentis,
Cornuaq; in patriis non sua vidit aquis.
Et conata loqui mugitus edidit ore,
Territaq; est forma, territa voce sua.
Quid furis infœlix? quid te miraris in vnda?
Quid numeras factos ad noua membra pedes?
Ipsa Iouis magni pellex metuenda sorori,
Fronde leuas nimiam, cespitibusq; famem.
Fonte bibis, spectasq; tuam stupefacta figuram,
Et te ne feriant, quæ geris arma, times.
Quæq; modò, vt posses etiam Ioue digna videri,
Diues eras, nuda, nuda recumbis humo.
Per mare, per terras, cognataq; flumina curris,
Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.
Quæ tibi causa fugæ? quid Io freta longa pererras?
Non poteris vultus effugere ipsa tuos.

Inachus fluuius Io pater.

Inachi quo properas? eadem sequerisq;, fugisq;.
Tu tibi dux comiti, tu comes ipsa duci.

Nilus.

Per septem Nilus portus emissus in æquor,
Exuit insanæ pellicis ora bouis.

Sui temporis infelicitates aperit.

Vltima quid referam, quorum mihi cana senectus
Auctor? dant anni quod querar ecce mei,

Bella

Bella pater, patruusq; gerunt: regnoq;, domoq;
Pellimur, eiectas vltimus orbis habet.
Ille ferox solus solio, sceptrisq; potitur,
Cum sene nos inopi turba vagamur inops.
De fratrum turba pars exiguissima restat
Quiq; dati leto, quæq; dedere fleo.
Nam mihi quot fratres, totidem periere sorores.
Accipiat lacrymas vtraq; turba meas.
En ego, quòd viuis, pœnæ crucianda reseruor:
Quid fiet sonti, cum rea laudis agar?
Et consanguineæ quondam centesima turbæ,
Infœlix, vno fratre manente, cadam.
At tu si qua piæ Line est tibi cura sororis,
Quæq; tibi tribui munera dignus habes:
Vel fer opem, vel dede neci, defunctaq; vita
Corpora furtiuis insuper adde rogis.
Et sepeli lacrymis perfusa fidelibus ossa,
Sculptaq; sint titulo nostra sepulcra breui:
Exul Hypermnestra, precium pietatis iniquum,
Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.
Scribere plura libet, sed pondere lassa catenæ
Est manus, & vires subtrahit ipse timor.

Virg. in 6. defunctaque corpora vita.

Deprecatione epistolam claudit.

Hypermnestræ epitaphium.

IN XV. EPIST. ARGVM.

Paris qui alio nomine Alexãder dictus est, ob Helenam sibi a Venere promissam Lacædemona nauigans, a Menelao honorificentissimè susceptus est, & honoratus. Sed cum per id tempus oportuisset Menelaum, omnesq; Minois pronepotes ad diuidendas Atrei opes Cretam adire, Paridem domi dimittens, Helenæ mandauit, vt non minorem hospitis, q̃ sui ipsius curam gereret. Verum Paris dum datam,

ſibi opportunitatem videret, Helenam in amorem ſui, quantum potuit, ſolicitare conatus eſt. Hac auté artificioſa epiſtola detegit quanto amoris æſtu ardeat ſe ab omnibus commẽdando, quibus amatores laudari ſolent. Et quia nouerat muliebrem ſexũ eſſe fragilem, & gloriæ, & formæ, atque generis cupidiſſimum, omnia affert Paris quæ ſibi Helenes animum conciliare poſſunt, & quæ odium mariti atque contemptum excitent. Fugam itaque ſuadet, quam Troianis viribus tueri poſſe aſſerit.

PARIS HELENAE.

Hanc tibi Priamides mitto, Ledæa, ſalutem,
Quæ tribui, ſola te mihi dante, poteſt.
Dubitatio ex turpitudine.
Eloquar? an flammæ non eſt opus indice notæ?
Et plus, quàm vellem, iam meus extat amor.
Ille quidem lateat malim, dum tempora dentur
Lætitiæ, miſtos non habitura metus.
Sed malè diſſimulo: quis enim celauerit ignem,
Lumine qui ſemper proditur ipſe ſuo?
Si tamen expectas, vocem quoq; rebus vt addam,
Vror: habes animi nuncia verba mei.
Parce precor faſſo, nec duro cætera vultu
Perlege, ſed formæ conueniente tuæ.
Iamdudũ gratum eſt, quod epiſtola noſtra recepta (eſt,
Spem facit hoc recipi me quoq; poſſe modo.
Quæ rata ſit, nec te fruſtra promiſerit, opto,
Hoc mihi quæ ſuaſit mater Amoris iter.
Nanq; ego diuino monitu, ne neſcia pecces,
Aduehor, & cœpto non leue numen adeſt.
Cytherea Inſula contra Cretã in quã primum aduecta eſt Venus.
Præmia magna quidem, ſed non indebita poſco:
Pollicita eſt thalamo te Cytherea meo.

Hac

Hac duce, Sigæo dubias à littore feci
  Longa Phereclea per freta puppe vias.
Illa dedit facileis auras ventosq́; secundos:
  In mare, nil mirum, ius habet orta mari.
Perstet, & vt pelagi, sic pectoris adiuuet æstus,
  Deferat in portus & mea vota suos.
Attulimus flammas, non hic inuenimus illas:
  Hæ mihi tam longæ caussa fuere viæ.
Nam nec tristis hyems, nec nos huc appulit error:
  Tænaris est classi terra petita meæ.
Nec me crede fretum merces portante carina
  †Findere, quas habeo, dij tueantur opes.
Nec venio Graias veluti spectator ad vrbes:
  Oppida sunt regni diuitiora mei.
Te peto, quam pepigit lecto Venus aurea nostro:
  Te prius optaui, quàm mihi nota fores:
Antè tuos animo vidi, quàm lumine, vultus,
  Prima fuit vultus nuncia fama tui.
Nec tamen est mirum, si sic vt oporteat, arcu
  Missilibus telis eminus ictus amo.
Sic placuit fatis, quæ ne conuellere tentes,
  Accipe cum vera dicta relata fide.
Matris adhuc vtero, partu remorante, tenebar,
  Iam grauidus iusto pondere venter erat.
Illa sibi ingentem visa est sub imagine somni
  Flammiferam pleno reddere ventre facem.
Territa consurgit, metuendaq́; noctis opacæ
  Visa seni Priamo, vatibus ille refert.
Arsurum Paridis vates canit Ilion igni:
  Pectoris, vt nunc est, fax fuit illa mei.

Possessiuum a Pherecla nauis Paridis fabricatore.

Laconiam intelligit à Tænaro promontorio.

† aliàs, scindere.

Diuitiora.

Forma, vigorq́; animi, quamuis de plebe videbar,
Indicium tectæ nobilitatis erat.
Est locus in mediæ nemorosis vallibus Idæ
Deuius, & piceis, ilicibusq́; frequens,
Qui nec ouis placidæ, nec amantis saxa capellæ,
Nec patulo tardæ carpitur ore bouis.
Hinc ego Dardaniæ muros, excelsaq́; tecta,
Et freta prospiciens, arbore nixus eram:
Ecce pedum pulsu visa est mihi terra moueri.
Vera loquor, vero vix habitura fidem.
Constitit ante oculos actus velocibus alis
Atlantis magni, Pleionesq́; nepos.
Fas vidisse fuit, fas sit mihi visa referre:
Inq́; Dei digitis aurea virga fuit:
Tresq́; simul diuæ, Venus, & cum Pallade Iuno
Graminibus teneros imposuere pedes,
Obstupui, gelidusq́; comas erexerat horror,
Cum mihi, pone metum nuncius ales ait:
Arbiter es formæ, certamina siste Dearum,
Vincere quæ forma digna sit vna duas.
Neve recusarem verbis Iouis imperat, & se
Protinus ætherea tollit in astra via.
Mens mea conualuit, subitoq́; audacia venit.
Nec timui vultu quanque notare meo.
Vincere erant omnes dignæ, iudexq́; verebar
Non omneis causam uincere posse suam.
Sed tamen ex illis iam tunc magis una placebat, Iam tum. vide Adri.card.
Hanc esse, ut scires, unde mouetur amor.
Tantaq́; uincendi cura est, ingentibus ardent
Iudicium donis sollicitare meum.

Regna Iouis coniux, uirtutem filia iactat:
Ipse potens dubito, fortis an esse uelim.
Dulce Venus risit, nec te Pari munera tangant,
Vtraque suspensi plena timoris, ait:
Nos dabimus, quod ames, & pulchræ filia Ledæ
Ibit in amplexus pulchrior illa tuos.
Dixit, & ex æquo donis, formaq; probata
Victorem cœlo rettulit illa pedem.
Interea (credo uersis ad prospera fatis)
Regius agnoscor per rata signa puer.
Læta domus nato per tempora longa recepto,
Addit & ad festos hunc quoque Troia diem.
Vtq; ego te cupio, sic me cupiere puellæ,
Multarum uotum sola tenere potes.
Nec tantum regum natæ petiere, ducumq;,
Sed Nymphis etiam curaq;, amorq; fui.
At mihi cunctarum subeunt fastidia, postquam
Coniugii spes est Tyndari facta tui.
Te uigilans oculis, animo te nocte uidebam,
Lumina cum placido uicta sopore iacent.
Quid facies præsens, quæ nondum uisa placebas?
Ardebam, quamuis hic procul ignis erat.
Nec potui debere mihi spem longius istam,
Cærulea peterem quin mea uota uia.
Troia cæduntur Phrygia pineta securi,
Quæq; era æquoreis utilis arbor aquis.
Ardua proceris spoliantur Gargara syluis,
Innumerasq; mihi longa dat Ida trabes.
Fundatura citas flectuntur robora naues,
Texitur & costis panda carina suis.

Virg. in 2. Aen. suspensi Eurypilum.

Addimus antennas, & vela ſequentia malos,
  Accipit & pictos puppis adunca Deos,
Qua tamen ipſe vehor, comitata Cupidine paruo
  Sponſor coniugij ſtat Dea picta ſui.
Impoſita eſt factæ poſtquam manus vltima claſſi,
  Protinus Aegæis ire iubebar aquis.
Et pater, & genitrix inhibent mea vota rogando,
  Propoſitumq; viæ voce moranter iter.
Et ſoror effuſis, vt erat, Caſſandra capillis,
  Cùm vellent noſtræ iam dare vela rates:
Quò ruis? exclamat: referes incendia tecum:
  Quanta per has neſcis flamma petatur aquas.
Vera fuit vates, dictos inuenimus ignes,
  Et ferus in molli pectore flagrat amor.
Portubus egredior, ventiſq; ferentibus vſus
  Applicor in terras Oebali nympha tuas.
Excipit hoſpitio vir me tuus, hoc quoq; factum
  Non ſine conſilio, numinibuſq; Deum.
Ille quidem oſtendit, quicquid Lacedæmone tota
  Oſtendi dignum, conſpicuumq; fuit.
Sed mihi laudatam cupienti cernere formam,
  Lumina nil aliud, quo caperentur, erat.
Vt vidi, obſtupui, præcordiaq; intima ſenſi
  Attonitus curis intonuiſſe nouis.
His ſimileis vultus, quantum reminiſcor, habebat,
  Venit in arbitrium cum Cytherea meum.
Si tu veniſſes pariter certamen in illud,
  In dubium Veneris palma futura fuit.
Magna quidem de te rumor præconia fecit,
  Nullaq; de facie neſcia terra tua eſt.

Nec

ec tibi par vſquam Phrygiæ, nec Solis ab ortu
Inter formoſas altera nomen habet.
redis & hoc nobis? minor eſt tua gloria vero,
Famaq; de forma penè maligna tua eſt.
lus hic inuenio, quàm quod promiſerat illa:
Et tua materia gloria victa ſua eſt.
rgo arſit meritò, qui nouerat omnia, Theſeus,
Et viſa eſt tanto digna rapina viro.

A pulchritudinis laude Helenam allicit.

ore tuæ gentis nitida dum nuda palæſtra
Ludis, & es nudis fœmina miſta viris.

Paleſtra luctãdi certamẽ dicitur cuius inuẽtores creduntur Lacedæmonii. Propertius: Multa tuæ Spartæ mirantur dona palæſtræ.

uod rapuit laudo, miror quod reddidit vnquam:
Tam bona conſtanter præda tenenda fuit.
ntè receſſiſſet caput hoc ceruice cruenta,
Quàm tu de thalamis abſtraherere meis.
e ne manus vnquam noſtræ dimittere vellent?
Te ne meo paterer viuus abire ſinu?
reddenda fores, aliquid tamen antè tuliſſem,
Nec Venus ex toto noſtra fuiſſet iners.
el tua virginitas eſſet libata, vel illud
Quod poterat, ſalua virginitate, rapi.
a modò te Paridi, quæ ſit conſtantia noſces,
Flamma rogi flammas finiet vna meas.

Conſtantiã ſuã laudat.

ræpoſui regnis ego te, quæ maxima quondam
Pollicita eſt nobis nupta, ſororq; Iouis.
umq; tuo poſſem circundare brachia collo,
Contempta eſt virtus, Pallade dante mihi.
im Venus, & Iuno, Pallaſq; in montibus Idæ
Corpora iudicio ſuppoſuere meo.
ec piget, haud vnquam ſtultè elegiſſe videbor,
Permanet in voto mens mea firma ſuo.

A genere, & po tētia se laudat.

Spem modo ne nostram fieri patiare caducam
Deprecor, ò tanto digna labore peti.
Non ego coniugium generosæ degener opto,
Nec mea, crede mihi, turpiter vxor eris.

Ex Electra Atalantis ex Pleione nympha filia Iupiter genuit Dardanū Troianorum progenitorem.

Pleiada (si quæras) in nostra gente, Iouemq;
Inuenies, medios vt taceamus auos.
Sceptra parens Asiæ (qua nulla beatior ora est
Finibus immensis vix obeunda tenet.
Innumeras vrbes, atque aurea tecta videbis,
Quæq; suos dicas templa decere deos.
Ilion aspicies, firmataq; turribus altis
Mœnia Phœbææ structa canore lyræ.
Quid tibi de turba narrem, numeroq; virorum
Vix populum tellus sustinet illa suum.
Occurrent denso tibi Troades agmine matres,
Nec capient Phrygias atria nostra nurus.
O quoties dices, quàm pauper Achaia nostra e
Vna domus quæuis vrbis habebit opes.
Nec mihi fas fuerit, Sparten contemnere vestr
In qua tu nata es, terra beata mihi est.
Parca sed est Sparte, tu cultu diuite digna:

Terapne Laconi oppidū: in quo nata e Helena.

Ad talem formam non facit iste locus.
Hanc faciem largis sine fine paratibus uti,
Delicijsq; decet luxuriare nouis.

Ganimedes venando in Ida a Ioue in formā aquil verso raptus, deo ū P n cerna factus est. Ti honum Laomedontis fratrē & Memnonis

Cum videas cultus nostra de gente virorum,
Quales is Dardanias credis habere nurus?
Da modò te facilem, nec dedignare maritum,
Rure Terapneo nata puella, Phrygem.
Phryx erat, & nostro genitus de sanguine, qui
Cum Dijs potando nectare miscet aquas.

Phryx

hryx erat Auroræ coniux: tamen abstulit illũ
Extremum noctis, quæ dea finit iter.
hryx etiam Anchises, volucrũ cui mater amorũ
Gaudet in Idæis concubuisse iugis.
ec puto collatis forma Menelaus, & armis,
Iudice te nobis anteferendus erit.
os dabimus certè socerum tibi clara fugantem
Lumina, qui trepidos à dape vertat equos.
ec pater est Priamo soceri de cæde cruentus,
Et qui Myrthoas crimine signet aquas.
ec proauo Stygia nostro captatur in vnda
Poma, nec in medijs quæritur humor aquis.
uid tamen hoc refert? si te tenet ortus ab illis,
Cogitur huic domui Iuppiter esse socer.
eu facinus, totis indignus noctibus ille
Te tenet, amplexu perfruiturq; tuo,
At mihi conspiceris posita vix denique mensa:
Multaq;, quæ lædant, hoc quoque tẽpus habet.
ostibus eueniant conuiuia talia nostris,
Experior posito qualia sæpe mero.
œnitet hospitij, cùm me spectante lacertos
Imponit collo rusticus ille tuo.
umpor, et inuideo (quid nũc tamẽ oĩa narrem?)
Membra superiecta cum tua veste fouet.
scula cum verò coràm non dura daretis,
Ante oculos posui pocula sumpta meos.
umina demitto, cum te tenet arctius ille,
Crescit, & inuito lentus in ore cibus:
æpe dedi gemitus, & te lasciua notaui,
In gemitu risum non tenuisse meo.

Sæpe

patrẽ intelligit. Anchises ad Simoenta fluuiũ cũ Venere concubuit: vnde natus Aeneas.
Atreus filios Thyestis fratris ob scelus quodda ipsi epulandos apposuit: à quo tanto facinore sol abhorrentes radios abscondit.
Pelops Menelai auus Myrthium Hippodamiæ aurigam in mare præcipitauit: a quo mare Myrthoum.
Ecce quod angebat Paridem.

Cũ Veneris puero nõ male Bacche sapis. in Arte Ouid. Prior ignis pro vino, alter pro amore. est duplicata metaphora eiusdem vocis in vna sententia.

Sæpe mero volui flammam compescere: at illa
Creuit, & ebrietas ignis in igne fuit.
Multaq; ne videam, versa ceruice recumbo,
Sed reuocas oculos protinus ipsa meos.
Quid faciam? dubito: dolor est meus ista videre:
Sed dolor à facie maior abesse tua est.
Qua licet & possum nitor celare furorem,
Sed tamen apparet dissimulatus amor.
Nec tibi verba damus, sentis mea vulnera, sentis:
Atque vtinam soli sint ea nota tibi.
Ah quoties lacrymis venientibus ora reflexi,
Ne causam fletus quæreret ille mei.

Hæc omnia ab amatore esse facienda ostendit Ouid. in 2. de Arte.

Ah quoties aliquem narraui potus amorem,
Ad vultus referens singula verba tuos.
Indiciumq; mei ficto sub nomine feci,
Ille ego (si nescis) verus amator eram.
Quinetiam vt possem verbis petulantius vti,
Non semel ebrietas est simulata mihi.

Alludit ad cygnum in quem Iuppiter versus cum Leda concubuit.

Prodita sunt (memini) tunica tua pectora laxa,
Atque oculis aditum nuda dedere meis:
Pectora vel niuibus puris, vel lacte, tuamq;
Complexo matrem candidiora Ioue.
Dum stupeo visis (nam pocula fortè tenebam)
Tortilis à digitis excidit ansa meis,

Tortilis. Valla lib. 1. c. 8.

Oscula si natæ dederas, ego protinus illa,
Hermiones tenero lætus ab ore tuli.
Et modò cantabam veteres resupinus amores,
Et modò per nutum signa tegenda dabam.

Hęc Aethra creditur fuisse mater Thesei.

Et comitũ primas, Clymenenq;, Aethramq; tuam,
Ausus sum blandis nuper adire sonis.

Qua

Quæ mihi non aliud, quàm formidare locuta,
Orantis medias deseruere preces.
Hi facerent precium magni certaminis esses,
Teq; suo posset victor habere toro.
Vt tulit Hippomenes Schœneida præmia cursus,
Quæ propero cursu vicerat antè procos:

Hippomenes Megarei filius Atalantã Schœnei filiã, Hesperidũ pomis Venere datis ratam datam, cursu superauit.

Sic & tu Phrygias venies regina per vrbes,
Venit vt in Phrygios Hippodameia sinus.
Vt ferus Alcides Acheloia cornua fregit,
Dum petit amplexus Deianeira tuos.
Nostra per has leges audacia fortiter isset:
Teq; mei scires esse laboris opus.
Nunc mihi nil superest, nisi te formosa precari,
Amplectiq; tuos, si patiare, pedes.
O decus, ò præsens geminorum gloria fratrum,
O Ioue digna viro, ni Ioue nata fores.
Aut ego Sigæos repetam te coniuge portus,
Aut hic Tænarea contegar exul humo.

Tænarea Laconica à Tænaro quodã loco vmbroso in radice Maleæ promontorii iuxta Sparthen: p quẽ creditur esse descensus ad inferos. Vergilius, Tænareas etiã fauces alta ostia Ditis. Cæleste, pro cælesti more antiquo.

Non mea sunt summa leuiter districta sagitta
Pectora, descendit vulnus ad ossa meum.
Hoc mihi (nam recolo) fore, vt à cœleste sagitta
Figar, erat verax vaticinata soror.
Parce datum fatis Helene contemnere amorem,
Sic habeas faciles in tua vota deos.
Multa quidẽ subeunt. sed corã vt plura loquamur,
Excipe me lecto, nocte silente, tuo.
An pudet, & metuis Venerem temerare maritã,
Castaq; legitimi fallere iura tori?
Ah nimium simplex Helene (ne rustica dicam)
Hanc faciem culpa posse carere putas?

Ne dicã. Valla lib. 3. cap. 20.

Aut

Iuuenalis, rara adeo est concordia formæ: Atque pudicitiæ.

Aut faciem mutes, aut sis non dura, necesse est:
Lis est cum forma magna pudicitiæ.
Iuppiter his gaudet, gaudet Venus aurea furtis,
Hæc tibi nempè patrem furta dedere Iouem.

Natos à suis parentibus mores trahere ostẽdit.

Vix fieri, si sint vires in semine amorum,
Et Iouis & Ledæ filia casta potes.
Casta tamen tunc sis, cùm te mea Troia tenebit,
Et tua sim, quæso, crimina solus ego.
Nunc ea peccemus, quæ corriget hora iugalis,
Si modò promisit non mihi vana Venus.

Per ironiã probat Menelaũ indignũ tam formosa coniuge.

Sed tibi & hoc suadet rebus, non voce, maritus,
Neuè sui furtis hospitis obstet, abest.
Non habuit tempus, quò Cresia regna videret
Aptius, ò mira calliditate virum.
Ille abit, Idæi mando tibi (dixit iturus)
Curam pro nobis hospitis vxor agas.

† alias, tyranni.

Negligis absentis (testor) mandata † mariti,
Cura tibi non est hospitis vlla tui.

Menelaũ ducit in cõtemptum, eum taxando.

Hunccine tu speras hominem sine pectore, dotes
Posse satis formæ, Tyndari, nosse tuæ?
Falleris: ignorat: nec, si bona magna putaret,
Quæ tenet, externo crederet illa viro?
Vt te nec mea vox, nec te meus incitet ardor,
Cogimur ipsius commoditate frui.
Aut erimus stulti, sic ut superemus & ipsum,
Si tam securum tempus abibit iners.
Penè suis manibus ad te deduxit amantem,
Vtere mandantis simplicitate viri.
Sola iaces viduo tam longa nocte cubili,
In viduo iaceo solus & ipse toro.

Te

Te mihi, meq; tibi communia gaudia iugant,
Candidior medio nox erit illa die.
Tunc ego iurabo quæuis tibi numina, meq;
Adstringam verbis in sacra iura meis.
Tunc ego, si non est fallax fiducia nostri,
Efficiam præsens, vt mea regna petas.
Si pudet, aut metuis, ne me videare secuta,
Ipse reus sine te criminis huius ero.

Pudoris culpã in se transfert.

Nam sequar Aegidæ factum, fratrumq; tuorum:
Exemplo tangi non propiore potes.

Ab exemplo Thesei atq. fratrum arguit.

Te rapuit Theseus, geminas Leucippidas illi,
Quartus in exemplis annumerabor ego.

Phœben & Elaxam Leucippi filias rapuerunt Castor & Pollux.

Troica classis adest armis instructa, virisq;,
Iam facient celeres remus, & aura vias.
Ibis Dardanias ingens regina per vrbes,
Teq; nouam credet vulgus adesse deam.
Quaq; feres gressus adolebunt cinnama flammæ,
Cæsaq; sanguineam victima planget humum.

Cinnamũ idẽq. cinnamomũ, genus aromatis odoriferi ex frutice. vide Plin. lib. 20. cap. 30.

Dona pater, fratresq;, & cum genitrice sorores,
Iliadesq; omnes, totaq; Troia dabit.
Hei mihi vix à me pars dicitur vlla futuri:
Plura feres, quàm quæ littera nostra refert.
Nec tu rapta time, ne nos fera bella sequantur,
Concitet & vires Græcia tota suas.
Tot prius abductis, quænam est repetita per arma?
Crede mihi, vanos res habet ista metus.

Exemplis timorem eximit.

Nomine ceperunt Aquilonis Erichthida Thraces,
Tuta tamen bello Bistonis ora fuit.
Phasida puppe noua vexit Pagasæus Iason,
Læsa nec est Colcha Thessala terra manu.

Orithyia Erichthei Atheniẽsis regis filia à Borea rege Thraciæ rapta est.

Te quoq; qui rapuit, rapuit Minoida Theseus,
Nulla tamen Minos Cretas ad arma vocat.
Terror in his ipso maior solet esse periclo,
Quæq; timere libet, pertimuisse pudet.
Finge tamen (si vis) ingens consurgere bellum:
Et mihi sunt vires, & mea tela nocent.
Nec minor est Asiæ, quàm vestræ copia terræ:
Illa viris diues, diues abundat equis.
Nec plus Atrides animi Menelaus habebit,
Quàm Paris, aut armis ante ferendus erit.
Penè puer cæsis abducta armenta recepi
Hostibus, & causam nominis inde tuli.
Penè puer iuuenes vario certamine vici,
In quibus Ilioneus, Deiphobusq; fuit.
Neve putes, non me nisi comminus esse timendũ,
Figitur in iusso nostra sagitta loco.
Non potes hæc illi primæ dare facta iuuentæ,
Instruere Atriden non potes arte mea.
Omnia si dederis, nunquàm dabis Hectora fratrẽ,
Vnus is innumeri militis instar erit.
Quid valeam, nescis, & te mea robora fallunt:
Ignoras cui sis nupta futura viro.
Aut igitur nullo belli repetere tumultu,
Aut cedent Marti Dorica castra meo.
Nec tamen indigner pro tanta sumere bellum
Coniuge: certamen præmia magna mouent.
Tu quoque, si totus de te contenderit orbis,
Nomen ab æterna posteritate feres.
Spe modo non timida dijs hinc egressa secundis,
Exige cum plena munera pacta fide.

Paris Alexãder vocatus est, quasi auxiliator eo quod armenta a Cilicibus abacta recuperauerit.

Ilioneus & Deiphobus Paridis fratres.

Colligit epistolam abigens quid Helenam terrere posit.

IN XVI. EPIST. ARGVM.

Multi hanc epiſtolã non eſſe Ouidii contendunt, afferentes Sabinũ oẽs reſponſales litteras cõfinxiſſe. Quod ipſius Ouidii teſtimonio cõprobare nituntur, cũ in ſecundo Elegiarum ita ad Marcũ ſcribat:

Quam citò de toto rediit meus orbe Sabinus;
 Scriptaq; diuerſis rettulit ille locis?
Candida Penelope ſignum cognouit Vlyſſis:
 Legit ab Hyppolito ſcripta nouerca ſuo.
Iam pius Aeneas miſeræ reſcripſit Eliſſæ:
 Quodq; legat Phyllis, ſi modò viuit, habet.
Triſtis ad Hypſiphylen ab Iaſone littera venit:
 Dat notam Phœbo Lesbis amica Lyram.

Quod quidem nihil ad rem facere videtur, cum nullam interim de Helena mentionem faciat: verũ ſtatim ſubiunxit hos duos verſus.

 Et Paris eſt illic, & adultera nobile crimen.
 Et comes extincto Laodameia viro.

Quibus facilè cõuincuntur, niſi ad Sabinum referre malint. Sed cũ Ouidianis epiſtolis reſponderit, quomodo poſſunt eſſe Sabini? non enim Paris, nec Laodameia reſpondent, ſed ſcribunt. Nimirũ hæ quoq; Ouidianæ ſunt, & eodẽ pænè ſtylo ſcriptæ, quo reliquæ. Helena autẽ, lecta Paridis epiſtola, quaſi offenſa, primum reſpõdens obiurgat: deinde vt pudorẽ tutetur, Paridis ſuaſiones infringere conatur, quædam ſemina ſpargendo, ne omnino illius amorẽ negligere videatur. Et ſic apertè oſtendit, muliebre ingenium variũ eſſe, atque mutabile iuxta illud Ouidianum in Arte amandi: Forſitan & primò veniet tibi littera triſtis, Quæq; roget, ne ſe ſollicitare velis. Quod rogat, illa timet: quod non rogat, optat vt inſtes. Poſtremo Paridis voluntatem impletura, vt honeſtius, ita tutius viſum eſt, ſi quid in deſiderio erit, non litteris mandare, ſed vt Clymene & Aethra, comites fidiſſimæ, exponerent: idq; cum feciſſent, cum Paride, & Helena ad Troiam aduectæ ſunt.

Ironice hospitalitatē exprobat

NVnc oculos tua cùm violarit epistola nostros,
Non rescribendi gloria visa leuis.
Ausus es hospitij temeratis aduena sacris
Legitimam nuptæ sollicitare fidem?
Scilicet idcirco ventosa per æquora vectum
Excepit portu Tænaris ora suo?
Nec tibi (diuersa quamuis à gente venires)
Oppositas habuit regia nostra fores,
Esset vt officij merces iniuria tanti?
Qui sic intrabas: hospes an hostis eras?

Refutat obiecta, suos mores tuendo.

Nec dubito, quin hæc cum sit tam iusta, vocetur
Rustica iudicio nostra querela tuo.
Rustica sim sanè, dum non oblita pudoris,
Dumq; tenor vitæ sit sine labe meæ.
Si non est ficto vultus mihi tristis in ore,
Nec sedeo duris torua supercilijs:
Fama tamen clara est, & adhuc sine crimine vixi,
Et laudem de me nullus adulter habet.
Quò magis admiror, quæ sit fiducia cœpto,
Spemq; tori dederit, quæ tibi causa mei.

Hoc exēplo Paridem increpat. Delinita, idest, blāditiis captata & illecta.

An quia vim nobis Neptunius attulit heros,
Rapta semel, videor bis quoque digna rapi?
Crimen erat nostrum, si delinita fuissem,
Cum sim rapta, meum quid nisi nolle fuit?
Non tamen ex facto fructum tulit ille petitum,
Excepto redij passa timore nihil.
Oscula luctando tantummodo pauca proteruus
Abstulit, vlterius nil habet ille mei.

Quæ tua nequitia est, non his contenta fuisset:
Dij melius, similis non fuit ille tui.
Reddidit intactam, minuitq; modestia crimen,
Et iuuenem facti pœnituisse patet.
Thesea pœnituit: Paris vt succederet illi,
Ne quando nomen non sit in ore meum.
Nec tamen irascor, quis enim succenset amanti?
Si modò quem præfers non simulatur amor.
Hoc quoque enim dubito: non quod fiducia desit,
Aut mea sit facies non benè nota mihi:
Sed quia credelitas damno solet esse puellis,
Verbaq; dicuntur vestra carere fide.
At peccant aliæ, matronaq; rara pudica est,
Quis prohibet raris nomen inesse meum?
Nam mea quòd visa est tibi mater idonea, cuius
Exemplo flecti me quoque posse putes:
Matris in admisso falsa sub imagine lusæ
Error inest: pluma tectus adulter erat.
Nil ego, si peccem, possum nescisse: nec vllus
Error, qui facti crimen obumbret, erit.
Illa benè errauit, vitiumq; auctore † redemit:
Fœlix in culpa quo Ioue dicar ego?
Et genus, & proauos, & regia nomina iactas.
Clara domus satis hæc nobilitate sua est.
Iuppiter vt soceri proauus taceatur, & omne
Tantalidæ Pelopis, Tyndareiq; genus:
Dat mihi Leda Iouem, cygno decepta, parentem,
Quæ falsam gremio credula fouit auem.
I nunc, & Phrygiæ claræ primordia gentis,
Cumq; suo Priamo Laomedonta refer.

Incipit condescendere.

† leuauit.

Sui generis cõmendatio.

Paridis iactantiã contemnit.

Quos ego suspicio: sed, qui tibi gloria magna est
Quintus, is à nostro sanguine primus erit.
Sceptra tuæ quamuis rear esse potentia Troiæ,
Non tamen hæc illis esse minora puto.
Si iam diuitijs locus hic, numeroq; virorum
Vincitur, at certè barbara terra tua est.
Munera tanta quidem promittit epistola diues,
Vt possint ipsas illa mouere deas.
Sed si iam vellem fines transire pudoris,
Tu maior culpæ causa futurus eras:
Aut ego perpetuò famam sine labe tenebo,
Aut ego te potius, quàm tua dona sequar.
Vtq; ea non sperno, sic acceptissima semper
Munera sunt, auctor quæ preciosa facit.
Plus multò est, quòd amas, quòd sum tibi causa laboris,
Quòd tam per longas spes tua venit aquas.
Illa quoq;, apposita quæ nunc facis improbe mēsa,
Quamuis experiar dissimulare, noto.
Tu modò me spectas oculis lasciue proteruis,
Quos vix instantes lumina nostra ferunt.
Et modò suspiras, modò pocula proxima nobis
Sumis, quaq; bibi, tu quoque parte bibis.
Ah quoties digitis, quoties ego tecta notaui
Signa supercilio penè loquente dari,
Et sæpe extimui, ne vir meus illa videret,
Non satis occultis erubuiq; genis.
Sæpe vel exiguo, vel longo murmure dixi,
Nil pudet hunc: nec vox hæc mea falsa fuit.
Orbe quoque in mensæ legi sub nomine nostro,
Quod deducta mero littera fecit, AMO.

Quintus a Ioue Priamus: nā Iupi. Dardanum, Dar. Erychthoniū. Eryc. Troē. Tros Laomedōta Priami patrē genuit.

Per recriminationem refellit Troianum imperium.

Amoris signa recēset, vt a causa arguat se allici posse ad amandum.

Ouid. in de Ar. Fac primus capias illius tacta labellis Pocula, quaq. bibit parte puella, bibas.

Romæ pciosiores mēsæ rotundæ fuerunt ex citro arbore nobilissima in Mauritania apud Atlantem montē sola nascente.

Credere me tamen hæc oculo renuente negaui.
Hei mihi, iam didici sic quoque posse loqui.
His ego blanditijs, si peccatura fuissem,
Flecterer, his poterant pectora nostra capi.
Est quoque (confiteor) facies tibi rara, potestq;
Velle sub amplexus ire puella tuos.
Altera, sed potius fœlix sine crimine fiat,
Quàm cadat externo noster amore pudor.
Disce meo exemplo formosis posse carere,
Est virtus placitis abstinuisse bonis.
Quàm multos credis iuuenes optare, quod optas? Ire enim contra appetitum fortitudo est.
Qui sapiunt, oculos an Paris vnus habes?
Non tu plus cernis, sed plus temerarius audes,
Nec tibi plus cordis, sed minus oris inest. Oris.id est, verecundiæ, cuius os testis est.
Tunc ego te vellem celeri venisse carina,
Cum mea virginitas mille petita procis.
Si te vidissem, primus de mille fuisses,
Iudicio veniam vir dabit ipse meo.
Ad possessa venis, præreptaq; gaudia serus:
Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.
Vt tamen optarem fieri tua Troica coniux,
Inuitam sic me non Menelaus habet. quoniam varia & mutabile semper fœmina.
Desine molle precor verbis conuellere pectus,
Neve mihi, quam te dicis amare, noce:
Sed sine, quam tribuit sortem fortuna, tueri,
Nec spolium nostri turpe pudoris habe.
At Venus hoc pacta est, & in altæ vallibus Idæ
Tres tibi se nudas exhibuere deæ:
Vnaq; cum regnum, belli daret altera laudem,
Tyndaridis coniux, tertia dixit, eris.

Credere vix equidem cœlestia numina possum
Arbitrio formam supposuisse tuo.
Vtq; sit hoc verum, certè pars altera ficta est,
Iudicij precium qua data dicar ego.
Non est tanta mei fiducia corporis, vt me
Maxima, teste dea, dona fuisse putem.
Contenta est oculis hominum mea forma probari
Laudatrix Venus est insidiosa mihi.
Sed nihil infirmo, faueo quoque laudibus istis,
Nam mea vox quare quod cupit esse neget?
Nec tu succense nimium mihi creditus ægrè,
Tarda solet magnis rebus inesse fides.
Prima mea est igitur Veneri placuisse voluptas,
Proxima, me visam præmia summa tibi:
Nec te Palladios, nec te Iunonis honores
Auditis Helenes præposuisse bonis.
Ergo ego sum virtus, ego sum tibi nobile regnum
Ferrea sim, si non hoc ego pectus amem.
Ferrea (crede mihi) non sum, sed amare recuso
Illum, quem fieri vix puto posse mecum.
Quid bibulum curuo proscindere littus aratro,
Spemq; sequi coner, quam locus ipse negat?
Sum rudis ad Veneris furtum, nullaq; fidelem
(Dij mihi sunt testes) lusimus arte virum.
Nunc quoq;, quòd tacito mãdo mea verba libelli
Fungitur officio littera nostra nouo.
Fœlices, quibus vsus adest, ego nescia rerum
Difficilem culpæ suspicor esse viam.
Ipse malo metus est, iam nunc cõfundor, & omnes
In nostris oculos vultibus esse reor.

Hac diuisione quicquid insinuauerit, detegit.

A nouitate difficultaté affert.

In amorem adducta rei facilitatem exoptat.

A sinistro rumore timor.

Nec reor hoc falsò: sensi mala murmura vulgi,
Et quasdam voces rettulit Aethra mihi.
At tu dissimula, nisi tu desistere mauis:
Sed cur desistas? dissimulare licet.
Lude, sed occulte: maior, non maxima nobis
Est data libertas, quòd Menelaus abest.
Ille quidem procul est, ita re cogente, profectus,
Magna fuit subitæ iustaq; causa viæ.
At mihi sic visum est: ego, cum dubitaret, an iret,
Quàm primum, dixi, fac rediturus eas.
Omine lætatus dedit oscula, resq;, domusq;
Et tibi sit cura Troicus hospes, ait.

Apertius extulit, quid animi haberet. Menelai discessum a necessitate tuetur, quem Paris simplicitate damnauerat.

Vix tenui risum, quem dum compescere luctor,
Nil illi potui dicere præter, erit.
Vela quidem ventis Creten dedit ille secundis,
Sed tu non ideo cuncta licere puta.
Sic meus hinc vir abest, vt me custodiat absens:
An nescis longas regibus esse manus?
Fama quoque est oneri: nam quò constantius ore
Laudamur vestro, iustius ille timet.
Quæ iuuat vt nūc est, eadē mihi gloria damno est,
Et melius famæ verba dedisse fuit.
Nec quòd abest, hic me tecum mirare relictam:
Moribus & vitæ credidit ille meæ.
De facie metuit, vitæ confidit, & illum
Securum probitas, forma timere facit.
Tempora ne pereant vltro data præcipis, vtq;
Simplicis vtamur commoditate viri.
Et libet & timeo, nec adhuc exacta voluntas
Est satis, in dubio pectora nostra labant.

Suasionem non cedit factum differendo.

Et vir abeſt nobis, & tu ſine coniuge dormis,
Inq́; vicem tua me, te mea forma capit.
Et longæ noctes, & iam ſermone coimus,
Et tu (me miſeram) blandus, & vna domus.
Et peream, ſi non inuitent omnia culpam,

Ad culpæ recordationem ſuſpirat.

Neſcio quo tardor, ſed tamen ipſa metu.
Quod male perſuades, vtinam bene cogere poſſes:
Sic mea ruſticitas excutienda foret.
Vtilis interdum eſt ipſis iniuria paſſis,
Sic certe fœlix ipſa coacta forem.
Dum nouus eſt, cœpto potius pugnemus amori.

Anceps in Paridi fide adhuc amori repugnat.

Flamma recens parua ſparſa reſedit aqua.
Certus in hoſpitibus non eſt amor, errat, vt ipſi,
Cumq́ nihil ſperes firmius eſſe, fugit.

Probatio a ſimili.

Hypſiphyle teſtis, teſtis Minoia virgo,
In non exhibitis vtraque iuncta toris.
Tu quoque dilectam multos infide per annos
Diceris Oenonen deſeruiſſe tuam.
Nec tamen ipſe negas, & nobis omnia de te
Quærere (ſi neſcis) maxima cura fuit.
Adde quòd, vt cupias conſtans in amore manere,

Inconſtantiam a neceſsitate arguit.

Non potes, expediunt iam tua vela Phryges.
Dum loqueris mecum, dum nox ſperata paratur,
Qui ferat in patriam, iam tibi ventus erit.
Curſibus in medijs nouitatis plena reliques
Gaudia: cum ventis noſter abibit amor.
An ſequar, vt ſuades, laudatamq́; Pergama viſam,
Pronurus & magni Laomedontis ero?

Rem a fama improbat.

Non ita contemno volucris præconia famæ,
Vt probris terras impleat illa meis.

Quid

Quid de me poterit Sparte? quid Achaia tota?
Quid gentes Asiæ? quid tua Troia loqui?
Quid Priamus de me? Priami quid ſentiet vxor?
Totq́; tui fratres, Dardaniæq́; nurus?
Tu quoq́; qui poteris fore me ſperare fidelem?
Et non exemplis anxius eſſe tuis?

Veriſsimum argumentum.

Quicunque Iliacos intrauerit aduena portus,
Is tibi ſollicitι cauſa timoris erit.
Ipſe mihi quoties iratus, Adultera, dices?
Oblitus noſtro crimen ineſſe tuum?
Delicti fies idem reprenſor, & auctor:
Terra, precor, vultus obruat antè meos.
At fruar Iliacis opibus, cultuq́; beato,
Donaq́; promiſſis vberiora feram;
Purpura nempe mihi, pretioſaq́; texta dabuntur:
Congeſtoq́; auri pondere diues ero:
Da veniam faſſæ, non ſunt tua munera tanti,
Neſcio quo tellus me tenet iſta modo.

Ouidius de Ponto: Neſcio qua natale ſolũ dulcedine cunctos Ducit, & immemores non ſinit eſſe ſui.

Quis mihi ſi lædar, Phrygijs ſuccurret in oris?
Vnde petam fratris, vnde parentis opem?
Omnia Medeæ fallax promiſit Iaſon:
Pulſa eſt Aeſonia non minus illa domo.

Exemplo auget incommoda.

Non erat Aeetes, ad quem deſpecta veniret,
Non Ipſæa parens, Chalciopeq́; ſoror.
Tale nihil timeo, ſed nec Medea timebat:
Fallitur augurio ſpes bona ſæpe ſuo.

Adagium.

Omnibus inuenies, quæ nunc iactantur in alto,
Nauibus à portu lene fuiſſe fretum.

Metaphorice oſtẽdit maximũ amorẽ in odium poſſe verti.

Fax quoq́; me terret, quam ſe peperiſſe cruentam
Ante diem partus eſt tua viſa parens.

A ſomnii & vaticinis rapinam diſſuadet.

Et

Et vatum timeo monitus, quos igne Pelaſgo
Ilion arſurum præmonuiſſe ferunt.
Vtq; fauet Cytherea tibi, quia vicit, habetq;
Parta per arbitrium bina trophæa tuum:

Iunonem & Pal ladé intelligit.

Sic illas vereor, quæ (ſi tua gloria vera eſt)
Iudice te cauſam non tenuere Deæ.
Nec dubito, quin, te ſi perſequar, arma parentu
Ibit per gladios (hei mihi) noſter amor.
An fera Centauris indicere bella coegit

Athrax Strabone teſte, vrbs Theſſaliæ, ex qua fuit Hippodamia Pyrithoi vxor, propter quam acre bellum motum eſt inter Cẽtauros & Lapithas.

† recenſes

† decidet

Athracis Hæmonios Hippodamia viros?
Tu fore tam lentum iuſta Menelaon in ira,
Et geminos fratres, Tyndareumq; putas?
Quòd bene te iactes, & fortia facta † loquaris,
A verbis facies † diſſidet iſta tuis. (t
Apta magis Veneri, quàm ſunt tua corpora Mar
Bella gerant fortes, tu Pari ſemper ama.
Hectora, quem laudas, pro te pugnare iubeto:
Militia eſt operis altera digna tui.
His ego, ſi ſaperem, pauloq; audacior eſſem,
Vterer: vtetur, ſi qua puella ſapit.
Aut ego depoſito faciam fortaſſe pudore,
Et dabo conuictas tempore victa manus.

Plus ſpei, quam timoris Paridi relinquit.

Quòd petis, vt furtim præſentes iſta loquamur,
Scimus, quid captes, colloquiumq; voces. (eſ

Pulcherrima metaphora.

Sed nimiũ properas, & adhuc tua meſſis in herb
Hæc mora ſit voto forſan amica tuo.
Hactenus arcanum furtiuæ conſcia mentis
Littera iam laſſo pollice ſiſtat opus.
Cætera per ſocias Clymenen Aethrãq; loquamur,
Quæ mihi ſunt comites, conſiliumq; duæ.

IN XVII. EPIST. ARGVM.

Hellespontiacum mare septem tantum stadiis, te ePlinio, Europam ab Asia diuidens, Seston in Euopa, Herus patriam, & Abydon in Asia, ex qua fuit eander, aduersas vrbes habet. Cum autẽ Leander bydenus Sestiam puellam Hero miserè deperiret, er Hellespontum noctu ad eam natare consueueat, sed maris tempestate interclusus, iam præteritis eptem diebus, ad amicam Hero, per audacem nauam, ea tempestate Seston nauigantem, hanc epistoam misit: in qua primum amorem suum firmum, & abilem esse ostendit. Deinde quæritur, quod natan i facultas, ob feruẽtissimum maris æstum, ei sit abta, demum vero pollicetur se breui iturũ: & quamis mare non fuerit tranquillum, se tamen pericus potiùs commissurum, quam illius iucundissimo onspectu atque colloquio cariturum. Vnde de eo t cecinit Martialis.

Cum peteret dulces audax Leander amores,
Et fessus tumidis iam premeretur aquis:
ic miser instantes affatus dicitur vndas;
Parcite dum propero, mergite dum redeo.

LEANDER HERONI.

MIttit Abydenus, quã mallet ferre, salutẽ,
Si cadat † vnda maris, Sesta puella tibi. † *ira*
mihi dij faciles, & sunt in amore secundi, A dubitatione pathos.
Inuitis oculis hæc mea verba leges.
d non sunt faciles: nam cur mea vota morantur?
Currere me nota non patiuntur aqua.
sa vides cœlum pice nigrius, & freta ventis
Turbida, perq; cauas vix adeunda rates. Synecdoche.

Vnus

Vnus (& hic audax) à quo tibi littera nostra
Redditur, à portu nauita mouit iter.
Ascensurus eram, nisi quòd dum vincula proræ
Solueret, in speculis omnis Abydos erat.
Non poteram celare meos (velut antè) parentes
Quemq; tegi volumus, non latuisset amor.
Protinus hæc scribens fœlix i littera, dixi,
Iam tibi formosam porriget illa manum.
Forsitan admotis etiam tangere labellis,
Rumpere dum niueo vincula dente volet.
Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,
Cæterum cum charta dextra locuta mea est:
Ah quantò mallem, quàm scriberet, illa nataret,
Meq; per assuetas sedula ferret aquas.
Aptior illa quidem placido dare verbera ponto
Est tamen & sensus apta ministra mei.
Septima nox agitur (spatium mihi longius anno)
Sollicitum raucis quòd mare feruet aquis.
His ego si vidi mulcentem pectora somnum
Noctibus, insani sit mora longa freti.
Rupe sedens aliqua specto tua littora tristis,
Et quò non possum corpore, mente feror.
Lumina quin etiam summa vigilantia turre
Aut videt, aut acies nostra videre putat.
Ter mihi deposita est in sicca vestis arena,
Ter graue tentaui carpere nudus iter.
Obstitit incæptis tumidum iuuenilibus æquor,
Mersit & aduersis ora natantis aquis.
At tu de rapidis immansuetissime ventis,
Quid mecum certa prælia mente geris?

Sermocinatio hæc cum re inanimata ad mouendum aptissima est, teste Fabio. Quin.

Appositio pathos continens. quod. vide Adr. card. in cum.

Dura amantis imprecatio.

Solebat Hero facẽ ardentẽ in summa turri erigere, vt ad illã Leander natationem dirigeret.

Ad Boreã apostrophat.

In me (si nescis Borea) † non æquora sæuis: † nec in.
Quid faceres, esset ni tibi notus amor?
Iam gelidus cùm sis, nō te tamen improbe quondā
Ignibus Actæis incaluisse negas.
Gaudia rapturo si quis tibi claudere vellet
Aerios aditus, quo paterere modo?
Parce precor, facilemq; moue moderantius aurā,
Imperet Hippotades sic tibi triste nihil.
Vana peto, precibusq; meis obmurmurat ipse,
Quasq; quatit, nulla parte coercet aquas.
Nunc daret audaces vtinam mihi Dædalus alas,
Icarium quamuis hìc prope littus adest.
Quicquid erit, patiar, liceat modò corpus in auras
Tollere, quod dubia sæpe pependit aqua.
Interea dum cuncta negant ventiq;, fretumq;,
Mente agito furti tempora prima mei.
Nox erat incipiens (nanq; est meminisse voluptas)
Cùm foribus patrijs egrediebar amans.
Nec mora, deposito pariter cum veste timore,
Iactabam liquido brachia lenta mari.
Luna mihi tremulum lumen præbebat eunti,
Vt comes in nostras officiosa vias.
Hanc ego suspiciens, faueas, ò candida, dixi,
Et subeant animo Lathmia saxa tuo.
Non sinit Endymion te pectoris esse seueri,
Flecte precor vultus ad mea furta tuos.
Tu dea mortalem cœlo delapsa petebas,
(Vera loqui liceat) quam sequor, ipsa dea est.
Seu referam mores cœlesti pectore dignos,
Forma, nisi in veras non cadit illa deas.

Orithyia sActęa a Borea amata fuit, & rapta.

Aeolus filius Iouis & Egestę filię Hippotis Troiani, a quo, dicitur Hippotades. Dedalus Minois iram fugiens alas sibi, & filio coaptauit: sed filius Icarus decidit in mare, quod ab eo Icarium vocatum est.

Tempus cōmemorat in quo primum Hero potitus est.

Endymionē pastorem Luna ad amauit, quē vt eum dormientē posset deoscula ri in Lathmo monte Cariæ sopiuit: quòd ideo fictū, quia assiduis meditationib. primus rationē cursus Lunæ deprehendit, vt ait Fulgentius.

A Veneris facie non est prior vlla, tuaq́;,
Neve meis credas vocibus, ipsa vide.
Quantò cum radijs fulges argentea puris,
Concedunt flammis sidera cuncta tuis:
Tantò formosis formosior omnibus illa est:
Si dubitas, cæcum Cynthia lumen habes.
Hæc ego, vel certè non his diuersa locutus,
Per mihi cedentes nocte ferebar aquas:
Vnda repercussæ radiabat imagine lunæ
Et nitor in tacita nocte diurnus erat:
Nullaq́; vox vnquam nostras veniebat ad aures
Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
Alcyones solæ memores Ceycis amati
Nescio quid visæ sunt mihi dulce queri.

Alludit ad fabulam Alcyones quæ viso cadauere Ceycis mariti in litus eiecto, se in mare præcipitauit: sed iussu Amphytrites ambo ĩ alcyones aues sunt conuersi, quæ tranquillitaté nautis promittunt, & præcipue cum nidificant.

Iamq́; fatigatis humero ab vtroque lacertis
Fortiter in summas erigor altus aquas.
Vt procul aspexi lumen, meus ignis in illo est,
Illa meum, dixi, littora † lumen habent,
Et subitò lassis vires rediere lacertis,
Visaq́; quàm fuerat, mollior vnda mihi.

† *aliàs numen.*

Frigora ne possim gelidi sentire profundi,
Qui calet in cupido pectore præstat amor.
Quò magis accedo, propioraq́; littora fiunt,
Quoq́; minus restat, plus libet ire mihi.
Cum verò possum cerni quoque, protinus addis
Spectatrix animos, vt valeamq́; facis.
Tunc etiam nando dominæ placuisse laboro,
Atque oculis iacto brachia nostra tuis.
Te tua vix prohibet nutrix descendere in altum,
Hoc † quoq; enim vidi, nec mihi verba dabas.

† *aliàs, etenim*

Nec tamen effecit, quamuis retinebat euntem,
Ne fieret prima pes tuus vdus aqua.
Excipis amplexu, feliciaq; oscula iungis:
Oscula dijs magnis trans mare digna peti.
Deq; tuis demptos humeris mihi tradis amictus,
Et madidam siccas æquoris imbre comam.
Cætera nox, & nos, & turris conscia nouit,
Quodq; mihi monstrat per vada lumen iter.
Non magis illius numerari gaudia noctis,
Hellespontiaci quàm maris † alga potest.
Quò breuius spatium nobis ad furta dabatur,
Hoc magis est cautum, ne foret illud iners.
Iamq; fugatura Tithoni coniuge noctem,
Prævius Auroræ Lucifer ortus erat.
Oscula congerimus properata sine ordine raptim,
Et querimur paruas noctibus esse moras.
Atque ita † contatus monitu nutricis amaro,
Frigida deserta littora turre peto,
Digredimur flentes, repetoq; ego virginis æquor,
Respiciens dominam dum licet vsque meam.
Si qua fides vero est, veniens huc esse natator,
Cùm redeo, videor naufragus esse mihi.
Hoc quoque si credis, ad te via prona videtur;
A te cum redeo, cliuus inertis aquæ.
Inuitus patriam repeto: quis credere posset?
Inuitus certè nunc moror vrbe mea.
Hei mihi, cur animis iuncti secernimur vndis?
Vnaq; mens, tellus non habet vna duos?
Vel tua me Sestos, vel te mea sumat Abydos:
Tam tua terra mihi, quàm tibi nostra placet.

† aliàs, vnda.

Hellespontiacũ mare dictum est ab Helle Phryxi sorore illhic submersa.

† aliàs cunctatus.

Alludit ad fabulam Helles puellæ.

Cliuus, id est, ascensus seu monticulus: & est metaphora ab aurigis.

Cur ego confundor quoties confunditur æquor?
Cur mihi causa leuis ventus obesse potest?

Hyperbole.

Iam nostros curui norunt Delphines amores,
Ignotum nec me piscibus esse reor.
Iam patet attritus solitarum limes aquarum,
Non aliter, multa quàm via pressa rota.
Quod mihi non esset, nisi sic iterare querebar,
At nunc per ventos hoc quoque deesse queror.

Deesse dissyllabum.

Fluctibus immodicis Athamãtidos æquora canẽt,
Vixq; manet portu tuta carina suo.
Hoc mare, cum primum de virgine nomina mersa

Cum primum. Vella lib. 1. c. 17

Quæ tenet, est nactum, tale fuisse puto.
Est satis amissa locus hic infamis ab Helle,
Vtq; mihi parcat, crimine nomen habet.

Auget querelã alienę fortunæ memoria Phryxus Helles frater. Elice vrsa maior Arctos vero minor, quam Tyrii obseruãt, sicut Gręci Elicem: sunt autẽ in nostro polo. Andromede Persei vxor in sidera translata, sicut corona Ariadnes, in qua vna præfulget stella.

Inuideo Phryxo, quem per freta tristia tutum
Aurea lanigero vellere vexit ouis.
Nec tamen officium pecoris, nauisq; requiro,
Dummodo, quas findam corpore, dentur aquæ.
Arte egeo nulla, detur modò copia nandi,
Idem nauigium, nauita, vector ero. (cton
Nec sequar aut Elicẽ, aut (qua Tyrus vtitur) Ar-
Publica non curat sidera noster amor.
Andromeden alius spectat, claramq; coronam,
Quæq; micat gelido Parrhasis vrsa polo.
At mihi quod Perseus, & cũ Ioue Liber amarũt,
Indicium dubiæ non placet esse viæ.

† aliàs numen.

Est aliud † lumen multò mihi certius istis,
Non erit in tenebris quo duce noster amor.
Hoc ego dum spectem, Colchos atq; vltima ponti,
Quaq; viam fecit Thessala puppis, eam.

Et

Vt iuuenem possim superare Palæmona nando,
Miraq; quem subitò reddidit herba Deum.
Sæpe per assiduos languent mea brachia motus.
Vixq; per immensas fessa trahuntur aquas.
His ego cum dixi pretium non vile laboris,
Iam dominæ vobis colla tenenda dabo:
Protinus illa valent, atq; ad sua præmia tendunt,
Vt celer Eleo carcere missus equus.
Ipse meos igitur seruo, quibus vror, amores,
Teq; magis cælo digna puella sequor.
Digna quidem cælo, sed adhuc tellure morare:
Aut dic ad superos, hinc mihi quà sit iter.
Hinc est quòd rarò misero contingis amanti,
Cumq; mea fiunt turbida mente freta.
Quid mihi, quòd lato non separor æquore, prodest?
Non minus hæc nobis tam breuis obstat aqua.
Num malim, dubito, toto procul orbe remotus
Cum domina longè spem quoq; habere meam.
Quò propius nunc est, flamma propiore calesco;
Et res non semper, spes mihi semper adest.
Pænè manu quod amo, tanta est vicinia, tango:
Sæpe sed, heu, lacrymas hoc mihi pænè mouet.
Velle quid est aliud fugientia prendere poma?
Spemq; suo refugi fluminis ore sequi?
Ergo ego te nunquam, nisi cum volet vnda, tenebo?
Et me felicem nulla videbit hyems?
Cumq; minus firmum nil sit, quã ventus & vnda.
In vẽtis, & aqua spes mea semper erit? (æquor
Æstus adhuc tamen est, quid, cum mihi læserit
Pleias, & Arctophylax, Oleniumq; pecus?

Palæmon Deus marinus, qui et Melicerta dictus est.

Glaucus marinus Deus ex piscatore gramine gustato in Deum cõuersus.

Elis oppidũ in Acarnania in cãpis Eleis, vbi Ioui ludi Olympiaci quinquennales variis certaminibus, sed equorum cursu percelebres, fiebant.

A Tantali similitudine auget difficultatem.

Pleiades ortu & occaſu tẽpeſtates faciunt: ſunt autẽ ſtellæ quæ Taurũ pficiunt præter caput, Græce πλειάδες Latinę Virgiliæ
Arctophilax ſtella tẽpeſtuoſa, quæ & Bootes dicitur, Latinę Bubulcus, eo quod more bubulci plauſtrum ſequatur.
Vaticinatur de ſe ipſo, natrãdo enim ſubmerſus eſt.
Metaphora.

Aut ego non noui, quàm ſim temerarius: aut mi
In freta non cautus tunc quoque mittet amor.
Neve putes id me, quod abeſt, promittere tempu
Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor,
Ire per inuitas experiemur aquas.
Aut mihi continget fœlix audacia ſaluo,
Aut mors ſolliciti finis amoris erit.
Optabo tamen, vt partes expellar in illas,
Et teneant portus naufraga membra tuos.
Flebis enim, tactuq; meum dignabere corpus,
Et mortis, dices, huic ego cauſa fui.
Scilicet interitus offenderis omine noſtri,
Litteraq; inuiſa eſt hac mea parte tibi.
Deſine parte queri, ſed & vt mare finiat iram,
Accedant quæſo fac tua vota meis.
Pacẽ breui nobis opus eſt, dum transferor iſthuc
Cùm tua contigero littora, perſtet hyems.
Iſtic eſt aptum noſtræ nauale carinæ,
Et melius nulla ſtat mea puppis aqua.
Iſtic me claudat Boreas, vbi dulce morari eſt,
Tunc piger ad nandum, tunc ego cautus ero.
Nec faciam ſurdis conuicia fluctibus vlla,
Triſte nataturo nec querar eſſe fretum.
Me pariter venti teneant, teneriq; lacerti,
Per cauſas iſtic impediarq; duas.
Cùm patietur hyems, remis ego corporis vtar:
Lumen in aſpectu tu modò ſemper habe.
Interea pro me pernoctet epiſtola tecum:
Quam precor, vt minima perſequar ipſe mora.

IN XVIII. EPIST. ARGVM.

Non satis constat cuius sit hæc epistola cum præcedente, duabusque sequentibus. Nam nec quæ legitur Leandri ad Heronem, nec quæ Herus ad Leandrum, nec quæ Acontii ad Cydippem, nec quæ Cydippes ad Acontium ab Ouidio vnquam scriptas fuisse, aut a Sabino, ipsemet comprobat in secundo Elegiarum, sic scribens ad Macrum:

Et quod Penelopes verbis reddatur Vlyssi,
Scribimus, & lacrymas Phylli relicta tuas.
Quod Paris, & Machareus, & qđ male gratus Iason,
Hippolytique parens, Hippolytusque legant,
Quodq; tenens strictum Dido miserabilis ensem
Dictat, & Aoniæ Lesbis amica lyræ, &c.

Reliqua studiosis illic legenda relinquimus: satis est admonuisse: Hero accepta Leandri epistola respondet, id agens, vt se ardenter redamare significet, & ad mutuos amplexus amatorem aduocet. Desidiã vero interdum accusat, vt ostendat, quam syncero & continuo amore semper amet. Aliquando in mare inuehitur. Nonnunquam timet ne ob aliã fuerit destituta. Verum statim amoris suspicionem in amantium consuetudinem, qui omnia timent, transferendo coniecturam imminuit. Demum suadet, vt non nisi tranquillo freto se committat.

HERO LEANDRO.

Qvam mihi misisti verbis Leandre salutem,
Vt possim missam rebus habere, veni.
Longa mora est nobis omnis, quæ gaudia differt,
Da veniam fassæ, non patienter amo.
Vrimur igne pari; sed sum tibi viribus impar:
Fortius ingenium suspicor esse viris.
Vt corpus teneris, sic mens infirma, puellis,
Deficiam, parui temporis adde moram.

Desiderium auget à temporis momento.
Se maiorem pati cruciatum à sexu arguit.
Ratione physicali probat intentum.

A studiorum varietate confirmatio.

Vos modò venando, modò rus geniale colendo,
Ponitis in varia tempora longa mora.
Aut fora vos retinent, aut vnctæ dona palestræ,
Flectitis aut fræno colla fugacis equi.
Nunc volucrem laqueo, nũc piscem ducitis hamo,
Diluitur posito serior hora mero.
His mihi † submotis, vel si minus acriter vrar,
Quod faciam, superest, præter amare, nihil.
Quod superest, facio, teq;, ò mea sola voluptas,
Plus quoq;, quàm credi quòd mihi possit, amo.
Aut ego cum cara de te nutrice susurro;
Quæq; tuum miror caussa moretur iter.
Aut mare prospiciens, odioso concita vento,
Corripio verbis æquora sæpe tuis.
Aut vbi sæuitiam paulum grauis vnda remisit,
Posse quidem, sed te nolle venire queror.
Dũq; queror, lacrymæ per amãtia lumina manãt,
Pollice quas tremulo conscia siccat anus.
Sæpe tui specto si sint in littore passus,
Impositas tanquam seruet arena notas.
Vtq; rogem de te, & scribam tibi, si quis Abydo
Venerit, aut quæro, si quis Abydon eat.
Quid referam, quoties do vestibus oscula, quas tu
Hellespontiaca ponis iturus aqua?
Sic vbi lux acta est, & noctis amicior hora
Exhibuit pulsa sidera clara die;
Protinus in summa vigilantia lumina turre
Ponimus, assuetæ signa, notamq; viæ.
Tortaq; versato ducentes stamina fuso,
Fœminea tardas fallimus arte moras.

† aliàs, semotis,

Odioso. Valla. 1. cap. 21. Verbis, nomine.

A tempore. πάθος. Facẽ accensam subintelligit.

Quid

Quid loquar interea tam longo tempore, quæris?
Nil nisi Leandri nomen, in ore meo est.
Iam ne putas exisse domo mea gaudia nutrix?
An vigilant omnes, & timet ille suos?

Ad nutricẽ apostrophat.

Iam ne suas humeris illum deponere vestes,
Tingere iam pingui Pallade membra putas?

Pingui Pallade, idest, oliua cuius inuentrix fuit Pallas, per metonymiam.

Annuit illa † ferè, non nostra quòd oscula curet,
Sed mouet obrepens somnus anile caput.
Postq; moræ minimũ, Iam certe nauigat, inquam,
Lentaq; dimotis brachia iactat aquis.

† alias, fore

Paucaq; cum tacta perfeci stamina terra,
An medio possis, quærimus, esse freto.
Et modò prospicimus, timida modò uoce precamur
Vt tibi det faciles vtilis aura vias.
Auribus interdum voces captamus, & omnem
Aduentus strepitum credimus esse tui.
Sic vbi deceptæ pars est mihi maxima noctis
Acta, subit furtim lumina fessa sopor.
Forsitan inuitus, mecum tamen improbe dormis,
Et quamuis non vis ipse venire, venis.
Nam modò te videor propè iam spectare natantẽ,
Brachia nunc humeris humida ferre meis,
Nunc dare quæ soleo madidis velamina membris,
Pectora nunc iuncto nostra fouere sinu.
Multaq; præterea lingua reticenda modesta,
Quæ fecisse iuuat, facta referre pudet.

Nam inhonesta exprimere puellam non decet.

Me miseram breuis est hæc, & non vera voluptas,
Nam tu cum somno semper abire soles.
Firmius ò cupidi tandem coeamus amantes,
Nec careant vera gaudia nostra fide.

Peracta demonstratione ad q̃relas redit.

Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?
Cur toties à me lente natator abes?
Est mare (confiteor) nondum tractabile nanti,
Nocte sed hesterna lentior aura fuit.
Cur ea præterita est, cur non ventura timebas?
Tam bona cur periit, nec tibi carpta via est?
Protinus vt similis detur tibi copia cursus,
Hòc melior certè, quò prior illa fuit.
At citò mutata est iactati forma profundi,
Tempore, cum properas, sæpe minore venis.

Leandri verba obiectat.

Hic puto deprensus nil, quod querereris, haberes,
Meq; tibi amplexo nulla noceret hyems.
Certè ego tunc ventos audirem læta sonantes:
Et nunquàm placidas esse precarer aquas.

Pellicis suspicionem ingerit.

Quid tamen euenit, cur sis metuentior vndæ?
Contemptumq; prius, nunc vereare fretum?
Nam memini, cùm te sæuum veniente, minaxq;
Non minus, aut multò non minus, æquor erat:

† aliàs, non

Cum tibi clamabam † sic tu temerarius esto,
Ne miseræ virtus sit tua flenda mihi.

Virtus, idest animositas siue natandi audacia.

† aliàs, quoùe.

Vnde nouus timor hic, † quoq; illa audacia fugit?
Magnus vbi est spretis ille natator aquis?
Sis tamen potius, quàm quod prius esse solebas,
Et facias placidum per mare tutus iter.
Dummodò sis idem, dum sic (vt scribis) amemur,
Flammaq; non fiat frigidus illa cinis.

quicquid in occulta suspicione erat aperit.

Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,
Quàm similis vento ne tuus erret amor.
Et ne sim tanti, superentq; pericula causam,
Et videar merces esse labore minor.

Interdum

Interdum metuo, patria ne lædar, & impar
Dicar Abydeno Sesta puella † viro.
Ferre tamen possum patientius omnia, quàm si
Ocia nescio qua pellice captus agas.
In tua si veniant alieni colla lacerti,
Sitq; nouus nostri finis amoris amor:
Ah potius peream, quàm crimine vulnerer isto,
Fataq; sint culpa nostra priora tua.
Nec quia venturi dederis mihi signa doloris,
Hæc loquor, aut fama sollicitata noua.
Omnia sed vereor (quis enim securus amauit?)
Cogit & absentes multa timere locus.
Fœlices illas, sua quas præsentia nosse
Crimina vera iuuat, falsa timere vetat.
Nos tam vana mouet, quàm facta iniuria fallit,
Incitat & morsus error vterq; pares.
O vtinam venias, aut hic ventusue, paterue.
Causa sit aut tantæ fœmina nulla moræ.
Quòd si quam sciero, moriar (mihi crede) dolendo:
Iandudum peccas, si mea fata petis.
Sed neque peccabis, frustraq; ego terreor istis,
Quodq; minus venias, inuida pugnat hyems.
Me miseram, quantò planguntur littora fluctu,
Et latet obscura condita nube dies.
Forsitan ad † pontum mater pia venerit Helles,
Mersaq; turbatis nata fleatur aquis.
Aut mare ab inuiso priuignæ nomine dictum,
Vexat in æquoream versa nouerca deam,
Non fauet, vt nunc est, teneris locus iste puellis,
Hac Helle perijt, hac ego lædor aqua.

† *aliàs, toro*

A loci distantia auget timorem.

Pares morsus, id est, pares curas.

Suspiciones purgat, in tempestatem causam desidiæ referens.

† *aliàs, portum.*

Nephales mater Helles & maris nympha. Ino Cadmi filia se post priuignã Hellem in mare cum Palæmone filio præcipitauit. Pulchre Neptunũ incusat, quòd in amantes sæuiat, qui tot amoribus

At

olim arſerit. De Amymone Danai filia Nauplĩũ Palamedis patrem genuit Neptunus, ſicut ex Tyro Salmonei filia Neleũ Neſtoris patrem. Alcyone vna ex Pleiadib. Atlantis filia, ſicut Celæno. Iphimediam intelligit Circes, & Alymonis filiam Laodice Priami filia.

At tibi flammarum memori, Neptune tuarum,
Nullus erat ventis impediendus amor:
Si neq; Amymone, nec laudatiſſima forma
Criminis eſt Tyro fabula vana tui;
Lucidaq; Alcyone, Circeq;, & Alimone nata;
Et nondum nexis angue Meduſa, comis,
Flauaq; Laodice, cœloq; recepta Celæno,
Et quarum memini nomina lecta mihi.
Has certè, pluresq; canunt Neptune poetæ,
Molle latus lateri conſeruiſſe tuo.
Cur igitur toties vires expertus amoris,
Aſſuetum nobis turbine claudis iter?

† aliàs, turbide.

Parce ferox, latoq; mari tua prælia miſce;
Seducit terras hæc breuis vnda duas.
Te decet aut magnas magnum iactare carinas:
Aut etiam totis claſſibus eſſe trucem.
Turpe deo pelagi, iuuenem terrere natantem,
Gloriaq; eſt ſtagno quolibet iſta minor.
Nobilis ille quidem eſt, & clarus origine, ſed non
A tibi ſuſpecto duxit Vlyſſe genus.

Ex querimonia ad demonſtrationem redit.

Da veniam, ſeruaq; duos, natat ille: ſed iiſdem
Corpus Leandri, ſpes mea, pendet aquis.
Interea lumen (poſito nam ſcribimus illo)
Perſtrepit, & nobis proſpera ſigna dedit.
Ecce merum nutrix fauſtos diſtillat in ignes:
Cras erimus plures, inquit: & ipſa bibit.

† aliàs, vectus.

Effice nos plures euicta per æquora † lapſus,
O penitus toto corde recepte mihi.
In tua caſtra redi ſocii deſertor amoris:

† aliàs, viduo.

Ponuntur † medio cur mea membra toro?

Quod

Quod timeas, non est: auso Venus ipsa fauebit:
Sternet & æquoreas æquore nata vias.

Adr. card. nihil est quòd.

Ire libet medias ipsi mihi sæpe per vndas,
Sed solet hoc maribus tutius esse fretum,
Nam cur, hoc vectis Phryxo, Phryxiq; sorores
Sola dedit vastis fœmina nomen aquis?

Ingeniosa inuen tio exẽplis corroborata.

Forsitan ad reditum metuis ne robora desint,
Aut nequeas gemini ferre laboris onus.
Aut nos diuersi medium coeamus in æquor,
Obuiaq; in summis oscula demus aquis:
Atque ita quisq; suas iterum redeamus ad vrbes:
Exiguum, sed plus, quàm nihil, illud erit.

quisque suas Valla. 3. c. 60.

Vel pudor hic vtinam, qui nos clàm cogit amare,
Vel timidus famæ cedere vellet amor.
Nũc malè res iunctæ, calor, & reuerẽtia pugnant,
Quid sequar, in dubio est, hæc decet, ille iuuat.

In 2. Metaphy. Oui. Non bene conueniunt, nec in vna sede morantur Maiestas & amor.

Vt semel intrauit Colchos Pagasæus Iason,
Impositam celeri Phasida puppe tulit.
Vt semel Idæus Lacedæmona venit adulter,
Cum præda rediјt protinus ille sua.

Pagasus mons Thessali . Medeam significat a Phaside Colchorum fluuio.

Tu quàm sæpe petis quod amas, tã sæpe relinquis:
Et quoties graue sit puppibus ire, natas.
Sic tamen ò iuuenis tumidarum victor aquarum,
Sic facito spernas, vt vereare fretum.
Arte laboratæ merguntur in æquore puppes,
Tu tua plus remis brachia posse putas?

A maiori.

Quod cupis, hoc nautæ metuunt, Læandre, natare.
Exitus hic fractis puppibus esse solet.
Me miseram, cupio non persuadere, quod hortor:
Sisque, precor, monitis fortior ipse meis.

Dummodo

Dummodo peruenias, excussaq; sæpe per vndas,
Inijcias humeris brachia lassa meis.
Submersi Leandri præsagium.
Sed mihi cæruleas quoties obuersor ad vndas,
† Nescio quid pauidum frigore pectus habet.
† aliàs, Nescio quod pauidum pectora frigus habent.
Nec minus hesternæ confundor imagine noctis,
Quamuis est sacris illa piata meis.
Nanque sub aurora iam dormitante lucerna,
Tempore quo cerni somnia vera solent.
Stamina de digitis cecidere sopore remissis,
Collaq; puluino nostra ferenda dedi.
† aliàs Hic
†Hac ego ventosas nantem delphina per vndas
Cernere non dubia sum mihi visa fide.
Recte à Delphino præsagit quoniam homini amicus est, teste Plinio.
Quem postquàm bibulis iniecit fluctus arenis,
Vnda simul miserum, vitaq; deseruit.
Quicquid id est timeo, nec tu mea somnia ride,
Nec nisi tranquillo brachia crede mari.
Si tibi non parcis, dilectæ parce puellæ,
Quæ nunquam, nisi te sospite, sospes erit.
Spes tamen est fractis vicinæ pacis in vndis,
Tu placidas tuto pectore † finde vias.
† aliàs, scinde.
Interea quoniam nanti freta peruia non sunt,
Leniat inuisas littera missa moras.

IN XIX. EPIST. ARGVMEN.

Profectus ad sacra Dianæ Acontius; quæ in Delo, Insula maris Aegei, omnium Cycladum clarissima ex frequenti virginum conuentu celebrabantur, in amorem visæ Cydippes puellæ nobilis excaluit. Sed cum illam ob generis imparitatem non auderet in suum amorem sollicitare, nouam commen

tus fraudem in pulcherrimo pomo scripsit duos hosce versus :

Iuro tibi sanctæ per mystica sacra Dianæ,
Me tibi venturam comitem sponsamq; futuram.

Atque illud ad pedes puellæ proiecit, quæ fraudis inscia cum imprudens legeret, visa est se vxorem Acontio pacisci. Nam quæ ante deos in templo Deliæ Dianæ dicerentur, rata esse debere lex erat. Cum autem paulo post pater, huiusce rei inscius, illam alii desponderet, subita febre correpta est. Quare hac epistola Acontius conatur persuadere hūc morbum a Diana immissum esse, eo quod non impleuerit, quæ dea præsente promiserit. Ne vero dubitet iterum decipi, ab ea exorditur parte, qua maxime hæsitare poterat. Adducit deinde eum in odium cui desponsata fuerat, cum dicat omnem ægritudinem accidere illius causa.

ACONTIVS CYDIPPE.

Accipe Cydippe despecti nomen Aconti,
Illius, in pomo qui tibi verba dedit. Alii hęc duo prima carmina non habent.
Pone metum, nihil hic iterum iurabis amanti:
Promissam satis est te semel esse mihi.
Perlege: discedat sic corpore languor ab isto, A pacto epistolam legi suadet.
Qui meus est, vlla parte dolente tui.
Quid pudor ora subit? nam sicut in æde Dianæ
Suspicor ingenuas erubuisse genas.
Coniugium, pactamq; fidem, non crimina, posco:
Debitus vt coniux, non vt adulter amo.
Verba licet repetas, quæ demptus ab arbore fœtus Periphrasis de pomo.
Pertulit ad castas me iaciente manus:

† aliàs, inra re.

Inuenies illic id te † spondere quod opto,
Ni tibi cum verbis excidit illa fides.
Id metui, diuæ diffusa est ira, decebat
Te potius virgo, quàm meminisse deam.
Nunc quoq; idem timeo, sed idẽ tamẽ acrius illud
Assumpsit vires, auctaq; flamma mora est.
Quiq; fuit nunquàm paruus, vel tempore longo,
Ex spe, quam dederas tu mihi, crescit amor.
Spẽ mihi tu dederas, meus hic tibi creditur ardor,
Non potes hoc factum teste negare Dea.
† Me tibi nupturam, fœlix eat omen Aconti,
Iuro, quam colimus, numina magna Deæ.
Adfuit, & præsens vt erat, tua verba notauit,
Et visa est mota dicta tulisse coma,
Deceptam dicas nostra te fraude licebit,
Dum fraudis nostræ causa feratur amor.
Fraus mea quid petijt, nisi quòd tibi iungerer uni?
Id me, quod quereris, conciliare potest.
Non ego natura, nec sum tam callidus vsu,
Solertem tu me (crede) puella facis.
Te mihi compositis (si quod tamen egimus) arte
Adstrinxit verbis ingeniosus amor.
Dictatis ab eo feci sponsalia verbis,
Consultoq; fui iuris amore vafer.
Sit fraus huic facto nomen, dicarq; dolosus,
Si tamen est, quod ames velle tenere, dolus.
En iterum scribo, mittoq; rogantia verba,
Altera fraus hæc est quodq; queraris, habes.
Si noceo, quòd amo, fateor sine fine nocebo.
Teq; petam: caueas tu licet, ipse petam.

† Hos duos versus alij non habent.
Vt erat. Adr. car. in Vt.

Crimen à causa quam in amorẽ transfert.

Per

Per gladios alij † placitas rapuere puellas,
Scripta mihi cautè littera crimen erit?

† aliàs, rigidas.

Dij faciant, possim plures imponere nodos,
Vt tua sit nulla libera parte fides.

A maiori.

Mille modi restant. cliuo sudamus in vno,
Ardor inexpertum nil sinit esse meus.

Metaphora ab auriga.

Sit dubium possis ne capi, captabere certè,
Exitus in dijs est, sed capiere tamen.
Vt partem effugias, non omnia retia falles,
Quæ tibi, quàm credis, plura tetendit amor.
Si non proficient artes, veniemus ad arma,
Inq; tui cupido rapta ferere sinu.
Non sum, qui soleam Paridis reprendere factum,
Nec quenquam, qui vir, posset vt esse, fuit.
Nos quoque, sed taceo, mors huius pœna rapinæ
Vt sit, erit, quàm te non habuisse, minor.
Si esses tu formosa minus, peterere modestè,
Audaces facie cogimur esse tua.
Tu facis hoc, oculiq; tui, quibus ignea cedunt
Sidera, qui flammæ causa fuere meæ.
Hoc faciunt flaui crines, & eburnea ceruix,
Quæq; precor, veniant in mea colla manus.
Et decor, & vultus sine rusticitate pudentes,
Et Thetidis qualeis vix reor esse pedes.
Cætera si possem laudare, beatior essem:
Nec dubito totum quin † tua pars sit opus.
Hac ego compulsus, non est mirabile, forma,
Si pignus volui vocis habere tuæ.
Denique dum captam tu te cogare fateri,
Insidijs esto capta puella meis.

Exemplo audaciam cōmēdat. Occupatione voluntatem vehemētiorē efficit. Oculus, vt ait Albertus Magnus, verus est cordis nuncius: & in oculis animus, inhabitat, suntq. in his maxima amoris indicia, iuxta illud Propertianum: Cynthia prima suis miserum me cępit ocellis. Homerus argenteis pedibus Thetidē commendat. Statius vero niueis.

† aliàs, tibi par.

Inuidiam

Exemplo factū suum colorat. Hesione Laomedontis filia, Telamoni ab Hercule data est eo quod primus Pergama conscendisset.

Inuidiam patior: passo sua præmia dentur:
Cur vsu a tanto crimine fructus abest?
Hesionem Telamon, Briseida cepit Achilles,
Vtraque victorem nempe secuta virum.
Quamlibet accuses, & sis irata licebit,
Irata liceat dum mihi posse frui.
Iidem, qui facimus, factam tenuabimus iram:
Sit modò placandæ copia parua tui.

Tui. Valla lib. 2. cap. 1.

Ante tuos flentem liceat consistere vultus,
Et liceat lacrymis addere verba meis.
Vtq; solent famuli, cum verbera sæua verentur,
Tendere submissas sub tua crura manus.
Ignoras tua iura, voca: cur arguor absens?
Iamdudum dominæ more venire iube.
Ipsa meos scindas licèt imperiosa capillos,
Oraq; sint digitis liuida † nostra tuis:

†aliàs, facta quæ sunt in seruo incommoda includit.

Omnia perpetiar: tantùm fortasse timebo,
Corpore lædatur ne manus ista meo.
Sed neque compedibus, nec me compesce catenis
Seruabor firmo vinctus amore tui.
Cùm bene se, quantumq; volet, satiauerit ira;
Ipsa tibi dices, Quàm patienter amat.
Ipsa tibi dices, cùm videris omnia ferre,
Tam bene qui seruit, seruiat iste mihi.
Cur reus infelix absens agor? & mea cùm sit
Optima, non vllo caussa tuente perit?
Hoc, quod amor iussit, scriptum est iniuria nostra
Quod de me solùm nempe queraris, habes.
Non meruit falli mecum quoque Delia, si non
Vis mihi promissum reddere, redde deæ.

Affuit, & vidit cùm tu decepta rubebas,
Et vocem memori condidit aure tuam.
Omina re careant, nihil eſt violentius illa,
Cùm ſua, quæ nolit, numina læſa videt.
Teſtis erit Calydonis aper; nam ſcimus, vt illo
Sit magis in natum ſæua reperta parens.
Teſtis & Actæon, quondam fera creditus illis,
Ipſe dedit leto cum quibus antè feras.
Quæq; ſuperba parens ſaxo per corpus oborto
Nunc quòque Mygdonia flebilis aſtat humo.
Hei mihi, Cydippe, timeo tibi dicere verum,
Ne videar cauſſa falſa monere mea.
Dicendũ tamen eſt, hoc eſt, mihi crede, quòd ægra
Ipſo nubendi tempore ſæpe iaces.
Conſulit ipſa tibi; neu ſis periura, laborat,
Et ſaluam ſalua te cupit eſſe fide.
Inde fit, vt quoties deſiſtere perfida tentas,
Peccatum toties corrigat illa tuum.
Parce mouere feros animoſæ virginis arcus;
Mitis adhuc fieri; ſi patiare, poteſt.
Parce, precor, teneros corrũpere febribus artus;
Seruetur facies iſta fruenda mihi.
Seruentur vultus ad noſtra incendia nati,
Quiq; ſubeſt niueo lenis in ore rubor.
Hoſtibus, & ſi quis ne fias noſtra, repugnat,
Sic ſit, vt inualidat te ſolet eſſe mihi.
Torqueor ex æquo vel te nubente, vel ægra;
Dicere nec poſſum, quid minus eſſe velim.
Maceror interdum, quòd ſim tibi cauſſa doloris,
Teq; mea lædi calliditate puto.

Dianæ irã exemplis oſtendit.

Inſcius Actæon vidit ſine veſte Dianam, Præda ſuis canibus nõ minus ille fuit. Niobe Tãtal & Taigetes Pleiados filia ex Amphione marito ſeptem filios totidẽq. filias accepit quibus ab Apolline interfectis eo qđ Dianam ſpreuiſſet, Niobe in ſaxum iuxta Sipillum Mygdoniꝙ mõtem verſa eſt, ex quo etiam nunc manant lacrymæ.

Inq; caput nostrum dominæ periuria quæso
Eueniant, pœna tuta sit illa mea.
Ne tamen ignorem, quid agas, ad limina crebrò
Anxius huc illuc dissimulanter eo.
Subsequor ancillam furtim, famulumq;, requirẽs
Profuerint somni quid tibi, quidve cibi.
Me miserum, quod non medicorum iussa ministro
Adstringoq; manus, insideoq; toro.

Illum suspicatur cui Cydippe erat nuptura.

Et rursus miserum, quòd me procul inde remoui:
Quem minime vellem, forsitan alter adest.
Ille manus istas adstringit, & assidet ægræ,
Inuisus superis, cum superisq; mihi.
Dumq; suo tentat salientem pollice venam,
Candida per causam brachia sæpe tenet.
Contrectatq; sinus, & forsitan oscula iungit,
Officio merces plenior ista suo est.

Metaphora cũ apostrophe ad aduersarium.

Quis tibi permisit nostras decerpere messes?
Ad spes alterius quis tibi fecit iter?
Iste sinus meus est, mea turpiter oscula sumis,
A mihi promisso corpore tolle manus.

Stomachosa repetitio.

Improbe tolle manus: quã tangis nostra futura est.
Postmodo, si facies istud, adulter eris.

Vacua res est cuius non est dominus. Cic. 1. off. de iust.

Elige de vacuis, quam non sibi vendicet alter:
Si nescis, dominum res habet ista suum.
Nec mihi credideris, recitetur formula pacti,
Nec falsam dicas esse, † face ipsa legat.

† fac.

Alterius thalamo tibi nos, tibi dicimus, exi:
Quid facis? hinc exi, non vacat iste torus.

Ad obiectum responsio.

Nã quòd habes & tu humani verba altera pacti,
Non erit iccirco par tua causa meæ.

Hæc

Hæc mihi se pepigit, pater hanc tibi primus ab illa,
Sed propior certe, quàm pater, ipsa sibi est.
Promisit pater hanc, hæc adiurauit amanti:
Ille homines, hæc est testificata deam.
Hic metuit mendax, sed & hæc periura vocari?
Num dubitas hic sit maior, an ille metus?
Denique vt amborum conferre pericula possis,
Respice ad euentus, hæc cubat, ille valet.
Nos quoque dissimili certamina mente subimus,
Nec spes par nobis, nec timor æquus adest.
Tu petis ex tuto, grauior mihi morte repulsa est.
Idq́; ego iam, quod tu forsan amabis, amo.
Si tibi iustitiæ, si recti cura fuisset,
Credere debueras ignibus ipse meis.
Nunc quoniã ferus hic pro caussa pugnat iniqua:
At quid, Cydippe, littera nostra redit?
Hic facit vt iaceas, vt sis suspecta Dianæ:
Hunc tu, si sapias, limen adire vetes.
Hoc faciente, subis tam sæua pericula vitæ:
Atque vtinam pro te, qui mouet illa, cadat.
Quem si repuleris, nec quem dea damnat, amaris;
Et tu continuò, certè ego saluus ero
Siste metum virgo, stabili potiere salute:
Fac modò polliciti conscia templa colas.
Non boue mactato cœlestia numina gaudent,
Sed, quæ præstanda est & sine teste, fide.
Vt valeant, aliæ ferrum patiuntur & ignes:
Fert aliis tristem succus amarus opem.
Nil opus est istis: tantum periuria vita
Teq́; simul serua, meq́;, datamq́; fidem.

In odium vertit aduersarium.

Catholica sententia.

A maiori.

Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ,
Exciderant animo fœdera † lecta tuo.
† nostra.
Admonita es modò voce mea, modò casibus istis,
Quos, quoties tentas fallere, ferre soles:
His quoque vitatis, in partu nempe rogabis,
Vt tibi luciferas afferat illa manus.
Diana Lucina nuncupatur quod parturientibus præest, vt ait Varro.
Audiet hæc repetens, quæ sunt audita, requiret
Ipsa tibi de quo coniuge partus eat.
Promittes votum, scit te promittere falsò:
Trūcat obiecta.
Iurabis, scit te fallere posse deos.
Non agitur de me, cura maiore laboro,
Anxia sunt vitæ pectora nostra tuæ:
Cur modò te dubij pauidam fleuere parentes,
Ignaros culpæ quos facis esse tuæ?
Et cur ignorant? matri licet omnia narres,
Nil tua Cydippe facta ruboris habent.
Rem aperit.
Ordine fac referas, vt sis mihi cognita primùm,
Sacra pharetratæ dum facis ipsa deæ.
Vt te conspecta, subitò, si fortè notasti,
Restiterim fixis in tua membra genis.
Et te dum nimium miror, nota certa furoris,
Deciderint humero pallia lapsa meo:
Postmodo, nescio quà, venisse volubile malum,
Verba ferens doctis insidiosa notis.
Quod quia sit lectum sancta præsente Diana,
Esse tuam vinctam, numine teste, fidem.
Ne tamen ignoret scripti sententia quæ sit,
Lecta tibi quondam nunc quoque verba refer.
Nube precor dicet, cui te bona numina iungunt,
Quem fore iurasti, sit gener ille mihi.

Quisquis

Quisquis is est, placeat, quoniã placet antè Dianæ
Talis erit mater, si modo mater erit.
Si tamen & quærat, quis sim, qualisq́;, videto:
Inueniet nobis consuluisse deam.
Insula Corycus quondam celeberrima Nymphis,
Cingitur Aegeo nomine Cæa mari.
Illa mihi patria est, nec si generosa probaris
Nomina, despectis arguor ortus auis.
Sunt & opes nobis, sunt & sine crimine mores,
Amplius vtq́; nihil, me tibi iungit amor.
Appeteres talem vel non iurata maritum,
Iuratæ vel non talis habendus erat.
Hæc tibi me in somnis iaculatrix scribere Phœbe:
Hæc tibi me vigilans scribere iussit Amor.
E quibus, alterius mihi iam nocuere sagittæ:
Alterius noceant ne tibi tela, caue.
Iuncta salus nostra est, miserere meiq́;, tuiq́;,
Quid dubitas vnam ferre duobus opem?
Quod si contigerit, cum iam data signa sonabunt,
Tinctaq́; votiuo sanguine Delos erit.
Aurea ponetur mali fœlicis imago.
Causaq́; versiculis scripta duobus erit,
Effigie pomi testatur Acontius huius,
Quæ fuerint in eo scripta, fuisse rata.
Longior infirmum ne lasset epistola corpus,
Clausaq́; consueto sit tibi fine, vale.

Corycium nympharum antrũ in Parnaso. Cæa insula inter Cycladas in mari Aegæo, a Cæo Titani filio.

Dianæ & Cupidinis monitu epistolæ dat autoritatem.

Tubarum sonitum cõuocabantur ad sacra Dianæ.

IN XX. EPIST. ARGVM.

Cum excepisset Cydippe hanc sibi febrẽ Dianæ indignatione contigisse, in Acontii vota cõtra paternã

voluntatem cōdescendere maluit, quam diutius torqueri. In primis respondet se non ausam fuisse epistolam suam clara voce exprimere ne vt in pomo iterum iuraret. Deinde narrando qualiter insidiosum illud pomum acceperit, in ipsum Acontium inuehitur. Verum illud nō duxi silentio prætereundum, in hac epistola addidisse aliquē quicquid sequitur post illum versiculum. Quos vereor paucos ne velit esse mihi. Quod non solū videtur adulterinum, imo tota epistola, cum nusquam constet, vt iam diximus, Ouidium neq; Sabinum scripsisse epistolas Leandri, Herus, Acontii Cydippes. Quas si Ouidius composuisset, ne suo labore priuaretur, certe meminisset, sicut de reliquis. Si de Sabino contendas, videas quæso si bene cum Sabini stylo conueniant.

CYDIPPE ACONTIO.

Pertimui, scriptumq; tuum sine murmure legi,
Iuraret ne quos inscia lingua Deos.
Et puto captasses iterum, nisi, vt ipse fateris,
Promissam scires me satis esse semel.
Nec lectura fui, sed si tibi dura fuissem,
Aucta foret sæuæ forsitan ira Deæ.
Omnia cùm faciam, cùm dem pia tura Dianæ,
Illa tamen iusta plus tibi parte fauet.
Vtq; cupis credi, memori te vindicat ira,
Talis in Hippolyto vix fuit illa suo.
At melius virgo fauisset virginis annis,
Quos vereor paucos ne velit esse mihi.
Languor enim causis non apparentibus hæret,
Adiuuor & nulla fessa medentis ope.
Quàm tibi nūc gracilē vix hæc rescribere, quamq;
Pallida vix cubito membra leuare putas?

Aesculapius Dianæ precib. Hippolytū ab equis laceratum ad vitam reduxit.

Mouet pietatē.

Nunc timor accedit, ne quis nisi conscia nutrix
 Colloquij nobis sentiat esse vices.
Ante fores sedet hæc, quid agã q; rogantibus inter,
 Vt possim tutò scribere, dormit, ait.
Mox vbi secreti longè causa optima somnus
 Credibilis tarda desinit esse mora.
Iamq; venire videt, quos nõ admittere durum est,
 Excreat, & ficta dat mihi signa nota.
Sicut erant, properans verba imperfecta relinquo,
 Et tegitur trepido litera cauta sinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat:
 Quantus sit nobis, aspicis ipse, labor.
Quæ peream, si dignus eras, vt vera loquamur,
 Sed melior iusto, quamq; mereris, ero.
Ergo te propter toties incerta salutis
 Commentis pœnas doq;, dediq; tuis?
Hæc nobis formæ te laudatore superbæ
 Contingit merces, & placuisse nocet.
Si tibi deformis (quod mallem) visa fuissem,
 Culpatum nulla corpus egeret ope.
Nunc laudata gemo, nunc me certamine vestro
 Proditis, & proprio vulneror ipsa bono.
Dum neque tu cedis, nec se putat ille secundum,
 Tu votis obstas illius, ille tuis.
Ipsa velut nauis iactor, quam certus in altum
 Propellit Boreas, æstus, & unda refert.
Cumq; dies charis optata parentibus instat,
 Immodicus pariter corporis ardor inest.
Et mihi coniugij tempus crudelis ad ipsum
 Persephone nostras pulsat acerba fores.

Nutricis astutias exprimit. Excreare est quadam vi expuere.

Aduersarium cum Acontio confert. Comparatio.

Persephone, Proserpina.

Iam pudet & timeo, quamuis mihi conscia nō sim,
Offensos videar ne meruisse Deos.

Diuersas hominum sententias affert de morbi causa.

Accidere hoc aliquis casu contendit, & alter
Acceptum superis hunc negat esse virum.
Neue mihi credas in te quoque dicere famam,
Facta veneficijs pars putat ista meis.
Causa latet, mala nostra patent: vos pace mouetis
Aspera summota prælia, plector ego.
Dicam nunc, solitoq; tibi ne despice more:
Quid facies odio, sic vbi amore noces?
Si lædis quod amas, hostem sapienter amabis,
Me precor vt serues, perdere velle velis.
Aut tibi iam nulla est speratæ cura puellæ,
Quam ferus indigna labe perire sinis:
Aut Dea si frustra pro me tibi sæua rogatur,
Quid mihi te iactas? gratia nulla tua est.
Elige quid fingas, non vis placare Dianam,
Immemor es nostri, non potes, illa tui est,

A tempore pathos.

Vel nunquam mallē, vel non mihi tempore in illo
Esset in Aegæis cognita Delos aquis;
Tunc mea difficili deducta est æquore nauis,
Et fuit ad cœptas hora sinistra vias.
Quo pede processit? quo me pede limine moui?
Picta meæ tetigit quo pede texta ratis?
Bis tamen aduerso redierunt carbasa vento:
Mentior ah demens ille secundus erat.

More amātium mentem variat.

Ille secundus erat, qui me referebat euntem,
Quiq; parum fœlix impediebat iter.
Atque vtinam constans contra mea vela fuisset,
Sed stultum est venti de leuitate queri.

Mota

Mota loci fama properabam visere Delon,
Et facere ignaua puppe videbar iter.
Quàm sæpe, vt tardis feci conuicia remis:
Questaq; sum vento lintea parca dari.
Et iam transierā Myconē, iam Tenon, & Andron,
Inq; meis oculis candida Delos erat.
Quam procul vt vidi, quid me fugis insula, dixi?
Laberis in magno nunquid, vt antè, mari?
Institeram terræ, cum iam propè luce peracta
Demere purpureis Sol iuga vellet equis.
Quos idem solitos postquam reuocauit ad ortus,
Comuntur nostræ matre iubente comæ.
Ipsa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum,
Et vestes humeris induit ipsa meis.
Protinus egressæ superis, quibus insula sacra est,
Flaua salutatis tura, merumq; damus.
Dumq; parens aras votiuo sanguine tingit,
Festaq; fumosis ingerit exta focis.
Sedula me nutrix alias quoque ducit in ædes,
Erramusq; vago per loca sacra pede.
Et modò porticibus spatior, modò munera regum
Miror, & in cunctis stantia signa locis.
Miror & innumeris structam de cornibus aram,
Et de qua pariens arbore nixa Dea est.
Et quæ præterea (neq; enim meminive, libetve,
Quicquid ibi vidi dicere) Delos habet.
Forsitan hæc spectans à te spectabar Aconti,
Visaq; simplicitas est mea posse capi.
In templum redeo gradibus sublime Dianæ,
Tutior hoc ecquis debuit esse locus?

Mycone insula vna ex Cycladibus, sicut Tenos quæ ab Aristotele propter aquarum abundantiam Hydrusa appellatur. Andros insula Samo propinqua, quæ Asiæ adiacet ex opposito ad Ephesum.

Dianæ templi apparatus. Aram Dianę intelligit venationis Deæ cuius indicia erāt cornua ferarum. quæ sit arbor de qua Dea pariens est nixa, aperte declarat Ouid. 6. Meta. his versibus: Illic incumbens cum Palladis arbore palmæ, Edidit inuita geminos Latona nouerca.

Arborem itaq. palmæ, & oliuæ dicit sub quibus Latona Dianã, & Apollinem peperit.

Mittitur ante pedes malum cum carmine tali.
Hei mihi, iuraui nunc quoque pœnè tibi.
Sustulit hoc nutrix, mirataq́; Perlege, dixit.
Insidias legi, magne poeta, tuas,
Nomine coniugij dicto, confusa pudore,
Sensi me totis erubuisse genis.
Luminaq́; in gremio veluti defixa tenebam,
Lumina propositi facta ministra tui.
Improbe quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta (est?
Quidve vir elusa virgine laudis habes?
Non ego constiteram sumpta peltata secure,
Qualis in Iliaco Penthesilea solo.
Nullus Amazonio cælatus balteus auro,
Sicut ab Hyppolito præda relata tibi est.
Verba, quid exultas, tua si mihi verba dederunt?
Sumq́; parum prudens capta puella dolis?
Cydippem pomum, pomum Schœneida cepit:
Tu nunc Hippomenes scilicet alter eris.
At fuerat melius, si te puer iste tenebat,
Quem tu nescio quas dicis habere faces.
More bonis solito spem non corrumpere fraude,
Exoranda tibi, non capienda fui.
Cur, me cùm peteres, ea non profitenda putabas,
Propter quæ nobis ipse petendus eras?
Cogere cur potius, quàm persuadere, volebas,
Si poteram audita conditione capi?
Quid tibi nunc prodest iurandi formula iuris,
Linguaq́; præsentem testificata deam?
Quæ iurat, mens est: nil coniurauimus illa:
Illa fidem dictis addere sola potest.

Amazones peltis, id est, breuibus scutis in modum lunæ iam mediæ vtebãtur. Securis, quasi semi quiris, vt inquit Seruius: est autem instrumẽtum ad ligna secanda, cuius inuentrix fuit Pẽthesilea Amazon: vnde & Amazones securigeræ dicũtur. Hippomenes. Atalantã Schœnei filiam cursu superauit.

Consilium,

Consilium, prudensq́; animi sententia iurat. Honeste suadet.
Et nisi iudicij vincula nulla valent.
Si tibi coniugium volui promittere nostrum,
Exige polliciti debita iura tori.
Sed si nil dedimus, præter sine pectore vocem:
Verba suis frustra viribus orba tenes.
Non ego iuraui: legi iurantia verba:
Vir mihi non isto more legendus eras.
Decipe sic alios: succedat epistola pomo:
Si valet hoc: magnas diuitis aufer opes.
Fac iurent reges sua se tibi regna daturos: Callide arguit.
Sitq́; tuum toto quidquid in orbe placet.
Maior es hac ipsa multo, mihi crede, Diana,
Si tua tam præsens littera numen habet.
Cùm tamen hæc dixi, cùm me tibi firma negaui,
Cùm bene promissi caussa peracta mei est.
Confiteor, timeo sæuæ Latoidos iram,
Et corpus lædi suspicor inde meum.
Nam quare, quoties socialia sacra parantur,
Nupturæ toties languida membra cadunt?
Ter mihi iam veniens positas Hymenæus ad aures
Fugit, & è thalami limine terga dedit.
Vixq́; manu pigra toties infusa resurgunt
Lumina, vix moto corripit igne faces.
Sæpe coronatis stillant vnguenta capillis,
Et trahitur multo splendida palla croco.
Cùm tetigit limen: lacrymas, mortisq́; timorem
Cernit, & à cultu multa remota suo.
Proijcit ipse suas deducta fronte coronas,
Spissaq́; de nitidis tergit amoma comis.

Et

Et pudet in tristi lætum consurgere turba;
Quique erat in palla, transit in ora rubor.
At mihi veh miseræ torrentur febribus artus,
Et grauius iusto pallia pondus habent.
Nostraque plorantes video super ora parentes,
Ad Dianam apostrophat.
Et face pro thalami fax mihi mortis adest.
Parce laboranti picta dea læta pharetra,
Daque salutiferam iam mihi fratris opem.
Turpe tibi est, illum caussas depellere leti,
Te contrà titulum mortis habere meæ.
Nunquid in vmbroso cùm velles fonte lauari,
Vt Actæon fecit.
Imprudens vultus ad tua labra tuli?
Præterij ne tuas de tot cœlestibus aras?
Atque tua est nostra spreta parente parens?
Nil ego peccaui, nisi quòd periuria legi,
Inque parum fausto carmine docta fui.
Tu quoque pro nobis, si non mentiris amorem,
Tura feras: prosint, quæ nocuere, manus.
Cur, quæ succenset, quòd adhuc tibi pacta puella
Non tua sit, fieri ne tua possit, agit?
Omnia de viua tibi sunt speranda: quid aufert
Sæua mihi vitam, spem tibi diua mei?
Nec tu credideris illum, cui destinor vxor,
Aegra super posita membra fouere manu.
Assidet ille quidem, quantum permittitur ipsi,
Sed meminit nostrum virginis esse torum.
Et quoque nescio quid de me sensisse videtur:
Nam lacrymæ caussa sæpe latente cadunt.
Acontium sibi conciliat.
Et minus audacter blanditur, & oscula rara
Accipit, & timido me vocat ore suam.

Nec

Nec miror sensisse, notis cùm prodar apertis:
In læuum versor, cùm venit ille, latus.
Nec loquor, & tecto simulatur lumine somnus,
Captantem tactus eÿcioque manum.
Ingemit, & tacito suspirat pectore; meque
Offensam, quamuis non mereatur, habet.
Si mihi, quòd gaudes, & te iuuat ista voluptas;
Si mihi, quòd sensus sum tibi fassa meos;
Si mihi lingua foret: tu nostra iustius ira,
Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
Scribis, vt inualidum liceat tibi visere corpus:
Es procul à nobis, & tamen inde noces.
Mirabar, quare tibi nomen Acontius esset:
Quod faciat longè vulnus, acumen habes.
Certè ego conualui nondum de vulnere tali, — Auget commiserationem.
Vt iaculo scriptis eminus icta tuis.
Quid tamen huc venias? sanè miserabile corpus,
Ingenÿ videas bina trophæa tui.
Concidimus macie: color est sine sanguine; qualem
In pomo refero mente fuisse tuo.
Candida nec misto sublucent ora rubore:
Forma noui talis marmoris esse solet.
Argenti color est inter conuiuia talis,
Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
Si me nunc videas, visam prius esse negabis:
Arte nec est, dices, ista petenda mea.
Promissique fidem, ne sim tibi iuncta, remittes:
Et cupies illud non meminisse deam.
Forsitan & facies, iurem vt contraria rursus:
Quæque legam, mittes altera verba mihi.

Sed

Sed tamen aspiceres vellem, prout ipse rogabas:
Et discas sponsæ languida membra tuæ.
Durius & ferro cùm sit tibi pectus, Aconti;
Tu veniam nostris vocibus ipse petas.
Ne tamen ignores, ope qua reualescere possim,
Quæritur à Delphis fata canente Deo.

Delphi tam pro oppido, quã pro oppidanis sumitur in Parnasi radicibus.

Et quoq; nescio, quantũ nunc vaga fama susurrat
Neglectam queritur testis habere fidem.
Hoc Deus & vates, hoc & mea carmina dicunt
At desunt voto carmina nulla tuo. (est
Vnde tibi fauor hic? nisi quòd noua fortè reperti
Quæ capiat magnos littera lecta Deos.

In Acontii sentẽtiam accedit.

Teq; tenente deos nomen sequor ipsa deorum,
Doq; libens victas in tua vota manus.
Fassaq; sum matri deceptæ fœdera linguæ:
Lumina fixa tenet plena pudoris humo.
Cætera cura tua est: plus hoc quoq; virgine factũ,
Non timuit tecum quòd mea charta loqui.
Iam satis inualidos calamo lassauimus artus,
Et manus officium longius ægra negat.
Quid, nisi quòd cupio me iam coniungere tecum,
Restat, vt ascribat littera nostra? vale.

ARGVMENTVM.

Tradunt Suidas & Aelianus, Græci scriptores, duas hoc nomine Sappho extitisse, quarum altera Erexia poetria per celebris, quæ Alcæi, & Pittaci atque Tarquinii Prisci tempore claruit, quæ etiam plectrũ prima adinuenit. Huic nonnulli carmen Lyricum tribuunt. Altera Metilena longè iunior, quæ psaltria, & meretrix fuit. scripsit multa & præclara apud

Græcos poemata, adeo vt decima musa dicta sit. Quare autem in Phaonis amorē inciderit, Plinius, herbæ tribuit, lib. 30. Sed Baptista Egnatius, vir nostræ tempestatis linguæ Græcæ, atque Latinæ studiosissimus, hanc fabulam ab eodem e Græco in Latinum nuper traductam recitat. Aelianus omnimodæ historiæ lib. 12. Describit pulcherrimum mortalium omnium Phaonem a Venere olim lactucis occultatū: esse verò & alios aliter, qui scripserint fuisse Phaonem ex eorum hominum genere, qui traiiciendis vltro citroque viatoribus, nauigiolis impensiorem dantes operam, victum sibi diurnum quæritarent: accessisse tandem & Venerem, quæ, se vt in alteram transportaret ripam, nulla interim promissa stipe, rogaret. Quod cum ille libentius effecisset, nescius, quam transueheret, deam esse: tum vero a Venere longè pretiosius accepisse munus, quam si vel amplissimum manu pretium exegisset. Alabastrum nanque cum accepisset vnguine quodam plenum, (quo semel perunctus, formisissimus repentè mortalium cunctorum apparuit) mulieres omnes Lesbias in eius exarsisse cupidinem, præ cæteris vero impatientissimè atque ardentissimè a Sapho adamatum. Hæc ille. Cum verò Phaon in Siciliam fortè discessisset, Sappho, amoris ignibus incensa, & planè ardēs, se ab illo sperni timens, statuit etiam capitis periculo furorem lenire, demisso in mare corpore ex Leucate Epiri promontorio: sed antequam illuc accedat, per inconstantiam muliebrem tentans, quod desperauerat, hac epistola eum aduocare studet faciens absenti inuidiam suæ conditionis & calamitatis, quam omnibus incommodis miserabilem ostendit. Denique omnes misericordiæ angulos excurrit, nec aliquid, quod moueat, prætermittit. Nulla auté in epistola mitiores, ac lasciuiores amoris affectus, quam in ista expressit Ouid. eo quod supra muliebrē conditionem in amores arserit Sappho, cum non modo virum perdite amauerit; sed aliarum quoque

mulierum

mulierum tribas fuerit, ideſt, inſultando illas fricaret. Vnde ab Horatio maſcula Sappho vocata eſt: multi tamen putant hanc eſſe Sappho, quam diuinus Plato ſapientem vocat; de ea autem ſic cecinit Antipater Sidonius.

Dulcia Mnemoſyne demirans carmina Sapphus,
Quæſiuit decima Pieris vnde foret.

Auſonius.

Lesbia Pieriis Sappho ſoror addita muſis, &c.

Palpinius.

Steſichorusq; ferox ſaltusq; ingreſſa viriles.
Non formidata temeraria Leucade Sappho.

Horatius.

Viuuntq; commiſſi calores.
Aoliæ fidibus puellæ.

SAPPHO PHAONI.

Ironice interrogat.

NVnquid ubi aſpecta eſt ſtudioſæ littera dextræ
Protinus eſt oculis cognita noſtra tuis?
An, niſi legiſſes auctoris nomina Sapphus,
Hoc breue, neſcires, vnde mouetur opus?
Forſitan & quare mea ſint alterna requiris.
Carmina, cùm Lyricis ſim magis apta modis.
Flendus amor meus eſt, Elegeia flebile carmen,
Non facit ad lacrymas barbitos vlla meas.
Vror, vt indomitis ignem exercentibus Euris.
Fertilis accenſis meſſibus ardet ager.
Arua Phaon celebrat diuerſa Typhoidos Aetnæ.
Me calor Aetneo non minor igne tenet.
Nec mihi, diſpoſitis iungam quæ carmina neruis,
Proueniunt, vacuæ carmina mentis opus.
Nec mihi Pierides ſubeunt, Driadeſue puellæ,
Nec me Lesbiadum cætera turba iuuat.

Elegia alibi duas primas producit.
Barbitos vlla, ideſt, vllum carmen lyricum.
Subactus Typheus gigas Titani & Terræ filius à ioue ictus eſt.

Vilis Amythone, vilis mihi candida Cydno,
 Non oculis grata est Atthis, vt ante, meis.
Atq; aliæ centum † quas hic sine crimine amaui
 Improbe, multarum quod fuit, vnus habes.
Est in te facies, sunt apti lusibus anni:
 O facies oculis insidiosa meis.
Sume fidem & pharetram, fies manifestus Apollo,
 Accedant capiti cornua, Bacchus eris.
Et Phœbus Daphnē, & Gnossida Bacchus amauit:
 Nec norat Lyricos illa vel illa modos.
At mihi Pegasides blandissima carmina dictant:
 Iam canitur toto nomen in orbe meum.
Nec plus Alcæus consors patriæq;, lyræq;,
 Laudis habet, quamuis grandius ille sonet.
Si mihi difficilis formam natura negauit,
 Ingenio formæ damna rependo meæ.
Nec me despicias, si sum tibi corpore parua,
 Mensuramq; breuis nominis ipsa fero.
Candida si non sum, placuit Cepheia perseo
 Andromade patriæ fusca colore suæ.
Et varijs albæ iunguntur sæpæ columbæ,
 Et niger à viridi turtur amatur aue.
Si, nisi quæ facie poterit te digna videri,
 Nulla futura tua est, nulla futura tua est.
At me cum legeres, etiam formosa videbar:
 Vnam iurabas, vsque decere loqui.
Cantabam, memini (meminerunt omnia amantes)
 Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.
Hæc quoque laudabas, omniq; à parte placebam,
 Sed tunc precipuè, cum fit amoris opus.

†aliàs, quas non sine crimine.

Patronymicum a patria.

Alcæus poeta lyricus Mitilenæus.

Nā bissylabum est Sappho. Andromade Cephei Aethiopū regis filia, amata a Perseo. Turtures & psittaci, pauones & columbæ, merulæ & turdi aues amicæ inter se, vt ait Plinius.

Tunc te plus solito lasciuia nostra iuuabat,
Crebraq; mobilitas, aptaq; verba ioco:
Et quòd, vbi amborum fuerat confusa voluptas,
Plurimus in lasso corpore languor erat.
Nunc tibi Sicelides veniunt noua præda puellæ,
Quid mihi cum Lesbo? Sicelis esse volo.
O vos erronem tellure remittite nostrum
Nisiades matres, Sicelidesq; nurus.
Nec vos decipiant blandæ mendacia linguæ:
Quæ dicit vobis, dixerat antè mihi.
Tu quoq; quæ immites celebras Erycina Sicanos,
Nam tua sum, vati consule diua tuæ.
An grauis incæptum peragit fortuna tenorem?
Et manet in cursu semper acerba suo?
Sex mihi natales ierant, cùm lecta parentis
Ante diem lacrymas ossa bibere meas.
Arsit inops frater, victus meretricis amore,
Mistaq; cum turpi damna pudore tulit.
Factus inops, agili peragit freta cærula remo:
Quasq; male amisit, nunc male quærit opes
Me quoq;, quòd monui bene multa fideliter, odit.
Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.
Et tanquam desint quæ me sine fine fatigent,
Accumulat curas filia parua meas
Vltima tu nostris accedis causa querelis:
Non agitur vento nostra carina suo.
Ecce iacent collo sparsi sine lege capilli,
Nec premit articulos lucida gemma meos.
Veste tegor vili, nullum est in crinibus aurum,
Non Arabo noster rore capillus olet.

Cui

Nisia regio mõtana iuxta Aetnam.

Erycina Venus ab Eryce mõte Siciliæ, vbi præclarum tẽplum habebat.

Fratrem Coraxem intelligit, qui Rhodopem Thraciæ meretricem Aesopi conseruam maxima pecunia redemit.

Clais filia.

Myrrhã Arabicam significat. cuius stacte, id

Cui colar infelix? aut cui placuisse laborem?
Ille mei cultus vnicus auctor abest.
Molle meum leuibus cor est violabile telis;
Et semper causa est cur ego semper amem.
Siue ita nascenti legem dixere sorores,
Nec data sunt vitæ fila seuera meæ,
Siue abeunt studia in mores, artesq; magistras.
Ingenium nobis molle Thaleia dedit.
Quid mirum, si me primæ lanuginis ætas
Abstulit, atq; anni, quos vir amare potest?
Hunc ne pro Cephalo raperes Aurora, timebam:
Et faceres, sed te prima rapina tenet.
Hunc si conspiciat, quæ conspicit omnia, Phœbe:
Iussus erit somnos continuare Phaon.
Hunc Venus in cœlum curru vexisset eburno.
Sed videt & Marti posse placere suo.
O nec adhuc iuuenis, nec iam puer, vtilis ætas;
O decus, atque æui gloria magna tui.
Huc ades, inq; sinus formose relabere nostros:
Non, vt ames, oro: sed te vt amare sinas.
Scribimus, & lacrymis oculi rorantur obortis;
Aspice, quàm sit in hoc multa litura loco.
Si tam certus eras hinc ire: modestius isses,
Si modò dixisses, Lesbi puella vale.
Non tecum lacrymas, non oscula summa tulisti;
Denique non timui quòd dolitura fui.
Nil de te mecum est, nisi tantùm iniuria: nec te
† Admonuit, quod tu pignus amantis habes.
Non mandata dedi: neq; enim mandata dedissem
Vlla, nisi vt nolles immemor esse mei.

est, gutta myrrhæ, ad crines vngendos erat potissima. Hoc est, siue formamus mores studiis in quibus versamur.

Apostrophat ad Auroram.

Ebur Veneri, sicut argentũ Lunæ dedicatũ est.

† Admoneat quod tu munus.

Per tibi qui nunquam longè discedit amorem,
Perq; nouem iuro numina nostra deas:
Quum mihi nescio quis, fugiunt tua gaudia, dixit,
Nec me flere diu, nec potuisse loqui.
Et lacrymæ deerant oculis, & lingua palato,
Adstrictum gelido frigore pectus erat.
Postquàm se dolor imminuit, mea pectora planxi,
Nec puduit † ruptis exululare comis.
Non aliter quàm si nati pia mater adempti
Portet ad extructos corpus inane rogos.
Gaudet, & è nostro crescit mœrore Charaxus
Frater, & ante oculos itq;, reditq; meos.
Vtq; pudenda mei videatur causa doloris,
Quid dolet hæc? certe filia viuit, ait.
Non veniũt in idẽ pudor atq; amor: omne videbat
Vulgus, eram lacero pectus aperta sinu.
Tu mihi cura Phaon, te somnia nostra reducunt,
Somnia formoso candidiora die.
Illic te inuenio, quanquam regionibus absis,
Sed non longa satis gaudia somnus habet.
Sæpe tuos nostra ceruice onerare lacertos,
Sæpe tuæ videor supposuisse meos.
Oscula cognosco, quæ tu committere linguæ
Aptaq; consueras accipere, apta dare.
Blandior interdum, verisq; simillima verba
Eloquor, & vigilant sensibus ora meis.
Vlterius pudet hic narrare, sed omnia fiunt,
Et iuuat, & sine te non licet esse mihi.
At quum se Titan ostendit, & omnia secum,
Tam citò me somnos destituisse queror.

Appositio.

Similitudine dolorem auget.

† scissis.

Sinecdoche.

Antra

Antra nemusq́; peto, tãquã nemus antraq́; prosint
Conscia delicijs illa fuere meis.
Illuc mentis inops, vt quam furialis Erichtho
Impulit, in collo crine iacente feror.
Antra vident oculi scabro pendentia topho,
Quæ mihi Mygdonij marmoris instar erant:
Inuenio syluam, quæ sæpe cubilia nobis
Præbuit, & † multa texit opaca coma.
Sed non inuenio syluæ dominumq́;, meumq́;.
Vile solum locus est, dos erat ille loci.
Cognoui pressas noti mihi cespitis herbas,
De nostro curuum pondere gramen erat.
Incubui, tetigiq́; locum, qua parte fuisti,
Grata prius lacrymas combibit herba meas.
Quin etiam rami positis lugere videntur
Frondibus, & nullæ dulce queruntur aues.
Sola virum non vlta piè mœstissima mater,
Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.
Ales Ityn, Sappho miseros decantat amores,
Hactenus, vt media cætera nocte silent.
Est nitidus, vitreoq́; magis perlucidus amnis,
Fons sacer: hunc multi numen habere putant.
Quem supra ramos extendit aquatica Lotos,
Vna nemus tenero cespite terra viret.
Hic ego quum lassos posuissem flebilis artus,
Formosus puer est visus adesse mihi.
Constitit, & dixit, quid nunc non ignibus æquis
Vreris? Ambracia est terra petenda tibi.
Phœbus ab excelso, quantum patet, aspicit æquor,
Actæum populi, Leucadiumq́; vocant.

Pathos a loco.

Tophus lapis asper qui faciliter in arenam resoluitur.

† *aliàs, multis pressit opaca comis.*

A mutatiõe fortunæ misericordiam excitat.

Alludit ad fabulam Prognes.

Daulias oppidũ Phocidis cui pfuit Tereus rex Thraciç & Prognes maritus. Hinc Daulias ales, idest Progne

Lotos Neptuni filia Priapũ fugiens in arborẽ sui nominis versa est, cuius fructus aduenis incutit patriç obliuionem.

Ambracia vrbs in Epiro, Pyrrhi regia, ab Ambrace rege, hãc Augustus Nicopolin ab Antonio illic nauali prælio deuicto nominauit.

Hinc se Deucalion, Pyrrhæ succensus amore,
Misit, & illæso corpore pressit aquas.
† Nec mora, iussus amans tetigit lætissima Pyrrhæ
Pectora, Deucalion igne leuatus erat.
Hanc legem locus ille tenet: pete protinus altam
Leucada, nec saxo desiluisse time.
Vt monuit, cum voce abijt: ego territa surgo:
Nec grauidæ lacrymas continuere genæ.
Ibimus ò nymphæ: monstrataq; saxa petemus:
Sit procul insano mistus amore timor.
Quidquid erit, melius, quàm nũc, erit: aura subito,
Et mea non magnum corpora pondus habent.
Tu quoq; mollis Amor pennas suppone cadenti,
Ne sim Leucadiæ mortua crimin aquæ.
Inde chelyn Phœbo, communia munera, ponam:
Et sub ea versus vnus, & alter erit.
Grata lyram posuit tibi, Phœbe, poetria Sappho:
Conuenit illa mihi, conuenit illa tibi.
Cur non Actiacas miseram me mittis ad oras:
Cum profugum possis ipse referre pedem?
Tu mihi Leucadia potes esse salubrior vnda,
Et formæ meritis tu mihi Phœbus eris.
An potes ò scopulis, vndaq; ferocior illa,
Si moriar, titulum mortis habere meæ?
Ah quanto melius iungi mea pectora tecum,
Quàm poterant saxis præcipitanda dari.
Hæc sunt illa, Phaon, quæ tu laudare solebas,
Visaq; sunt toties ingeniosa tibi.
Nunc vellem facunda forem: dolor artibus obstat,
Ingeniumq; meis substitit omne malis.

† aliàs, Nec mora, versus amor fugit lentissima mersi.

Ad cupidinem.

Alter. vide Adr. card.

Hac appellatione miseratione mouet.

Non

Non mihi respondent veteres in carmina vires,
Plectra dolore iacent, muta dolore lyra est.
Lesbides æquoreæ nupturæ, nuptaq; proles,
Lesbides Aeolia nomina dicta lyra,
Lesbides, infamem quæ me fecistis amare,
Desinite ad citharas turba venire meas.
Abstulit omne Phaon, quod vocis antè placebat,
Me miseram, dixi, quàm modò pœnè, meus.
Efficite vt redeat; vates quoque vestra redibit:
Ingenio vires ille dat, ille rapit.
Ecquid ago precibus? pectusq; agreste mouetur?
An riget? & Zephyri verba caduca ferunt?
Qui mea verba ferunt, vellem tua vela referrent:
Hoc te, si saperes, lente decebat opus.
Siue redis, puppiq; tuæ votiua parantur
Munera, quid laceras pectora nostra mora?
Solue ratē: Venus orta mari mare præstat eunti:
Aura dabit cursum: tu modò solue ratem.
Ipse gubernabit residens in puppe Cupido,
Ipse dabit tenera vela, legetq; manu.
Siue iuuat longè fugisse Pelasgida Sappho,
(Non tamen inuenies, cur ego digna fuga)
O saltem miseræ crudelis epistola dicat,
Vt mihi Leucadiæ fata petantur aquæ.

Appellat discipulas, quas olim erudiebat.

Aeolia, idest, Lesbia, nā Lesbos insula Aeolicarum ferme vrbium metropolis, vt ait Strabo.

Cōcubinas suas aduocat.

Hero.

Quod timeas non est auso Venus ipsa fauebit

Sternet & æquoreas æquorenata viasPelasgida idest, Lesbiam.

FINIS.

AVLI SABINI, POETAE,

EPISTOLAE TRES AD OVIDIANAS EPISTOLAS RESPONSORIAE.

IN I. EPIST. ARGVMEN.

Aulus Sabinus imperante Octauio, atque Ouidi temporibus claruit, ad Trisenam amicã Elegiarum librum dedit: Fastorum inchoatos reliquit: scripsit etiam epistolas, quibus Vlysses Penelopæ, Hippolytus Phædræ, Aeneas Didoni, Demophoon Phyllidi, Iason Hypsiphylæ, Phaon Sapphoni respondent quæ omnes, præter has tres, quas nunc præ manibus habemus sæculorum ignauia perierunt. Vlysses lecta Penelopes epist. respondet, occurrens ad omnia, quæ illa obiectauerat. Narrat insuper varios labores: quos omnes mira fortitudine tolerauerat, demum a Tiresia vate & Pallade de futuris certificatus Ithacam patriam sub mendici habitu se breui venturum prædicat. Quod cum fecisset, in propria domo incognitus a procis, amatoribus Penelopes, ignominiosa quædam perpessus est. Verum a Telemacho filio & duobus subulcis adiutus graui pugna eos omnes interemit: tandem a Telegono filio, quem ex Circe genuerat, immisso in eum letifero telo, occisus est.

VLYSSIS AD PENELOPEN RESCRIPTIO.

Pertulit ad miserũ tandem tua casus Vlyssem
Penelope chartis verba notata pijs.
Agnoui caramq; manum, gemmasq; fideles:
Solamen longis illa fuere malis.
Arguis vt lentum: mallem quoque forsitan esse,
Quàm tibi quæq; tuli dicere, quæq; feram.
Non hoc obiecit mihi Græcia, cùm mea fictus
Detinuit patrio littore vela furor.
Sed thalamis nec velle tuis, nec posse carere,
Caussaq; fingendæ tu mihi mentis eras.
Nil tibi rescribam curas, properemq; venire:
Dum propero, aduersi vela tulere Noti.
Non me Troia tenet Graijs odiosa puellis:
Iam cinis, & tantùm flebile Troia solum.
Deiphobusq; iacet, iacet Asius, & iacet Hector,
Et quicumque tui caussa timoris erant.
Euasi & Thracum cæso duce prælia Rhœso,
In mea captiuis castra reuectus equis.
Tutus & è media Phrygiæ Tritonidos arce,
Fatalis Palmæ pignora capta tuli.
Nec timui cõmissus equo; † malè sedula quamuis
Clamabat vates, Vrite Troes equum;
Vrite, mendaci celantur robore Achiui,
Et Phrygias miseros vltima bella ferunt.
Perdiderat tumuli supremum munus Achilles:
Sed Thetidi est humeris redditus ille meis.

Vlysses vna cũ Diomede fatale Pallidum surripuit.

†*Cassandra.*

Vlysses Achillis arma sua facundia aduersus Aiacẽ Telamonium obtinuit.

Nec laudem Danai tanto renuere labori:
Erepti pretium corporis arma tuli.
Quid refert? pelago sunt obruta: non mihi classes,
Non socij superant: omnia pontus habet.
Solus adhuc mecum, qui me tot casibus vnus

Antiphates Læstrygonum rex vnum ex sociis Vlyssis comedit ac nauesvirosq. mersit, preter q̄ Vlyssē vehebat.

Durauit, patiens ad mala perstat amor.
Illum non auidis canibus Nereia virgo
Fregit, nec tumidis torta Charybdis aquis.
Non ferus Antiphates, nec in vno corpore discor

Parthenope vna Sirenum.

Parthenope blandis insidiosa modis.
Non quòd Colchiacas artes tentauerit herbis,

Peractis sacris Circes mō monstratis Vlyss. ad inferos habuit aditū ab eadē etiā immortalitatem tennit.

Non quòd solennes altera diua toros.
Vtraque se nobis mortalia demere fila
Spondebat, Stygias vtraq; posse vias.
Te tamen hac etiam spreta mercede petiui,
Passurus terra tot mala, totq; mari.

Circe solis, & Persę filia Vlys. annum detinuit & ex eo Telegonum filium peperit.

Sed tu fœmineo nunc forsan nomine tacta,
Non secura leges cætera verba mea.
Quæq; mihi Circe, quæ sit mihi causa Calypso,
Iandudum ignoto sollicitere metu.

Calypso Vlyss. septem annis in insula Ogygia morata est.

Certè ego cùm Antinoū, Polybū, Medontaq; legi
Heu toto sanguis corpore nullus erat.

De Penelopes pudicitia diffidit. Penelope procos hac cōditione delusit, vt tunc se nupturā promiserit, vbi telam absoluisset, verum quod interdiu texuisset, id nocte retexebat.

Tot iuuenes inter, tot vina liquentia semper,
Hei mihi quid credam? pignora casta manes
Curve placent vlli, si sunt in fletibus ora?
Deperit & lacrymis non decor iste tibi.
Pacta quoq; es thalamo, nisi mēdax tela moretur,
Et cœptum reuocas pallida semper opus.
Ars pia, sed quoties oculos frustrabere lana,
Successum toties ars dabit ista tibi.

Ah melius Polypheme tuo ſuperatus in antro,
 Finiſſem ingratos ad mala tanta dies.
Threicio melius cecidiſſem milite victus,
 Iſmaron errantes cum tenuere rates.
Crudelemve illo ſatiaſſem tempore Ditem,
 Quo redij Stygijs fata moratus aquis.
Vidi vbi ne quicquam, quod me tua littera celat, quid apud inferos viderit.
 Soſpes digreſſo quæ mihi mater erat.
Rettulit illa domus eadem mala, meq; querentem
 Fugit ab amplexu ter reſoluta meo.
Phylacidem vidi: contemptis ſortibus, ille
 Primus in Hectoreas intulit arma domos.
Fœlix laudata cum coniuge, læta per vmbras
 Illa ſuum fortè ſit comitata virum.
Nec dum illi Lacheſis dictos numerauerat annos,
 Sed iuuat ante ſuum ſic cecidiſſe diem.

Protesilaum intelligit a Phylace vrbe Theſſalie, cui pfuit. Laodameia Laudothee filia ſe ob maritum Proteſilaum occidit.

Vidi, nec lacrymas oculi tenuere cadentes,
 Deformem Atriden (hei mihi) cæde noua. Agamemnonem ſignificat.
Illum Troia virum non læſerat, ille furentem
 Nauplion, Euboicos tranſieratq; ſinus.
Quid refert? animam per vulnera mille profudit
 Iam reduci ſoluens debita vota Ioui.
Tyndaris has illi lætas pro fœdere pœnas
 Struxerat, externos ipſa ſecuta viros.
Ah mihi quid prodeſt, captiuas Teucridas inter
 Cum ſtaret coniux Hectoris, atque ſoror?
Defectis Hecubam potui legiſſe ſub annis:
 Nec tibi ſuſpectus pellicis eſſet amor.
Prima meis omen metuendum puppibus illa
 Fecit, non membris ipſa reperta ſuis.

Caphareũ montẽ Euboeæ intelligit, apud quẽ plurimi Græcorum a Troia redeuntiũ fraude Nauplii cupientis vlciſci mortem Palamedis filii periclitati ſunt.
Defectis. vide Vallã li. 1. c. 30.

Latratu miseras finiuit mœsta querelas,
Et stetit in rabidam protinus acta canem.
Prodigio tali placidum Thetis abstulit æquor,
Aeolus infusis incubuitq; Notis.
Peruagus hinc totum non felix differor orbem:
Et quacunque vocat fluctus & aura, feror.
Sed si Tiresias tam læti prouidus augur,
Quàm verax vates in mala nostra fuit:
Et terra & pelago, quidquid mihi triste canebat
Emensus, fato iam meliore vagor.
Iam mihi nescio quo comitem se in littore iungit
Pallas, & hospitibus per loca tuta trahit.
Nunc primùm Pallas versæ post funera Troiæ
Visa mihi, medium temporis ira tulit.
Quidquid & Oenides commiserat, omnibus vnus
Peccauit, Danais omnibus ira nocens.
Nec te, Tydide, cuius modò nouerat arma,
Eximit, errato tu quoque ab orbe venis.
Non Telamone satum capta de coniuge Teucrum
Non ipsum pro quo mille fuere rates.
Fœlix Plistenides quacunque in sorte fuisti,
Coniuge cum chara, non grauis illa fuit.
Seu venti fecere moras, siue æquora vobis,
Ad nulla est vester damna retentus amor.
Oscula nec venti certè tenuere, nec vndæ,
Promptaq; in amplexus brachia semper erant.
Sic vtinam errarem, faceres tu mollia coniux
Aequora, te socia nil mihi triste foret.
Nunc quoq; Telemacho tecum mihi sospite tecti
Omnia sunt animo iam leuiora mala.

Tiresias vates Thebanus apud Horatium ita Vlysiem alloquitur.
O Laertiade quicquid dicam aut erit, aut nõ: Diuinare etenĩ magnus mihi donat Apollo:
Pallas Vlysis ductrix.

Quem

Quem tamen infestas rursus queror ire per vndas
Herculeam Sparten, Nestoreamq; Pylon.
Ingrata est pietas, cui tanta pericula subsunt,
Nam malè commissus fluctibus ipse fuit.
Sed labor in fine est, occursum in littore vates
Dixit, in amplexus chare ferere tuos. Sui aduẽtus modum prædicat.
Noscendus soli veniam tibi, tu preme solers
Lætitiam, & tacito gaudia conde sinu.
Non vi certandum, nec aperta in bella ruendum,
Sic cecinit laurus ille monere suas. Laurus pro Apolline per Metonymiam.
Forsitan ante dapes, interq; vacantia vina
Vltoris pharetris vtile tempus erit.
Et modò despectum subitò mirentur Vlyssem,
Heu precor, vt properet ille venire dies.
Antiqui renouet, qui lætus fœdera lecti,
Et tandem incipias coniuge chara frui.

IN II. EPIST. ARGVM.

Hac epistola Demophoon suam perfidiam purgare nititur: & reditum, quem longe vltra promissum retardauerat, excusare, varias caussas afferendo. interdum enim dicit se a suis arceri, & ob moram, quam in Thracia cum Phillide fecerat, redargui. nonnunquã a nauigandi importunitate se defendit. se autem breui etiam contra omnem maris tempestatem ad Phyllida nauigaturum promittit: quod quidẽ adimpleuit. sed tamen Phyllis amoris impatiẽtia laqueo vitam finierat, & deorum miseratione in amygdalum sine foliis conuersa, quæ Demophoontis amplexu, veluti sponsi sentiret aduentum, folia emisit. Quod ideo fingitur, quia amigdalus Græce Phylla vocatur, in qua morientis Phyllidis nomen remansit: quæ flante Zephyro, qui occidentalis est ventus

Potius ob folia quã amygdali arborem, indicatum nomen crediderim: nam φύλλα folia dicuntur.

& in

& in Thracas vadens, per Atticam regionem transi tum facit, floret: cũ Zephyrus dicatur quasi ζωηφόρος id est, vitam ferens quorum iam habet plantis & graminibus fauere, vt germinent, & pullulent, & hinc fabulæ datus est locus, Phyllida scilicet lætari & florere redeunte ab Athenis amasio.

DEMOPHOON PHYLLIDI.

PHyllidi Demophoon patria dimittit ab vrb
Et patriam meminit muneris esse tui.
Nec face Demophoon alia, nec coniuge captus
Sed tam non fœlix, quàm tibi notus erat.
Mnestheus. *Thesea, quo socero nequicquam Phylli timebas*
Impuleritq; ignes forsitan ille tuos.
Turpe pati nobis, regno ferus expulit hospes,
Hunc illi finem longa senecta dedit.
Qui modò peltiferas fudit Mæotidas armis,
Alcidæ magni non minor esse comes.
Qui socerum Minoa graui sibi fecit ab hoste,
Mirantem monstri cornua victa sui.
Arguor exilij, quem credis, causa fuisse,
Nec tacitum frater, nec sinit esse reum.
Dum thalamos (inquit) dilectæ Phyllidos vrg
Et tuus externo cessat in igne furor:
Fluxere interea pede tempora lapsa fugaci,
Præuenitq; tuas flebilis hora moras.
Forsitan & nondum factis occurrere rebus,
At poteras factis vtilis esse tamen:
Cum potiora mihi Rhodopeia regna fuere,
Quæq; magis regnis chara puella fuit.

Mæotis palus Scythica, quam incoluerũt Amazones, Apeltis breuissimis scutis in modũ Lunæ iam mediæ: quibus vsę sunt Amazones, pelliferæ dictę sũt.

Intonat

Intonat his Athamas, eadē mox obijcit Aethra,
Infelix functæ iam propè sortis anus.
Et quòd non condant nati sua lumina palmæ,
Fecisse hic nostras arguit vsque moras.
Non equidem infiteor, multum clamauit vterq;,
Staret Threicijs quum mihi puppis aquis.
Poscunt, Demophoon, quid cessas? carbasa venti.
Demophoon patrios respice iure deos.
Respice: & exēplum, qua gaudes, Phyllida sume,
Sic amat, vt terra nolit abire sua.
Vtque redire velis, non vt comitetur euntem,
Te rogat, & præfert barbara regna tuis.
Me tamen hic inter tacitum conuicia sæpe,
Aduersis memini vota tulisse notis.
Sæpe abitura tuo ponentem brachia collo,
Gauisum in fluctus æquora mota truces.
Nec metuam hoc ipso coram genitore fateri,
Libertas meritis est mihi facta tuis.
Dices, non duro dilectam Phyllida liqui
Pectore, nec præceps vela ferenda dedi.
Et fleui, & flentem solando sæpe remansi,
Cum staret cursus iam mihi certa dies.
Denique Threicia veni rate: non dare Phyllis
Quam potuit, iussit tardius ire ratem.
Ignosce & fasso, memor es Minoidos, ipse
Antiquus necdum pectore cessit amor.
Et quoties oculis circundat sidera, dixit:
Quæ fulget cælo, nostra puella fuit.
Illum dilecta Bacchus sibi cedere iussit
Coniuge, desertæ crimen at ille subit.

Ariadne. Excusat Thesēū qđ Ariadnen reliquerit.

Exemplum

Exemploq́; patris periurus dicor & ipse,
Nec quæris causas Sithoni dura moræ.
pignora. valla. lib.6.cap.57.
Nec satis ampla putas redituri pignora, si me
Non amor alterius, non amor vllus habet.
Nulla ne fama tibi turbatos Phylli penates
Theseos, & miseræ rettulit acta domus?
Non laqueos audis chari me flere parentis?
Flebilior laqueis hei mihi causa subest.
Non fratrem Hippolytum? cecidit miserabilis ille
Præceps attonitis per freta raptus equis.
Non tamen excuso reditus: licet vndiq; fata
Accumulent causas, tempora parua peto.
Thesea (quod superest) patrem tumulabimus ante
Succedat tumulo non sine honore decens.
Da spatium, veniamq́; peto: non perfidus absum
Nec mihi iam terra tutior vlla tua est.
Quicquid mite fuit post diruta Pergama, quicquid
Aut bella, aut pelagi detinuere moræ.
Sola fuit Thrace, patria quoque iactor in illa,
Auxilium superest casibus vna meis.
Si modò mens eadem, nec quòd sit iam mihi diues
Regia Cecropia non minor arce mouet.
Phędra seipsam interemit.
Nec patris offendunt casus, nec crimina matris,
Nec iam non fœlix omine Demophoon.
Quid si Phœbeam peterem te coniuge Troiam?
Perq́; annos sequerer bella gerenda decem?
Penelope castitatis exemplū quod Horatio non placet.
Penelopen audis, toto laudatur in orbe,
Exemplum fidi non leue facta tori.
Illa piæ (sic rumor ait) mendacia telæ
Struxit, & instantes distulit arte toros:
Cum

Cum properata palàm reuocaret stamina noctu,
Atque iterum in lanas omne rediret opus.
At tua ne fugiant spreti connubia Thraces,
Phylli times: ulli nubere dura potes?
Estq; tibi pectus cuiusquam accedere tedas?
Obstat perfidiæ nec metus iste tuæ?
O tibi quantus erit facti rubor? ah tibi quantus
Tum dolor, aspicies cùm mea vela procul?
Damnabisq; tuos sero temeraria questus,
Demophoon, dices, hei mihi, fidus erat.
Demophoon rediijt, & sæuos forsitan Euros
Passus, & hybernas dum quoque currit aquas.
Ah cur nescio quàm properauimus, hei mihi culpã
Rupi, quam ruptam sum mihi questa fidem.
Sic tamen ah potius sic perstes, quàm mihi de te
Vlterior tangat pectora Phylli dolor.
Quos tibi (me miserum) laqueos, quæ fata minaris?
Et nimis audaces gens habet ista deos?
Parce precor, flãmasq; domus mihi crimen habẽtis
Perfidiæ, gemina ne preme dura nota.
Excuset patrem fatis in parte relicta
Gnossis, non merui, cur ferar ipse nocens.
Nunc venti mea verba ferant, qui vela tulerunt,
Est animus reditus: sed pia causa tenet.

Penelopes telã retexere ꝓ adagio refert Plato pro eo quod est inanem operam sumere.

Ariadne.

IN III. EPIST. ARGVM.

Epistola hæc responsiua Paridis non multum in rebus difficultatis habet, eo ꝙ argumentũ ex Oenones epist. dependet. Paris autem quia coniugii iura violauerat, dum vxore dimissa Helenam duxerat, in

principio statim iniuriam Oenone se fecisse fatetur. Deinde cum sui excusatione crimen reiicit in Cupidinẽ cui non facilè resistitur, sed qui sine vlla ratione in ea, quæ cupit amantes trahit: & in fatorum seriem, quæ sibi Helenam, antequam illam nouisset, destinauerant. Ferunt autem Oenonem tanto Paridis amore flagrasse, vt cum a Philoctete sagittis Herculeis confossus ad eam ferretur, ipsa cadauer complexa fouens vulnera expirauerit: & in Cebria, Troadis vrbe, sepultos fuisse.

PARIS OENONE RESCRIBIT.

QVæ satis apta tibi tam iustè nympha querẽti
Rescribam, fateor quærere verba manũ.
Quærit, nec subeunt: sentit sua crimina tantum.
Soluere quæ sentit, non sinit alter amor.
Si leuat hic iras, ipso me iudice damnor,
Quid refert? causa tu meliore cares.
Damnatumq́; tibi me sub sua iura Cupido
Retrahit, alterius sic quoque præda sumus.
Prima meis tu pacta toris, fassusq́; iuuentam
Te primum accepta est coniuge noster amor.
Ad obiecta respondet. *Nondum tantus eram, quo me genitore superbum*
Arguis, hoc dominus tunc retinendus eram,
Non ego Deiphobũ sperabam, aut Hectora fratrẽ,
Cum pastos agerem te comitante greges,
Reginamq́; Hecuben nisi matris nomine noram,
Et fueras illi digna manere nurus.
Sed non est rationis amor, te consule Nympha,
Læsa es, & læsam scribis amare tamen.
Cumq́; petant Satyri connubia, cùm tua Panes,
Deiectæ memor es tu tamen vsque facis.

Adde quòd hic fatis amor est adiutus, & illum
Præscia venturi viderat antè soror.
Cassandra.
Nondum Tyndaridos nomen mihi sederat aure,
Nec cecinit Graios illa uocare viros.
Omnia vera vides: superant mea vulnera, tantum
Vtq; tuam supplex poscere cogor opem.
Te penes arbitrium nostræ vitæq;, necisq;.
Victuri iam nunc pectora sume tibi.
Fleuisti, memini, tamen hac in voce canentis,
Et mala, dixisti, sint precor ista procul.
Nec sic fata ferant, tulerint sic cætera quamuis,
Oenones verba.
Vt possim Oenone perdere læsa Parim.
Tot superare metus qui me nec credere cogit,
Ignoscas, idem te quoque fallit amor.
Imperat ille Deus: cum vult in cornua tauri,
Cùm vult in pennas destruit ille Iouem.
Non foret in terris tanto miranda decore
Tyndaris (hei flammis nata puella meis)
Si sua non cygno mutasset Iuppiter ora:
Fluxerat in Danaes aureus antè sinus.
Piniferamq; Iden falsus lustrauerat ales,
Inter Agenoreas constiteratq; boues.
Cupidinis potẽtiam exprimit. Danaes Acrisii filia à Ioue sub specie imbris aurei grauida Perseum peperit. Cleone mediocre oppidum distans ab Argo stadiis cxx. a Corintho xc. hinc Cleonæus leo, qui & Nemeus dicitur.
Victorem Alciden dominæ quis pensa tenere
Crederet? at lanas nere coegit amor.
Dicitur, & Coæ sedisse in veste puellæ,
Illa Clenoæo tecta leone fuit.
Te memini Phœbum Oenone (mea crimina dico)
Fugisse, & nostros præposuisse toros.
Non ego præstabam Phœbo, sed tela Cupido
His in te voluit legibus ire sua.

Consolere tamen digna tua pellice damna:
Quam tibi prætulimus, nata puella Ioue est.
Sed quòd nata Ioue est, minimum me tãgit: in illa
Quòd non est facies pulchrior vlla, nocet.
Atque vtinam formæ iudex incallidus essem,
Creditus Idæis Pegasi nympha iugis.
Non mihi Iunonis, nec obesset Pallados ira,
Laudata est oculis quòd Cytherea meis.
Diuidit hæc alijs flammas, celeresq; paresq;,
Vt libitum est, nati temperat ipsa faces.
Non tamen eualuit vitare domestica tela,
Quos alijs arcus, & sibi dura tulit.
Venus in adulterio deprehensa cum Marte.
Deprensam coniux illam in Mauorte dolebat,
Testibus hic diuis cum Ioue questus erat.
Iam dolet & Mauors, terras vltroq; reliquit,
Prætulit Anchisen hinc abitura suum.
Anchisen propter voluit formosa videri,
Visaq; post latam iacuit vlta deam.
Quid mirum est potuisse pari succurrere amori,
Immunis sub quo non fuit ipse Paris?
Quam læsus Menelaus amat, non læsus amaui,
Adijce non læso quòd comes ipsa fuit.
Et magnos video cogi mihi rapta tumultus,
Armataq; petunt Pergama mille rates.
Non vereor, belli ne non sit caussa probanda:
Est illi facies digna mouere duces.
Si mihi nulla fides, armatos respice Atridas:
Quam sibi sic repetunt, sic retinenda mihi est.
Quòd si vertendæ spem mentis concipis huius,
Cur cessant herbæ? carmina curre tua?

Cùm

Cùm te nec Phœbi solertior artibus vlla est,
Phœbeæq; Hecates somnia vera vides.
Tecum sideribus, tecum deducere Lunam,
Nubibus & memini surripuisse diem.
Pascebam tauros, interq; armenta leones
Obstupui placidos vocibus ire tuis.
Quid retrò Xanthum? retrò Simoenta vocatum
Adijciam cursus non tenuisse suos?
Ipse pater, ceu rem nat malè tutus haberet,
Cantatas quoties restitit inter aquas?
Nunc locus Oenone est, nunc illas tende: parabis
Siue tuos ignes pellere, siue meos.

Ex Hecate Oceani filia Phœbus genuit Oetam,& Circem: vt placet Hesio. Homer. vult ex Persa Oceani filia.
Xanthus seu Yphites pater Oenones.

RESPONSIONVM AVLI SABINI FINIS.

P. OVIDII NASONIS
IN QVENDAM,
QVEM VOCAT IBIN.
LIBER.

ARGVMENTVM.

Annum agens Naso quinquagesimum, ab Augusto Imperatore in Põtum relegatus est: cuius quidẽ exilii caussa nõ facilè deprehendi potest, cum & ipse multis in locis quodã carminis inuolucro diuersam interpretibus coniecturam afferat, satis tamen constat duas fuisse caussas, quarũ alteram vbiq; fatetur; alteram vero, ne Augustum offensiorem reddat semper subticet. Sic enim ait in secundum de Trist. Perdiderint cum me duo crimina, crimen & error: Alterius facti caussa silenda mihi. Persæpe itaque libros de arte amandi composuisse dolet: quod propterea Augusto odio esse cæperit, & aliquid vidisse per errorem, vt ob id in Scythiam propulsus fuerit: sic enim scribit in 2. de Ponto; Neve roges quæ sit, stultã quã scripsimus artem, Innocuas nobis hæc vetat esse manus. Et qd præterea peccaui, quærere noli; Vt pateat sola culpa sub arte mea & paulo post, Naso parum prudens artẽ dum scribit amadi, Doctrinæ pretium triste magister habet, hoc idem in 3. ad Amorem, & in 4. ad Carum, item 1. de Tristibus. Cur aliquid vidi? cur noxia lumina feci? Cur imprudenti cognita caussa mihi est? Inscius Actæõ vidit sine veste Dianã, Præda suis canibus non minus ille fuit. Verum si quis hæc curiosius scire affectat, eius & de tristibus, & de Ponto libros legat. Dum autẽ exularet, inter

reliqua sua opera, inuectiuã in quendã edidit, quem proprio nomine suppresso, Ibin appellat: sicut Callimachus, qui etiã sub hoc nomine Apolloniũ Rhodium, eius discipulum, diris imprecationibus deuouit. De Ibide autẽ ita scribit Plin. lib. 8. cap. 32. Simile quiddam & volucris in eadem Aegypto monstrauit, quæ vocatur Ibis, rostri aduncitate per eam partem se proluens, qua reddi ciborum onera maximè salubre est. Herodotus verò duplicem esse dicit, alteram nigram, alteram ciconiæ non absimilem. Sed tamen diuersam. De hac etiam Cic. lib. 2. de natur. d. sic ait; Ibes maximam vim serpentum conficiunt, cũ sint aues excelsæ, cruribus rigidis, corneo proceroq; rostro; auertunt pestem ab Aegypto, cum volucres angues; ex vastitate Libyæ vento Africo inuectas, interficiunt, atque consumunt, ex quo fit, vt illæ viuæ nec morsu noceant, nec odore mortuæ. Hæc ille. Cum itaq; tanta sit huius auis spurcitas ut proprio ore ventrem purget; Callimachus aduersarium tanquam fœdissimum, vt hominẽ nullius decoris & commendationis significet, hoc nomine vocitauit: ad cuius imitationem Ouidius inimicum quoque suum Ibin nominauit. Caussam autem huiusce maledicentiæ hanc fuisse ipsemet aperit, solicitabat poetæ vxorem, & linguæ venena Augusti auribus susurrabat, ut diutius illum in exilium remoraretur.

Tempus ad hoc lustris mihi iã bis quinq; peractis
Omne fuit musæ carmen inerme meæ. — Metaphora ab habitu viri boni.
Nullaque, quæ possit scriptis tot millibus extat,
Littera Nasonis sanguinolenta legi.
Nec quemquam nostri, nisi me, læsere libelli:
Artificis perijt cùm caput arte sua.
Vnus (& hoc ipsum est iniuria magna) perennem
Candoris titulum non sinit esse mei.

† vtrunque — Quisquis is est, (nã nomẽ adhuc † vtcunq; tacebo)
Cogit inassuetas sumere tela manus.
Ille relegatum gelidos Aquilonis ad ortus
Non sinit exilio delituisse meo.
Vulneraq; immitis requiem quærentia vexat,
Iactat & in toto verba canina foro. — idem inferius.
Perpetuoq; mihi sociatam fœdere lecti
Non patitur miseri funera flere viri.
Cumq; ego quassa meæ cõplectar membra carinæ,
Naufragij tabulas pugnat habere mei.
Et qui debuerat subitas extinguere flammas, — Translatio a domorũ incendio.
Hic prædam medio raptor ab igne petit.
Nititur, vt profugæ desint alimenta senectæ:
Heu quantò est nostris dignior ille malis.
Dij melius, quorum longè mihi maximus ille est,
Qui nostras inopes noluit esse vias.
Huic igitur meritas grates, vbicunque licebit,
Pro tam mansueto pectore semper agam.
Audiet hæc Pontus, faciet quoque forsitan idem
Terra sit, † vt potior testificanda mihi. — † propior
At tibi, calcasti qui me violentè iacentem,
Quàm licet, & misero debitus hostis ero.
Desinet esse prius contrarius ignibus humor,
Iunctaq; cum Luna lumina Solis erunt;
Parsq; eadem cœli Zephyros emittet, & Euros,
Et tepidus gelidó flabit ab axe Notus;
Et noua fraterno veniet concordia fumo, — Eteoclem, & Polynicem Oedipi regis Thebarum filios intelligit.
Quàm vetus accensa separat ira pyra;
Et ver autumno, brumæ miscebitur æstas;
Atque eadem regio vesper, & ortus erit

Quàm

Quàm mihi sit tecum positis, quæ sumpsimus, armis
Gratia, commissis improbe rupta tuis:
Quàm dolor hic vnquam spatio euanescere possit, idem inferius.
Leniat aut odium tempus, & hora meum.
Pax erit hæc nobis (donec mihi vita manebit)
Cum pecore infirmo quæ solet esse lupis.
Prima quidem cœpto committam prælia versu,
Non soleant quamuis hoc pede bella geri.
Vtq; petit primo plenum flauentis arenæ,
Nondum calfacti velitis hasta solum: Syncopa. Veles miles expeditus.
Sic ego te ferro nondum iaculabor acuto,
Protinus inuisum nec petet hasta caput.
Et neque nomen in hoc, nec dicam facta libello,
Teque breui, qui sis, dissimulare sinam.
Postmodo si perges: in te mihi liber iambus
Tincta Lycambæo sanguine tela dabit. Archilochus Lycambẽ ob filiã Neobolem sibi denegatã ad laqueum cõpulit.
Nunc quo Battiades inimicum deuouet Ibin,
Hoc ego deuoueo teque tuosque modo, Battides Callimachus a: Batto genus trahens.
Vtque ille, historijs inuoluam carmina cæcis,
Non soleam quamuis hoc genus ipse sequi.
Illius ambages imitatus in Ibida, dicar
Oblitus moris, iudicijque mei.
Et quoniam, qui sis, nondum quærentibus edo;
IBIDIS interea tu quoque nomen habe,
Vtque mei versus aliquantum noctis habebunt,
Sic vitæ series tota sit atra tuæ.
Hæc tibi natali facito, Ianique Kalendis
Non mentituro quilibet ore legat.
Dij maris & terræ, quique his meliora tenetis
Inter diuersos cum Ioue regna polos. Deorum inuocatione imprecationes cõfirmat

Huc

Huc precor, huc vestras omnes aduertite mentes,
Et sinite optatis pondus inesse meis.
Ipsaq; tu tellus, ipsum cum fluctibus æquor,
Ipse meas æther accipe summe preces.
Sideraq;, & radijs circundata solis imago,
Lunaq;, quæ nunquam quo prius orbe micas:
Tres parcę Herebi & noctis filiæ. *Noxq́; tenebrarum specie reuerenda tuarum,*
Quæq́; ratum triplici pollice netis opus:
Quiq́; per infernas horrendo murmure valles
Stygis periphrasis. *Imperiuratæ liberis amnis aquæ;*
Furias intelligit Acherontis, & noctis filias. *Quasq́; ferunt, torto vittatis angue capillis*
Carceris obscuras ante sedere fores:
Vos quoq; plebs superũ Fauni, Satyriq́;, Laresq́;,
Fluminaq;, & nymphæ, semideumq́; genus,
Indigetes. *Deniq; ab antiquo diui veteresq́;, nouiq́;,*
† *chori.* *In nostrum cuncti tempus adeste † chao.*
Carmina dum capiti malefido dira canuntur,
Et peragunt partes ira dolorq́; suas.
Annuite optatis omnes ex ordine nostris,
Et pars sit voti nulla caduca mei.
Theseum significat: qui a Neptuno petiit: vt Hippolytum interimeret. *Quæq́; precor fiant, vt non mea dicta, sed ille*
Pasiphaes generi verba fuisse putet.
Quasq́; ego transiero pœnas, patiatur & illas:
Plenius ingenio sit miser ille meo.
Neve minus noceant fictum execrantia nomen
Vota, minus magnos commoueantve deos:
Illum ego deuoueo, quem mens intelligit, Ibin,
Qui se scit factis hæc meruisse suis.
Nulla mora est in me, peragã rata vota sacerdos:
Quisquis ades, sacris ore fauete meis.

Quis-

Quisquis ades, sacris lugubria dicite verba,
Et fletu madidis Ibin adite genis.
Ominibusq; malis, pedibusq; occurrite læuis,
Et nigræ vestes corpora vestra tegant.
Tu quoque quid dubitas ferales sumere vittas?
Iam stat, vt ipse vides, funeris ara tui.
Pompa parata tibi est, votis mora tristibus absit:
Da iugulum cultris hostia dira meis.
Terra tibi fruges, amnis tibi deneget vndas,
Deneget afflatus ventus & aura suos.
Nec tibi Sol clarus, nec sit tibi lucida Phœbe,
Destituant oculos sidera clara tuos.
Nec se Vulcanus, nec se tibi præbeat aer,
Nec tibi det tellus, nec tibi pontus iter.
Exul, inops erres, alienaq; limina lustres,
Exiguumq; petas ore tremente cibum.
Nec corpus querulo, nec mens vacet ægra dolore:
Noxq; die grauior sit tibi, nocte dies.
Sisq; mihi semper, nec sis miserabilis vlli:
Gaudeat aduersis fœmina virq; tuis.
Accedat lacrymis odium: dignusq; puteris
Qui mala, cùm tuleris plurima, plura feras.
Sitq; (quod est rarum) solito † defecta fauore,
Fortunæ facies inuidiosa tuæ.
Caussaq; non desit, desit tibi copia mortis,
Optatam fugiat vita coacta necem.
Luctatusq; diu cruciatos spiritus artus
Deserat, & longa torqueat antè mora.
Eueniet, dedit ipse mihi modò signa futuri
Phœbus: & à læua mœsta volauit auis.

Quisquis. vt quisque apud Vall. lib. 3. c. 60

Vulcanus pro igne cui præest.

† alias, defœta, idest, euacuata.

Certè

Thraces populi ferocissimi inter partes Scythiæ iuxta Macedoniam habentes Istrum a Septẽtrione: Põtũ ab Oriente: & mare Aegeum: a meridie.
Ister fluuius Scythiæ qui & Danubius dicitur.
Tyberis per Tusciam fluens Romam diluit.

Certe ego quæ voueo superos motura putabo,
Speq; tuæ mortis pessime semper alar.
Finiet illa dies, quæ te mihi subtrahet olim;
Finiet illa dies, quæ mihi tarda venit.
Sed prius hanc animam nimium tibi sæpe petitam
Auferet illa dies, quæ mihi sera venit.
Quàm dolor hic vnquam spatio euanescere possit,
Leniat aut odium tempus & hora meum.
Pugnabunt iaculis dum Thraces, Iaziges arcu,
Dum tepidus Ganges, frigidus Ister erit:
Robora dum montes, dum pabula mollia campi,
Dum Tyberis liquidas Tuscus habebit aquas:
Bella geram tecum, nec mors mihi finiet iras,
Sæua sed immanis manibus arma dabo.
Tunc quoque cum fuero vacuas dilapsus in auras,
Exanimis manes oderit vmbra tuos.
Tunc quoq; factorum veniã memor vmbra tuorũ,
Insequar & vultus ossea forma tuos.
Siue ego (quod vellem) longis cõsumptus ab annis,
Siue manu facta morte solutus ero,
Siue per immensas iactabor naufragus vndas,
Nostraq; longinquus viscera piscis edet,
Siue peregrinæ carpent mea membra volucres,
Inq; meo tingent sanguine rostra lupi,
Siue aliquis dignatus erit supponere terræ,
Et dare plebeio corpus inane rogo:
Quicquid ero, Stygiis erumpere nitar ab oris,
Et tendem gelidas vltor in ora manus.
Me vigilans cernes, tacitis ego noctis in vmbris
Excutiam somnos visus adesse tuos.

Deniq;

Deniq; quicquid ages, ante os, oculoſq́; volabo,
Et querar, & nulla ſede quietus eris.
Verbera † ſæua dabunt ſonitum, nexæq́; colubris † aliâs, torta.
Conſcia fumabunt ſemper ad ora faces,
His viuus furijs agitabere, mortuus ijſdem, Furiæ intortos anguibus crines habent.
Et breuior pœna vita futura tua eſt.
Nec tibi continget funus, lacrymæq́; tuorum,
Indeploratum projiciere caput.
Carnificiſq́; manu populo plaudente traheris,
Infixuſq́; tuis oſſibus vncus erit.
Ipſæ te fugient, quæ carpunt omnia flammæ,
Reſpuet inuiſum iuſta cadauer humus.
Vnguibus & roſtro tardus trahet ilia vultur,
Et ſcindent auidi perfida corda canes.
Deq́; tuo fiet (licet hac ſis laude ſuperbus)
Inſatiabilibus corpore rixa lupis.
In loca ab Elyſiis diuerſa fugabere campis,
Quaſq́; tenet ſedes noxia turba coles.
Siſyphus eſt illic ſaxum voluenſq́;, petenſq́;, Ixion rex Theſſaliæ.
Quiq́; agitur rapidæ vinctus ab orbe rotæ.
Quæq́; gerunt humeris perituras Belides vndas, Belides.
Exulis Aegypti turba cruenta nurus.
Poma pater Pelopis præſentia quærit, & idem Tantalus.
Semper eget liquidis, ſemper abundat aquis. Tytius magnus
Iugeribuſq́; nouem ſummus qui diſtat ab imo, Iouis filius renaſcenti iecore
Visceraq́; aſſidue debita præbet aui. vulturẽ paſcit.
Sic tibi de furijs ſcindat latus vna flagello, Tiſiphone.
Vt ſceleris numeros confiteare tui.
Altera Tartareis ſectos dabit anguibus artus, Alecto.
Tertia fumantes incoquet igne genas. Megæra.

Noxia

Noxia mille modis lacerabitur vmbra, tuasq;
Aeacus in pœnas ingeniosus erit.

Aeacus pœnarũ executor.

In te transcribet veterum tormenta virorum,
Manibus antiquis caussa quietis eris.

Ad Sisyphum apostrophat.

Sisyphe, cui tradas reuolubile pondus, habebis:
Versabunt celeres nunc noua membra rotæ.
Hic erit, & ramos frustra qui captet, & vndas:
Hic inconsumpto viscere pascet aues.
Nec mortis pœnas mors altera finiet huius,
Horaq; erit tantis vltima nulla malis.
Inde ego pauca canam, frondes vt si quis ab Ida,
Et summam Libyco de mare carpat aquam.

Hybla mons & regio Siciliæ, florũ copia ĩsignis. Crocus magna vbertate in Cilicia nascitur. Athos mõs inter Macedoniã & Thraciã assidue grandine pulsatus.

Nam neq;, quot flores Sicula nascuntur in Hybla,
Quot ve ferat, dicam, terra Cilissa crocos:
Nec, dum tristis hyems Aquilonis inhorruit alis,
Quàm multa fiat grandine canus Athos.
Nec mala voce mea poterunt tua cuncta referri,
Ora licèt tribuas multiplicata mihi.
Tot tibi væ misero veniant, talesq; ruinæ;
Vt cogi in lacrymas me quoq; posse putem.
Illæ me lacrymæ facient sine fine beatum:
Dulcior hic risu tunc mihi fletus erit.
Natus es infelix: ita dij voluere, nec vlla
Commoda nascenti stella, leuisve fuit.
Non Venus affulsit, non illa Iuppiter hora,
Lunaq; non apto Solve fuere loco.
Nec satis vtiliter positas tibi præbuit ignes,
Quem peperit magno lucida Maia Ioue.

Mercurius. Saturnus falcifer. Allia fluuius

Te fera nequidquam placidum spondentia Martis
Sidera presserunt, falciferiq; senis.

Lux

Lux quoq; natalis (ne quid, nisi triste, videres)
Turpis, & inductis nubibus atra fuit.
Hæc est in fastis, cui dat grauis Allia nomen,
Quæq; dies Ibin publica damna tulit.
Qui simul impurè matris prolapsus ab aluo est,
Cyniphiam fœdo corpore pressit humum.
Sedit in aduerso nocturnus culmine bubo,
Funereoque graues edidit ore sonos.
Protinus Eumenides lauere palustribus vndis,
Qua caua de Stygijs fluxerat vnda vadis.
Pectoraque vnxerunt Erebeæ felle colubræ,
Terque cruentatas increupere manus.
Gutturaque imbuerant infantia lacte canino,
Hic primus pueri venit in ora cibus.
Perbibit inde suæ rabiem nutricis alumnus,
Latrat & in toto verba canina foro.
Membraque vinxerunt tinctis ferrugine pannis,
A malè deserto quos rapuere rogo.
Et, ne non fultum nuda tellure iaceret,
Molle super silices imposuere caput.
Iamque recessuræ viridi de stipite factas
Admorunt oculis vsque sub ora faces.
Flebat, vt est fumis infans contactus amaris,
De tribus est cùm sic vna locuta soror.
Tempus in immēsum lacrymas tibi mouimus istas,
Quæ semper caussa sufficiente cadent.
Dixerat, & Clotho iussit promissa valere,
Neuit & infausta stamina pulla manu.
Et, ne longa suo præsagia diceret ore,
Fata canet vates, qui tua, dixit, erit.

non longe a Roma oriēs: apud quē Ro. exercitus a Gallis Senonibus deletus est: hinc Alliensis dies.
Fasti libri quibus anni descriptio cōtinetur.
Cyniphs fluuius in Libya hircis abundans.
Edere sonos Adr. card.

Chrysippus disputabat mores infantis formari a lacte nutricis: & ob hoc censebat nutricem doctā esse dandam infanti futuro oratori.

Faces virides infelices credebantur ꝓpter fumū.
Vna parcarum ad Ibin.

Ille ego ſum vates, ex me tua vulnera diſces,
Dent modò dij vires in mea verba ſuas:
Carminibuſq; meis accedant pondera rerum,
Quæ rata per luctus experiere tuos.
Neve ſine exemplis æui cruciere prioris,
Sint tua Troianis non leuiora malis:
Quantaq; clauigeri Pæantius Herculis hæres,
Tanta venenato vulnera crure geras.
Nec leuius doleas, quàm qui bibit vbera ceruæ,
Armatuſq; tulit vulnus inerme potens.
Quiq; ab equo præceps alienis decidit aruis,
Exitio facies cui ſua penè fuit.
Id quod Amyntorides videas, trepiduſq; miniſtro
Prætentes baculo luminis orbus iter.
Nec plus aſpicias, quàm quem ſua filia rexit,
Expertus ſcelus eſt cuius vterque parens.
Qualis erat poſtquàm eſt iudex de lite iocoſa
Sumptus, Apollinea clarus in arte ſenex.
Qualis & ipſe fuit, quo præcipiente columba
Eſt data Palladiæ præuia, duxq; rati.
Quiq; oculis caruit, per quos male viderat aurũ,
Inferias nato quos dedit orba parens.
Paſtor vt Aetnæus, cui caſus antè futuros
Telemus Eurymedes vaticinatus erat.
Vt duo Phineidæ, quibus idem lumen ademit,
Qui dedit, & Thamiræ Demodociq; caput.
Si aliquis tua membra ſecet, Saturnus vt illas
Subſecuit partes, vnde creatus erat.
Nec tibi ſit timidis melior Neptunus in vndis,
Quàm cui ſunt viſæ frater, & vxor aues.

Orditur imprecationes.
Philoctetes filius Pœantis.
Telephus a cerua nutritus ab Achille inermi e[illegible] vulneratus.
Bellerophon filius Glauci cum Pegaſo equo in cœlum vellet euolare, decidit q; multos labores prius tolerauerat ob Scenobeã Prœti vxorem eo ſpretã.
Phœnix Amyntoris filius.
Oedipus Laii & Iocaſtes filius Antigonẽ filiã habuit.
Tireſias a Iunone cæcatus.
Phineus Argonautas monuit, vt columbam a Pallade datam ſequerentur.
Telemus vates Polyphemo prędixit aliquando futurum vt ab Vlyſſe cæcaretur
Crambes & Orthes a patre Phineo cæcati.
Thamiris a muſis cæcatus.

Solertiq; viro, laceræ quem fracta tenentem
Membra ratis Semeles est miserata soror.
Vel tua, ne pœnæ genus hoc cognouerit vnus,
Viscera diuersis scissa ferantur equis.
Vel quæ, qui redimi Romanos turpe putauit,
A duce Puniceo pertulit, ipse feras.
Nec tibi subsidio sit præsens numen, vt illi,
Cui nihil Hercæi profuit ara Iouis.
Vtq; dedit saltus è summo Thessalus Ossa,
Tu quoque saxoso præcipitere iugo.
Aut velut Euriali qui sceptrum cœpit ab illo,
Sint artus auidis anguibus esca tui.
Vel tua maturet, sicut Minoia fata,
Per caput infusæ feruidus humor aquæ.
Vtq; parum mitis, sed non impune Prometheus,
Aereas volucres sanguine fixus alas.
Aut velut Etrachides magno ter ab Hercule quin(tus
Cæsus in immensum proijciare fretum.
Aut vt Amantiadem turpi dilectus amore
Oderit, & sæuo vulneret ense puer.
Nec tibi fida magis misceri pocula possint,
Quàm qui cornigero de Ioue natus erat.
Morte vel intereas capti suspensus Achæi,
Qui miser aurifera teste pependit aqua.
Aut vt Achilleiden cognato nomine clarum
Opprimat hostili tegula iacta manu.
Nec tua, quàm Pyrrhi, felicius ossa quiescant,
Sparsa per Ambracias quæ iacuere vias.
Nataq; vt Aeacidæ iaculis moriaris adactis.
Non licet hoc Cereri dissimulare sacrum.

Alcione, Ceyx, Dædalion.

Ino Vlysis naufragio miserata velū dedit, quo tutius enarauit.

M. Atil. Regulus

Primum dicit, Euryalus aduena Thessalum præcipitauit.

Minos in thermis Cocali regis Siciliæ extinctus est, dum Dædalum insequeretur.

Satillus Amantii filius a Celino puero occisus.

Alexander, qui Iouis Hammonis filius haberi voluit, ab Iola pincerna veneno interemptus.

Achæus Lydiæ rex auaritia necatus in Pactoli aquis pependit.

Pyrrhus rex Epirotarum.

Ambracia vrbs in Epiro.

Periplea Pyrrhi filia.

Magnetes Gelonis & Nereidos filius.

Vtq; nepos dicti nostro modò carmine regis,
Cantaridum succos dante parente bibas.
Aut pia te cæso dicatur adultera, sicut
Qua cecidit Leucon vindice, dicta pia est.
Inq; pyram tecum carissima corpora mittas
Quem finem vitæ Sardanapalus habet.
Vtq; Iouis Libyci templum violare parantes,
Acta Noto vultus condat arena tuos.
Vtq; necatorum Darei fraude secundi,
Sic tua succedens deuoret ossa cinis.
Aut vt oliuifera quondam Sicyone profecto,
Sit frigus mortis caussa famesq; tuæ.
Aut vt Acarnides insutus pelle iuuenci,
Turpiter ad dominum præda ferare tuum.
Inq; tuo thalamo iuguleris more Pheræi,
Qui datus est leto coniugis ense suæ.
Quosq; putas fidos, vt Larissæus Alebas,
Vulnere non fidos experiare tuo.
Vtq; Milo, sub quo cruciata est Pisa tyranno,
Viuus in occultas præcipiteris aquas.
Quæq; in Adimantum Philesia regna tenentem
A Ioue venerunt, te quoque tela petant.
Aut vt Amastriacis quondam Lenæus ab oris
Nudus Achillea destituaris humo.
Vtq; vel Euridamas ter circum busta Thrasylli
Est Larisæis raptus ab hoste rotis.
Vel qui, quæ fuerat tutatus mœnia sæpe,
Corpore lustrauit non diuturna suo.
Vtq; nouum passa est genus Hippomeneia pœnæ,
Tractus & Actæa fertur adulter humo:

Cantarides vermes terrestres. De quibus vide Plinium in 11. & 17. libro.
Oxilochus Leuci frater.
Cambyses rex Persarũ ad templũ Iouis misit exercitũ, qui arena obrutus est.
Dareus Persarũ rex ciues in congeriem cinerum obruebat.
Neocles a Sicyone vrbe Achaiæ ob crudelitatem pulsus.
Gerymas Acarni filius.
Alexander Pheræus.
Milo Pisanus a suis proiectus in Alpheũ fluuiũ.
Adimantus deorum cõtẽptor.
Dionysius Lenæus pulsus a Mithridate aufugit in Achilleos Dromõ, locũ quẽ cursum Achil. vocant: vbi a suis derelictus periit. Hector.
Hippomeneia in adulterio deprehensa, ab equis absorpta, & eius adulter laceratus.

Sic

Sic vbi vita tuos inuisa reliquerit artus,
Vltores rapiant turpe cadauer equi.
Viscera sic aliquis scopulus tua figat, vt olim
Fixa sub Euboico Graia fuere sinu.
Vtq; ferox periit, & fulmine, & æquore raptor,
Sic te mersuras adiuuet ignis aquas.
Mens quoque sic furiis vecors agitetur, vt illi
Vnum qui toto corpore vulnus habet.
Vtq; Dryantiadæ Rhodopeia regna tenenti,
In gemino dispar cui pede vulnus erat.
Vt fuit Oeteo quondam, generoq; draconum,
Thysameniq; patri, Callirhoesq; viro.
Nec tibi contingat matrona pudicior illa,
Qua potuit Tydeus erubuisse nuru.
Quæq; sui Venerem iunxit cum fratre mariti,
Locris in ancillæ dissimulata necem.
Tam quoque dii faciant possis gaudere fideli.
Coniuge, quàm Talai, Tyndareiq; gener.
Quæq; parare suis letum patruelibus ausæ,
Belides assidua colla premuntur aqua,
Biblidos & Canaces sicut facis ardeat igne,
Nec nisi per crimen sit tibi fida soror.
Filia si fuerit, sit quod Pelopeia Thyesti,
Myrrha suo patri, Nyctimeneq; suo.
Filia ne ve magis capiti sit fida parentis,
Quam tua vel Pterela, vel tua Nise fuit.
Infamemq; locum sceleris quæ nomine fecit,
Pressit & inductis membra paterna rotis.
Vt iuuenes, pereas, quorum fastigia vultus
Olim Pisee sustinuere fores,

Aiax Oileus.
Marsyas ab Apolline excoriatus.
Lycurgus Dyrãtis filius volens putare vites incidit crura.

Hercules Oeteus. Athamas Cadmigener. Orestes Thysamenum filium habuit.
†*aliàs, Calligones.*

Cuius vir Aiax Telamonius.
Aegalia.
Hipmenestra vt se adulterii hostẽ ostenderet.
Locrin occidit
Pelopeiã cũ patre Thyeste inscio cõcubuit vt Myrrha cũ Cynara, & Nyctimene cum Necteo.
Polydice Pterelam patrem prodidit, sicut Scylla Nisum. Tullia Tarquinium Priscum patrem

occidit, a quo ſcelere vicus dictus eſt ſceleratus.
Hippodamia ꝓcos occidit.
Oenomaus.
Myrtilus.
Atalanta.
Labyrinthum dicit.
Achilles in rogũ Patrocli xii. Troianos iniecit.
Sphingis mõſtri ęnigma: Lẽniaci Sparthæ deprehenſi ex lege occidebantur.
Therodamas ſanguine humano leões alebat.
Antiphates Læſtrygonum rex.
Carthaginenſes duce Amilcare Acerranorum ſenatum per inducias fidentẽ puteis immerſerũt, atque ſaxis obruerunt ut ait Appian.
Thraſillus Buſiridem docuit nece humana pluuias impetrari poſſe a Ioue, ſed prius occiſus eſt

Vt qui perfuſam miſerorum cæde procorum,
Ipſe ſuo melius ſanguine tinxit humum.
Proditor vt ſæui perijtq; auriga tyranni,
Qui noua Myrtoæ nomina fecit aquæ.
Vt qui velocem fruſtra petiere puellam,
Dum facta eſt pomis tardior illa tribus.
Vt qui tecta noui formam celantia monſtri
Intrarunt cæcæ non redeunda domus.
Vt quorum Aeacides miſit violentus in altos
Corpora cum ſenis altera ſena rogos.
Vt quos obſcuris victos ambagibus oris
Legimus infandæ Sphinga dediſſe neci.
Vt qui Biſtoniæ templo cecidere Mineruæ,
Propter quod facies nunc quoq; verſa Deæ eſ
Vt qui Threicij quondam præſepia regis
Fecerunt dapibus ſanguinolenta ſuis.
Therodamonteos vt qui ſenſere leones,
Quiq; Thoanteæ Taurica ſacra Deæ.
Vt quos Scylla vorax, Scyllæq; aduerſa Charybd
Dulichiæ pauidos eripuere rati.
Vt quos demiſit vaſtam Polyphemus in aluum:
Vt Læſtrygonias qui ſubiere manus.
Vt quos dux Pœnus merſis putealibus vndis,
Et iacto canas puluere fecit aquas.
Et velut Icaridos famulæ periere prociq;,
Inq; caput domini qui dabat arma procis:
Vt iacet Aonio luctator ab hoſpite fuſus,
Qui (mirum) victor cum cecidiſſet, erat.
Et quos Antæi fortes preſſere lacerti,
Quoſq; feræ morti Lemnia turba dedit.

Vt qui post longum sacri monstrator iniqui
Elicuit pluuias victima cæsus aquas.
Frater vt Antæi quo sanguine debuit aras
Tinxit, & exemplis occidit ipse suis. Pygmalion.
Vt qui terribiles pro gramen habentibus herbis
Impius humano viscere pauit equos. Diomedes.
Vt duo diuersis sub eodem vindice cæsi
Temporibus, Nessus, Dissimaniq; gener,
Vt pronepos Neptune tuus, quem reddere vitam
Ipse Coronides vidit ab vrbe sua.
Vt Scynis, & Scyron, et cum Polyphemone natus,
Quiq; homo parte sui, parte iuuencus erat.
Quiq; trabes pressas ab humo mittebat in auras,
Aequoris aspectans huius, & huius aquas.
Quæq; Ceres vidit læto pereuntia vultu
Corpora Thesea Cercionea manu.
Hæc tibi quæ precibus iustis mea deuouet ira,
Eueniant, aut his non leuiora malis.
Qualis Achæmenides Sicula desertus in ora,
Troica quum vidit vela venire, fuit.
Et qualis necnon fortuna binominis Iri,
Quiq; tenent pontem, qui tibi maior erit.
Filius vt Cereris frustra tibi semper ametur,
Destituatq; tuas sæpe petitus opes.
Vtq; per alternos vnda labente recursus,
Subtrahitur presso mollis arena pede:
Sic tua nescio quæ semper fortuna liquescat,
Lapsaq; per medias effluat vsque manus.
Vtq; pater solitæ varias mutare figuras,
Plenus in extincta conficiare fame,

Eurius Dissimani gener.
Hippolytus.
Aesculapius:
Procrustes.
Scyron in Isthmo habitans.

Achęmēides ab Vlysse derelictus opem Aeneæ in Siciliam venientis implorauit.
Irus olim Arneus est vocatus. Mendici ad pontes permanebāt.
Plutonem intelligit, quē qui adibat, diues efficiebatur.
Erisichthon fame cōpulsus filiā Driopeida subuariis figuris vēdidit.

Tydeus Menalippi caput corrosit.

Nec dapis humanæ tibi erunt fastidia, quaq;
Parte potes, Tydeus temporis huius eris.
Atque aliquid facias à vespere Solis in ortus,
Cur externati rursus agantur equi.
Fœda Lcyaoniæ repetes conuiuia mensæ,
Tentabisq; iterum fallere fraude Iouem.
Teq; aliquis posito † tentet vim numinis, opto,
Tantalidos tu sis, † tu Tereiq; puer.
Et tua sic latos spargantur membra per agros,
Tanquam quæ patrias detinuere vias.
Aere Perillæo veros imitere iuuencos,
Ad formam tauri conueniente sono.
Vtq; ferox Phalaris, lingua prius ense resecta,
More bouis Paphio clausus in ære gemas.
Dumq; redire voles æui melioris in annos,
Vt vetus Admeti decipiare socer.
Atque eques in mediis mergare voragine cœni,
Dummodò sint facti nomina nulla tui.
Atque vtinam pereas, veluti de dentibus orti
Sidonia iactis Graia per arua manu,
Et quæ Battiades fecit, faterq; Medusæ,
Eueniant capiti vota sinistra tuo.
Et quibus exiguo est volucris deuoluta libello,
Corpora proiecta quæ sua purgat aqua.
Vulnera totq; feras, quot dicitur ille tulisse,
Cuius ab inferiis, cultor abesse solet.
Attonitusq; seces, vt quos Cybeleia mater
Incitat ad Phrygios vilia membra modos.
Deq; viro fias, nec fœmina, nec vir, vt Atys,
Et quatias molli tympana rauca manu.

† *aliàs, teneat.*

† *aliàs, Tereos atque.*

Pelopē & Ityn dicit.

Absyrtus Medeæ frater.

Perillus Atheniensis.

Phalaris Agrigentinus.

Pelias.

Curtius Romanus.

Cadmus Sidonius.

Callimachus Cyrēeus dire in Apollonium imprecatus est.

Cybeles concubitum fugiens genitalia sibi amputauit.

Inq;

Inq; pecus magnæ ſubito vertare parentis,
Victor vt eſt celeri, victaq; verſa pede.
Solaq; Limone pœnam ne ſenſerit illam,
Et tua dente fero viſcera carpat equus.
Aut vt Caſſandræ dominus, non mitior illo,
Saucius ingeſta contumuleris humo.
Aut vt Abantiades, aut vt Lyrneſius heros,
Cæſus in æquoreas præcipiteris aquas.
Victima vel phœbo ſacras macteris ad aras,
Quam tulit a ſæuo Theudotus hoſte necem.
Aut te deuoueat certis Abdera diebus,
Saxaq; deuotum grandine plura petant.
Aut Iouis infeſti telo feriare triſulco,
Vt ſatus † Hippomene, Doſithoeſq; pater.
Vt ſoror Autonoes, vt cui matertera Maia eſt,
Et temere optatos qui male rexit equos.
Vt ferus Aeolides, vt ſanguine natus eodem,
Quo genita eſt liquidis quæ caret Arctos aquis.
Vt Macedon icta eſt rapidis cum coniuge flammis,
Sic precor ætherei vindicis igne cadas.
Prædaq; ſis illis, quibus eſt Latonia Delos,
Ante diem rapto non adeunda Thraſo.
Quiq; verecundæ ſpeculantem membra Dianæ,
Quiq; Crotopiaden diripuere Linum.
Neue venenato leuius feriaris ab angue,
Quàm ſenis Oeagri Calliopeſq; nurus.
Quã puer Hyſiphyles, quã qui caua primus acuta
Cuſpide ſuſpecti robora fixit equi.
Neve gradus adeas Elpenore cautius altos,
Vimq; feras vini quo tulit ille modo.

Atalãta & Hippomene in leones verſi ſunt, quorum filia Limone in adulterio deprehenſa a patre equis lacerãda traditur.
Caſſandrus Macedonius in ſuos nimis ſæuiens viuus defoditur.
Perſeus nepos Abantis.
Telephus Lyrnæſio prẹfuit ab Arſacide occiſus.
Abdera vrbs Thraciæ, vbi poſt diras imprecationes ſolebãt homines lapidibus obruere.
† aliàs, Hipponoo,
Salmoneũ Aeoli filium Iupiter fulminauit, vt Hiſmenum Lycaonis natum.
Religioſũ erat ĩ Delo canes alere, a quib. puer Thraſus eſt diſcerptus.
Linus Crotopi nepos.
Eurydice vxor Orphei filii Oeagri. & Calliopes, ſerpentis morſu interiit.

Elpenor Vlysis socius apud Circem madidus scalarum casu occubuit.

Tāq; cadas domitus quàm quisquis ad arma uocan(tem
Iuuit in humanū Thiodamanta Dryops.
Quàm ferus ipse suo periit mactatus in antro
Proditus inclusæ Cacus ab ore bouis.
Quam qui dona tulit Nessæo tincta veneno,
Euboicasq; suo sanguine tinxit aquas.

Theombrotus lecto Platonis opere de immortalitate animæ se in mare præcipitauit.

Vel de præcipiti venias in Tartara saxo,
Vt qui Socraticum de nece legit opus.

Dædalus Perdicē nepotem: eo quod serram inuenisset, inuidio se præcipitauit

Vt qui Theseæ fallacia vela carinæ
Vidit, vt Iliaca missus ab arce puer.
Vt teneri nutrix eadem matertera Bacchi,
Vt cui causa necis serra reperta fuit.

Mars ilicem Lydii filiā amauit.

Lydia se scopulis vt virgo misit ab altis,
Dixerat inuito quæ mala verba Deo.

Paphagius Ambraciæ rex.

Fœta tibi occurrat patrio popularis in aruo,
Sitq; Paphageæ causa leæna necis.
Quiq; Lycurgiden lacerauit ab arbore natum,
Idmonaq; audacem, te quoque rumpat aper.
Isq; vel exanimis faciat tibi vulnus, vt illi,
Ora super sæui quem cecidere suis.

Cretenses in vltionem Minois Corcyræos siue Sicilienses occidebant.

Atque idem simili pinus quem morte peremit,
Phrygia venator, sisq; Berentiades.
Si tua contigerit Minoas puppis ad vndas,
Te Corcyræum Cressia turba petat,

Alcidicen Alebæ filiam cum viro Lycoride eadem domus oppressit

Lapsuramq; domum subeas, vt sanguis Alebæ,
Stella Lycoridæ cui fuit æqua viro.
Vtq; vel Euenus torrenti flumine mersus
Nomina des rapidæ vel Tyberinus aquæ.

Euryalus filius Hyrrachi.

Hyrtacidæq; modo defixa cadauera trunco
Digna feras, hominis sit caput esca tuum.

Quodq; ferunt Brotheum fecisse, cupidine mortis,
Des tua succensæ membra cremanda pyræ.
Inclususq; necem cauea patiaris, vt ille
Non profecturæ conditor historiæ.
Vtq; repertori nocuit pugnacis Iambi,
Sic sit in exitium lingua proterua tuum.
Vt ve parum stabili qui carmine læsit Athenas,
Inuisus pereas deficiente cibo.
Vtq; lyræ vates fertur periisse seueræ,
Causa sit excidii dextera læsa tui.
Vtq; Agamemnonio vulnus dedit anguis Oresti,
Tu quoque de morsu virus habente cadas.
Sit tibi coniugii nox prima nouissima vitæ,
Eupolis hoc periit, & noua nupta modo.
Vtq; cothurnatum periisse Lycophrona narrant,
Hæreat in fibris fixa sagitta tuis:
Aut lacer in sylua manibus spargare tuorum,
Sparsus vt est Thebis angue creatus auo.
Perq; feros montes tauro rapiente traharis,
Vt tracta est coniux imperiosa Lyci.
Quodq; suæ passa est pellex inuisa sorori,
Excidat ante pedes lingua resecta tuos.
Cognitor vt tardæ læsus cognomine Myrrhæ,
Orbis in innumeris inueniare locis.
Inq; tuis opifex, vati quod fecit Achæo.
Noxia luminibus spicula condat apis.
Fixus & in duris carparis viscera saxis,
Vt cui Pyrrha sui filia fratris erat.
Et puer Harpagidæ referas exempla Thyestæ.
Inq; tui cæsus viscera patris eas.

Trunca

Brotheus qui & Erichthonius Mineruæ. & Vulcani filius.

Cherilus gestorū Alexandri, malus scriptor.

Arehilochus.

Aristophanes.

Alter Aristophanes.

Medilla Eupolis vxor.

Lycophron poeta Græcus.

Pētheus ab Agaue matre discerptus.

Dyrcen Lyci vxorē agresti tauro ligatā filii Antiopes laniauerunt.

Philomela.

Myrrha patrem fugiens in arborem versa est.

Achæus.

Astyages Medorum rex Harpagi filiū pro epulis patri apposuit, quod prius Thyestæ contigerat.

Trunca geras sæuo mutilatis partibus ense,
Qualia Nycerni membra fuisse ferunt.
Vtve Syracosio præstricta fauce poetæ,

Theocritus.

Si animæ laqueo sit via clausa tuæ.

Marsyas,

Nuda ve direpta pateant tua viscera pelle,
Vt Phrygij, cuius nomina flumen habet.

Persæus ostenso Medusæ capite Cephenum populos in saxa vertit.

Saxificæ videas infœlix ora medusæ,
Cephenum multos quæ dedit vna neci.

Primus Glaucus ex Potnia ciuitate.

Potniadum morsus subeas (vt glaucus) equarum
Inq; maris salias (Glaucus vt alter) aquas.

Secundus Deus marinus.

Vtq; duobus idem dictis mihi nomen habenti
Præfocent animæ Gnossia mella viam:

Tertius Cretensis venenato melle extinctus.

Sollicitoq; bibas, veluti doctissimus olim
Imperturbato quod bibit ore reus.

Socrates.

Hæmo cum filiã Rhodopẽ turpiter amaret, vterque in montem sui nominis obduruit.

Nec tibi, si quid amas, fœlicius Hæmone cedat,
Vtq; sua Machareus, sic potiare tua.
Vt videas, quod iam, cum flammæ cuncta tenerẽt,
Hectoreus patria vidit ab vrbe puer.

Myrrha ex patris Cynaræ concubitu Adonem peperit. Vlyssẽ dicit a Telegono filio interemptum.

Sanguine probra luas, vt auo genitore creatus,
Per facinus soror est cui sua facta parens.
Ossibus inq; tuis teli genus hæreat illud,
Traditur Icarij quo cecidisse gener.
Vtq; loquax in equo est elisus guttura acerno,
Sic tibi claudatur pollice vocis iter.

Anaxarchus a suis colonis occisus.

Aut vt Anaxarchus pila minuaris in alta
Iactaq; pro solitis frugibus ossa sonent.

Apollo Orcanẽ Salmacis patrẽ occidit, eo quod Leucothoen filiã ab eo amatã defodisset.

Salmacis vtq; patrem condat te Phœbus in ima
Tartara, quod natæ fecerat ipse suæ.
Inq; tuos ea pestis eat, quam dextra Chorœbi
Vicit, opem miseris Argolicisq; tulit.

Vtq;

Vtq; nepos Aethræ Veneris moribundus ob iram,
Exul ab attonitis excutiaris equis.
Propter opes nimias vt perdidit hospes alumnum,
Perdat ob exiguas te tuus hospes opes.
Vtq; ferũt fratres sex cum Damasichthone cæsos,
Intereat totum sic genus omne tuum.
Addidit vt fidicen miseris sua funera natis,
Sic tibi sint vitæ tædia iusta tuæ.
Vtq; soror Pelopis saxo dureris oborto:
Et læsus lingua Battus ab ipse sua.
Aera si misso vacuum iaculabere disco,
Quo puer Oebalides ictus ab orbe cadas.
Si qua per alternos pulsabitur vnda lacertos,
Omnis Abydena sit tibi peior aqua.
Comicus vt liquidis perijt dum nabat in vndis,
Et tua sic Stygius strangulet ora liquor.
Aut vbi ventosum superabis naufragus æquor,
Contacta pereas vt Palinurus humo.
Vtq; cothurnatum vatem tutela Dianæ,
Dilaniet vigilum te quoque turba canum.
Aut vt Trinacrij salias super ora Gigantis,
Plurima quà flammas Sicanis Aetna vomit.
Diripiantq; tuos insanis vnguibus artus
Strymoniæ matres, Orpheon esse ratæ,
Natus vt Althææ flammis absentibus arsit,
Sic tuus ardescat stipitis igne rogus.
Vt noua Phasiaca compressa est nupta corona,
Vtq; pater nuptæ, cumque parente domus.
Vt cruor Herculeos abijt diffusus in artus,
Corpora pestiferum sic tua virus edat.

Qua

Polydorũ dicit,

Damasichthon Amphionis musici, & Niobes filius ab Apolline cum septem fratribus, & sororibus interfectus.

Battus furtum Mercurii prodidit.

Hyacinthus Oebali filius a Phœbo dilectus & per imprudẽtiã ab eodem in ludo occisus.

Palinurus Aeneæ nauis magister cum triduo enatasset, a Velienfibus in litore occisus est.

Euripides.

Empedocles Agrigentinus cupiens immortalitate potiri in Aetnam se præcipitauit.

Orpheum thraces mulieres laniarunt.

Meleager.

Creusa.

Butes Lycurgi filius: & Penthei nepos Bacchi sacerdotes in patris vindictam occidit.

Qua sua Pentheiden proles est vlta Lycurgum,
Hæc maneat teli te quoque plaga noui.
Vtq; Milo robur deducere fissile tentes,
Nec possis captas inde referre manus.

Icarus cum Atticæ colonos vini vsum edocuisset illi inusitato liquore ebrii veneno se potatos existimantes eũ necarunt, quare Erigone eius filia laqueo vitam finiuit.

Muneribusq; tuis lædaris vt Icarus, in quem
Intulit armatas ebria turba manus:
Quodq; dolore necis patriæ pia filia fecit,
Vincula per laquei fac quoque guttur eat.
Obstrictusq; famem patiaris limine tecti,
Vt legem pœnæ cui dedit ipsa parens.
Illius exemplo violes simulacra Mineruæ,
Aulidis à portu, qui leue vertit iter.

Palamedes Nauplii filius

Naupliadæq; modo ficto pro crimine pœnas
Morte luas, nec te non meruisse iuuet.

Ethalus ab Isidis sacerdote hospite necatus: quare vetitũ est ne quis ex ea familia sacerdotium iniret.

Ethalon vt vita spoliauit Isidius hospes,
Quem memor à sacris nunc quoque pellit Io.

Melantheus homicidii reus matre rei inicia quærentibus est manifestatus.

Vtq; Melantheum tenebris à cæde latentem
Prodidit officio luminis ipsa parens:
Sic tua coniectis fodiantur corpora telis,
Sic precor auxiliis impediare tuis.
Qualis equis pactis, quos fortis agebat Achilles,
Acta Phrygi timido est, nox tibi talis eat.

Dolon.

Nec tu quam Rhœsus somno meliore fruaris.
Quàm comites Rhœsi, tu necis ante diem:

Nisus Hyrtaci filius & Euryalus in Rutulorũ castra Rhamnetem, & multos alios occiderũt.

Quàm quos cum Rutulo morti Rhamnete dederũt
Impiger Hyrtacides, Hyrtacidæq; comes.
Cliniadæq; modo circundatus ignibus atris,
Membra feras Stygiæ semicremata neci.
Vtq; Remo muros auso transire recentes,
Noxia sint capiti rustica tela tuo.

Denique

Denique Sarmaticas inter Geticasq; sagittas
His precor vt viuas, & moriare locis.
Hæc tibi tantisper subito sunt missa libello,
Immemores ne nos esse querare tui.
Pauca equidē (fateor) sed dij dent plura roganti,
Multiplicentq; suo vota fauore mea.
Postmodo plura leges, & nomen habentia verum, Iambicum pedem significat.
Et pede quo debent acria bella geri.

FINIS.

ERRATA.

Pag. 61. in margine, vt deperit, dele, & eius loco pone quod & in indice est sic, Semel. vide vallam lib. 6. c. 20.
92 fata tulisses, facta luisses.
ibidem Theseus, Theseu.
121 suspensii, suspensi.
125 Nos dabimus, Non dabimus.
169 ista meis, tuis malim legi, præcedit enim dicere famam in te.
in Ibin deesse patet duo carmina, quæ Adrianus card. in dictione perpetuū citas, nisi fortè ipse errauerit. sunt autem hæc.
Dii tibi dent nudosq; lateres, inopemq; senectam, Et longas hyemes, perpetuamq; sitim.

M. ANTONIO, & reliquis filiis, MAGNIFICI EQVITIS, Angeli Calydonii,

Iacobus Roſſetus S. D.

ABENT in primis Heroidum Epiſtolæ planum dicendi genus, & apertum, ſtyloq; æquabili, & perfacilè currenti fluunt, tum quòd ipſe Poeta ſuo ingenio, quod paratiſſimum ad carmina fundenda erat, maluit indulgere, quàm induſtriam laboremq; ponere, tum quòd illas decoro moriq; voluit fœminarum accommodare, quæ vſu domeſtico, non ratione, purè incorrupteq; loqui ſolent. Propterea hæ viſæ ſunt Epiſtolæ, in omnibus ſæculis, puerorum ſtudijs doctrinæq; aptiſſimæ, eaſq; primùm diſcentibus latinam linguam magiſtri in omnibus ludis literarijs interpretantur, ediſcunt pueri, et ad lenem carminum rationem aſſueſcunt. Id quod ego cum perſpexiſſem, volui eo prorſus temporis interuallo, quo mihi primum emendandæ, mox typis imprimendæ tradebantur, illis aliquam curam cultumq; adhibere, quo puerorum expoliretur diſciplina, ac ingenia magis acuerentur. Itaq; nō ſolum in vnam contraximus ſeriem eas ſententias, quæ ad vitæ vſum honeſtè ſciteq; videbantur dictæ, atque eas,

quæ

quæ sunt ad epigrammatum stylum magis concinnæ & argutæ; verum etiam multa breuiter annotauimus, quæ latinæ locutionis cognitionem augerent, eaq; & cætera omnia, quæ iam inerant, in indicem disposuimus. Quare te tuosq; fratres M. Antoni, pueros nobilissimos, qui adhuc in latini sermonis exercemini præceptis, hortor, vt has Epistolas, quæ a nobis magis nunc exornatæ sunt, vestris studijs adhibeatis & legatis. Ego quidem, vt hac mea opella, sic grauiori velim vos officio posse demereri: inqua me tantùm piget non licuisse mihi ea omnia demere, quæ possunt minus dicta verecundè, & libelli venustatem deformare, & animos offendere pudicos. Vos autem generosi pueri benignè suscipientes hoc vtimini labore nostro, eo vestra augete studia literaria, in quibus ita debetis incumbere, vt possitis in familia vestra nobilissima id lumen exuscitare gloriæ, quod abbauus vester, vir clarissimus, Angelus Calydonius tunc induxit, cũ Venetijs ex eloquentia celeberrimum nomen in ciuilibus causis fuit adeptus. Valete.

Externis typis, vt ferunt, editum eſt, annis ſuperioribus inuentum P. Ouidii Naſonis ſepulchrum eo loci, quo exulabat. Ad fines Græciæ non procul à Ponto Euxino eſt locus, quem olim fuiſſe habitatum ſignificant ruinæ ædificiorum ac murorum, quę ibi viſuntur. Nunc vallis eſt amœna, paſcuiſq; appoſita, in cuius medio eſt fons lympidiſsimus, apud quem ſepulchrũ erat herbis altis obrutum, quo detecto & denudato vix hæc carmina legi potuerunt.

Hic ſitus eſt vates, quem diui Cęſaris ira
 Auguſti Latia cedere iuſsit humo.
Sępe miſer voluit patriis occũbere terris:
 Sed fruſtra: hũc illi fata dedere locum.

INDEX
EORVM QVAE IN SCHOLIIS MARGINALIBVS SVNT,

QVIBVS AVTEM EST PRAEFIXA † ea ſunt in ſcholiis reponenda.

† ABeuntis, ex Valla. lib. 2. cap. primo. pag. 43.
Achelous fluuius. 87
Actutum pro confeſtim & ſubito. 106
Adagium eſt prouerbialis ſententia. 139
Admiſsi equi qui dicantur. 7
Admiſſum & commiſſum pro peccato. 74
Agere noctes & dies. 101
Alei campi. 24
Allia fluuius. 206
Alpheus fluuius. 26
† Amantis. ex Valla. lib. 2. c. 1. pag. 36
Ambracia vrbs aliàs Nicopolis. 181
Amicle vrbs. 80
Andros inſula. 169
Antitheſis & Antitheton eſt figura, cũ in eadem ſententia ponuntur dictiones cõtrarii ſignificati, vt ſenes, puellæ; fortia, timida.

P Apo-

imforata

Apostrophe est figura orationis cũ à proposita persona auertimus sermonẽ ad aliam personam vel rem.
Appositio est figura cũ ita duo nomina substantiua sine copula copulantur, vt vnum explicet aliud.
Ara apollinis Delii ex cornibus 17. siue Dianæ. 169
Argo nauis. 99
Argi: gorum. vrbs. 114. & 67
Athos mons. 206
Athrax vrbs. 140
Aues quæ sint amicæ inter se. 177
Bistonis lacus Thraciæ. 43
Cantarides qui vermes. 25. & 209
Cæa insula. 165
Caphareus mons. 187
Cecropis. 92
Cinnamum & cinnamomum. 129
Citrus arbor vbi nascatur. 134
Cliuus monticulus. 147
Corneus à cornu arbore. 54
Corycium antrum. 165
Crepusculum est vltima pars diei & prima noctis. 114
Creta insula. 91

 Croci

Croci vbi fertilitas. 206
Cum primum ex valla. 146
Cyniphs mons. 206
Cytherea insula, & venus. 118
Dare manus. Adr.car. 52
Daulias oppidum. 181
Defectus participium ex valla. 187
Defuncta corpora vita. 117
Delatores sunt criminatores. 12
Delenitus i.blanditiis captus & illectus. 132
Delphi, oppidum in radicibus Parnasi. 174
Delphin piscis amicus homini. 156
† Deuouere est execrari. 40
Dulichium, Samos, Zacynthos insulæ 37
Dum ex Laurentio Valla. 76
† Erat nunc. Adr.card. 39
Eclipsis est figura cum deest verbum in sen-
tentia.
Eleusis. 54
Elice & Arctos. 146
Elis oppidum Acarnaniæ. 147
Ephyre corinthus bimaris. 100
Erix mons Siciliæ. 178
Excreare est conatu quodam expuere. 167
Fasti qui libri. 206
† Flentis. ex Valla lib.2.c.1. pag.59

Fraxinus & phaginus pro fraxineus & phagineus. 97
Furiæ & earum nomina. 204
Gnoſſos. oppidum Cretæ. 54
Hæmus mons. 44
Hebrus fluuius Thraciæ. 41
Helleſpontiacum mare. 145.& 141
Herceus iupiter. 25
Heroes qui. 1
Homo pro fœmina. 116
Hybla mons. 206
Hymen. 14.Hymenæus 41.pro nuptiis. 104
Iam tum ex Adr. card. 120
Ibis auis fœdiſsima. 198
Ilios. 37
Inferiæ quæ ſacra erant. 104
†Inſtar. Valla. lib. 6. c. 18. 81
Inuideo cum accuſatiuo. 111
Ironia eſt figura cum diuerſum ei quod dicitur, intelligi debet.
Irus fuit mendicus,& quandoq; ponitur pro quouis mendico figurate. 39
Iſter fluuius. 203
Iuratus actiuè 47
Labyrinthus ſignificatus per tecta curua. 91
Lacænus na.num. 61

Lacedæmon vrbs. 35
Lesbos insula. 183
Mæander fluuius. 70
Mæotis Scythiæ palus. 190
Malè ex Laur. Valla. 101
Mensæ ex citro arbore Romæ pretiosæ. 134
Metaphora est elegãtissima figura cum vox à propria significatione transfertur ad cognatam, quod pluribus modis fit.
Metonymia est figura cum aliud nomen significatur per aliud : quod fit pluribus modis.
† Micare est moueri crebra agitatione ac tremula. vt vena, ignis, & stellæ. 37
† Minor. ex Valla. lib. 1. c. 12. pag. 104
Mirthoum mare. 125
Morsus pro cura. 153
Mycenæ. 49
Mycone insula ab Arist. dicta hydrusa. 169
Myrrha & eius stacte. 178
Natale solum est cuique dulce. 139
Ne dicam. ex valla. 127
Nereides nymphæ marinæ. 60
Nihil est quod. ex Adr. card. 155
Nymphe apud Ouidium vocandi casus, vt apud Græcos. 22

Oculus

Oculus cordis nuncius. 159
Odiosus ex Valla. 150
Oeta mons. 87
Operatus ex seruio in 3. Aen. 83
Orgia quæ sacra. 53
Os pro verecūdia cuius os est proditor. 135
Pagasus mons. 155
Palæstra, Lucta. 123
Pallade pingui pro oleo, p metonymiā. 151
Parca meliori pro meliori vitæ fato. 98
Parcæ tres. 201
Parthenius mons Arcadiæ. 84
Pathos significat passionem & affectum
† Peius ex Valla lib. 2. c. 52. pag. 52
Peltæ cuiusmodi erant. 170
† Pellice. Vide vallam lib. 6. c. 48. pag. 59
Periphrasis est figura cum circumloquimur pluribus verbis id quod vnico nomine dici potest.
Phasis fluuius colchorum. 67
Pheræ vrbs. 63
Phthia patria Achillis. 48. & 76
Phylace vrbs. 108
Phrygia regio Asiæ. 37
Pignora. ex Valla. 192
Pluto, quo nomine diuitiæ quoque dictæ. 27

Poetria mulier, vt vir poeta. 23
Pompa. ex Valla. 104
Quisque cũ pronomine suus. ex Valla. 155
Quod ex Adr.car. in cum, vsurpatum in temporis numero. 142
†Rasilibus. Valla.lib.1.cap.8. pag.85
Sceptra cur dicta sacra. 75
Scutica quid. 85
Scylla & Charibdis. 103
Scython mons Thraciæ. 94
Securis vnde dicta. 170
Sermocinatio figura ex Fabio. cũ alloq̃mur absentem aut etiã rem inanimatam. 142
Sidon vrbs. 86
Simois fluuius. 36
Suspensus, dubius. 121
Sygeus promontorium. 36
Syncopa est figura dictionis cũ è medio tollitur syllaba, contraria epenthesi.
Synæresis est figura cum duæ syllabæ in vnã contrahuntur. cui contraria est Diæresis.
Synecdoche est figura constructionis cũ adiectiuo addimus accusatiuũ, vt albus dentes, idest habens dẽtes albos. Est etiam synecdoche secũdum aliquos cum quippiã particulare ponitur pro vniuersali tãtum

nomine

nomine, vt lyra threicia pro ipsa lyra.
Tænarus promontorium. 108. & 127
Tanais Scythiæ fluuius. 68
Tegæus. æa. æum. 85
Tempero ras. cum accus. & ablat. 76
Tenedos insula. 108
Thraces populi. 203
Tigres bacchi currum agunt. 43
Tophus lapis asper. 181
Tortilis ex Valla. 126
Troezen vrbs. 55
Tui, vsus ex Valla. 160
Tyberis fluuius. 203
Vacua res quæ dicatur. 162
Virtus dicta de natandi peritia. 152
Vnus & alter ex Adr. card. 182
Vt pro postquam, & quomodo, & licet. 39. 61. & 100. vide Adr. card.
Zonam soluere.

VENETIIS,
Ex Typographia Ioannis Garræi.

M D LXXXVIII.

Giulio Barocci

